

A MAGYAR KÖZLÖNY MELLÉKLETE
2024. január 2., kedd

Tartalomjegyzék

II. Törvényekhez tartozó indokolások

Végso előterjesztői indokolás a magyar építészetéről szolo 2023. évi C. törvényhez	2
Végso előterjesztői indokolás a nemzeti adatvagyon hasznosításának rendszeréről és az egyes szolgáltatásokról szolo 2023. évi CI. törvényhez	53
Végso előterjesztői indokolás a területfejlesztésről szolo 2023. évi CII. törvényhez	63
Végso előterjesztői indokolás a digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól szolo 2023. évi CIII. törvényhez	69
Végso előterjesztői indokolás az internetes közvetítő szolgáltatások egyes szabályairól szolo 2023. évi CIV. törvényhez	84
Végso előterjesztői indokolás az importárúk karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmusról szolo 2023. évi CV. törvényhez	95
Végso előterjesztői indokolás a sporttal összefüggő törvények módosításáról szolo 2023. évi CVI. törvényhez	98
Végso előterjesztői indokolás az egyes közlekedési tárgyú törvények módosításáról szolo 2023. évi CVII. törvényhez	109
Végso előterjesztői indokolás a fenntartható finanszírozás és az egységes vállalati felelősségvállalás ösztönzését szolgáló környezettudatos, társadalmi és szociális szempontokat is figyelembe vevő, vállalati társadalmi felelősségvállalás szabályairól és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szolo 2023. évi CVIII. törvényhez	117
Végso előterjesztői indokolás a hazai gazdasági szereplők versenyképességének erősítésével és a közigazgatás hatékonyságának növelésével összefüggő egyes törvények módosításáról szolo 2023. évi CIX. törvényhez	130
Végso előterjesztői indokolás a fiatalok dohányzásának visszaszorításáról és a dohánytermékek kiskereskedelméről szolo 2012. évi CXXXIV. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szolo 2023. évi CX. törvényhez	142
Végso előterjesztői indokolás a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szolo 2017. évi LIII. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szolo 2023. évi CXI. törvényhez	147
Végso előterjesztői indokolás a Magyarország gazdasági stabilitásáról szolo 2011. évi CXIV. törvény, valamint a Magyar Nemzeti Bankról szolo 2013. évi CXXXIX. törvény módosításáról szolo 2023. évi CXII. törvényhez	159

II. Törvényekhez tartozó indokolások

Végső előterjesztői indokolás a magyar építészetről szóló 2023. évi C. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Az indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

A Törvény az életminőség javítását, illetve a nemzeti és a természeti értékek védelmét alapvető feladatunknak tekintve óvja a zöldterületeket és a meglévő építészeti örökségünket, elősegíti a gazdaság energiatudatos átalakítását, valamint ösztönzi a minőségi és fenntartható építészetet.

A Törvény egy átlátható és egységes szabályozást hoz létre az eddigi széttagolt szabályozási rendszer helyett. Hatályon kívül helyezi a tervező- és szakértő mérnökök, valamint építészek szakmai kamaráiról szóló 1996. évi LVIII. törvényt (a továbbiakban: Kamarai törvény), az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvényt (a továbbiakban: Étv.), valamint a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvényt (a továbbiakban: Tktv.), és egy átfogó kódex, a magyar építészetéről szóló törvény (a továbbiakban: Törvény) kerül megalkotásra, amely magába foglalja a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvényből (a továbbiakban: Kötv.) kikerülő műemlékvédelmi és emlékhelyek védelme rendelkezéseket is. A korábbi törvényekben szereplő, de törvényi szintet nem igénylő kérdések nem kerülnek át az új Törvénybe, hanem azok kormányrendeletben kerülnek szabályozásra.

A Törvény alapjául szolgáló koncepció, majd a Törvény normaszövege széles körű közigazgatási, szakmai és társadalmi egyeztetésre lett bocsátva. A koncepció társadalmi egyeztetése során több mint 5000 vélemény, a törvény normaszövegének társadalmi egyeztetése során pedig mintegy 700 vélemény érkezett, amelyeket a jogszabály-előkészítő kiértékelte, majd a Törvénybe beépített.

A korábbi szabályozáshoz képest jelentős újítás, hogy Törvényben építészeti alapelvek is rögzítésre kerülnek a, amelyeket a tervek készítése, azok engedélyeztetése, sőt az egész építési folyamat során figyelembe kell venni. Az építészeti alapelvek kiemelten jelzik az új Törvény irányultságát, amely a polgári jó ízlés és az építészeti minőség érvényesítésére, a természeti környezet és a zöldfelületek védelmére, továbbá az épített környezet megóvására, valamint annak fenntarthatóságára helyezi a hangsúlyt. Az alapelvek túlmutatnak a normatív szabályokon, így ha az adott kérdéskör megoldására nincs tételes jogi szabályozás, a főépítész és a tervtanács döntése ezen alapelvekre is alapozható: a Törvény a magyar építészeti és építésgazdaság „alkotmányaként” szolgálhat a hétköznapi életben.

A Törvény megerősíti a hatóságtól független tervtanácsok és főépítészek szerepét.

A tervtanácsai szervezetrendszer az Építési és Közlekedési Minisztériumban működő Országos Építészeti Tervtanácsot (elnöke az országos főépítész), a fővárosi és vármegyei kormányhivatalokban működő területi építészeti és településrendezési tervtanácsot (elnöke az állami főépítész), valamint a településeken működő helyi építészeti tervtanácsot (elnöke az önkormányzati főépítész) foglalja magában. (A vármegyei önkormányzat mellett nem működik tervtanács.)

A helyi építészeti tervtanács felállítása kötelező lesz a járásszékhely városokban (174 település) és a fővárosi kerületekben (23 kerület). Ezek a jövőben a településképi véleményezési eljárásokban és a helyi emléket érintő felújításoknál töltönek be jelentős szerepet. Ha az érintett terület világörökségi védelem alatt áll, a helyi tervtanács helyett az állami főépítész által vezetett tervtanács gyakorolja a hatáskört.

A helyi építészeti tervtanács megerősítése azért is indokolt, mert több megyei jogú város (például Szombathely, Szolnok, Salgótarján) és a városi jogállású települések nagy hányada ma sem rendelkezik helyi tervtanáccsal, miközben a településképi eljárások és a településtervezési feladatok megkívánják a szakmai testület létét. Jelenleg összesen 66 helyen (46 településen és 20 fővárosi kerületben) működik helyi tervtanács. A helyi építészeti tervtanácsot a járásszékhely városokban lesz kötelező megszervezni és fenntartani, de természetesen emellett más települések is dönthetnek úgy, hogy helyi tervtanácsot működtetnek.

A területi tervtanácsoknak a műemlékekkel és műemléki jelentőségű területekkel kapcsolatos szerepköre fennmarad, emellett a helyi emlékek ügyében és a településképi véleményezések során született helyi tervtanácsi véleményekkel szemben a területi tervtanácsnál lehet jogorvoslattal (kifogással) élni. A Törvény egyik újdonsága ugyanis épp ez a belső jogorvoslati rendszer: a tervtanácsi döntésekkel szemben nemcsak a hatósági eljárás után lehet jogorvoslattal élni (jellemzően a bíróságon), hanem a kérelmező ügyfél immár egy másik szakmai fórumhoz is fordulhat a kifogási kérelmével.

A tervtanácsi döntést nem igénylő településképi bejelentési ügyekben, valamint a településtervek elkészítésénél a főépítésznek lesz szerepe, aki egyébiránt a tervtanácsnak is elnöke. A Törvény értelmében valamennyi városi jogállású településnek kötelező lesz önkormányzati főépítést alkalmaznia. A községek választhatnak, hogy saját települési főépítést alkalmaznak, vagy a szomszédos községekkel összefogva – társulásban – térségi főépítést bíznak meg. Ha egyik kötelezettségüknek sem tesznek eleget, a település fekvése szerinti járásszékhely város települési főépítésze lesz az adott község vonatkozásában is a főépítész.

A Törvény egyúttal – amellett, hogy a vármegyei területrendezési tervek is ki kívánja vezetni – megszünteti a vármegyei önkormányzati főépítés jogintézményét.

A Törvény főmérnöki szervezetrendszer felállítását is javasolja. Egyrészt a vármegyei önkormányzatnál térségi főmérnök, másrészt országos illetékességgel országos főmérnök működne. Feladatuk a közlekedési- és közműfejlesztések koordinálására, az elkészült műtárgyak fenntartásának felügyeletére terjedne ki. A Törvény létrehozza az országos tájépítész és a Balatoni főtájépítész tisztséget. Az országos tájépítész az országos főépítész munkáját segíti, a Balatoni főtájépítész pedig a Balatoni főépítész munkáját segíti.

A hatósági rendszer átalakításával egyidejűleg a hatósági eljárások vonatkozásában is több egyszerűsítést hajtunk végre:

- Kétféle eljárástípusban lehet majd a tervezett építési tevékenység jóváhagyását kérelmezni, az egyik az építési engedélyezési eljárás, a másik az egyszerű bejelentés tudomásulvételének kérése. Az egyszerű bejelentés eljárási szabályai ugyanis átalakulnak tudomásulvételi eljárássá. A tudomásulvételi eljárás során a terv jogszabályi követelményeknek való megfelelését a hatóság 15 napon belül ellenőrzi. Ha a tervezett építési tevékenység a jogszabályoknak nem felel meg, annak végzését a hatóság megtiltja. Az egyszerű bejelentés átalakításával, az építtető jogbiztonsága, valamint a helyi építési szabályzatokban és az országos építési követelményekben foglaltak – „eljárástól” független – betartatása jobban biztosítható. Az építés folyamatában történő ellenőrzés, nem segítette a jogszabályoknak megfelelő épületek építését, mely az utólagos szankcionálással az építtetőket hátrányos helyzetbe hozta.
- Változást jelent, hogy a hatósági ügyirat részét képező építészeti-műszaki dokumentációnak az épület belső kialakítására vonatkozó részei nem lesznek nyilvánosak.
- Átalakulnak a használatbavételi eljárás szabályai, így meghatározott rendeltetésű épületek esetében (iroda, raktár) lehetőség lesz az épület használatát meghatározott készültségi fokkal is engedélyezni (a belső részek kialakítása a bérleti igényeknek megfelelően később is megvalósulhat, így az épületet nem kell utólag átalakítani), továbbá – meghatározott körben – kötelező lesz az építész tervező nyilatkozata a használatbavételhez.
- Az akadálymentességre vonatkozó szabályok erősebb érvényesítése valósul meg az engedélyezési eljárásokban és a kivitelezés során, így a közhasználatú épületek esetében az építészeti-műszaki dokumentációk része lesz a rehabilitációs szakmérnök bevonásával készített tervfejezet, valamint közhasználatú épületek esetében a fővállalkozói nyilatkozat kiállításához a rehabilitációs szakmérnök nyilatkozata is szükséges lesz.
- Egyes hatósági eljárások kivezetésre kerülnek, így megszűnik az országos építési követelményektől való eltérés engedélyezési eljárása, mint önálló hatósági eljárás, mivel annak megtartása az éves ügyiratszám mennyisége miatt nem indokolt, valamint az más hatósági eljárásban engedélyezhető, emellett megszűnik

az összevont engedélyezési eljárás, mivel azt a statisztikai adatok szerint a kérelmezők csak elvétve használják.

A települési önkormányzatok településfejlesztési és településrendezési feladatokat látnak el. Az új Törvény ezen a szakterületen is több változást vezet be: egyesíti a helyi építési szabályzatot (a továbbiakban: HÉSZ) és a településképi rendeletet, a kisebb településeknél jelentősen csökkenti a HÉSZ kötelező tartalmi elemeit, szigorítja az új beépítésre szánt területek kijelölésének szabályait, valamint törvényi szinten garanciális parkolási szabályokat állapít meg. Összességében a változtatások hatására 2 helyi rendelet helyett csak 1 rendeletet kell elfogadni, ennek a megmaradó HÉSZ-nek egyszerűbb és átláthatóbb lesz a tartalma, a tervek digitális egyeztetésének köszönhetően csökkenthető egy HÉSZ elfogadásának időtartama.

A természeti környezet védelme érdekében az új beépítésre szánt területekre vonatkozó szabályozás jelentősen szigorodik: a zöldterület nagysága a településen belül összességében nem csökkenhet, a beépítésre szánt területeket 500 méteres beépítésre nem szánt gyűrűvel kell körbevenni a szomszéd területtel való összenövés megakadályozása érdekében, továbbá az egészségügyi és oktatási, közmű- és infrastruktúra kapacitás rendelkezésre állását egy-egy új lakóterület kijelölésénél igazolni kell.

A Törvény a természeti környezet és a zöldterületek védelme érdekében támogató és ösztönző intézkedéseket vezet be a barnamezős területek előnyben részesítésére a zöldmezős beruházások helyett. Ezen célok elérését szolgálja a kialakításra kerülő barnamezős kataszter. Új beépítésre szánt területet csak kivételesen és közérdekből lehet kijelölni, ha annak 5 km-es környezetében van az adott fejlesztés megvalósítására alkalmassá tehető barnamezős terület.

A települési zöldfelületek és az építési beruházásokkal párhuzamosan megvalósuló zöldfelületek minőségének javítása érdekében a Törvény meghatározott rendeltetésű építmények környezetének és zöldterületek kialakításához tájépítész bevonását írja elő. Emellett a törvény – az energetikai tanúsítványok rendszeréhez hasonlóan – bevezeti a zöldfelületi tanúsítványt, amely kormányrendeletben meghatározott ingatlan, épület mellett található zöldfelület és egyéb települési zöldterület állapotáról, minőségéről és fenntartási igényéről szolgáltat pontos információkat, ezáltal az érintett zöldfelületek tervezése megalapozottabb, az üzemeltetésük pedig hatékonyabb lesz.

A Törvény elvi szinten rögzíti, hogy az építésgazdaság szereplői, a hatóságok, a szolgáltatók és az ügyfelek az eljárási, dokumentálási, nyilvántartás-vezetési és egyéb adminisztratív feladataikat elsősorban, a hatósági ügyintézés esetében pedig kizárólagosan elektronikus formában végezzék. Az építésügyi és örökségvédelmi hatósági eljárásokban az eljáró hatóság, szakhatóság és egyéb közreműködő az eljárást és annak eljárási cselekményeit elektronikus ügyintézés keretében folytatja le.

A Törvény a műemlékvédelem területén is jelentős újításokat kíván bevezetni. A Törvény elismeri, hogy a műemlékek fenntartása és megóvása többletköltséggel jár, amelyet nem lehet egyoldalúan áthárítani. Ha az állam egy adott építményt műemléki védelem alá helyez, akkor az érintett tulajdonosoknak, használóknak nemcsak többletkötelezettséget kell előírni (örökségvédelmi szabályok betartása), hanem azzal egyidejűleg az érintettek számára jogosultságot (támogatásokat és kedvezményeket) is biztosítani kell.

Műemlékeink összessége a magyar építészeti kultúra magas minőségi színvonalat képező alkotásain keresztül nemzeti identitásunk kifejeződését jelentik.

A Törvény által bevezetett nemzeti emlékekre és helyi emlékekre vonatkozóan a Törvény egyértelműen meghatározza, hogy egy adott építmény vagy egyéb érték milyen feltételekkel kerülhet védelem alá, valamint a műemléki értékkel már nem rendelkező emlékek miként kerülhetnek ki a védelem alól. A Törvény alapján a nemzet kulturális önazonossága szempontjából fontos, eddig nem védett emlékekkel bővül a védendő értékek köre.

A Törvény elrendeli a helyi emlékek felülvizsgálatát 2025. december 31-ig olyan módon, hogy a jelenlegi helyi egyedi és területi védett örökségi elemek – a szükséges értékvizsgálat elvégzése és a helyi védelem elrendelését alátámasztó szakértői dokumentációnak a kulturális örökségvédelemért felelős miniszternek történő megküldése alapján – helyi emlékké válnak, és az egységes műemlékvédelem részét képezik. Az önkormányzat oltalmazó szerepe megmarad, hiszen az ilyen építmények, tájépítészeti alkotások továbbra is helyi rendelettel állnak védelem alatt. Építési tevékenység engedélyezése előtt a helyi tervtanács véleményét kell majd kikérni, a településképi

bejelentési ügyekben az önkormányzati főépítész szakmai feladatai erősödnek, és az önkormányzatnak továbbra is lehetősége lesz önkormányzati támogatás biztosítására, például a helyi emlékek felújításának és méltó hasznosításának elősegítése érdekében.

A Törvény azt is rögzíti, hogy 15 évente el kell végezni a műemlékállomány revízióját, és ennek eredményei alapján meg kell állapítani, hogy a meglévő műemlékeknel a védettséget megalapozó értékek fennállnak-e, a védettség fenntartása indokolt-e a továbbiakban.

A Törvény tartalmazza a hatálybalépésével egyidejűleg szükségessé váló törvénymódosításokat is, az új törvény elnevezésével és fogalomhasználásával történő összhang érdekében. A legjelentősebb változás a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényt (a továbbiakban: Trtv.) érinti. A Trtv. a Balaton vízparti területeire vonatkozó építési szabályozás tekintetében a korábbi Balaton-törvényhez képest szigorúbb szabályokat tartalmaz (pl. új beépítésre szánt területet már nem lehet kijelölni, továbbá az egyes építési övezetekben a beépítés intenzitása a helyi építési szabályzatokban a törvény hatálybalépésekor érvényes mértékhez képest nem növelhető). Az utóbbi években a Balaton vízpartján bekövetkezett változásokat azonban – ilyenek többek között a turisztikai igények változása, a járvány és az adózási kedvezmények hatásaként az üdülőházak, hétvégi házak szerepének felértékelődése, apartmanházak építése – a Trtv. és a végrehajtását segítő alacsonyabb szintű jogszabályok sem tudták mederben tartani, nem emeltek gátat a vízpartközeli területek erőteljes beépítése számára. Az elmúlt időszakban látható volt, hogy még a jogszerűen beteljesített igények kielégítése is a Balaton ökológiai rendszerének felborulásával fenyeget, ezért olyan tervezési és szabályozási rendszert szükséges létrehozni, amely – a településrendezési tervek gyors reagálása mellett – az országos érdekből szükséges védelmi keretek rögzítésével hatékony eszközt jelent a környezeti adottságok megőrzésére, ezáltal a turisztikai potenciál fenntartására.

A Trtv. módosítása a Balaton vízparti területein olyan szabályozási és tervrendszert hoz létre,

- ahol törvényi szinten biztosítottak a természeti erőforrások megőrzéséhez, a táj védelméhez, az egészséges élethez és a közhasználathoz kapcsolódó alapelvek és garanciális szabályok, és ezek megfelelő hivatkozási alapot teremtenek az értékeket veszélyeztető tevékenységek meggátolásához,
- az országos feladatkörű szervek által kibocsátott jogszabályok és tervek csak az országos érdekből szükséges előírásokat rögzítik – azokat illetően egyértelműek és szigorúak, továbbá
- az önkormányzatok saját hatáskörben dönthetnek a helyi feladatellátáshoz kapcsolódó (és országos érdekeket nem sértő), az adminisztrációs jellegű, pontosító vagy az ökológiai állapotot és a településképet kedvezően befolyásoló kérdésekben.

A szabályozás során a Trtv.-ből nem kerül alacsonyabb jogszabályi szintre egyetlen előírás sem, ugyanakkor a Trtv. kiegészül többek között a szabályozási partvonal vagy a természetes partszakasz fogalmával, a Balaton vízparti területei kijelölésének alapelveivel, a beépítés részletesebb feltételeivel, a természetes partszakasz részletesebb előírásaival, a Vízparti Tervben zöldterületként jelölt, tehát országos érdekből zöldterületbe sorolt területek átsorolhatóságának megszüntetésével, a fürdőzésre felhasználható partszakaszok, mint elsődleges rendeltetés biztosításával. Mindez szoros kapcsolatban áll a Törvény által kiemelten kezelt természeti rendszerek megőrzésének elvével.

A Törvény a vármegyei területrendezési tervek kivezetéséről rendelkezik. A területrendezés teljes digitalizációjának köszönhetően az adatok, téradatok olyan részletességgel állhatnak elő, amelyek lehetővé teszik, hogy az Országos Területrendezési Terv (OTrT) tartalmazza mindazon pontosításokat, amelyek eddig csak vármegyei szinten történhettek meg. A technikai feltételeken túl a megújuló elektronikus térségi tervezést támogató rendszer (E-TÉR) segítségével az egyeztetési folyamat is a jelenlegi mélységben történhet meg, ezzel adminisztrációs tehertől és költségektől szabadítva meg a vármegyei önkormányzatokat. A vármegyei önkormányzatok számára az önálló döntési lehetőség jelenleg csupán az egyedileg meghatározott vármegyei övezetek tekintetében van, a többi térségi elemeihez az egyes szakágak közigazgatási képviselői biztosítják az adatszolgáltatást. Az egyedileg meghatározott vármegyei övezetek esetében a szakmai tapasztalat igen ellentmondásos volt. Egyes korlátozó jellegű védelmi övezetek kijelölése átgondolatlanul történt, és akadt példa arra, hogy az önkormányzat az övezet hatályon kívül helyezését kezdeményezte. A fejlesztési típusú övezetek kijelöléséből származó előnyök nem ismertek, de az Építési és Közlekedési Minisztérium feladatkörrel rendelkező szervezeti egysége mind a védelmi övezetek, mind a fejlesztési övezetek tekintetében a jogszabályok hatályba lépéséig monitorozza azok érvényesülését, értékeli előnyöiket, hátrányaikat, és ennek megfelelően tesz javaslatot az OTrT-ben való

fenntartásukra, elvetésükre vagy módosításukra. Ezen túlmenően a vármegyei önkormányzatoknak továbbra is megmarad a jogköre a vármegyei adottságokon és fejlesztési igényeken alapuló egyedi övezetekre vonatkozó javaslattevésre, és minden további tartalmi elem esetében lehetőségük marad állást foglalni. A fentiek alapján a vármegyei területrendezési terv újabb felülvizsgálatára már nem kerül sor, annak tervrendszerből történő kivezetése 2027. június 30-ig megtörténik. A vármegyei önkormányzatok területrendezési terv készítéséhez kötődő feladatai megszűnnek. A fentiekkel összefüggésben elsősorban a Trtv.-ben és más érintett törvényben is hatályon kívül kell helyezni a vármegyei területrendezési tervekkel kapcsolatos rendelkezéseket. Mindezekon kívül az OTvT felülvizsgálata során a környezeti terhelés megfelelő szintű vizsgálata megtörténik, a környezeti értékelés az érintett államigazgatási szerveknek a dokumentum részletezettségére, mélységére vonatkozó véleménye alapján készül.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1–2. §

A Törvény célját és hatályát tartalmazza.

3. §

A 4. §–15. §-ig kifejtett építészeti alapelvek felsorolását tartalmazza.

4–15. §

A korábbi szabályozáshoz képest jelentős újítás, hogy alapelvek is rögzítésre kerülnek a Törvényben, amelyeket a településtervek készítése, a főépítési és a tervtanácsai tevékenység gyakorlása során, sőt az egész építési folyamat alatt egyaránt figyelembe kell venni.

Az építészeti alapelvek kiemelten is jelzik az új Törvény irányultságát, amely a polgári jó ízlésre, az építészeti minőségre, a természeti környezet védelmére, az épített környezet megóvására, valamint az építmények energiahatékonyságára helyezi a hangsúlyt.

Az építészeti alapelvek túlmutatnak a normatív szabályokon, így ha az adott kérdéskör megoldására nincs az e törvényben, valamint a felhatalmazása alapján kiadott kormányrendeletben tételes jogi szabályozás, a főépítész és a tervtanács döntése az alapelvekre is alapítható.

Az építészeti alapelvek a következők:

A polgári jó ízlés és az építészeti minőség elve

A polgári jó ízlés és az építészeti minőség elve a tudatos, minőségi részvétel és felelősség követelményét állítja fel.

A „polgár” kifejezés a jogalkotó minőségmegőrző és minőségteremtő elkötelezettségi szándékát hivatott kifejezni. A „jó ízlés” normatíva szinten „ítélőképesség”-et jelent. Ebben a szóösszetételben a gyakorlatban tapasztalható társadalmi differenciáltság kerül nevesítésre, amely szerint érzékelhető (ha objektíven nem is mérhető, de tapasztalható) egy tudatossági, tájékozottsági, tanultsági, kifinomultsági szemléletet követő hozzáállás. Az ilyen szemlélettel bíró állampolgár az építési folyamatra az egyén érdekein túlmutatóan, komplexen, mint közös kulturális örökségünk teremtésére képes tekinteni. Ebben az értelemben a „polgár” minőségjelző, azt az állampolgári attitűdöt, még inkább tudatosságot jelöli, ami a felelősen gondolkodni képes, környezetére és közösségére érzékeny ember gondolkodását és cselekedeteit alapvetően meghatározza. Ez a tudatos, minőségi részvétel és felelősség a norma, amihez jogalkotó szerint igazodni szükséges, amit mértékadónak tekintünk.

A polgári jó ízlés és az építészeti minőség követelménye akkor érvényesül, ha az építési tevékenység a tudatosságra épül, figyelembe veszi az adott település építészeti kultúráját és a magyar kultúra értékeit, és összhangban van a településképi követelményekkel.

A szükséges minimum elve

A szükséges minimum elve a tervezési és az építési folyamat során minden esetben a valóságon alapuló, minőségi megvalósításra törekvő, ugyanakkor takarékos szemléletet vár el a folyamat valamennyi résztvevőjétől. A szükséges

minimum elve a jogalkotó szándéka szerint érvényesül minőségi követelményként az igények felmérése során éppúgy, mint a tevékenységek, folyamatok tervezése, és az építési folyamat egésze során. Ennek alapvető eleme a lépték mértékletes megválasztása és az építési folyamat helyszínéhez igazodó, a tágabban vett identitás hangsúlyos figyelembe vételével történő megvalósítás.

A szükséges minimum elve kiterjed az általános és sajátos építményszakfajta szerinti építmények hatósági eljárásainak időigényére, az eljárásban résztvevő társhatóságok (szakhatóságok, szakkérdést vizsgálók) körére, bevonásuk feltételeire és a közreműködésre vonatkozó eljárási szabályokra is. A jogalkotó hangsúlyos célja, hogy a minőség fenntartásának feltétlen követelményét szem előtt tartva az eljárások ne húzódnak el és azokban csak a valóban indokolt és szükséges társhatóságok nyilvánítsanak véleményt.

A hagyományokon és a mai tudáson alapuló helybe illesztés elve

A Törvény támogatja a kritikai regionalizmus alapú megközelítést, azoknak a települési és tájegységi közösségeknek a működését, amelyek a helyi építészeti örökség felmutatására és népszerűsítésére szerveződnek.

Szükséges a helyi önkormányzatnak összegyűjtenie, valamint a településképi arculati kézikönyvben mindenki számára bemutatni – ideértve a kézikönyvnek a helyi lakosság részére történő eljuttatását is – a helyi jó példákat, amely magába foglalja az épületek anyaghasználatáról, formavilágáról és a hagyományos építési termékek használhatóságáról való értékközpontú állásfoglalást is.

A Törvény elismeri a helyi építészeti érték védelmét, valamint hogy az építészeti minőség elve és a szükséges minimum elve szoros kapcsolatban vannak egymással, mivel a településképi és tájba illő épületek mind méretüknél, mind formaviláguknál és anyaghasználatuknál fogva nem túlzóak, hanem illeszkednek a település és a táj kialakult állapotához.

A természeti rendszerek megőrzésének elve

A természeti környezet és az elért védettségi szint tiszteletben tartása a jogalkotó szándéka szerint a szabályozás egészét átható vezérelv, annak érvényesülését mind a településtervezés, mind a már meglévő építészeti örökség méltó hasznosítása, mind pedig az új építmények elhelyezése során biztosítani szükséges. Az alapelv az Alaptörvényben foglaltaknak az építési jogba történő átültetését szolgálja.

A szakasz a zöldterületek védelme érdekében a településtervezés során érvényesítendő szabályokat állapít meg, amelyek szerint a zöldterület övezet nagysága a település közigazgatási területén belül összességében nem csökkenhet. Ebből következik, hogy zöldterület övezetből, mezőgazdasági terület övezetből és erdőterület övezetből új beépítésre szánt területet kijelölni nem lehet, kivéve, ha legalább azonos mértékű és legalább azzal megegyező biológiai aktivitás értékű zöldterület övezet, mezőgazdasági terület övezet vagy erdőterület övezet kerül csereterületként kijelölésre.

Az új beépítésre szánt területek kijelölésére is szigorú szabályokat alkot a jogalkotó: a barnamezős területek elsőbbségére vonatkozó alapelvvel összhangban új beépítésre szánt területet csak kivételesen és kiemelt közérdekből lehet kijelölni, ha annak 5 km-es környezetében van az adott fejlesztés megvalósítására alkalmassá tehető barnamezős terület.

A természeti környezet megőrzésének elvével összhangban nem csupán az új beépítésre szánt területek kijelölésének rendjén kell szigorítani, hanem a már beépített területek esetében a beépítési intenzitás növelését is keretek közé kell szorítani és a biológiai aktivitás szinten tartását is meg kell követelni. Ennek megfelelően az új beépítésre szánt területek kijelölésének követelményei közé tartozik a biológiai aktivitás érték szinten tartása, valamint a beépítésre már kijelölt területek preferálása is.

Új lakóterület kijelölése esetén többletkövetelmény a lakóterület élhetőségét megalapozó szükséges infrastruktúra (utak, közművek, köznevelési és egészségügyi intézmények) biztosítása. Az ismertetett feltételek meglétét az önkormányzat külön önkormányzati határozattal köteles igazolni, ahogyan a Trtv. vonatkozó követelményeinek teljesülését is.

Kiemelt közérdek esetében a Törvény egyes esetkörök alól az országos főépítész részére felmentési jogot biztosít.

A barnamezős területek elsődlegességének elve

A barnamezős területekről digitális közhiteles nyilvántartást kell vezetnie a településfejlesztésért és településrendezésért felelős miniszternek. A nyilvántartás célja, hogy a települési önkormányzatok és a településtervezők adatszolgáltatás keretében naprakész adatokhoz juthassanak a településtervezéssel érintett területen és annak 5 km-es környezetében a barnamezős ingatlanokról.

A barnamezős területek hasznosítását előnyben kell részesíteni az új beépítésre szánt területnek minősülő zöldmezős területekhez képest. A barnamezős területek hasznosítását kármentesítéssel egybekötött adómentesség biztosításával, és sajátos településrendezési, településképi és építési követelmények meghatározásával kell elősegíteni. Meghatározásra kerül a barnamezős kataszter adattartalma.

Az építészeti örökség megóvásának és méltó hasznosításának elve

Az építészeti örökség a nemzet egészének közös szellemi értékeit hordozza, ezért megóvása mindenkinek kötelessége. Tilos az építészeti örökség elemeinek – közöttük a műemlékeknek – a veszélyeztetése, megrongálása és megsemmisítése. Az építészeti örökség elemeit tudományos módszerekkel kell felkutatni, számba venni, értékelni, az utókor számára megőrizni és hozzáférhetővé tenni.

A műemlékeken építési tevékenység végzése csak akkor engedélyezhető vagy vehető tudomásul, ha az nem jár az építészeti örökség visszafordíthatatlan sérelmével vagy annak megsemmisülésével. Az építészeti örökség védelme közérdek, megvalósítása közreműködési jogosultságot és együttműködési kötelezettséget jelent az állami és önkormányzati szervek, a nemzetiségi szervezetek, a vallási közösségek, a civil és gazdálkodó szervezetek, valamint az állampolgárok számára.

Az állam a műemléki jókarbantartást és állagmegóvást, valamint a műemléki helyreállítást központi költségvetési forrásokkal és egyéb pénzügyi eszközökkel (adó- és illetékkedvezmény) támogatja.

A nemzetközi együttműködésben a nemzetközi szerződésekkel összhangban érvényesíteni kell a határokon túli magyar vonatkozású kulturális örökség, és a más nemzetek hazánkban található kulturális örökségének védelmét.

Az emberi életminőség és az egyetemes tervezés elve

Az élet-, egészség- és vagyonvédelem az egész építészeti szabályozást átható követelmény, amelynek gyökerei szintén az Alaptörvénybe ágyazódnak. Az építési folyamat valamennyi résztvevője és valamennyi hatóság, szakhatóság, valamint az építmény tulajdonosa és használója számára is.

Az alapelv az egészségvédelem körében az építménynek a rendeltetéséhez képesti legmagasabb szintű életminőség biztosítását írja elő, míg az egészség- és vagyonvédelem körében kiemeli az építésnél használt megoldások, technikák és anyagok később történő azonosíthatóságának követelményét.

Az alapelv kiterjesztő értelmezését normába emelve a törvény nem csupán az építmények tervezése és kivitelezése során várja el a környezet lehető legkisebb terhelését, hanem azt megelőzően és azt követően is. Az alapanyagok kitermelése, és az építési termékek gyártása során éppúgy érvényesíteni kell a környezeti terhek minimalizálását, mint az építmény üzemeltetése során. Az építési folyamat során képződő hulladékok kezelésével kapcsolatban pedig követelmény, hogy a lehető legnagyobb mértékben anyagában kerüljenek hasznosításra.

Az akadálymentesség a közhasználatú építményekkel szembeni követelmény, amelynek minél teljesebb megvalósítására a közhasználatú építmény építése, felújítása, és bővítése során is törekedni kell.

Az egyetemes tervezés olyan preventív tervezési szempont, amely szerint az épített környezet mellett a szolgáltatásokat is akadálymentessé kell tenni, így lesz a környezetünk olyan, hogy minden ember funkcionálisan használni tudja azt. Az eleve így tervezett épületek nem zárják ki az esztétikumot, a beruházást nagymértékben nem növelik, és a költségek hosszútávon kifizetődnek.

A hazai ellátásbiztonság elve

Az építési alapanyagok és építési termékek hazai piacán arra kell törekedni, hogy a keresletet meghaladja a kínálat a magyar építési anyagok és növényi alapanyagok vonatkozásában, és hiány esetén magyar helyettesítő építési anyagok és növényi alapanyagok is rendelkezésre álljanak.

A Törvény célja, hogy az építmények tervezése és kivitelezése során az elérhető legnagyobb arányban kerüljenek felhasználásra magyar természetes és növényi alapanyagok.

A digitalizáció elve

Az állam folyamatos fejlesztésekkel törekszik arra, hogy az építésgazdaság szereplői, a hatóságok, a szolgáltatók és az ügyfelek az eljárási, dokumentálási, nyilvántartás-vezetési és egyéb adminisztratív feladataikat elsősorban, a hatósági ügyintézés esetében pedig kizárólagosan elektronikus formában végezzék.

A településtervek készítése során az adatszolgáltatás és a településtervek egyeztetése digitális egyeztető felületen történik, a településtervek készítésének és módosításának gyorsítása, átláthatóvá tétele és az országosan egységes tervnyilvántartás kialakítása érdekében.

Az építésügyi és örökségvédelmi hatósági eljárásokban az eljáró hatóság, szakhatóság és egyéb közreműködő az eljárást és annak eljárási cselekményeit elektronikus ügyintézés keretében folytatja le, tiszteletben tartva a papíralapú kapcsolattartás lehetőségét a természetes személyek esetében.

Ha a fenti feladatok ellátására külön alkalmazás, szakrendszer vagy nyilvántartás áll rendelkezésre, a feladatellátás abban zajlik.

A szabályozó felelősségének elve

A települési, kerületi önkormányzatot az általa elfogadott HÉSZ vagy kerületi építési szabályzat előírása miatt kártalanítási kötelezettség nem terheli, ha az előírás magasabb szintű jogszabály települési szintű érvényesítésének közvetlen következménye.

Ha törvény másként nem rendelkezik, az állam és az önkormányzat kártalanítással tartozik, ha a korábbi szabályozás hatálybalépésétől számított 7 éven belül az építési jogok korlátozásával vagy megszűnésével járó jogszabály-módosítást léptet hatályba, és ebből az ingatlan tulajdonosának, használójának kára származik.

16. §

A Törvény azokat a fogalmakat rögzíti, amelyek a Törvény normaszövegében előfordulnak és jelentésük, tartalmuk értelmezésre szorul. A fogalmak az Étv., a Tktv. és Kötv. fogalom-meghatározásaiból, valamint egyes végrehajtási rendeletek törvényi szintet megkívánó fogalmaiból kerülnek át, az építésgazdasági és a szakmai kamarai fogalmak pedig újonnan, előzmény nélkül kerülnek be a Törvénybe.

17–21. §

A Törvény állami feladatként nevesíti az építésüggyel és a műemlékvédelemmel kapcsolatos jogalkotási, igazgatási és hatósági feladatellátást.

Az állam legfőbb feladatai közé tartozik a települések beépítésre szánt területei terjeszkedésének korlátozása és a barnamezős területek elsődleges felhasználásának elősegítése, a műemlékek és a műemléki területek védelmének és fenntartható használatának elősegítése, az ehhez szükséges pénzügyi támogatások biztosítása, valamint a paraszti-népi építészet és településkultúra felmérése, tudományos alapú értékelése, megőrzése és megismertetése.

Az Országgyűlés az építésügy és a műemlékvédelem központi feladatainak ellátása körében – az Alaptörvényből következően – gondoskodik a központi törvényi szabályozás megalkotásáról és ennek az építészeti elvárásoknak megfelelő szükség szerinti felülvizsgálatáról, az építésügy központi feladatainak ellátásához szükséges források biztosításáról, valamint a települések településképi és településüzemeltetési feladatainak ellátásához támogatások biztosításáról.

A Kormány felelőssége az építésügy és a műemlékvédelem központi feladatainak ellátása körében a vonatkozó szükséges kormányrendeleti szintű szabályok – nemzetközi előírásokkal is harmonizáló – megalkotása, a főépítési, tervtanácsai, valamint a hatósági intézményrendszer működtetése, a településképi szempontból kiemelten meghatározó területek kijelölése és ezekre, valamint a kiemelt nemzeti emlékhelyekre vonatkozóan településképi-érvényesítési eszközök létesítése, a nemzetközi egyezményekből adódó állami feladatok ellátása, valamint a minőségi építészetet elősegítő oktatási, kutatási, műszaki fejlesztési, építészeti nevelési programok támogatása.

A Kormány sajátos településrendezési, telekalakítási és építési előírásokat (anyagi jogi előírásokat) állapíthat meg, valamint az építési tevékenységgel összefüggően különös hatósági eljárási szabályokat is rögzíthet a következő esetekben: a kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonnak minősülő műemlékek és műemlék-együttesek telkére, azok felújítása és méltó hasznosítása érdekében, a barnamezős területekre, azok kármentesítéssel és adómentességgel egybekötött hasznosítása érdekében, valamint a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet esetén, a menekülteket befogadó építmények vonatkozásában.

A Kormány építésügyért felelős tagján (a továbbiakban: miniszter) keresztül ellátja az építésügy központi irányítását, összehangolását – ideértve a sajátos építményfajták tekintetében az összehangoló feladatokat is.

Az ágazati miniszter a központi szakmai irányítási, összehangolási és ellenőrzési feladatkörében:

1. ellátja az építésügyi és örökségvédelmi hatóságok szakmai irányítását,
2. ellátja az országos főépítészen keresztül az állami főépítészek, a területi tervtanácsok és a főmérnökök szakmai irányítását,
3. szakmai segítséget nyújt az országos főépítészen keresztül az önkormányzati főépítészek és a helyi tervtanácsok munkájához,
4. ellátja az építésgazdaság ágazati irányítását,
5. a műemléki értékeket és területeket védetté nyilvánítja, valamint törvényi feltételek fennállása esetén védettségüket megszünteti,
6. elősegíti – a Kormány kulturális örökség védelméért felelős további tagjai, valamint a természetvédelemért felelős miniszter bevonásával – az építészeti kultúra megőrzését, fejlesztését és védelmét, ennek keretében országos kutatási, műszaki fejlesztési, valamint oktatási-nevelési programokat dolgoztat ki és működtet,
7. elősegíti – a természetvédelemért, valamint az erdőgazdálkodásért felelős miniszter bevonásával – a települési zöldinfrastruktúra megőrzését, fejlesztését és védelmét,
8. a sajátos építményfajtákért felelős miniszterek és az önálló szabályozó szervek, valamint az építésügy területén érintett szakmai kamarák és az érintett felsőfokú oktatási és szakképzéssel foglalkozó intézmények javaslata alapján koordinálja, összefogja és irányítja az építésüggyel kapcsolatos szakmák gyakorlására vonatkozó szabályozás kialakítását,
9. ellátja az Országos Építésügyi Nyilvántartás, valamint az Építésügyi Dokumentációs és Információs Központ (Dokumentációs Központ) és a Nemzeti Építésgazdasági Nyilvántartás (NÉNY) szakmai irányítását és felügyeletét.

22–23. §

A települési önkormányzat – a Törvény és végrehajtási rendeleteinek keretei között – településfejlesztési, településrendezési és településkép-védelmi feladatokat lát el.

A települési önkormányzat a vonatkozó jogszabályok és az építési követelmények helyi viszonyokhoz történő igazítása érdekében meghatározza a helyi településrendezési és építési követelményeket, a településképi követelményeket és azok érvényesítésének eszközeit, az építményekben létesíthető rendeltetések körét.

A fővárosi önkormányzat gondoskodik az egységes településfejlesztésről, és a kerületi önkormányzati szabályozás vonatkozásában keretszabályokat állapít meg.

A települési önkormányzat képviselő-testülete a fenti feladatainak keretében elfogadja és felülvizsgálja a településfejlesztési tervet, településképi arculati kézikönyvet és a HÉSZ-t, érvényesíti a HÉSZ-ben rögzített településképi követelményeket, önkormányzati főépítést alkalmaz, és helyi tervtanácsot működtet.

A településtervének elkészítésére, módosítására és annak jóváhagyására kiemelt közérdekből a települési önkormányzat a Kormány által kötelezhető, azonban ilyen esetben a pénzügyi fedezetet a központi költségvetésben tervezni kell.

24. §

A Törvény által meghatározott mérnöki és építészeti tevékenység főszabály szerint csak a Törvényben szabályozott kamarai tagsággal végezhető. E főszabály alól kormányrendelet felmentést adhat. A kötelező feltétel a garanciája a kamarák szakmai minőségét és etikai elveket érvényesítő működésének.

A Törvényben meghatározott tevékenységet végző gazdálkodó szervezetek és vállalkozók a tevékenységüket csak akkor folytathatják, ha azt a főtevékenységnek cég esetén a cégjegyzékbe való bejegyzését, egyéni vállalkozó esetén az egyéni vállalkozók nyilvántartásában történő rögzítését követően bejelentik a székhelyük szerint illetékes területi kamarának. A területi kamara a vállalkozást nyilvántartásba veszi.

A Törvény csak szűk körben teszi lehetővé a kamarai tagság nélküli mérnöki és építészeti tevékenységet a már említett minőségi garanciák miatt.

Az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységekről szóló kormányrendelet tartalmazza a mérnöki és építészeti szakmagyakorlási tevékenységre vonatkozó részletes szabályokat.

25–26. §

A szakmai kamarák területi elven létrejövő, tagsággal, önkormányzattal, feladat- és hatáskörrel rendelkező köztestületek. A Törvény alapján két szakmai kamarai szervezet működik: a 24. §-ban meghatározott tevékenységeket folytató mérnökök és építészek kamarája.

A kamarai rendszer mindkét esetben kétszintű. A területi kamarákat a tagsági feltételeknek megfelelő természetes személy tagok meghatározott területi (regionális, megyei, fővárosi) illetékességgel, az országos kamarákat – a Magyar Mérnöki Kamarát és a Magyar Építész Kamarát – az azonos tevékenységű területi kamarák hozzák létre országos illetékességgel. A kamarák önálló jogi személyek.

A területi kamarák alapszabályukban meghatározottan helyi csoportot hozhatnak létre, mely különösen regionális szerveződés esetén célszerű és indokolt, mivel e szervezeti egységeket a területi alapszabály átruházott jogi személyiséggel ruházhatja fel és így a kamara hatékony működését tudja biztosítani.

Az országos kamaráknak, tekintettel a tevékenységek széles körére, szakmai tagozatokat kell létrehozni a megfelelő szakmai érdekképviselőt biztosítása érdekében. A rendelkezés meghatározza azokat a szakterületeket, amelyeken az országos kamarák tagozatokat kötelesek létrehozni, illetve a meghatározottakon túl a kamarákra bízva a döntést a további tagozatok létrehozásának lehetőségét biztosítva.

A Törvény rögzíti a kamarák gazdálkodásának legfontosabb alapelveit és alapelemeit. A mérnöki és építész kamarák legfőképpen tagdíjbevételeikből gazdálkodnak. A tagdíj mértéke országosan egységes, és annak megállapítását az országos küldöttgyűlés hatáskörébe kell utalni, ahol a területi kamarák tagsági képviselője jár el. A kamara gazdálkodása körében csak jogi személy nonprofit gazdasági társaságot alapíthat, de semmilyen gazdasági társaságnak nem lehet tagja.

27–31. §

A területi kamara a szabályozás centruma. Itt történik a mérnökök és építészek tagfelvétele, az országos ügyintéző szervek megválasztása és az alapszabály elfogadására jogosult küldöttek megválasztása.

A területi kamara a köz érdekében számára meghatározott közfeladatokat, érdekképviselőt és öngazgatási feladatokat lát el.

A területi kamara közfadatai körében ellát eredendően az állam tevékenységi körébe tartozó feladatokat, és elsőfokú közhatalmi szervezatként eljár. Kezeli a jogosultsági ügyeket, de a jogosultsági szabályokat nem a kamara hozza, azokat jogszabály számára előírja. Tagjairól és azok jogosultságáról közhiteles nyilvántartást vezet. A közérdek védelme megkívánja, hogy a kamara megóvja a társadalom egyes tagjait a színvonalatlan mérnöki, építészeti szolgáltatástól, ezért szakmailag felügyeli a jogosultak tevékenységét, kivizsgálja a panaszokat.

A területi mérnöki és építész kamarák érdekképviselői jogköre kizárólag szakmai kérdésekre korlátozott.

A területi mérnöki és építész kamarák öngazgatási feladatkörükben ellátnak minden olyan tevékenységet, amely elősegíti a szakmai elveknek a tagság munkájában való érvényre jutását.

A területi kamarák legfőbb képviselői és döntéshozó szerve – a demokratikus elveknek megfelelően – a taggyűlés, mely jogosult a tisztségviselők, a küldöttek és az ügyintéző szervek megválasztására, a területi kamarák egyesülésének és szétválásának kimondására. A törvény az ügyintéző szervek és tisztségviselők legfontosabb feladatairól intézkedik.

Elsődlegesen a taggyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozó döntések meghozatalával, a választás és határozathozatal, a felügyelőbizottságra vonatkozó szabályok, valamint a kamara hatáskörébe utalt közigazgatási ügyek intézése szervezeti és eljárási rendjének megállapításával érvényesíti az önkormányzat működését biztosító törvényi garanciákat.

A területi kamarák, ahol ezt kis létszámuk vagy a működési költségekkel való racionálisabb gazdálkodásuk indokolja, egyesülhetnek és közös területi kamaraként működhetnek tovább. Az egyesülést kiváltó indokok elmúltával ugyanezen területi kamarák szét is válhatnak.

32–37. §

Az országos mérnöki, illetve építész kamara a számára meghatározott közfeladatokat, érdekképviseletet, öngazgatási feladatokat látja el.

Az országos kamara közfeladatai körében ellát eredendően az állam tevékenységi körébe tartozó feladatokat, és másodfokú jogkörben eljár. Országos összesítésben vezet, és a nyilvánosság számára biztosítja a tervező és szakértői jogosultsággal rendelkezők közhiteles névjegyzékét.

Az országos kamara nemzetközi szakmai előírásokkal összhangban lévő módszertani útmutatók, segédletek, irányelvek, kamarai szabályzatok (etikai kódex, versenyszabályzat) kidolgozásával és közreadásával elősegíti a mérnöki és építészeti tevékenység fejlődését.

Az országos kamara feladatainak ellátása során a szakminisztériumokkal, önkormányzatokkal, kamarákkal és más köztestületekkel való kapcsolata és együttműködése elengedhetetlen feltétel. A javasolt rendelkezések ezt biztosítják.

Az országos mérnöki és építész kamara öngazgatási feladatkörében megalkotja az alapszabályát, etikai-fegyelmi szabályzatát, és a Törvény keretei között intézkedik minden olyan kérdésről, melyet a szakma a szakszerű és etikus működéséhez szükségesnek tart.

Az országos kamarák legfőbb képviseleti szerve a küldöttgyűlés, mely jogosult az országos tisztségviselők megválasztására és az országos alapszabály, az etikai-fegyelmi szabályzat elfogadására, a tagdíj megállapítására. A küldöttgyűlés létszámát a tervezet nem állapítja meg, az a területi kamarák taglétszáma függvényében, a választás alapján alakul ki.

A Törvény az országos ügyintéző szervek és tisztségviselők legfontosabb feladatairól intézkedik, továbbá rendelkezik törvényességi garanciákat hordozó szervezeti és eljárási kérdésekben.

Az egyes mérnöki és építészeti szakterületek szakmai kérdéseinek országosan egységes kezelésére az országos kamarán belül szakmai tagozatok működnek. Az országos szakmai tagozatok munkájában bármelyik területi kamarai tag részt vehet. Egy kamarai tag akár több szakmai tagozatnak is tagja lehet. A szakmai tagozatokra vonatkozó részletesebb szabályozást a Törvény az országos alapszabály hatáskörébe utalja, azonban a szakmai tagozatoknak véleményezési jogot biztosít a saját szakmai területüket illető ügyekben, mellyel a szakmai színvonal és országosan egységes gyakorlat kialakításának feltételét teremti meg. Az országos kamara szakmai állásfoglalásától a területi kamarák és a szakmai tagozatok nem térhetnek el.

Az országos kamarák szervezetének és működésének alapidokumentuma az országos alapszabály. A Törvény csak a kifejezetten indokolt szabályokat állapítja meg, egyébként a kamarai önkormányzatiságot nem korlátozza.

38–39. §

A jelölések és választások rendjéről az önkormányzatiság elvének megfelelően, az országos alapszabályban kell intézkedni. A Törvény a választásokkal kapcsolatban csupán garanciális rendelkezéseket tartalmaz.

A tisztségviselők, bizottsági tagok, küldöttek és tagozati elnökök megbízatása legfeljebb négy évre szól és újraválaszthatók. Az országos elnök, az országos felügyelőbizottság és az országos etikai-fegyelmi bizottság elnökei legfeljebb két alkalommal választhatók újra.

A területi kamarában bármelyik tag jelölhető tisztségviselőnek, az országos kamarába pedig bármelyik területi kamara bármelyik tagja jelölhető, tehát nem csak a küldöttek. A tisztségviselőket titkosan kell megválasztani.

Az összeférhetetlenség szabályai a kamarai közelet tisztaságát szolgálják. A Törvény a tisztségviselők megbízatása megszűnésének eseteit és a visszahívás módját megállapítja. Ezekkel a rendelkezésekkel az önkormányzati működés garanciáit teremti meg.

40–42. §

A kamarai tagság alanyi jog, a törvényi feltételek megléte esetén a tagfelvétel nem tagadható meg. Ennek érvényesülését a bírói jogvédelem garantálja. A kamarai tagságra jogosultak köre szélesebb, mint a kötelező tagsághoz kötött tervezői, illetve szakértői tevékenységet végzők köre. A kamarai felvételre jogosító követelmények elsősorban az elméleti, felsőfokú ismeretek megszerzéséből és azok begyakorlásából állnak. A feltételek megléte esetén a jelentkező mérnököket kérésükre fel kell venni a területi kamarába. A rendelkezés garanciális szabályokat alkot meg a kérelem benyújtására, annak elbírálási rendjére. A tagfelvétel csak a törvényben meghatározott esetekben tagadható meg. A tagfelvételi eljárásban biztosítva van az első- és a másodfokú, illetve a bírósági jogorvoslat lehetősége.

Mindkét szakmai kamarában való egyidejű tagság kizárása nem indokolt. A tag jogait és kötelezettségeit a Törvény megállapítja. A jogok korlátozásának lehetősége kizárt. A tagsági viszonynak a kamara által való megszüntetése kizárólag a törvényben meghatározott okokból és esetekben, és akkor is csak végleges határozattal lehetséges.

A tagfelvételhez szükséges gyakorlati idővel még nem rendelkező mérnököt, illetve építész kérésére a kamara szavazati jog nélküli tagjelöltként felveheti.

43–49. §

A mérnöki, illetve építész kamarák feladata az általános szakmai szabályok és a saját döntéseikkel kialakított etikai normákkal megállapított minőségi szint biztosítása. Ennek betartása a kamara számára követelmény. Ennek a feltételét a Törvény meghatározza. A tagok tevékenységével összefüggő szakmai, illetve etikai-fegyelmi szabályok szándékos vagy gondatlan megszegésének szankcionálása tartozik e körbe.

Az etikai-fegyelmi jogkör kétfokúsága megmarad, de a korábbi szabályoktól eltérően az elsőfokú etikai-fegyelmi bizottság is országos szinten kerül megszervezésre, benne a területi kamarák által választott tagok fognak tevékenykedni. Az eljárás alá vont tag részvételét és védekezését az eljárásban biztosítani kell. Az etikai-fegyelmi bizottság tanácsban jár el, amelynek személyi összetétele nem sértheti az összeférhetetlenség elvét. Az eljárás méltányossága és célszerűségének megőrzése miatt annak megindítására a Törvény elévülési határidőket szab meg.

50–51. §

A mérnöki, illetve építész kamarák működésének törvényességi felügyeletét a Kormány által kijelölt miniszter gyakorolja. A kamarák jogsértő működése esetén a törvényességi felügyeletet gyakorló miniszter az itt meghatározott szabályok szerint jár el.

A Törvény megállapítja a jogsértő határozatok eseteire vonatkozó jogorvoslati és eljárási szabályokat.

Az országos kamara bírósági nyilvántartásba vétellel jön létre, erről az országos kamara közvetlenül a bíróságtól értesül.

52. §

A Törvény rögzíti, hogy a kamarák által intézett ügyek közül melyek tekinthetők közigazgatási hatósági ügynek. A kamarák által intézett közigazgatási hatósági ügy kétfokú, abban a területi vagy országos kamara titkára, főtitkára a hatáskör gyakorlója.

53–56. §

A főépítési szervezetrendszer független a hatósági tevékenységtől, mind szervezeti felépítettsége, mind az ellátott feladat tartalma tekintetében.

A hatósági feladatokat a fővárosi és vármegyei kormányhivatalban működő építésügyi (és a Törvény hatálybalépése előtt még különálló építésfelügyeleti) hatóság látja el, a döntéseket hatósági ügyintéző készíti elő, azok a normatív

jogszabályi rendelkezésekre (anyagi jogi szabályokra) épülnek és az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény eljárási szabályainak betartásával születnek meg. A döntésekkel szemben bírósági felülvizsgálatnak van helye. A hatósági rendszer tehát egyszintű, ugyanakkor az ágazati miniszter szakmai irányítást gyakorol a hatósági tevékenység vonatkozásában.

A főépítési szervezetrendszer 3 szintű, az országos főépítészt, a fővárosi és vármegyei kormányhivatalokban működő állami főépítészt és az önkormányzati (települési, térségi) főépítészt foglalja magában.

A törvény a Balatoni főépítész szerepét is megerősíti: a Balatoni főépítész kötelezően tagként vesz majd részt az Országos Építészeti Tervtanács (a továbbiakban: OÉT) és a területi tervtanácsok ülésein is, amennyiben a tervezett beruházás az illetékességi területére esik, véleményezési joggal bír az illetékességi területén lévő település településtervének készítésekor és módosításakor a terv elfogadásának záró szakaszában, továbbá véleményt nyilvánít az illetékességi területét érintő területrendezési hatósági eljárás során, továbbá az illetékességi területén tervezett az új beépítésre szánt terület kijelölésére irányuló eljárásban javaslatával támogatja az országos főépítészt véleménye kialakításában.

A főépítések elsődlegesen településképi és műemlékvédelmi szempontokat érvényesítenek, döntéseiket a normatív jogszabályi előírások mellett az építészeti alapelvekre – többek között a minőségi építéset követelményére – alapítják, és a véleményüket több esetben egy testület (tervtanács) elnökeként hozzák meg.

Az önkormányzati főépítési döntések megelőzik a hatósági eljárást, és a szakmai véleményüket (ideértve például az önkormányzat által kiadott településképi véleményt is) a hatósági engedély iránti kérelemhez mellékelni kell. A főépítési feladatellátást az országos főépítész szakmailag irányítja.

A Törvény meg kívánja erősíteni a főépítési szervezetrendszert, mivel az a minőségi építéset képviselőben jelentős szerepet tölt be. Szükséges kiemelni, hogy a főépítések nemcsak egyszemélyi felelősök, emellett ők vezetik az országos, a területi és a helyi tervtanácsokat – mint az adott tervtanácsok elnökei –, így ezeknek a testületeknek a munkájában is elvárhatóan szerepet töltenek be. Egyszemélyi felelősként és a tervtanácsok elnökeként a településrendezési, a településképi-védelmi, a területrendezési, a műemlékvédelmi és az építészeti-műszaki szakmai feladatellátásuk igen jelentős.

A Törvény – amint erre már korábban is utalás történt – 3 szintű főépítési rendszert vezet be, amely

- a) az országos főépítészt,
- b) az állami főépítészt és
- c) az önkormányzati (települési, térségi) főépítészt

foglalja magában. Továbbá meghatározza a jogállásukra és a feladataikra vonatkozó szabályokat.

Az országos főépítész az Építési és Közlekedési Minisztériumban szakmai felsővezető, aki megfelelő szakmai végzettséggel és hivatali szervezettel látja el feladatát. Feladatai közé műemlékvédelmi, településrendezési és építészeti-műszaki ügycsoportok egyaránt tartoznak.

Az állami főépítész a fővárosi és vármegyei kormányhivatalokban működik, főosztályvezetői besorolású, szakmai végzettséggel rendelkező kormánytisztviselő, munkáját pedig Állami Főépítési Iroda segíti. Feladatai közé területrendezési, településrendezési és építészeti-műszaki ügycsoportok egyaránt tartoznak.

Mivel a helyi településképi követelmények érvényesítésében, a településfejlesztési és településrendezési dokumentumok gondozásában, valamint építészeti-műszaki tervdokumentációk véleményezésében a települési főépítéseknek igen jelentős a szerepük, azonban jelenleg csak mintegy 400 település rendelkezik települési főépítésszel, ezért a Törvény az ő vonatkozásukban vezeti be a legjelentősebb változást.

E szerint – természetesen a főváros, a fővárosi kerületek és megyei jogú városok mellett – valamennyi városi jogállású településnek kötelező lesz saját önkormányzati főépítészt alkalmaznia.

A községi jogállású (vagy nagyközségi címmel rendelkező) települések vonatkozásában viszont választási lehetőséget kínál a Törvény:

1. saját önkormányzati (települési) főépítészt alkalmaznak,
2. a szomszédos községekkel összefogva közösen alkalmaznak önkormányzati (térségi) főépítészt, vagy
3. ha egyik kötelezettségüknek sem tesznek eleget, a település fekvése szerinti járasszékhely város önkormányzati (települési) főépítésze lesz az adott község vonatkozásában is az önkormányzati főépítész.

A Törvény egyúttal – amellett, hogy a megyei területrendezési terveket is ki kívánja vezetni – megszünteti a megyei önkormányzati főépítész jogintézményét.

A települési főépítészek a működési területükön készíthetnek építészeti-műszaki tervdokumentációt, azaz saját településükön tervezhetnek. Annak lehetőségét, hogy a települési főépítészek maguk is tevékenyen részt vegyenek a települési környezet alakításában és minőségi formálásában, a Törvény biztosítja. Egyúttal garanciális szabályként kimondásra kerül, hogy a saját építészeti-műszaki terveiket sem településképi eljárásban, sem tervtanácsi eljárásban nem bírálhatják el, az ilyen ügyek elbírálása az állami főépítész és a területi tervtanács elé fog kerülni.

A főépítési feladatok ellátása jogszabályban meghatározott szakirányú végzettséghez és szakmai gyakorlathoz kötött tevékenység marad a továbbiakban is, amelynek részletszabályait kormányrendelet fogja meghatározni.

57–58. §

A Törvény főmérnöki szervezetrendszer állít fel. Egyrészt vármegyei szintű illetékességgel a vármegyei önkormányzatnál térségi főmérnök, másrészt országos illetékességgel, budapesti székhellyel országos főmérnök működik majd. A főmérnök feladatköre a közlekedési- és közműfejlesztések koordinálására, az elkészült műtárgyak fenntartásának felügyeletére és a településüzemeltetési feladatok támogatására terjed ki.

A Törvény létrehozza az országos tájépítész, valamint Balatoni főtájépítész tisztséget azzal, hogy az országos tájépítész az országos főépítész munkáját segíti, míg a Balatoni főtájépítész illetékességi területén ellátja az épített és természeti környezet megőrzése és méltó hasznosításával, az éghajlatváltozás káros hatásai elleni védelemmel és alkalmazkodással, a települési zöldinfrastruktúra hatékony kialakításával és működtetésével, a kormányrendeletben meghatározott ingatlanok zöldfelületi tanúsítványához kapcsolódó követelmények és eljárások kialakításával és működtetésével, valamint tájépítészeti alkotások építészeti minőségének biztosításával kapcsolatos feladatokat.

59–64. §

A tervtanácsi szervezetrendszer a főépítészit rendszert követi, így a Törvény 3 szintű tervtanácsi rendszert épít, amely

1. az Építési és Közlekedési Minisztériumban működő OÉT-ot (elnöke az országos főépítész),
 2. a fővárosi és vármegyei kormányhivatalokban működő területi építészeti és településrendezési tervtanácsot (elnöke az állami főépítész), és
 3. a településeken működő helyi építészeti tervtanácsot (elnöke az önkormányzati főépítész)
- foglalja magában.

A megyei önkormányzat mellett nem működik tervtanács.

A helyi építészeti tervtanács megerősítése azért is indokolt, mert jelenleg csak 46 településen és 20 fővárosi kerületben működik helyi építészeti-műszaki tervtanács, és ez a szám igen kevés a minőségi építészeti általános elterjesztése érdekében. Öt megyei jogú városban (népesség szerinti sorrendben: Szombathelyen, Szolnokon, Nagykanizsán, Hódmezővásárhelyen és Salgótarjánban) nem működik tervtanács és a városi jogállású települések kevesebb, mint 10%-a működtet helyi tervtanácsot, miközben a településképi eljárások és a településrendezési feladatok megkívánják a szakmai testület létét.

A helyi építészeti tervtanácsot a járásszékhely városokban és a fővárosi kerületekben (174 település és 23 kerület) kötelező lesz megszervezni és fenntartani. Természetesen emellett más települések is dönthetnek úgy, hogy helyi tervtanácsot működtetnek, ha az önkormányzat a helyi építési szabályzatban helyi építészeti tervtanácsot állít fel.

A tervtanács az építészeti-műszaki tervezésben, valamint az örökségvédelem területén kiemelkedő, magas szintű elméleti és gyakorlati ismeretekkel rendelkező természetes személyekből álló szakmai tanácsadó, véleményező testület. A tervtanács tagja az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységekről szóló kormányrendeletben meghatározott mesterfokozatú, vagy azzal egyenértékű (korábban egyetemi) képzésben szerzett szakképzettséggel és legalább öt éves szakmai gyakorlattal rendelkező, vagy a régészeti örökséggel és a műemléki értékkel kapcsolatos szakértői tevékenységről szóló kormányrendelet alapján szakértőként nyilvántartásba vett természetes személy lehet. Amennyiben a tárgyalta ügy érinti az illetékességi területét, az OÉT és a területi tervtanács ülésén részt vesz a Balatoni főépítész is.

Az OÉT-nak, valamint a közhasználatú építmények építészeti-műszaki tervdokumentációját elbíráló építészeti tervtanácsnak egy tagja tájépítész és egy tagja belsőépítész.

Az OÉT ülésén a Balatoni főtájiépítész a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetéhez tartozó településeken megvalósuló építési beruházások építészeti-műszaki dokumentációjának véleményezésénél szavazati joggal vesz részt.

Az OÉT ülésén az országos főmérnök és az illetékességi területe alapján érintett térségi főmérnök, a területi építészeti tervtanács ülésén az illetékességi területe alapján érintett térségi főmérnök meghívottként, szavazati jog nélkül vesz részt.

Az építészeti tervtanács vizsgálja, hogy a benyújtott építészeti-műszaki terv

- megfelel-e az építészeti minőség, a szakmai igényesség, ezen belül különösen a telepítés településképhez való illeszkedése, az esztétikus megjelenés, a kedvező településképi és településszerkezeti hatások, továbbá a megfelelő rálátás- és látványvédelem követelményének,
- a településképi rendeletben foglalt követelményeknek, és az ezt megalapozó, a településképi arculati kézikönyvben foglalt megállapításoknak és ajánlásoknak,
- műemlék vagy műemléki terület érintettsége esetén az örökségvédelmi szempontoknak.

A fentieknek megfelelően az Országos Építészeti Tervtanács véleményezi az építésügyi hatósági eljárást megelőzően a kiemelt nemzeti emlékhelyre és a nemzeti emlékhelyre, a kiemelten közérdekű építési beruházásra, az állami magasépítési beruházások megvalósításáról szóló törvény szerinti állami magasépítési beruházásra vonatkozó építészeti-műszaki dokumentációt.

A területi építészeti tervtanács négy feladatot fog ellátni. Világörökségi területi érintettség esetén egyes építési tevékenységeknél, a hatósági eljárást megelőzően véleményezi az építészeti-műszaki tervdokumentációt. Ez a szerepköre jelenleg is megvan. A műemlékekkel és műemléki jelentőségű területekkel kapcsolatos elsőfokú szerepköre továbbra is fennmarad, emellett a helyi tervtanácsok által hozott véleményekkel, illetve a településképi véleményekkel szemben a területi tervtanácsnál lehet jogorvoslattal (kifogással) élnie a kérelmező ügyfélnek. Ha a járasszékhelyen felállításra kerülő helyi építészeti tervtanácsnál elégséges szakember nem áll rendelkezésre, a területi építészeti tervtanács a fővárosi és vármegyei kormányhivatallal kötött megállapodás alapján átveheti a helyi tervtanács feladatát.

A szubszidiaritás elve alapján minden, ami helyi szinten elintézhető, az a helyi építészeti tervtanács feladata. Ide tartoznak jellemzően a településképi véleményezési ügyek és a helyi emlékek felújításával kapcsolatos ügyek, ahol a polgármester a döntését a helyi tervtanács szakmai javaslatára alapítja. Ezekkel szemben lehet kifogással élni a területi tervtanácsnál.

65. §

A Törvény rögzíti az építési folyamat fogalmát és az építési folyamatban résztvevőket, akik kötelesek a megvalósításban együttműködni. A résztvevők közötti összeférhetlenségi szabályok kormányrendeleti szinten kerülnek meghatározásra.

66. §

A Törvény meghatározza az építtető személyét, a felelősségi körét, valamint az építtető és a kivitelező együttes felelősségét az építési-bontási hulladék elszállíttatására, a környezet és a terep felszínét az eredeti, illetve az engedélyezett állapotnak megfelelően kialakítására, a környezetben okozott károk megszüntetésére.

67. §

A Törvény hatályba lépésével megszűnik az építésfelügyeleti hatáskör, feladatai az építésügyi hatóság feladatkörébe integrálódnak. A két hatáskör egyesítését indokolja, hogy ellátásához azonos szakmai feltételek szükségesek, a feladatot a kormányhivatalokban egy szervezeti egység, sokszor ugyanazon személyek látják el, ezért nem szükséges külön hatáskört fenntartani. A Törvény és a végrehajtási rendeletek szabályai ennek következtében egyszerűsödnek, az állampolgárok és a különböző szervezetek, társhatóságok számára egyértelművé válik a hatáskör gyakorlója.

68. §

A Törvény az építészeti-műszaki tervezési és az építésügyi műszaki szakértői tevékenység meghatározásain túl a tervező és az építési műszaki szakértői felelősségi körét, a tevékenység folytatásának feltételeit is rögzíti.

A beruházások építészeti minőségének, esztétikai megjelenésének megóvása céljából, a tervező számára biztosítja, hogy az általa tervezett épület megvalósítása során a tervektől való eltéréshez, valamint az építmény használatbavételi eljárása során megelőzve, hogy az építési engedély nélkül végezhető eltérésekkel hátrányosan változzon az építmény megjelenése, a hozzájárulása szükséges.

69. §

Az építőipari kivitelezési tevékenység folytatásához a Törvény felelősségbiztosítást és alkalmasságot igazoló minősítést ír elő, amely részletszabályokról végrehajtási rendelet fog rendelkezni. A kivitelező, ha üzletszerű gazdasági tevékenységként végzi a tevékenységét, akkor azt a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara felé be kell jelentenie. A Törvény ezen felül szabályozza, hogy mely esetekben végezhet kivitelezői tevékenységet az a vállalkozó, aki nem rendelkezik jogosultsággal, továbbá a vállalkozó kivitelező felelősségi köreit, a felelős műszaki vezető foglalkoztatását vagy kormányrendeletben meghatározott esetben az alkalmazását. Előírja a vállalkozó kivitelező felelősségi körét, amelyek között megjelenik, hogy felel az építészeti-műszaki dokumentációtól vagy a kivitelezési dokumentációtól való eltéréshez a tervezői jóváhagyás beszerzéséért.

70. §

A Törvény a felelős műszaki vezetői és az építési műszaki ellenőri tevékenység meghatározásán túl a tervező és az építési műszaki szakértői felelősségi körét, a tevékenység folytatásának feltételeit is rögzíti. Ezen felül a Törvény kimondja, hogy jogszabály kötelezővé teheti az építési műszaki ellenőr alkalmazását.

71. §

A Törvény meghatározza az építtetői fedezetkezelő személyét, az alkalmazásának eseteit és a feladatait.

72. §

A Törvény definiálja az energetikai tanúsítói tevékenységet, a folytatásának szabályait és a folytatás megszegésének szankcióit, továbbá a biztonsági és egészségvédelmi koordinátorral szemben támasztott szakmai követelményeket. Utóbbi alkalmazásának eseteit és feladatait kormányrendelet állapítja meg.

73. §

A Törvény lehetőséget biztosít a tervező, az építésügyi műszaki szakértő, az építési műszaki ellenőr, az energetikai tanúsító számára, hogy a tevékenységét jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetben is vállalhassa.

74–76. §

A településfejlesztés és a településrendezés célja vonatkozásában a hatályos szabályozáshoz képest sokkal jelentősebben jelenik meg a zöldterületek védelme. A Törvény kimondja, hogy a településfejlesztés és a településrendezés célja a lakosság életminőségének és a település versenyképességének javítása érdekében egyrészt a településszerkezet kialakításával a fenntartható fejlődés szolgálata, valamint a jó minőségű környezet kialakítása, másrészt a jogos magánérdeknek az országos, területi és települési érdekekkel történő összehangolása, valamint az erőforrások kíméletes és környezetbarát hasznosításának elősegítése általi is a természeti, táji és építészeti értékek gyarapítása és védelme.

A településfejlesztési terv és a településrendezési terv (HÉSZ, fővárosi rendezési szabályzat, kerületi építési szabályzat) megalkotása és felülvizsgálata során, valamint a településrendezési sajátos jogintézmények alkalmazásakor figyelemmel kell lenni a Törvényben felsorolt szempontokra.

A településfejlesztési terv és a településrendezési tervtípus összefoglaló megnevezése a településterv. A településterv a területfejlesztési dokumentumokkal és a területrendezési tervekkel összhangban, az általános

településrendezési és építési követelmények figyelembevételével, e Törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendelet szerinti tartalommal és eljárásrendben, országos digitális nyilvántartásra alkalmas módon kell elkészíteni.

A településtervet elfogadása előtt kormányrendeletben meghatározott helyi önkormányzatok, államigazgatási szervek, társadalmi és civil szervezetek digitális egyeztető felületen véleményezhetik, valamint a véleményezési eljárást megelőzően a tervezést végző települési önkormányzat részére a rendszer üzemeltetője – a településterv elkészítéséhez elektronikusan, személyes adatot nem tartalmazó – adatszolgáltatást teljesít. Az államigazgatási szerv az adatszolgáltatásért és véleményezésért, valamint a településterv egyeztető tárgyalásán való részvételért díjat nem számíthat fel.

A településterv elfogadását megelőző egyeztetési eljárás során nem támogató záró szakmai véleményt csak indokolással és jogszabályi hivatkozással ellátva lehet kiadni. A záró szakmai vélemény megküldésére kormányrendeletben megállapított határidő lejártát követő ötödik napon a településterv elfogadható az önkormányzat részéről.

Ha a települési (a fővárosban a kerületi) önkormányzat közigazgatási területén van barnamezős terület, a településtervében a barnamezős területet lehatárolhatja, továbbá a településfejlesztési terv felülvizsgálata során a barnamezős területek fejlesztési és újrahasznosítási lehetőségeit meghatározhatja. Ennek során a központi barnamezős kataszter adatot szolgáltat az önkormányzat számára.

Új beépítésre szánt terület kijelölésére irányuló településterv készítése vagy módosítása esetén – ide nem értve, ha a szabályozási vonal vagy közlekedési terület változása miatt keletkezik új beépítésre szánt terület, vagy ha az új beépítésre szánt terület nagysága nem éri el az egy hektárt – az állami főépítész a záró szakmai véleményezés során a településterv tervezetét véleményezésre megküldi az országos főépítésznek.

Az országos főépítész 15 napon belül adja ki a nyilatkozatát, a határidő jogvesztő. A záró szakmai vélemény kiadására meghatározott határidőbe nem számít bele az országos főépítész nyilatkozatának kiadására rendelkezésre álló 15 napos határidő. Az országos főépítész a nyilatkozatának kiadása során vizsgálja, hogy a településterv tervezete megfelel-e a területrendezési, illetve településfejlesztési és településrendezési tárgyú jogszabályokban foglaltaknak.

Az országos főépítész véleményét figyelembe kell venni és azt a záró szakmai véleménybe be kell építeni.

Magyarország épített környezetének rendezett kialakítása és településképi védelme érdekében beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területen toronyház nem helyezhető el, toronyháznak nem minősülő építmény toronyházzá nem alakítható át, nem bővíthető.

Olyan épület esetében, amelynek a terepcsatlakozásához, lejtős terepen a lejtőoldali legalacsonyabb terepcsatlakozásához mért legmagasabb pontja – beleértve minden építményrészt, a kupolát, saroktornyot, tetőfelépítményt, az épület tetőzetén elhelyezett antennát, kéményt, szellőzőt, egyéb tartozékot és műszaki berendezést – a 65 métert meghaladja, a jogszabályban meghatározott építési, összevont és fennmaradási engedélyezési eljárást, valamint az összevont telepítési eljárást e törvény végrehajtására kiadott kormányrendeletben meghatározott tervtanácsi véleményezés előzi meg. Az építésügyi hatóság eljárásában az engedély iránti kérelmet elutasítja, ha a tervtanács szakmai véleményében az építészeti-műszaki dokumentációt engedélyezésre nem ajánlotta.

A Törvény a tájképvédelmi szempontok érvényesülése és a településképi követelmények biztosítása érdekében a külterületi magasépítmények elhelyezését szigorú korlátok közé kívánja szorítani, és ebben a települési önkormányzatoknak is fontos szerepet szán. Ezért kimondásra kerül, hogy külterületen 65 méteres magasságot meghaladó építményt csak akkor lehet elhelyezni, ha azt az építmény fekvése szerinti települési önkormányzat helyi építési szabályzata kifejezetten megengedi, jogszabály nem tiltja (és ez tiltja a belterületen történő elhelyezést is), és a helyi építési szabályzat készítése, módosítása során az országos főépítész szakmai nyilatkozatában ezeknek a magasépítményeknek az elhelyezését támogatja. Ilyen esetekben is meghatározásra kerül egy felső korlát, amely szerint 130 méteresnél magasabb magasépítmény nem építhető.

77–78. §

A településtervezésre és a településtervezőre vonatkozó általános szabályok nem változnak az Étv-hez képest. Településtervezési tevékenységnek minősül továbbra is a településtervek és módosításuk előkészítése, valamint azok végrehatásának szakmai elősegítése.

A Törvény a névjegyzéket vezető Magyar Építész Kamara engedélyéhez (és ezzel egyidejűleg a névjegyzékbe történő felvételhez) köti a településtervezési, valamint a településrendezési szakértői tevékenységet. Ilyen engedélyt csak olyan büntetlen előéletű természetes személy részére engedélyezi, aki nem áll szakértői foglalkozástól eltiltás hatálya alatt, továbbá rendelkezik a Törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendeletben meghatározott szakirányú felsőfokú végzettséggel és szakmai gyakorlattal, valamint megfelel az abban meghatározott egyéb feltételeknek.

A településfejlesztési tervet és annak módosítását a jogosultsággal rendelkező személy településtervezési jogosultsággal nem rendelkező, kormányrendeletben meghatározott szakirányú végzettségű személy bevonásával is előkészítheti.

A települési önkormányzat vagy annak társulása maga készíti el a településtervet és annak módosítását, a településtervezési, illetve településrendezési szakértői jogosultsággal rendelkező személy előkészítése alapján. A tervek előkészítésére vonatkozó szerződésre a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényben (a továbbiakban: Ptk.) szabályozott tervezési szerződés szabályait kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a szerződést írásban kell megkötni, a tervező a szerződésben meghatározott esetben és módon vehet igénybe társtervezőt, illetve szakági tervezőt.

A települési önkormányzatok a településtervezési feladataik ellátására akkor is társulhatnak, ha egy járásban fekszenek, ám területük egymással nem határos.

79–83. §

A településtervek készítésére vonatkozó szabályok 2021-ben lettek meghatározva, az új előírásokra és a digitális egyeztetésre történő áttérés jelenleg is folyamatban van, így ezen a területen csak kisebb módosítások kerülnek bevezetésre.

A települési önkormányzatok az épített környezet tervszerű védelme és alakítása érdekében továbbra is, önkormányzati alapjogként és a helyi közügy részeként településfejlesztési és településrendezési feladatokat látnak el. Ezt a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény a helyi közfeladatok között elsőként említi.

A Törvény által bevezetett változtatások a következők:

- egyesíti a HÉSZ-t és a településképi rendeletet, mivel az egységes szabályozás átláthatóbb,
- az 5000 lakos alatti településeknél (amennyiben nem járásszékhely városok, nem az agglomerációban vagy a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet területén fekszenek) jelentősen csökkenti a HÉSZ kötelező tartalmi elemeit,
- olyan szabályozást vezet be, amely nem engedi meg, hogy a településen élők tájékoztatása és jóváhagyása nélkül elfogadható legyen egy HÉSZ módosítás,
- szigorítja az új beépítésre szánt területek kijelölésének szabályait,
- törvényi szinten garanciális parkolási szabályokat állapít meg.

Minden önkormányzat fog készíteni továbbra is településtervet, amely településfejlesztési tervből és HÉSZ-ből áll. A HÉSZ a településfejlesztési tervvel összhangban, annak figyelembe vételével készül. A HÉSZ a Törvény rendelkezése alapján tartalmazza majd a településképi követelményeket is, így az önkormányzatoknak a külön településképi rendeletüket 2027. június 30-ig bele kell építeniük a HÉSZ-be. A határidő megállapításánál a jogalkotó figyelemmel volt arra, hogy a fenti határidőre kell a régi településrendezési eszközök helyett újat készíteni, így nem kétkörös felülvizsgálatról van szó, hanem egyszerűen: amikor új HÉSZ készül, ebben el kell helyezni a településképi szabályokat is.

A HÉSZ kötelező tartalmi elemeit a Törvény tartalmazza. A HÉSZ tartalma településmérettől függően differenciáltan kerül meghatározásra.

Valamennyi településre vonatkozóan olyan kormányrendeleti szabályozásra van szükség, amely korlátozza az építési helyen kívüli építkezés lehetőségét, ideértve a megfelelő szankciók bevezetését is.

Jelenleg nincs meghatározva, hogy a lakossági fórum és a partnerségi eljárás után mennyi időn belül kell az önkormányzatoknak véleményt nyilvánítaniuk a lakossági észrevételekről, azaz mennyi időn belül záródik le a véleményezési szakasz. Ez az eljárás elhúzódását eredményezi. A gyorsítás és a társadalmasítás komolyan vétele érdekében a Törvény végrehajtási rendelete meg fogja határozni, hogy a partnerségi véleményezés után mennyi időn belül kell záró szakmai véleményezésre bocsátani a tervmódosítást. A záró szakmai véleményezés kezdeményezési határidejének megállapításával akár mintegy fél évvel csökkenthető az eljárás határideje.

Szükséges kiemelni, hogy a fentiek mellett a már 2021-ben elfogadott szabályok is csökkentették az eljárási határidőket (például az általános eljárástípus véleményezési szakaszában, tervmódosítás esetén a korábbi 30 napról 15 napra csökkent az ügyintézési határidő, az egyszerűsített eljárástípusban – ahol még egyeztető tárgyalást is össze kell hívni – 15, a rövid eljárástípusban 10 napon belül kell az állami főépítésznek a záró szakmai véleményét kiadnia). Az eljárási határidők által is csökkentek, hogy a tervekkel kapcsolatos adatszolgáltatás és az államigazgatási szervekkel való egyeztetés teljes mértékben elektronikus egyeztető felületre (E-TÉR) került, és így a postai kézbesítés idejével és az államigazgatási szervekkel külön-külön folytatott adatszolgáltatások időtartamával (átlagosan 20-30 nappal) szintén csökkent az ügyintézési határidő. Összességében elmondható, hogy a 2021-ben elfogadott és jelenleg már érvényesülő szabályozás átlagosan 45 nappal csökkenti az eljárási határidőket.

Tudomásul kell venni, hogy a tervek érdemi módosítása a partnerek – közöttük a helyi lakosság – tájékoztatása és véleményének kikérése nélkül nem valósítható meg, és ha az önkormányzat egyes javaslatokat nem fogad el, akkor meg kell indokolni, hogy miért nem fogadja el azokat.

A települések HÉSZ-ei között vannak olyanok, amelyek az 1990-es években készültek, továbbá vannak 2023-ban elfogadottak. A helyi szabályozás háttérszabályozásként az elfogadásának időpontjában hatályos OTÉK-ot és annak fogalomrendszerét veszi alapul, ami az elmúlt évtizedekben több mint 70-szer módosult. Mindez oda vezet, hogy akár egymással szomszédos településeken is nagyon különböző építési előírások vannak hatályban és a központi szabályozó általi elvárások nem érvényesülnek. Ezek alapján felül kell vizsgálni a kormányrendeleti szabályozást abból a szempontból, hogy az önkormányzat mennyiben tud szigorúbb szabályt megállapítani az OTÉK-nál és így mennyiben tudja korlátozni az ingatlantulajdonosok építési jogait.

Ehhez szorosan kapcsolódik a parkolók számának önkormányzati megállapítása. A kötelezően kialakítandó parkolóhelyek száma az eddigi minimum kialakítandó elv helyett, rendeltetési módokhoz kötve differenciált rendszerben kerül meghatározásra az általános településrendezési és építési követelményekről szóló kormányrendeletben. Ezzel elkerülhető az építési beruházásoknál az eddig kötelezően kialakítandó túlzó, igényekhez nem igazodó férőhelyszám.

84. §

A településrendezési feladatok megvalósulását biztosító sajátos jogintézmények szabályozása érdemben nem változik, az érdemi módosulás abban áll, hogy a kisebb jelentőségű jogintézmények részletszabályai kormányrendeletbe kerülnek át.

A Törvény a következő sajátos jogintézményekkel foglalkozik:

1. a telekalakítási és építési tilalom, valamint a változtatási tilalom,
2. a telekalakítási követelmények,
3. a közjogi kártalanítás,
4. a településrendezési szerződés,
5. a településrendezési kötelezés.

A kisajátítási szabályokról a kisajátításról szóló törvény rendelkezik.

A településképi követelményeket és településképi-érvényesítési eszközöket a IX. Fejezet tartalmazza.

Az elővásárlási jog, a helyi közút céljára történő lejegyzés, az útépitési és közművesítési hozzájárulás, és a közterület-alakítás részletszabályait kormányrendelet állapítja meg.

85–87. §

A tilalmak körében a helyi önkormányzat képviselő-testületének joga van külön önkormányzati rendeletben, pontosan körülhatárolt területre változtatási tilalmat, illetve telekalakítási és építési tilalmat elrendelni, amely tényről az érintetteket a jegyző útján értesíti.

A természeti és a környezeti veszélyeztetettség megelőzése érdekében és a törvényi követelmények érvényesítésére a természetvédelmi és a környezetvédelmi hatóságnak joga van külön határozattal változtatási, telekalakítási és építési tilalmat megállapítani. A határozatban meg kell jelölni azt az érdeket, amelynek érvényre juttatását a tilalom szolgálja, továbbá azt, akinek az érdekében a tilalmat elrendelik. A határozattal elrendelt tilalomról, korlátozásról vagy ezek megszüntetéséről az érintett építésügyi hatóságot és az érintett települési önkormányzatot tájékoztatni kell.

A helyi építési szabályzat készítésének időszakára elrendelt változtatási tilalom a készítésről döntő önkormányzati határozattól a rendelet hatálybalépéséig, de legfeljebb három évig tart, ez idő eltelte után külön rendelkezés nélkül megszűnik. A változtatási tilalom alá eső területen főszabály szerint tilos telket alakítani, új építményt létesíteni, meglévő építményt átalakítani, bővíteni, továbbá elbontani, továbbá más, építésügyi hatósági engedélyhez nem kötött értéknövelő változtatást végrehajtani.

A településrendezési feladatok megvalósítása vagy végrehajtása céljából, vagy a természeti vagy környezeti veszélyeztetettség megelőzése, illetve a természet védelméről vagy a környezet védelmének általános szabályairól szóló törvényekben foglaltak érvényre juttatása érdekében változtatási, telekalakítási és építési tilalom rendelkezhető el, amely tilalmat az ingatlan-nyilvántartásba be kell jegyezni.

A telekalakítási és építési tilalom alá eső területen a meghatározott kivételektől eltekintve tilos építési munkát végezni és telket alakítani. Kivételt képeznek a bontási munkák, az építészeti örökség védelme, a régészet, a környezet- vagy a természetvédelem érdekében szükséges építési munkák, a meglévő építménynek állagmegóvási, valamint a terület jövőbeni rendeltetésének megfelelő átalakításával, korszerűsítésével, bővítésével kapcsolatos építési munkák, a meglévő lakóépület új, önálló lakást nem eredményező átalakítása, legfeljebb egy alkalommal 25 m²-rel történő bővítése és felújítása, valamint az összehangolt védelmi tevékenység, illetve tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet esetén a nemzetbiztonsági célú építmények, építési tevékenységeinek végzése.

A kétféle tilalmat a feltétlenül szükséges mértékre és időtartamra kell korlátozni, és azt haladéktalanul meg kell szüntetni, ha az elrendelésének alapjául szolgáló okok már nem állnak fenn.

88–89. §

A telekalakítás törvényi keretei kerülnek meghatározásra. A törvény kimondja, hogy telket csak úgy szabad alakítani, hogy az a terület rendeltetésének megfelelő használatra alkalmas legyen, továbbá annak alakja, terjedelme, beépítettsége és megközelíthetősége a jogszabályoknak megfeleljen. A szabályozási vonallal érintett telkek kapcsán kimondásra kerül, hogy a telekalakítást legkésőbb a kiszolgáló út megépítésének megkezdéséig el kell végezni a szabályozási vonal szerinti telekalakítást.

Meghatározásra kerül a telekalakítás fogalma: amely szerint a telekalakítás olyan közigazgatási eljárás, amely az érintett telek tulajdoni lapjára bejegyzett adatok, jogok és tények telekalakítási engedély szerinti változásának az ingatlan-nyilvántartásban történő bejegyzésével zárul.

Az új törvény továbbviszi az Étv. korábbi rendelkezését, amely szerint az új beépítésre szánt vagy jelentős mértékben átépítésre kerülő terület esetében a területre vonatkozó helyi építési szabályzat a beépíthetőség feltételeként előírhatja a telkek építési telekké vagy telekké történő alakítását, az érintett telekcsoport – legalább telektömbönként történő – újraosztásával.

Meghatározásra kerülnek a telekalakítás esetkörei és garanciális szabályai. Ennek keretében kimondásra kerül, hogy a telekalakítás lehet:

- a) telekcsoport újraosztása,
- b) telekfelosztás,

- c) telekegyesítés,
- d) telekhatár-rendezés vagy
- e) vasúti telekalakítás.

A természetvédelmi és örökségvédelmi szempontok garanciális biztosítása érdekében a törvény rögzíti, hogy a telekalakítási hatóság a természetvédelmi vagy kulturális örökségvédelmi szempontoknak nem megfelelő engedély iránti kérelmet elutasítja. Ezt megerősítve a törvény semmisségi okként jelöli meg azt, ha a természetvédelmi vagy kulturális örökségvédelmi szakkérdés vizsgálatát mellőzve hozta meg döntését.

A telekalakítási eljárásokban, ha a telekalakítás olyan ingatlant érint, amelyre az ingatlan-nyilvántartásban országos jelentőségű egyedi jogszabállyal védett természeti terület, országos jelentőségű, törvény erejénél fogva védett természeti terület, fokozottan védett természeti terület, helyi jelentőségű védett természeti terület, Natura 2000 terület, barlang felszíni védőövezete védett mesterséges üreg felszíni védőövezete, országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal védett természeti terület védőövezete, helyi jelentőségű védett természeti terület védőövezete jogi jelleg van bejegyezve, akkor az ingatlan-nyilvántartási átvezetés feltétele az, hogy a kialakuló, jogi jelleggel természetben érintett földrészlet tulajdoni lapjára tovább kell jegyezni a jogi jelleget. A telekalakítási engedélynek rendelkeznie kell arról, hogy mely kialakuló földrészletek tulajdoni lapján kell továbbvezetni a jogi jelleget.

90–91. §

Az építészjogi-közjogi kártalanítás szabályai érdemben nem változnak. Ha a helyi önkormányzat egy ingatlan építési övezeti vagy övezeti besorolását, a beépítési szabályokat, illetve az ingatlanon elhelyezhető rendeltetések körét és rendeltetési egységek számát a helyi építési szabályzatban másként állapítja meg, vagy külön rendeletben telekalakítási és építési tilalmat rendel el, és mindezekből a tulajdonosnak, hasznélvezőnek kára származik, a tulajdonost, hasznélvezőt kártalanítás illeti meg.

Ha az ingatlanhoz fűződő korábbi helyi építési szabályzat szerinti építési jogok keletkezésétől számított 7 éven belül kerül sor e jogok megváltoztatására vagy megszüntetésére, a tulajdonosnak, hasznélvezőnek – kérelmére – kártalanítás jár. A kártalanítás összege az ingatlannak a korábbi szabályozás alapján megállapítható régi és az új szabályozás eredményeként megállapítható új forgalmi értéke közötti különbséget.

Ha az építési jogok keletkezésétől számított 7 év eltelte után kerül sor az építési jogok megváltoztatására vagy megszüntetésére, kártalanítás csak akkor jár, ha az átsorolás, a rendeltetésváltoztatás vagy a tilalom a korábbi használatot megnehezíti, vagy azt ellehetetleníti.

Ha az ingatlan rendeltetését a HÉSZ valamely később megvalósítandó – jogszabályban megállapított – olyan közérdekű célban határozza meg, amelynek megvalósítása a tulajdonostól nem várható el, és ez az építési jogokat korlátozza, a tulajdonos attól követelheti az ingatlan megvételét, akinek érdekében állt a közérdekű célt szolgáló korlátozás előírása (a továbbiakban: érdekelt). Ha az érdekelt nem állapítható meg, vagy jogutód nélkül megszűnt, a tulajdonos a helyi önkormányzattól követelheti az ingatlan megvételét. Ha az ingatlan megvételére vonatkozó megállapodás az erre irányuló kérelemtől számított öt éven belül nem jön létre, a tulajdonos kezdeményezheti a kisajátításról szóló törvény szerinti eljárást.

Nem jár kártalanítás

1. a természeti veszélyeztetettségéből eredő kár megelőzésére elrendelt változtatás miatt,
2. az építészeti örökség védelmében, a védett építmény vagy terület vonatkozásában elrendelt tilalom esetén,
3. a tulajdonos érdekeinek védelme céljából elrendelt tilalomnál,
4. a külön önkormányzati rendeletben elrendelt változtatási tilalomnál,
5. a szabálytalan építmény, építményrész és használat miatt elrendelt változtatás esetében,
6. a toronyházak elhelyezhetőségével összefüggő változtatás miatt,
7. – ha korábban ilyen tartalmú rendelkezést a helyi építési szabályzat nem rögzített – az építményben elhelyezhető rendeltetések körének és rendeltetési egységek számának meghatározása,
8. a helyi építési szabályzatban megállapított építési jog keletkezését követően, ha a módosítás 7 éven belül a telekalakítás nem történt meg, vagy nem kezdődött meg az építési tevékenység.

92. §

A településrendezési szerződés jogintézménye bevált, megtartása indokolt, ugyanakkor szükséges felállítani egy kritériumrendszert, amely egyrészt megmondja, hogy milyen esetekben kérhet településrendezési szerződést az önkormányzat, másrészt kiszűri azokat a túlzásokat, amikor az építési beruházás támogatásának feltételeként indokolatlanul nagy építtetői ellenszolgáltatást állapít meg. A szerződés típusai az alapján szükséges meghatározni, hogy az önkormányzat mekkora területre kíván szerződést kötni például a HÉSZ módosítására és közműfejlesztésre, valamint mekkora a szerződő felek létszáma.

Ezen alapcélnak megfelelően a települési önkormányzat egyes településfejlesztési vagy településrendezési célok megvalósítására településrendezési szerződést köthet az érintett telek tulajdonosával vagy a telken beruházni szándékozóval (a továbbiakban együtt: a cél megvalósítója). A településrendezési szerződés közigazgatási szerződésnek minősül.

A településrendezési szerződés tárgya lehet különösen

1. a telepítési tanulmányterv alapján a településfejlesztési terv és a településrendezési terv kidolgozásának finanszírozása,
2. új beépítésre szánt terület kijelölése esetén a szükséges zöldterület, erdőterület vagy véderdő megvalósítása,
3. azon egyéb költségeknek vagy egyéb ráfordításoknak a cél megvalósítója általi átvállalása, amelyek az önkormányzatot terhelnék, és amelyek a cél megvalósításának előfeltételei vagy következményei.

Az 1. esetben az önkormányzat a szerződésben arra vállal kötelezettséget, hogy a településterv készítésének vagy módosításának egyeztetési eljárását a megállapított határidőn belül lefolytatja. A szerződésben rendelkezni kell a településtervek véleményezési eljárása során a véleményezők részéről felmerülő, jogszabály által alátámasztott észrevétel kapcsán szükséges intézkedésekről, az ezekkel összefüggésben, a tervekben szükséges módosítások átvezetéséről, valamint a változtatás miatti esetleges ismételt véleményeztetési kötelezettségről.

A 2. és 3. esetben a szerződésben vállalt kötelezettségek és a megvalósuló településrendezési cél között településfejlesztési vagy településrendezési összefüggésnek kell lennie. Igazolni szükséges, hogy a vállalt kötelezettség és a módosítással elérni kívánt településrendezési cél vagy a beruházás által kiváltott hatások között közvetlen okozati összefüggés áll fenn, a beruházás jellegéhez és mértékéhez képest nem aránytalanul nagymértékű, az önkormányzatnál valóban felmerülő többletterhek kiegyenlítését szolgálja, és a szükséges kiszolgáló intézmény és infrastruktúra-fejlesztések megvalósulását szolgálják (az üzemeltetés költségei a cél megvalósítójára át nem háríthatók).

93. §

Településrendezési kötelezés keretében beépítési kötelezettség, helyrehozatali kötelezettség vagy beültetési kötelezettség rendelhető el. Az Étv. szabályaihoz képest nincs érdemi változás.

A települési önkormányzat önkormányzati hatósági döntésben – a tervszerű telekgazdálkodás, a beépítés helyes sorrendje érdekében – a beépítetlen építési telkekre meghatározott időn belüli beépítési kötelezettséget állapíthat meg. Ha a tulajdonos a beépítési kötelezettségét nem teljesíti, az önkormányzat kisajátítási eljárást kezdeményezhet. Amennyiben az ingatlan tulajdonos a beépítési kötelezettségét nem tudja teljesíteni, úgy kérésére az ingatlant ki kell sajátítani.

A települési önkormányzat – jogszabályban meghatározott esetekben és módon, a településkép javítása érdekében – a településképet rontó rossz állapotú épületek meghatározott időn belüli helyrehozatali kötelezettségét írhatja elő önkormányzati hatósági döntésében. Az önkormányzat az épületekkel kapcsolatban előírt kötelezettség teljesítéséhez anyagi támogatást nyújthat. A határozathozatal helyett hatósági szerződés is köthető.

A települési önkormányzat önkormányzati hatósági döntésben – a környezet- és természetvédelemi, valamint a településrendezési célok megvalósítása érdekében – az ingatlan növényzettel történő meghatározott módon és időn belüli beültetési kötelezettségét írhatja elő, ha a beültetési kötelezettség településrendezési okból indokolt és a HÉSZ a beültetési kötelezettséggel kapcsolatos szabályokat tartalmazza.

A településrendezési kötelezést tartalmazó határozat közlésével egyidejűleg a települési önkormányzat jegyzője megkeresi az ingatlanügyi hatóságot a kötelezettség tényének ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése

érdekében. A kötelezettség megszűnését követő 15 napon belül az önkormányzat jegyzője megkeresi az ingatlanügyi hatóságot a kötelezettség tényének törlése érdekében.

94–101. §

A Törvény alapján a települési önkormányzatok a településkép-értékesítési eszközöket és egyéb kapcsolódó követelményeket a HÉSZ-ben állapítják meg, így a településképi rendeletek a HÉSZ részévé válnak.

A Törvény alapján a településképi követelmények

- a településképhez való illeszkedést biztosító anyaghasználatra, tömegformálásra, homlokzati kialakításra, zöldfelületek elhelyezésére (ezek egyedi követelmények), belterületen az utcaképre, külterületen a tájképre (ezek területi követelmények),
- háztartási méretű kiserőművek (napelemek), klímaberendezések, elektromos és egyéb gépészeti berendezések épületeken való elhelyezhetőségére vonatkozóan állapíthatnak meg előírásokat.

A településképi rendelet egyik tartalmi eleme, a helyi védelem is a HÉSZ tartalmi elemévé válik. A helyi értékek körének műemlékvédelmen belüli meghatározására továbbra is az önkormányzat tesz javaslatot, a védetté nyilvánításról és a védettség megszüntetéséről az önkormányzat gondoskodik.

Az önkormányzatok továbbra is alkotnak településképi arculati kézikönyvet. A TAK és a HÉSZ egymással összhangban készül. A TAK-ot 7 évente felül kell vizsgálni, és a település építészeti arculati jellemzőiben bekövetkezett változásokat át kell vezetni.

A Törvény alapján az önkormányzat településrendezési sajátos jogintézményként

1. tájkoztatást ad és szakmai konzultációt biztosít a településképi követelményekről, ennek keretében javaslatot tehet a településképi követelmények és az egyedi építési követelmények értékesítésének módjára,
2. az építésügyi engedélyezési eljárás előtt településképi véleményezési eljárást folytat le,
3. településképi bejelentési eljárást folytat le,
4. az önkormányzat településképi kötelezést adhat ki és bírságot szabhat ki.

A Törvény új szabályozása értelmében – a települési főépítész vagy a helyi tervtanács álláspontjára alapított – önkormányzati településképi véleményekkel szemben, még mielőtt az építésügyi hatósági eljárást megindítják, ha a kérelmező ügyfél a véleményben foglaltakkal nem ért egyet, jogorvoslattal (kifogással) élhet az állami főépítészhez vagy a területi tervtanácsnál, amely az OTÉK-nak és a HÉSZ-nek történő megfelelést, valamint az építészeti alapelvek teljesülését vizsgálja.

A helyi emlékké nyilvánításnak a Törvény alapján feltétele, hogy a döntéshozók a helyi védelem elrendelése előtt egy meghatározott vizsgálati szempont szerint elkészített értékvizsgálat megléte alapján hozzák meg a helyi emlék egyedi vagy területi kategóriába sorolt védetté nyilvánítását. A nemzeti örökséghez potenciálisan hozzá tartozó elemek értéktárolása és dokumentálása a helyi védelem szintjén a 96. § alatti rendelkezésekkel megerősödik. Ezek a vizsgálatok helyi szinten elért védelmi szint megtartásának indokai, a továbbiakban a hatósági eljárásokban vizsgálható, az állami nyilvántartásban felhasználható alátámasztó dokumentumok. Amennyiben a helyi emlékként védendő, vagy már védett értékről a műemléki nyilvántartási eljárásban vagy revízió során kiderül, hogy országos jelentőségű műemléki érték is, akkor műemléki védelem alá vonható. Amennyiben ezen felül kiderül, hogy a műemléki érték eltűnésének, megsemmisülésének veszélye is fennáll, az ideiglenes műemléki védelem elrendelése iránt a hatóságok intézkednek.

A Törvény egyúttal lehetőséget ad arra, hogy a helyi önkormányzat – a településképi követelmények megvalósulása és ennek részeként a helyi építészeti örökség méltó hasznosítása érdekében – önkormányzati támogatási és ösztönző rendszert vezessen be és alkalmazzon. A támogatási és ösztönző rendszer részletes tartalmát az önkormányzat a helyi építési szabályzatban határozza meg.

102–107. §

A Törvény településkép-védelmi fejezete kívánja szabályozni a reklámok, reklámhordozók és reklámtartó berendezések elhelyezhetőségét. A szabályozás célja, hogy a településképet romboló reklámhordozók levételre

kerüljenek. Alapelvként kerül meghatározásra, hogy a közterületről látható reklámhordozó és reklám csak olyan helyen és olyan méretben, megjelenési formában helyezhető el, amely a település vagy településrész jellegzetes, értékes, illetve hagyományt őrző építészeti arculatát nem sérti.

A Törvény tárgyi hatálya változik a Tktv. szabályozásához képest. Továbbra sem terjed ki a kampányeszköznek minősülő politikai reklámokra és a cégtáblákon, üzlethelységek kirakatában elhelyezett gazdasági reklámokra, ugyanakkor a közlekedési területek mentén (akár a közút részeként, akár az ennek szomszédságában lévő telken) elhelyezett reklámokra – ellentétben a Tktv.-vel – kiterjed az új törvényi szabályozás.

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény és a végrehajtására kiadott 224/2011. (X. 21.) Korm. rendelet a közút tartozékának tekinti a reklámhordozót tartozó berendezéseket, azonban az ezek elhelyezhetőségére vonatkozó szabályok jóval enyhébbek, mint a Tktv.-ben rögzített előírások. Például a közút úttesten kívüli burkolatlan részén már megengedi a reklámhordozót tartó berendezések elhelyezését, függetlenül attól, hogy a környező terület műemléki védelem alatt áll, vagy a főút tengelyétől számított 100 méteren belül lehetőséget ad a reklámhordozók elhelyezésére, tekintet nélkül arra, hogy az érintett terület tájképvédelmi szempontból kiemelt védelemben részesül vagy éppen világörökségi terület. Mindezek alapján szükséges az egységes szabályozás megteremtése, az új Törvény részeként.

A Törvény meghatározza azokat a területeket, ahol tilos reklámot és reklámeszközt elhelyezni. A Törvény kimondja, hogy nem terheli az államot kártalanítási kötelezettség a településkép-védelmi és örökségvédelmi célból bevezetett tiltó szabályozás miatt.

Az országos tiltással nem érintett területeken is csak keretek között lehet reklámot elhelyezni, így utcabútoron, hirdetőoszlopon és villanyoszlopon, reklámhordozót tartó berendezésen, valamint épületekhez kapcsolódva (reklámhálón, építési reklámhálón, tűzfalon és tetőreklámként), minden esetben a Törvény végrehajtására kiadott kormányrendeletben meghatározott méretmegkötéssel.

Az építési hálón való reklámozás és a reklámháló elhelyezése időbeli korláthoz lesz kötve. A reklámháló elhelyezése során figyelemmel kell lenni arra, hogy a reklámhálók a benapozást gyengítik, a természetes megvilágítás csökkenhet, így a rendszeres emberi tartózkodásra szolgáló helyiségek ablakainak eltakarását a Törvény korlátozza. A tűzfalon festett reklám elhelyezése is megengedett lesz. A tetőreklámok elhelyezése során az alkalmazható technológia meghatározásra kerül.

A fentiekben említett reklámeszközök elhelyezése tudomásulvételi eljáráshoz lesz kötve, amely során a járási (fővárosi kerületi) hivatal vizsgálja a Törvényben és a kormányrendeletben foglalt követelmények teljesülését.

Mindezek mellett a Törvény az elaprózott, tömeges reklámelhelyezésekkel szemben fel kíván lépni olyan módon, hogy az úgynevezett citylight méretnél kisebb felülettel rendelkező reklámhordozók (tehát nem a plakátok) elhelyezését megtiltja.

Nemzetközi példákat alapul véve a reklámhordozók, reklámtartó berendezések esztétikai megjelenése tekintetében ki kell mondani, hogy azok kizárólag jól karbantartott, esztétikus megjelenésű, standardizált, egységes képet mutató eszközök lehetnek.

A Törvény szerint a Törvény felhatalmazása alapján kiadásra kerülő reklám-kormányrendelet meghatározza a reklámeszközök méretét és az elhelyezhetőség időtartamát, az alkalmazható technológiát, továbbá a kérelem kötelező tartalmi elemeit, amelyekkel a reklámeszközök (reklámhordozók, reklámhordozót tartó berendezések) tudomásulvételét kezdeményezni lehet a járási (fővárosi kerületi) hivatalnál. Azok az eszközök, amelyek kihelyezését a hivatal tudomásul vette, rákerülnek – külön eljárásban – a „reklámzaj térképre”.

Az országos reklámkataszter nemcsak a településkép védelme miatt fontos, hanem a reklámágazati piaci szereplők részéről megfogalmazott igény is. Cél, hogy csak a reklámkataszterben szereplő reklámeszközök esetében legyen jogszerű a reklámelhelyezés. Az országos reklámkatasztert a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság fogja vezetni. A bejelentés kizárólag elektronikus úton tehető meg. A Törvény meghatározza a reklámkataszterben nyilvántartott adatok körét, továbbá a személyes adatok kezelésének céljait.

A jogszabályokban foglalt tilalmak és korlátozások megszegése esetén a járási (fővárosi kerületi) hivatal kötelezést és bírságot szabhat ki, amelynek végrehajtásáért a Nemzeti Adó- és Vámhivatal lesz a felelős. A reklámbírság

mértéke 650 000 forinttól 4 000 000 forintig terjedhet, és a jogsértő állapot megszüntetésének elmulasztásakor ismételten kiszabható.

Mivel a cél a településképhez és tájba nem illő reklámok mielőbbi eltávolítása, ezért a Törvény egyetemes felelősséget állapít meg, azaz a járási (fővárosi kerület) hivatal az ingatlan tulajdonosával és a reklámeszköz tulajdonosával szemben egyaránt felléphet, és az eltávolítást bármelyiküktől követelheti.

Az új reklámszabályok bevezetését alkotmányossági szempontú szükségesség és arányosság vizsgálat előzte meg. Ennek során többek között megállapításra került, hogy a közutak melletti reklámelhelyezések ma gyakorlatilag nem ellenőrizettek, jellemzően utólagos jogkövetés-ellenőrzés történik, amely szerint a közút kezelője, ha jogellenes állapotot észlel, a közlekedési hatósági szakterülethez fordul. Ehhez képest a másutt elhelyezett reklámhordozóknál eleve településképi bejelentési eljárás a jellemző és csak ez alapján lehet a reklámeszközt kihelyezni. Emellett sajnos több települési önkormányzat egyáltalán nem alkotta meg a településképi bejelentési eljárásra vonatkozó szabályokat annak ellenére, hogy ez a településképi védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 8. § (2) bekezdés c) pontja szerint jogalkotási feladata lett volna. E háromféle helyzet megszüntetése indokolt, az országosan egységes előírások bevezetésével.

A főközlekedési útvonalak mellett elhelyezett reklámeszközök elterelik a figyelmet, így közlekedésbiztonsági szempontból is szükséges a szigorítás. Másrészt az országkép rendbetétele sürgető feladat elé állítja a jogalkotót, mert meg kell szüntetni azt az áldatlan állapotot, hogy például világörökségi tájképet vagy nemzeti emlékek minősülő műemléket takarjanak el kihelyezett óriásplakátok. Hangsúlyozandó, hogy a kisméretű plakátok elhelyezésének szabályai nem változnak, a kisméretű (citylight méreténél kisebb) elhelyezését tiltja meg a Törvény, figyelembe véve az arányosság követelményét is.

108. §

A műemlékvédelem újraszabályozásával a Törvényben megvalósuló műemlékvédelmi szabályozás a magyar építészet részeként is kezeli a műemlékeket, ugyanakkor műemlékek a kulturális örökség elemeinek tekintendők, eleget téve a nemzetközi egyezményekben foglalt szabályozási ismérveknek, a kulturális örökség elemeinek integráltan történő kezelési kritériumainak. A Törvény a műemlékvédelmi fejezeten kívül is tartalmaz a műemlékekre vonatkozó szabályokat.

A Törvény X. Fejezetébe átkerültek a Kötv. műemlékvédelemre vonatkozó rendelkezései átkerültek, a Kötv. műemlékre vonatkozó szabályozást nem tartalmaz. A Törvény megőrizte a Kötv. normatartalmát, de egyúttal hozzáigazítja a Törvény megújított rendelkezéseihez. A Törvényben lefektetett építészeti örökség megőrzésének szélesebb körben elvárt védelmét követi azzal, hogy hangsúlyosabban kezeli a már nemzeti szintű védelemben műemléki védeltséget kapott építészeti örökség elemeit, a fenntartásra, használatra és hasznosításra vonatkozóan. A műemlékvédelem új fogalmi rendszerében a X. fejezet néhány speciális szabály, elsősorban nyilvántartási előírás kivételével a helyi emlékekre vonatkozóan nem tartalmaz szabályozást, csak az országosan védett nemzeti emlékek minősülő műemlékekre vonatkozó törvényi előírásokat tartalmazza.

109. §

Az Alaptörvény P) cikkében megfogalmazott elvadás törvényi szintű pontosítását tartalmazza a műemlékekre vonatkozóan, amely alapján a nemzet közös örökségét képezik a nemzeti emlékek minősülő műemlékek, amelynek védelme, fenntartása a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége, amelyre a fejlesztések során is figyelemmel kell lenni.

110–111. §

A szabályozás kijelöli, hogy a műemlékvédelem állami feladatellátása a kormány felelősségi körébe tartozik és a kulturális örökség védelméért felelős miniszter irányításával valósul meg. A miniszter feladatai a korábbi szabályozáshoz képest bővülnek a határon túli magyar vonatkozású építészeti örökség elemei felkutatásának, feltárásának és értékei jegyzékben történő rögzítésének feladataival, továbbá erre meghatározott költségvetési forrás biztosítása mellett 15 évente elvégzi a teljes műemlékállomány revízióját.

112–116. §

A Törvény a korábbi szabályozáshoz képest a műemlék fogalom alá vonja össze a korábbi szabályozás szerint országosan védett műemléket, amelyet nemzeti emlékeknek nevez és az önkormányzat által védett korábban helyi védett emlékeket, melyeket az új szabályozás helyi emlékeknek nevez. A szabályozás nem érinti az országos védetség megállapítása vonatkozásában a miniszter, illetve a helyi védetség megállapítása vonatkozásában az önkormányzat jogkörét. Az országos védetség megállapítása továbbra is miniszteri rendeltben történik, amelynek alapját az értékvizsgálati dokumentáció képezi. A védetség megszűnésének esetei sem változnak.

117–120. §

A Törvény a műemlékvédelem sajátos tárgyai helyett bevezeti a műemlékvédelem sajátos helyszínei fogalmát, amely alá a történeti kertek, a történeti temetkezési helyek és műemléki területek – történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet – tartoznak. A Törvény meghatározza ezen területek védelmének elveit és szempontjait, a műemléki környezet esetében pedig kormányrendeletben meghatározott adottságok esetében eltérően is kijelölhető.

121. §

Az új szabályozás továbbra is fenntartja a műemlék ideiglenes védelmének lehetőségét, mint a műemléki védetséget megelőző, a veszélyeztetett műemléki értékek megsemmisülését megakadályozó preventív intézkedést, az ideiglenes védetség maximális időtartamának egy évről két évre való emelésével. A korábbi gyakorlat szerint az egyéves időtartam nem biztosította a hatósági folyamatok, a szükséges értékvizsgálatok és a védelmet elrendelő miniszteri rendelet alkotta teljes folyamat biztonságos végigvitelét, így a jogintézmény érvényesítésének biztosítása érdekében szükség volt az időtartam növelésére.

122. §

A Törvényben új örökségvédelmi közfeladatként jelenik meg a határon túli magyar vonatkozású épített örökség jegyzékének elkészítése.

123. §

A műemléki érték megóvásának lényegi követelménye az építmény fizikai valójában történő megőrzése, hiteles megjelenítése, ezen kívül a műemléki értéket hordozó ingatlanának elsődlegesen ilyen célt szolgáló kialakítása, fenntartása.

A Törvény az alapelvi rendelkezéseken túl az építészeti örökség megóvását annak megmaradásában látja biztosítottnak. Bonthatóságra az eltérést engedő alacsonyabb jogforrási szinten sem lehet rendelkezni. Műemlék építményen végzett részleges bontás kivételes jelleggel, szakértői alátámasztás mellett, kizárólag a Törvény rendelkezései szerint megadott esetkörökben valósítható meg.

124–125. §

A műemlék megőrzésének szempontjából kiemelkedően fontos a műemlék építmény és a telkének hiteles megőrzése, lehetőség szerint az eredeti állapot szerinti épített és táji érték kölcsönhatásának megjelenítése. A műemlékek esetében a telki adottság (telekalakítási szabályok), a településképi illetve tájképi megjelenés hatósági biztosítása példaként hat a magyar városi és vidéki településekre, helyi szintű értékvédelemre.

126–127. §

A Törvény fenntartja a műemlékvédelmi érdekre tekintettel a miniszter két vagyronjogi jogosultságát, jogát. A nemzeti vagyon körébe tartozó műemlékek esetén a tulajdonba adáshoz vagy az állami tulajdonú ingatlanok esetén azok vagyonkezelésbe adásához kell a miniszternek jóváhagyó nyilatkozatot tennie. Szintén a miniszter gyakorolja a Magyar Állam nevében műemlékek értékesítése esetén az elővásárlási jogot, amennyiben a védelmi rendelet azt kimondja. A Törvény kimondja, hogy az elővásárlási joggal kapcsolatos döntés meghozatala előtt a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság véleményét ki kell kérni. Az elővásárlási jogra vonatkozó szabályozást a jelentős mértékű tulajdonmozgások indokolják.

128–131. §

A megfelelő használat kötelezettsége, a jókarbantartás, az állagvédelem összhangban a korábban érvényben volt szabályozással, illetve az általános európai gyakorlattal – a műemlék tulajdonosára hárul. A fenntartási kötelezettség – a műemléki értékek sajátosságaiból következően – a törvényben megfogalmazott teljes komplexitással érvényesítendő. Nem minden esetben lehet megelégedni a meglévő állapot fenntartásával, a műemlékek védelmének lényeges eleme a műemléki értékek érvényesülése is. A Törvény szellemiségéből következik, hogy a műemlék megfelelő fenntartásához, az elvárt „jó” szintű „jókarbantartásához”, illő használatához értékőrző tulajdonosi, használói hozzáállást feltételez. A műemlékek által megtestesített értékeknek széles körben való ismertté tétele, a tulajdonviszonyoktól függetlenül mindenki számára biztosítandó látogathatóságuk a védelem legáltalánosabb célja, hiszen így érvényesülhet a bennük rejlő történeti, esztétikai érték.

A törvény megteremti a törvényes kereteit annak, hogy az állami tulajdonban álló műemlék ingatlanok állami tulajdonba kerülését megelőző, történelmi családnevet használó természetes személy tulajdonosa vagy egyenes ági leszármazottja a névhasználatért a kulturális örökség védelméért felelős miniszterrel kötött megállapodás alapján ellentételezésben részesülhessen, ha a családnevét az állam a műemlékek közhiteles nyilvántartásában, vagy az ingatlan elnevezéseként egyéb módon felhasználja.

132–141. §

A Törvény lényegében átveszi a korábbi szabályozást az műemlékvédelmi hatósági eljárásra vonatkozóan. A szabályozás szerint az örökségvédelmi hatóság legfontosabb hatósági jogkörei örökségvédelmi engedélyező hatóságként eljárni, szakhatósági feladatkörben eljárni és műemléki felügyeleti jogkört gyakorolni. A hatóság eljárása során a műemlékvédelmi szempontok érvényesülését kell biztosítania.

Az örökségvédelmi hatóság a műemlékvédelmi érdekek sérelme esetén kötelezheti a 138. § (2) bekezdésben felsorolt személyeket bizonyos magatartástól való tartózkodásra vagy cselekvésre, amely általában az eredeti állapot visszaállítására vagy a műemléki érték megőrzésére irányul. Amennyiben a kötelezésben foglalt magatartásnak a kötelezett nem tesz eleget, a hatóságnak lehetősége van a kötelezett helyett annak költségére a szükséges munkákat elvégezni, amely követelés biztosítására jelzálogjog illeti meg a védett kulturális elemet. A hatóságnak a kötelezés nem teljesítésének esetén örökségvédelmi bírság kiszabásának lehetősége keletkezik. Ez esetben pénzbeli követelésre nem jogosult, a bírság érvényesítése adóhatósági eljárásban történik.

A hatóság nem jogellenes állapot megszüntetése érdekében, vagyis nem kötelezés formájában is elrendelhet állagmegóvást, helyreállítási munkákat, ilyen esetben a munkálatok műemlékvédelmi többletköltsége a hatóságot terheli.

142–145. §

A műemlékeket érintő bármilyen mértékű károkozás, rombolás, pusztítás pótolhatatlan és jóvátehetetlen veszteséget okoz, ezért indokolt a szükséges visszatartó erővel rendelkező bírságolás lehetősége.

További szabályozási igény, hogy a műemlék ellen törvénysértések elkövetői körét szélesebben vonjuk meg, mint ahogy azt más büntető szankciókkal operáló jogágak vagy jogterületek teszik hasonló esetekben. Szintén a szakmai gyakorlatból eredeztethető az a jogpolitikai szándék, hogy az örökségvédelmi bírság a jog által mesterségesen felállított és kezelt, a nem természetes személyek kategóriájába tartozó egyéb más személyekre is, akik a polgári jog általános kárfelelősségi tétele alapján jogok és kötelezettségek alanyai lehetnek, kivethető lehessen.

A jogalkotó így kívánja a gazdasági szférát is olyan irányba terelni, hogy az üzletvitelében és gazdálkodásában már a tervezési és technológiai szisztéma kialakításánál figyelembe vegye a kulturális örökségben rejlő értékeket. Ezzel érheti el igazán a törvény azt a célját, hogy a kulturális örökség ne legyen alárendelve a piac által meghatározott üzleti szemléletnek.

A bírság adók módjára behajtható köztartozásként való kezelését az indokolja, hogy a kulturális örökség elemeinek és a hozzájuk kapcsolódó védelemnek a megsértését az állam közvetlenül, hatalmi apparátusát igénybe véve, vitát nem tűrően egy közigazgatási jogviszonyban kívánja rendezni.

146. §

A településfejlesztési tervhez készített műemlékvédelmi hatástanulmány kiterjedhet műemléki értékekre és régészeti elemekre is, amennyiben ezek együttesen is fellelhetők.

147–148. §

A Kötv. rendelkezéseit átvéve a Törvény is általánosan rögzíti azt, hogy a műemléki értékeket képviselő építmények fenntartásához, az építéshatósági döntések érvényesítéséhez, a műemlékvédelem állami feladatához rendelkezésre álljanak állandó költségvetési források. A műemlékvédelemre szánható költségvetési források kiszámíthatósága az állami kiadástervezés szempontjából szükséges.

149–151. §

Az országosan védett, az új szabályozás szerint nemzeti emlékek minősülő műemlékekről közhiteles nyilvántartást vezet a nyilvántartási hatóság. Új hatósági feladatként jelenik meg, hogy a helyi emlékek szolgáltatott adatairól a műemléki nyilvántartási hatóság nyilvános adatbázist kezel, amelyre hatósági döntés nem alapozható.

152–161. §

A XI. Fejezet alatt a Kötv.-ben szabályozott emlékhelyek védelmének minden szabálya változatlan tartalmi rendelkezéssel átkerül a Törvénybe. A XI. Fejezet alatt az emlékhelyek általános védelmének közös szabályai, a történelmi emlékhelyekre, a nemzeti emlékhelyekre vonatkozó védelmi és kezelési szabályok, a kiemelt nemzeti emlékhelyre vonatkozó különös részletszabályok a kiemelt nemzeti emlékhely részét képező közterület, az ezen felállított szobrok és a Kossuth Lajos tér 1–3. szám alatti, 24894 helyrajzi számon nyilvántartott Országház vagyonkezelésére is, valamint az emlékpontokra vonatkozó előírások találhatók.

162–167. §

Az építésügyi hatósági eljárásfajták száma a bürokráciacsökkentő törekvéseknek megfelelően kevesebb a korábbiakhoz képest, kizárólag az építési tevékenységek jogszerű és szakszerű végzéséhez elengedhetetlenül szükséges engedélyezési eljárástípusokat tartja meg a Törvény. Az egyszerű bejelentés az építésügyi hatóság tudomásulvételével zárul, amely eljárásrendet az építetők jogbiztonságának erősítése érdekében hozza létre a jogalkotó. Új eljárástípus a használatbavételi eljárás, amely eljárásban az eljárási szabályok rögzítik az eljárást lezáró döntés típusát, a kérelem benyújtásakor nem az ügyfélnek kell eldöntenie, milyen hatósági döntéssel veheti használatba az épületet.

Az épület belső kialakítására vonatkozó tervlapok megtekintésére vonatkozó szabályozást az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény teszi lehetővé. A Törvény anyagi jogi garanciális szabályai rögzítik, hogy a hatósági ügyirat részét képező építészeti-műszaki dokumentáció tervlapjainak az épület belső kialakítására vonatkozó részeibe kizárólag a tulajdonos és a hasznélvező tekinthet bele, az előírások biztonsági szempontból születtek. Az épület külső kialakítására, magasságára, elhelyezésére és rendeltetésére vonatkozó tervlapok nyilvánosak, ezzel a szomszédok és egyéb ügyfelek a jogaik érvényesítéséhez szükséges információkhoz hozzájutnak.

Az engedélyezési eljárásokkal összefüggésben a Törvény rögzíti az alapvető jogokhoz kapcsolódó elutasítási és semmisségi okokat, valamint lehetővé teszi az építésügyi hatósági ügyintézők szakmai végzettségének jogszabályban történő meghatározását.

A hatósági eljárási szabályokat az Étv. előírásainak felülvizsgálata és pontosítása alapján rögzíti a Törvény, kiegészítve az ügyfél elektronikus rendelkezésére vonatkozó szabállyal.

A Törvény kiemelten veszi figyelembe a honvédelmi és nemzetbiztonsági szempontokat, ezért a sajátos építményfajtának minősülő honvédelmi és katonai, valamint nemzetbiztonsági célú és rendeltetésű építményekre vonatkozó eltérő eljárási szabályok megállapítására biztosít lehetőséget.

168–171. §

A fenntarthatósági szempontok érvényesítése egyes kereskedelmi építmények engedélyezése vonatkozásában a Törvény az Étv. szabályozását megtartja, ugyanígy megtartja az építmények rendeltetésének kereskedelmi rendeltetésre történő változtatásával és az átalakításával kapcsolatos szabályokat is. Az Étv-hez hasonlóan a Törvény meghatározza az egyes kereskedelmi építmények engedélyezése során eljáró bizottság összetételét is.

172–174. §

A Törvény rögzíti, hogy mely esetekben szükséges kivitelezési dokumentáció, továbbá, hogy az a hatósági eljárásban záradékolt építészeti-műszaki dokumentációtól – kormányrendelet eltérő rendelkezése hiányában – nem térhet el.

A Törvény rögzíti továbbá az építmény használatbavételének feltételét, a rendeltetésszerű és biztonságos használat követelményét, a használatbavételi eljárás kezdeményezésére, a használatbavételi engedély és tudomásulvétel megszerzésére vonatkozó alapvető rendelkezéseket, követelményeket, lehetővé teszi az engedély vagy tudomásulvétel nélküli építményhasználat megtiltását, megteremti továbbá kormányrendeletben foglalt esetekben az épület teljes elkészülte előtti használatbavételének a lehetőségét. A Törvény bevezeti, hogy az építész tervező vagy építész tervezők hozzájárulása kormányrendeletben meghatározott esetekben szükséges a használatbavételre irányuló kérelem benyújtásához, lefekteti ennek alapvető szabályait és kimondja, hogy a tervező vagy tervezők hozzájárulását szükség esetén hogyan lehet pótolni, továbbá megteremti az épített számára a tervezői hozzájárulás megtagadása esetén a jogorvoslat lehetőségét. A Törvény új elemként – kormányrendeletben meghatározott építményre, az ott meghatározottak szerint – kötelezővé teszi a szervizkönyv vezetését.

A Törvény meghatározza az épített környezet elemeire, építési telkekre, zöldfelületekre vonatkozóan a használatuk alapvető követelményeit, továbbá a jó műszaki állapotuk folyamatos fenntartásának szükségességét. Felsorolja a tulajdonosnak az építmény rendeltetésszerű és biztonságos használatához, fenntartásához, közhasználatú építmény esetében az akadálymentességhez kapcsolódó kötelezettségeit. Rögzíti az építésügyi hatóságnak az építmény rendeltetésszerű és biztonságos használatának fenntartására vonatkozó eljárási kötelezettségét. Megszabja a rendeltetési mód változtatásának alapvető feltételét.

A Törvény tartalmazza a hivatalos állami ünnephez kapcsolódóan (legfeljebb az augusztus 15–25. napja közötti időszakra vonatkozóan), hogy az állami ünnep megszervezője egyes közterületeket díjmentesen használhat.

175–177. §

Az építési tevékenység felügyeletét, ezzel a közérdek érvényre juttatását elsősorban a hatósági ellenőrzési feladatok ellátásával kell biztosítani. Az állampolgárok építési fegyelmét, kultúráját leginkább az építési tevékenység ellenőrzésével – szükség szerint szankcionálással – lehet befolyásolni.

Ott, ahol az ellenőrzés megfelelő gyakoriságú, megfelelően következetes, és a végrehajtás minden esetben nyomon követhető és megvalósul, ott az állampolgárok építési jogbiztonsága, fegyelme, a szomszédjogok és közösségi érdekek biztosítása, érvényre juttatása is megfelelő. Az építmények, építési termékek használata során bekövetkezett állapotváltozásainak minőségi ellenőrzését hivatott a hatóság elvégezni a felügyeleti tevékenysége során.

Új eleme a Törvénynek az Étv-hez képest, hogy nem kell minden jogszerűtlenül épített építményre fennmaradási engedélyt kérni. Ilyen a tíz éven belül jogszerűtlenül, de szakszerűen épített építmény, amely a szabálytalanság tudomásra jutásakor hatályos jogszabály alapján építési engedély vagy egyszerű bejelentés nélkül építhető, továbbá a tíz éven túl épült vagy használatba vett építési engedély nélkül vagy attól eltérően épült, kormányrendeletben meghatározott feltételeknek megfelelő építmény. Előbbiek megléte hatósági bizonyítvánnyal is igazolható. Ez a szabályozás megszünteti a tíz éven belül épített, hatályos jogszabály szerint építési engedély nélkül építhető, de korábban építési engedélyhez kötött építmények bírságolását, a tíz éven túl, jogszerűtlenül épített épületek esetében pedig elősegíti a természetben meglévő állapot és az ingatlan-nyilvántartás szerinti állapot összhangjának egyszerűbb és gyorsabb megteremtését, ami a jogbiztonságot erősíti.

178. §

Az építésügyi hatóság és a szakmai kamarák által ellátott közigazgatási hatósági feladatok vonatkozásában a Törvény elkülönít szankciókat és egyéb jogkövetkezményeket. Előbbi csoportba a közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló 2017. évi CXXV. törvény által szabályozott szankciók tartoznak, amelyek közül a figyelmeztetés és a közigazgatási bírság alkalmazható. Egyéb jogkövetkezmények körébe tartoznak a közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló 2017. évi CXXV. törvény által nem szabályozott jogkövetkezmények. A Törvény tételesen felsorolja az építésügyi hatóság és a szakmai kamarák által alkalmazható szankciókat és egyéb jogkövetkezményeket, valamint rögzíti az azok megállapításakor figyelembe veendő szempontokat. Tételesen rögzíti, hogy mely esetekben lehet bírságot kiszabni.

A kamarák és az építésügyi hatóságok az építésügyi jogszabályok megsértése miatt alkalmazott közigazgatási szankciót és egyéb jogkövetkezményt rögzítik az OÉNY bírság és szankció adatállományában. Ezek az alkalmazások bár szankciókat és jogkövetkezményeket tartanak nyilván, mégsem párhuzamosak a közigazgatási szankciók nyilvántartásával, mivel annál tágabb körű és attól eltérő, az építésügyi és a kamarai jogalkalmazás szempontjából fontos adatokat tartanak nyilván.

179–180. §

A Törvény rögzíti az építésügyi hatósági kötelezéssel kapcsolatosan a kötelezett személyének megállapítására vonatkozó szabályokat, továbbá a végrehajtás akadályozásával kapcsolatos intézkedési lehetőséget, kijelöli a felmerült költségek viselőjét. Megállapítja továbbá az építésügyi hatóság kötelezési eljárásai kapcsán az ingatlan-nyilvántartási bejegyzésre, új szabályként a bejegyzés törlésére vonatkozó intézkedési kötelezettséget, megteremti a jelzálogjog bejegyzésének lehetőségét.

181. §

A Törvény meghatározza az építményekkel szemben támasztott általános követelményeket, különös tekintettel a mindenki számára biztonságos és akadálymentes, egyenlő esélyű hozzáférésre.

182. §

A Törvény kiemelten kezeli az energia és a természeti erőforrások gazdaságos felhasználását, ezért új elemként meghatározza az építményekkel szemben támasztott fenntarthatósági követelményeket.

183. §

A rendelkezés az építési műszaki irányelv kidolgozására, alkalmazására, használatára vonatkozó előírásokat tartalmazza.

184. §

A Törvény rögzíti az építési termékekkel szemben támasztott általános követelményeket, beépítésükre vonatkozó előírásokat. Az építési termék beépítésével szemben támasztott követelmény a teljes életciklus szemlélet, a kötelezően alkalmazandó adatbázis létrehozása az építési termék műszaki adatai, a teljesítménynyilatkozat tartalma és a termék előállítás helye és az alapanyag eredete segíti az építési folyamat résztvevőinek a feladatellátását, e mellett az ágazat irányításához és az ellátásbiztonság megteremtéséhez is adatokat nyújt.

185. §

A rendelkezés az építészeti-műszaki tervezési és a szakértői tevékenységgel, a tervpályázattal kapcsolatos szabályokat, továbbá építészeti-műszaki dokumentáció fogalmát tartalmazza.

186. §

A Törvény szabályozza az építészeti-műszaki tervezési szerződés tartalmát, így a Ptk-ban meghatározottakon felül többek között kiemelendő, hogy a szerződést írásban kell megkötöni.

187. §

A tervezetben új szabályként megjelenik, hogy az építészeti-műszaki dokumentációt készítő tervező tervezői művezetőként működik közre az építőipari kivitelezésben, amelynek során a tervének a megvalósulását ellenőrzi.

188. §

A rendelkezés az építőipari kivitelezési tevékenység keretében a vállalkozó kivitelező és az alvállalkozó irányában támasztott követelményeket határozza meg, így például a kivitelezési szerződéskötés, a teljesítés, az építtetői értékelés, az elektronikus építési napló vezetése és rendelkezésre bocsátásának szabályait. Az építőipari kivitelezési tevékenység folytatásának garanciális szabályai, a felelős műszaki vezető közvetlen szakmai irányítási szerepe úgy valósulhat meg, ha a munkavállalókat közvetlenül irányítja. A felelős műszaki vezető foglalkoztatására vonatkozó szabályokat kormányrendelet határozza meg. A vállalkozó kivitelezővel kötött szerződés és díjazása törvényi előírásai az építtető és a minőségbiztosítás érdekében kiemelt fontosságú.

189. §

A rendelkezés az építtetőnek lehetőséget ad, hogy az építési műszaki ellenőrt bízjon meg. Ezen túl előírja, hogy építőipari kivitelezési tevékenység folytatása során a jogszabályi előírások megsértése esetén kormányrendeletben meghatározott jogkövetkezményeket kell alkalmazni az építési műszaki ellenőrrel, a tervezői művezetővel, a kivitelezővel és a felelős műszaki vezetővel szemben.

További fontos szabály, hogy az építmények tervezéséből és az építőipari kivitelezési tevékenység végzéséből adódó viták rendezésére az építtető, a tervező, a tervezői művezető, az építési műszaki ellenőr és a kivitelező törvényben meghatározott módon bíróság, a közjegyző, a Teljesítésigazolási Szakértői Szerv vagy közvetítői eljárását kezdeményezheti.

190. §

A Törvény tartalmazza az építtetői fedezetkezelés intézményét, valamint kormányrendeleti részletszabályozással kerülnek meghatározásra az alkalmazásának esetei, a feladatellátók köre, az eljárás szabályai, a díjazása és a fedezetkezelői számla kezelésének szabályai.

191–192. §

Az építészeti alkotások szerzői jogi értelemben vett felhasználását a magyar építészjogban jelenleg is új, modern, az alkotmánybírósági normakontrollt is kiálló rendelkezések szabályozzák. A Törvény ezért e rendelkezéseket átveszi az Étv.-ből.

Abban az esetben, ha az épület tulajdonosa olyan építési tevékenységet kíván az épületen megvalósítani, amelyhez szükség van az eredeti építészeti-műszaki dokumentáció felhasználására, biztosítani kell, hogy a tervező ne élhessen vissza szerzői jogával. Ennek érdekében lehetőséget kell teremteni a szakmai kamaráknak, hogy szabályzatban határozzák meg a felhasználásért kérhető díjak mértékét. Ez a díjszabás természetesen nem kötelező, attól a felek szabadon eltérhetnek. A kamarák által meghatározott díjszabás célja, hogy a bírói gyakorlatban zsinórmértékül szolgáljon az építészeti-műszaki dokumentációk felhasználásáért megállapított díjnak peres eljárások során történő vitatása vagy érvényesítése kapcsán. A kamarai díjszabás egyfajta fogódzót jelenthet a bíróságok számára, kiindulási alapként szolgálhat.

Jogutód nélkül megszűnt állami vagy tanácsi tulajdonú tervezővállalatokban létrehozott építészeti-műszaki dokumentációk esetében annyiban más a helyzet, hogy ezek az alkotások jellemzően középületek vagy számos lakást tartalmazó lakóépületek. Ezért a Törvény úgy rendelkezik, hogy a szerzői jogi jogosult az építészeti-műszaki dokumentáció felhasználásáért – eltérő megállapodás hiányában – a kamarai szabályzatban megállapított díjazást követelheti. Ha a jogosult e díj mértékét a felhasználás sajátos körülményeire tekintettel vitatja, akkor bármelyik fél a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 102. §-a szerinti egyeztető testülethez fordulhat. Annak érdekében, hogy az állami beruházások megkezdését ne késleltesse az az eset, ha a tervező egyébként nem ellenzi a felhasználást, hanem csupán az ahhoz kapcsolódó felhasználási díj mértéke kapcsán tart igényt az ajánlott díjtól eltérő mértékű díjazásra, egy speciális rezsimit irányoz elő e rendelkezés. Ennek keretében, ha a jogosult akként nyilatkozik, hogy a felhasználást engedélyezi, és csak az azért követelt díj összegét vitatja, az állam az egyeztető

testület eljárásáért fizetendő díj megfizetését vállalja. Természetesen az egyeztető testület által javasolt megállapodásban szereplő összeget sem a jogosultnak sem pedig az államnak nem szükséges elfogadnia, ennek vitatása esetén bármelyik fél bírósághoz fordulhat. E körülmény ugyanakkor már nem befolyásolja a mű állam általi felhasználását, amelyhez előzőleg a jogosult a hozzájárulását adta.

A Törvény egyértelművé teszi azt az egyébként mindig is fennálló jogi helyzetet, amely szerint az állami vagy tanácsi tulajdonú tervezővállalatokban – jellemzően a 70-es, 80-as években – létrehozott építészeti és mérnöki alkotásokra vonatkozó felhasználási jog, szerzői vagyoni jog a jogutódlással megszűnt szervezet jogutódját csak akkor illeti meg, ha a közvetlen vagy közvetett jogutód bizonyítani tudja, hogy a jogutódlás során a megszűnt szervezetet illető tervvagyonba tartozó immateriális eszközöket a szervezetben fennálló vagyoni részesedéssel (pl. üzletrész vagy részvény) együtt a privatizációs szerződésben az államtól megszerezte. E bizonyítás hiányában a szerzői vagyoni jog nem a céget privatizáló jogutódokat illeti meg. Ez a tervállomány a nemzeti vagyon részeként mindvégig az államot illette meg, és e célból a szerzői jogosultságra (a felhasználási, illetve vagyoni jogok állam általi gyakorlására) vélelmet kell felállítani, amely bizonyítás útján dönthető meg. Fontos tehát hangsúlyozni, hogy a Törvény nem kívánja a szerzői felhasználási vagy vagyoni jogokat jogszerűen tulajdonlók jogi helyzetét megváltoztatni.

193–201. §

A nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósításának gyorsításáról és egyszerűsítéséről szóló 2006. évi LIII. törvény hatályon kívül helyezésével egyidejűleg – felülvizsgált tartalommal – a kiemelt beruházásokra és a kiemelt jelentőségű ügyekre vonatkozó szabályok beépülnek a Törvénybe.

Ezután közcélú kiemelt beruházássá csak azok az építési beruházások nyilváníthatóak, amelyek részben vagy egészben európai uniós támogatás, illetve részben vagy egészben központi költségvetési támogatás felhasználásával valósulnak meg, és

- katonai, honvédelmi, nemzetbiztonsági, védelmi ipari, rendvédelmi, katasztrófavédelmi vagy vízgazdálkodási célú és rendeltetésű építmény,
- energetikai célú vagy közcélú nyomvonalas építmény,
- oktatási, kulturális, egészségügyi vagy szociális célú építmény, valamint egyházi vagy nemzetiségi célú és rendeltetésű építmény,
- a Budapest és az agglomeráció fejlesztésével összefüggő állami feladatokról, valamint egyes fejlesztések megvalósításáról, továbbá egyes törvényeknek a Magyarország filmszakmai támogatási programjáról szóló SA.50768 számú Európai Bizottsági határozattal összefüggő módosításáról szóló 2018. évi XLIX. törvény III–III/B. Fejezetében meghatározott beruházások,
- a kiemelt nemzeti emlékhelyen és annak külön jogszabály szerinti településkép-védelmi környezetében, nemzeti és történelmi emlékhelyen és a közvetlenül szomszédos ingatlanokon, vagy világörökségi területen megvalósuló építmény

megvalósítására irányulnak.

A szénhidrogén-kutatáshoz és -termeléshez kapcsolódó beruházások, valamint a közúti közlekedési infrastruktúra-beruházáshoz kapcsolódó beruházások abban az esetben is közcélú kiemelt beruházássá és az azokkal összefüggő közigazgatási hatósági ügyek kiemelt jelentőségű üggyé nyilváníthatók, ha európai uniós és központi költségvetési támogatás felhasználása nélkül valósulnak meg.

A fenti közcélú kiemelt beruházások mellett magáncélú kiemelt beruházásokról is beszélhetünk. Az építési beruházás kiemelt beruházássá és a kiemelt beruházással összefüggő közigazgatási hatósági ügyek kiemelt jelentőségű üggyé nyilváníthatóak akkor is, ha részben vagy egészben európai uniós támogatás, illetve részben vagy egészben központi költségvetési támogatás felhasználásával valósul meg, és

- nemzetgazdasági szempontból stratégiai fontosságú, a Kormányval stratégiai megállapodást kötött gazdálkodó szervezet által tervezett építmény, vagy
- a fentiektől függetlenül, ha legalább 100 milliárd forint költségigényű és legalább 100 új munkahely megteremtését biztosító beruházás

megvalósítására irányul.

Az ipari parkban vagy logisztikai parkban megvalósuló kereskedelmi, szolgáltató, ipari, raktározási vagy logisztikai rendeltetésű építési beruházások abban az esetben is magáncélú kiemelt beruházássá és az azokkal összefüggő

közigazgatási hatósági ügyek kiemelt jelentőségű üggyé nyilváníthatók, ha európai uniós és központi költségvetési támogatás felhasználása nélkül valósulnak meg.

Emellett a legalább 100 milliárd forint költségigényű és legalább 100 új munkahely megteremtését biztosító több építési beruházás is magáncélú kiemelt beruházássá nyilvánítható olyan módon, hogy a több építési beruházás között anyacég-beszállító kapcsolatnak kell fennállnia, vagy az építési beruházásoknak egymással közvetlenül szomszédos ingatlanokon kell megvalósulniuk. Ilyen esetekben a költségigényre és az új munkahelyre vonatkozó követelmények együttesen is teljesíthetők.

A Törvény meghatározza továbbá a kiemelt beruházásra és a kiemelt jelentőségű ügyekre irányadó különös anyagi és eljárásjogi szabályokat, a közcélú nyomvonalas építmények különös szabályait, a hatósági eljárásokban hatáskörrel rendelkező szervezetekre, az ügyintézési határidőkre és az eljárások koordinációjára irányadó szabályokat, a közigazgatási per különös szabályait, valamint a közművekre és a kiemelt beruházásokkal összefüggő tájékoztatási rendre vonatkozó sajátos szabályokat.

202. §

Az építésgazdaság, mint kiemelt ipari ágazat törvényi szabályozása megalapozza azokat az intézkedéseket, amelyek a végrehajtási rendeletek részletszabályainak megvalósulásával az ágazat irányítás ellátható az ellátásbiztonság érdekében. A rendelkezés megteremti az elektronikus gyártói adatbázis létrehozásának lehetőségét, továbbá az építési alapanyagok és termékek kivitelének és behozatalának bejelentése a hazai ellátásbiztonság intézkedéseit alapozza meg. Egyúttal a Nemzeti Építési-anyag Kereskedelmi Hálózat megteremtésének lehetőségét és feltételeit teremti meg a meglévő építési anyag-kereskedelmi hálózatok közreműködésével a Törvény rendelkezése.

203. §

Az építési alapanyag és építési termék hazai ellátásbiztonsága érdekében, ha a KSH által közzétett inflációs ráta másfélszeresét meghaladóan nő, a stratégiai jelentőségű építési anyag vonatkozásában hiány áll elő, vagy legalább 20%-os piaci részesedéssel rendelkező gyártó leállítja a stratégiai jelentőségű építési anyagok termelését, és mindez ellehetleníti az állami vagy a kiemelten közérdekű, közbiztonság-védelmi és veszélyhelyzeti építési beruházások határidőben történő megvalósítását, akkor az építésgazdasági miniszter intézkedést hozhat, legfeljebb egyéves időtartamra megtilthatja az anyagok kivitelét. A hazai építési anyaggyártás biztosítása, fenntartása érdekében a törvény lehetővé teszi elővásárlási jog alapítását a stratégiai jelentőségű építési terméket gyártó üzem átruházása esetén.

204–206. §

Az építőipar minőségének és hatékonyságának javítása érdekében jól képzett és megfelelő létszámú szakember szükséges. Az építésgazdaságért felelős miniszter, továbbá a szakmai kamarák ágazati képzésben meghatározott feladatait állapítja meg a rendelkezés, egyúttal a szakmai díjak adományozásának keretszabályait is rögzíti a Törvény.

207–224. §

A Törvény a szakmai kamarák által vezetett nyilvántartások működését az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény rendelkezéseivel összhangban szabályozza.

Itt kerültek meghatározásra a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara által működtetett építőipari kivitelezési tevékenység folytatásához szükséges regisztrációs nyilvántartás információs jogi keretei és a használatához kapcsolódó szolgáltatási díjak, valamint a nyilvántartással kapcsolatos szankciók.

Az építésügyi igazgatási feladatellátást és az információk szélesebb körű hozzáférését biztosító adatbázisokat foglalja egységbe az Országos Építésügyi Nyilvántartás (a továbbiakban: OÉNY). Alkalmazásait alapvetően kormányrendelet sorolja fel, de a legfontosabbakat a garanciális szabályok miatt törvényi szinten is meg kell említeni. Ezek:

- elektronikus dokumentációs rendszert (ÉTDR),
- elektronikus építésügyi monitoring rendszert (ÉMO),
- a településfejlesztési és településrendezési feladatok ellátását és a településtervek elkészítését, módosítását, alkalmazását, nyilvántartását és monitorozását segítő digitális egyeztetési felületet (E-TÉR).

Az első két nyilvántartás esetében a működtető az építésügyi szabályozásért és építéshatósági ügyekért felelős miniszter, az utóbbi működtetője a településfejlesztésért és településrendezésért felelős miniszter.

Az OÉNY működtetéséhez szükséges térképi adatbázis kezelője jogszabályban kerül kijelölésre, szolgáltatási tevékenységét térítésmentesen biztosítja az OÉNY részére.

Az OÉNY-ben kezelt személyes adatok védelme érdekében törvényi szinten került meghatározásra az adatkezelés célja, és a kezelt személyes adatok köre.

Az OÉNY részét képezi a lánctartozások megfékezése érdekében működő szankció-adatbázis, amely egyes építmény tervezésére vagy építőipari kivitelezési tevékenység végzésére irányuló szerződéses főkötelezettséghez kapcsolódó díjfizetési kötelezettség nem teljesítése tárgyában hozott marasztaló jogerős bírósági ítéletekről kiállított bírósági értesítések adattartalmára épül. Kötelezővé teszi a bíróságok számára az elektronikus úton történő adatszolgáltatást az érintett ítéletekről, amelyek alapján a szakmai kamara vagy a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara szankciót alkalmazhat. Ez az adattartalom nem egyezik meg az építésügyi szabályozásért és építéshatósági ügyekért felelős miniszter által az OÉNY keretében kezelt személyes adatokkal, mivel az OÉNY-ben regisztráltak körén kívül eső szereplőket is érinthet a bírósági marasztalás.

Az OÉNY-ben tárolt személyes adatok jogellenes hozzáféréseinek megakadályozása érdekében rendelkezik a Törvény arról, hogy azokat kik és milyen terjedelemben ismerhetik meg.

Az OÉNY működtetésével kapcsolatos feladatok ellátásáról az építésügyi szabályozásért és építéshatósági ügyekért felelős miniszter a Lechner Tudásközpont Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság útján gondoskodik, amely az itt tárolt személyes adatok feldolgozását is végzi.

A településtervezést és a településtervek, településképi arculati kézikönyvek egyeztetését végző E-TÉR működését elősegítő elektronikus alkalmazás a Nemzeti Térinformatikai Alaptérkép, a Helyi Művi Értékvédelmi Kataszter és a Törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendelet szerinti egyéb elektronikus alkalmazás.

A településtervek elkészítéséhez szükséges mezőgazdasággal és erdőgazdálkodással, természetvédelemmel és tájvédelemmel, örökségvédelemmel, talajvédelemmel, vízgazdálkodással és vízvédelemmel, éghajlatváltozással, közlekedéssel, energetikával, bányászattal, hulladékgazdálkodással és honvédelemmel összefüggő adatokat, a feladatkörrel rendelkező államigazgatási szervek és költségvetési szervek díjmentesen, kormányrendeletben meghatározott formátumban szolgáltatják a Kormány által rendeletben kijelölt szervezet részére, amelyet e szervezet továbbszolgáltathat a településtervek elkészítéséhez.

A földmérési és térképészeti tevékenységről szóló törvény szerint térítésmentesen rendelkezésre álló, állami ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázis és a légi távérzékelési adatbázis adatait a Kormány által rendeletben kijelölt szervezet az E-TÉR-ben, szerkeszthető formátumban felhasználhatja és szolgáltathatja a településtervek elkészítéséhez.

A Kormány által rendeletben kijelölt szervezet vezeti az E-TÉR felhasználói elektronikus regisztrációjának nyilvántartását és kezeli a Törvényben meghatározott adatokat:

Ezt a nyilvántartást elektronikus úton kell vezetni, az adatokat elektronikusan kell tárolni és feldolgozni. A nyilvántartást rendszeresen felül kell vizsgálni, a bekövetkezett változásokat át kell vezetni. Az adatkezelés célja a rendszer felhasználójának beazonosítása és a vele történő kapcsolattartás. Az adatok a felhasználó E-TÉR-rel összefüggő munkavégzésre irányuló jogviszonyának megszűnéséig vagy megváltozásáig kezelhetők, ezt követően a felhasználó személyes adatait véglegesen törölni kell.

Az OÉNY elektronikus úton kapcsolódik más nyilvántartási rendszerekhez is, amelyek segítik az építésügyi igazgatási tevékenységet. Ilyen rendszer az ingatlan-nyilvántartás, a személyi és lakcím-nyilvántartás, a szakmai kamarák nyilvántartásai, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara nyilvántartásai, levéltári és cégnyilvántartás. A Törvény részletesen meghatározza az OÉNY által lekérdezhető adattartalmakat. Az OÉNY-ben kezelt adatok a Központi Statisztikai Hivatal részére statisztikai célra átadhatók. A személyes adatok teljes körű védelme érdekében ez a szakasz meghatározza a személyes adatok törlésére vonatkozó időtartamokat is.

A nemzeti tervvagyonnak a nemzeti vagyonról szóló törvény szerint az állam tulajdonába tartozó része és az annak kezeléséhez szükséges eszközök vonatkozásában a tulajdonosi jogokat az építésügyi szabályozásért

és építéshatósági ügyekért felelős miniszter gyakorolja. A nemzeti tervvagygonba tartozó építészeti-műszaki dokumentációk összessége közgyűjteménynek minősül.

Az építtető és a tervező közös nyilatkozatban az OÉNY részét képező építészeti szerzői jogi nyilvántartás részére átadja az építészeti-műszaki dokumentációhoz, valamint az az alapján megépült építményhez fűződő szerzői vagyoni jogok tulajdonosának vagy tulajdonosainak a Törvényben meghatározott adatait.

Az építészeti szerzői jogi nyilvántartás adatkezelésének célja a szerzői vagyoni jogosultak adatainak hozzáférhetővé tétele az érdekeltek számára, valamint egyéb, a szerzőt a védelmi idő lejárta után megillető jogok biztosítása. Az adatok vonatkozásában az adatkezelést végző háromévente felülvizsgálja az adatkezelés szükségességét. Az építészeti szerzői jogi nyilvántartás elektronikus ügyintézés keretében működik.

A törvényi rendelkezés megalapozza az építésgazdaság területén egy Nemzeti Építésgazdasági nyilvántartási rendszer (NÉNY) kialakításának adattartalmára vonatkozó rendelkezéseket.

A Nemzeti Építőipari Felügyeleti és Adatszolgáltató Rendszer az építőipari kivitelezési tevékenységhez szorosan kapcsolódva, az építési munkaterületen való tartózkodás, valamint az oda történő anyagbeszállítás és kiszállítás adatait rögzíti és szükség szerint továbbítja a kapcsolódó nyilvántartásokhoz, szakrendszerekhez. A Nemzeti Építőipari Felügyeleti és Adatszolgáltató Rendszer létrehozásának kiemelt célja az építőipari fővállalkozói-alvállalkozói kapcsolatok áttekinthetőségének javítása, továbbá az építőipari kivitelezési tevékenységhez kapcsolódó magatartások jogszerűségének elősegítése az építési munkaterületen tartózkodó személyek tartózkodási adatainak rögzítése révén.

Az Üvegkapu a Nemzeti Építőipari Felügyeleti és Adatszolgáltató Rendszer részét képező olyan informatikai rendszer, amely a taxatív felsorolt törvényi célok érdekében rögzíti és a feladatkörrel rendelkező szervek és nyilvántartások számára hozzáférhetővé teszi a foglalkoztatottak építési munkaterületre való be- és kilépések, valamint az egyes anyagok építési munkaterületre történő be- és kiszállításainak adatait.

A munkavállaló jogait sértő jogszerűtlen foglalkoztatás elleni fellépést segítő rendszer, az Üvegkapu egy olyan ellenőrzési rendszert vezet be, amely egyidejűleg csökkenti a munkavállalók kiszolgáltatottságát, elősegíti a munkával töltött időnek megfelelő bérezés, illetve díjazás megvalósulását. Az építési munkaterületen munkavégzés céljából tartózkodó személyek helyszíni tartózkodásra vonatkozó adatainak ellenőrzése az állam oldaláról költséges, és a hatóságoktól jelentős kapacitás lekötését igényli. Az Üvegkapu lehetőséget teremt arra, hogy az építési munkaterületen tartózkodó személyek jelenléti adatai valós időben, informatikai eszközök útján nyomon követhetők legyenek. Ezzel könnyebbé válik az általános közigazgatási rendtartás szerinti fizikai, helyszíni ellenőrzés, és csökkennek az adminisztrációs terhek. Meghatározásra kerül a feltétlenül szükséges, rögzítendő adatok köre, illetve a vállalkozói lánc regisztrációs kötelezettségei. Kiterjedt és pontos szabályozást kívánnak meg a rendszer működésével kapcsolatos adatvédelmi kérdések, különös figyelemmel a személyes adatok védelmére és az indokoltra korlátozódó felhasználására.

Az Üvegkapu révén egyszerűen és jelentős humán erőforrás-megtakarítással megállapítható, hogy adott foglalkoztatott vagy más természetes személy területen tartózkodása jogszerű-e, a vállalkozás betartja-e a munkaügyi szabályokat. Az Üvegkapu rendszer adatai megkönnyítik az adóellenőrzések lefolytatását a vállalkozások, a foglalkoztatást érintő adókötelezettségeinek teljesítése tekintetében.

A Törvény az Üvegkapu kialakítására, használatára vonatkozó részletes szabályainak megállapítását a kormányrendeleti szintű szabályozásra utalja. A Törvény szabályai a törvényi szintet igénylő lényeges kérdéseket rendezik, nevezetesen azt, hogy a rendszer hatálya alá tartozó kivitelezések esetében az építési munkaterületen kizárólag az arra jogosultak – vagyis az építőipari kivitelezési vagy ahhoz kapcsolódó tevékenységet folytató foglalkoztatottak, továbbá a vendégek, illetve természetszerűen a feladatellátó hatóságok és szervek képviselői – tartózkodhatnak, továbbá hogy a be- és kilépés nyomon követésére szolgáló rendszert kell telepíteni. Az Üvegkapu használatával kapcsolatos felelősségi kérdéseket állapítja meg, továbbá rendelkezik ennek ellenőrzési szabályairól.

A Törvény új eleme, hogy az Üvegkapu az egyes személyek – foglalkoztatottak vagy vendégek – építési munkaterületre történő be- és kilépésén felül az oda kerülő és az onnan távozó építési anyagok forgalmát is rögzíti. Ilyen anyagok lehetnek: a kivitelezésnél használandó vagy felhasználandó építési alapanyagok és építési termékek, egyéb anyagok és termékek, berendezések, építési-bontási hulladékok. Azt, hogy a szabályozás pontosan milyen anyag- vagy eszköztípusokra fog kiterjedni, illetve az azonosítás, a naplózás és az adattovábbítás szabályait

kormányrendelet fogja megállapítani, figyelemmel arra is, hogy személyes adatok rögzítésének hiányában e területen nem szükséges olyan részleteibe menő törvényi szabályozás megalkotása, mint a be- és kilépő személyek esetén.

225. §

Felhatalmazó rendelkezések a Kormány, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság elnöke, az építésügyi szabályozásért és építéshatósági ügyekért felelős miniszter, az építésgazdaságért felelős miniszter, a kulturális örökség védelméért felelős miniszter, a közigazgatás-szervezésért felelős miniszter, a települési önkormányzat (fővárosban a kerületi önkormányzat), valamint a fővárosi önkormányzat számára, rendelet megalkotására.

226. §

Hatálybalépést tartalmazó rendelkezés.

227. §

Energetikai tanúsítói tevékenység végzéséhez szükséges kamarai nyilvántartásba vétellel kapcsolatos átmeneti rendelkezést tartalmazó rendelkezés.

228. §

Főépítési és tervtanácsai átmeneti rendelkezések, amelyek a kötelező önkormányzati és helyi építészeti tervtanácsai rendszer bevezetésére vonatkoznak.

229. §

A barnamezős területek nyilvántartását a településfejlesztésért és településrendezésért felelős miniszternek kell digitálisan felállítania, 2026. január 1-jéig. A nyilvántartás felállítása és a barnamezős területek lehatárolása érdekében a települési önkormányzatok, az állami főépítések és az ingatlan tulajdonosok díjmentesen kötelesek a településfejlesztésért és településrendezésért felelős miniszter részére – a megkeresésétől számított 30 napon belül – rendelkezésre bocsátani a közigazgatási területük, illetve a tulajdonukban álló ingatlan környezeti állapotáról szóló, személyes adatot nem tartalmazó adatokat. Emellett a barnamezős területek lehatárolása és későbbi hasznosíthatósága érdekében az érintett hatóságok a barnamezős terület fogalmának megfelelő ingatlanokat érintő hatósági döntések személyes adatot nem tartalmazó adatait kötelesek rendelkezésre bocsátani.

A nyilvántartás felállításáig (azaz a 2024. október 1-je és 2026. január 1-je közötti időszakban) a települési önkormányzat a barnamezős területtel kapcsolatos 8. § (3) bekezdése szerinti igazolását az országos barnamezős katasztertől függetlenül, a Törvény barnamezős terület fogalma alapján állítja ki.

Emellett a korábbi településfejlesztési koncepciók, stratégia és településrendezési eszközök kivezetésére és a településképi rendeletek integrálására is vonatkoznak átmeneti rendelkezések. Azon településeknek, amelyek a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: korábbi R.) tartalmi követelményei alapján készítettek településfejlesztési koncepciót, integrált településfejlesztési stratégiát és településrendezési eszközöket – vagy egyáltalán nem készítettek a korábbi R. tartalmi követelményeinek megfelelő tervet –, az új településfejlesztési tervüket és településrendezési tervüket legkésőbb 2027. július 1-jéig hatályba kell léptetniük, és a 2012. augusztus 6-án hatályos szabályoknak vagy a korábbi R-nek megfelelő településfejlesztési koncepciójuk, integrált településfejlesztési stratégiájuk vagy településrendezési eszközeik módosítására 2027. június 30-ig van lehetőségük.

A településtervek készítése és módosítása, valamint a korábbi településfejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia és településrendezési eszköz módosítása során a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet (a továbbiakban: új R.) eljárási rendelkezéseit kell alkalmazni.

A 2021. július 1-jét megelőzően elfogadott integrált településfejlesztési stratégia és településfejlesztési koncepció, ha megfelel az új R. szerinti településfejlesztési terv tartalmi követelményeinek, 2027. június 30-ig

településfejlesztési tervként felhasználható. Ha a település nem készített 2021. július 1-jét megelőzően integrált településfejlesztési stratégiát vagy az új R. követelményeinek, az új R-nek való átmeneti megfelelés érdekében a szükséges kiegészítések elkészítésével településfejlesztési tervnek tekintendő integrált településfejlesztési stratégiát készíthet, amely 2027. június 30-ig hatályos.

A Törvény hatálybalépése előtt elfogadott településképi rendeletet 2027. június 30-ig kell a HÉSZ-be beépíteni.

Átmeneti rendelkezés írja elő a külterületi magasépítmények elhelyezését szigorító szabályok folyamatban lévő ügyekben történő alkalmazását.

230. §

Reklámeszközök elhelyezésére vonatkozó átmeneti rendelkezések.

231. §

Építésügyi hatósági átmeneti rendelkezéseket tartalmaz az egyszerű bejelentés alapján megvalósult lakóépületekre vonatkozóan.

232. §

Korábban megvalósult épületek tetőterének beépíthetőségére vonatkozó szabályok.

233. §

Műemlékvédelmi átmeneti rendelkezéseket tartalmaz. A helyi és az országos jelentőségű építészeti örökségi elemek számbavétele és regisztrációja érdekében a Törvény kötelezi az önkormányzatokat az adat és dokumentáció szolgáltatásra 2025. december 31-i határidővel. A szolgáltatott adatok birtokában a kulturális örökség védelméért felelős miniszter 2026. december 31-ig dönt az országos védettségre érdemes helyi emlékek nemzeti emlékké minősítéséről.

A további rendelkezések egyrészt a korábbi szabályozás szerinti műemlék fogalom nemzeti emléknek minősülő műemlék fogalom védettségi szintjének megtartása érdekében rendelkezik a jogfolytonosságról, továbbá rendelkezik a korábban egyéb jogszabállyal vagy hatósági aktussal védett kulturális örökség elemek védettségi szintjét megőrző jogfolytonosságról.

234. §

A kiemelt beruházásokra és a kiemelt jelentőségű ügyekre vonatkozó átmenti rendelkezések, amelyek a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósításának gyorsításáról és egyszerűsítéséről szóló 2006. évi LIII. törvény hatályon kívül helyezése miatt szükségesek.

235. §

Sarkalatossági záradékot tartalmazó rendelkezéseket tartalmaz.

236. §

Az európai uniós követelményekre utaló rendelkezéseket tartalmaz.

237–249. §, 251. §, 253–261. §, 263–283. §, 285. §, 287. és 288. §

A magyar építészetről szóló törvénnyel teremti meg az összhangot azáltal, hogy az Étv.-re, a Tktv.-re és a Kamarai törvényre történő utalás helyett a magyar építészetről szóló törvényre hivatkozást tartalmazza. Emellett az új törvény fogalomhasználatával történő összhang megteremtésére irányul.

A kulturális örökség elemei közül a műemlékekre vonatkozó szabályozás a magyar építészetről szóló törvényben kerül újraszabályozásra. A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény módosítása megteremti az örökségvédelmi szabályozás és az építésügyi szabályozás közti kapcsolatot a műemlékekre és az emlékhelyek védelmére vonatkozóan, a jogszabály módosítás a kulturális örökség más elemeit nem érinti.

250. §, 252. §, 262. §, 284. §

Hatályon kívül helyező rendelkezések.

Az új kódex megjelenésével hatályát veszti a Kamarai törvény, az Étv., az Ngtv. és a Tktv.

286. §

A Trtv. 2. § (6) bekezdésének módosítása szövegpontosítás és rövidítés bevezetése a Vízparti Terv számára. A (7) bekezdés a Balatoni főépítész feladatait állapítja meg.

A Trtv. egyes rendelkezései – különösen a Balaton kiemelt üdülőkörzet területrendezési terve vonatkozásában – konkrét építési szabályokat tartalmaznak, amelynek érvényesülését akkor is biztosítani szükséges, ha a településrendezési tervek nincsenek összhangban a Trtv.-vel és a végrehajtását szolgáló jogszabályokkal. Ennek érdekében a hatóságoknak a helyi építési szabályzaton és más építési jogszabályokon kívül a Trtv. rendelkezéseit is figyelembe kell vennie. Ennek előírását a Trtv. 3. § (1) bekezdésének módosítása tartalmazza.

A Trtv. 3. § (5) bekezdésének módosításával az előírás egyértelművé teszi, hogy a Trtv. és a Balaton vízparti területeire vonatkozó végrehajtási szabályokat is alkalmazni kell, ha a településrendezési terv nem szabályoz bizonyos tárgykörben.

Az egységes jogalkalmazás érdekében a Trtv. 3. §-ának javasolt új (6) bekezdése egyértelművé teszi, hogy ahol a Trtv. azonos tárgykörben (pl. új beépítésre szánt területek kijelölése esetén a zöldterületek kijelölésének kötelezettsége) országos és kiemelt térségi szinten is szabályoz, ott a szigorúbb előírást kell alkalmazni.

A tómedernek csak egy részét képező, a Trtv. 4. § 3. pontjának hatályos szövegben megadott 500 méteres sáv az ábrázolás módjára vonatkozik, amely műszaki jellegű információ nem tükrözi a szabályozási célt. A szabályozási cél az, hogy az előírások hatálya kiterjedjen a teljes tómederre – függetlenül attól, hogy a Trtv. végrehajtását szolgáló jogszabályok milyen ábrázolástechnikai módszereket alkalmaznak. A szárazulatra vonatkozó meghatározást nem érinti a módosítás. A szövegpontosítás egyértelművé teszi, hogy a lehatárolás a kormányrendelettel elfogadott Vízparti Tervben történik meg.

A balatoni közstrand fogalmát a strandokon kívül azokra a sétányokra, közparkokra és közkertekre is célszerű kiterjeszteni, amelyek strandként, szabadstrandként is funkcionálnak. A közstrandra vonatkozó előírások a strandként működő zöldterületekre is kiterjednek, így azok a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény szerinti nemzeti vagyonként az állam, illetve az önkormányzatok elidegeníthetetlen tulajdonát képezik.

A Trtv. 4. § 37. pontjában szereplő hatályos definíció szerint bármely, akár a vízparttól számítva több száz méteres távolságban kijelölt közhasználatú területet parti sétánynak tekintendő. A szabályozási cél és a szabályozás módja azonban kifejezetten a séta lehetőségét biztosító, a partközelségben haladó közhasználatú területek fenntartására, új sétányok létrehozására irányul, ezért a közhasználatú területek értelmezésének pontosítása szükséges. A jogszabályokban biztosított védelmi szint ezzel nem csökken, hiszen

1. a változás a zöldterületek megtartásának, kijelölésének kötelezettségét nem érinti, így az egészséges környezethez való jog nem sérül;
2. a Trtv. nem védelmi típusú szabályt fogalmaz meg a parti sétánnyal kapcsolatban, hanem létrehozását írja elő, a fogalom-meghatározás változásával a létrehozás szempontjai pontosodnak, így a meghatározás a Balaton elérhetősége érdekében azt segíti elő, hogy az önkormányzatok a parthoz minél közelebb alakítsák ki a közhasználatú területeket;
3. a parti sétány a közterületek, közhasználatában nem korlátozott területek olyan jellegét jelenti, amely nem hozható összefüggésbe valamely alkotmányos értékkel, illetve joggal.

A parti sétányra vonatkozó, a Trtv. 74. §-ában szereplő hatályos és javasolt rendelkezés szerint azokon a településeken, ahol természetvédelmi ok ezt kizárja, vagy ahol nincs belterületi partszakasz (azaz többnyire természetközeli területek kísérik a partot), ott nem kell parti sétányt kialakítani. A természeti erőforrások, erdők és biológiai sokféleség tekintetében a 74. §-ban megfogalmazott, a parti sétány kialakításának követelménye alóli kivételek magasabb védelmi értéket jelentenek, mint a parti sétány, ezért a védelmi szint fenntartásához a kivételek megtartása elengedhetetlen. A hatályos fogalom-meghatározás – azon túl, hogy normatív tartalommal is bír – ellentmondásban van a parti sétányra vonatkozó előírással, amely ellentmondást célszerű feloldani, ennek

keretében a fogalom-meghatározást a szabályozási célnak megfelelően módosítani. A közhasználatú jelleg előírása normatív jellegű, így az a 74. § szabályozásába kerül be.

A Törvény értelmében a Trtv. 4. § 39. pontjában a strand fogalom-meghatározásának helyére a szabályozási partvonal eddig hiányzó fogalom-meghatározása kerül.

A strandra vonatkozó fogalom-meghatározás a szabályozással nincs összhangban, a Trtv. 68. § és 75. § strandra vonatkozó rendelkezéseivel együtt nem alkalmazható, jogbizonytalanságot okoz. A hatályos fogalom-meghatározás a strand értelmezését nem segíti, tulajdonképpen csak a normaszövegben szereplő szabályok területi hatályát állapítja meg. A normaszöveg ugyanakkor kizárólag terület- és településrendezési előírásokat tartalmaz, amelyek egyértelműen csak a Vízparti Terv, illetve a vízpart-rehabilitációs tanulmánytervek alapján a településrendezési tervben lehatárolt strand különleges terület övezetekre, építési övezetekre alkalmazhatók. A szabályozás szempontjából tehát nem releváns a definíció, a Törvény szerint ezért a normatív tartalmú 68. § és 75. § szövegébe kerül a szabályozás alkalmazási területe. (Az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett kivett megnevezés nem tekinthető jogforrásnak, a településrendezési tervekben jogszerűen átsorolt és másként funkcionáló, de az ingatlan-nyilvántartásba nem átvezetett területhasználat strandterületként való Trtv. szerinti szabályozása visszamenőleges hatályú korlátozást jelenthet – pl. ha szabadidőközpont különleges területként hasznosítja a területet, ahol a különleges strandterülettől eltérő rendeltetések helyezhetők el.)

A Trtv. módosítása felhatalmazást ad a kormánynak, hogy megállapítsa a Balaton szabályozási partvonalát a Vízparti Terv tartalmi elemeként, amely fogalmat a Trtv. a beépítési szabályok meghatározása során alkalmaz. A megfelelő jogalkalmazás és az alkotmányos követelmények teljesítése érdekében szükséges a szabályozási partvonal fogalmának definíciója (a Trtv. 4. § 39. pontjában), mely egyértelművé teszi, hogy a terület- és településrendezésben az építési szabályok szárazulatra és tómederre vonatkozó elkülönítését lehetővé tevő határvonalról van szó.

Új szabályozási elemként rögzítésre kerül a balatoni közstrand fogalma, mely az állam vagy a helyi önkormányzat tulajdonában álló strandokat és strandként használt zöldterületeket foglalja magába, függetlenül attól, hogy azok fizetős strandként vagy szabadstrandként működnek. Fontos, hogy a közstrand jelleg nem jogosít fel a strand térítésmentes használatára.

A Trtv. felhatalmazást ad a kormány részére, hogy a Balaton szabályozási partvonalát, a Balaton vízparti területeit és azok területfelhasználását rendeletben állapítsa meg. A felhatalmazás tárgyát képező szabályozási elemek egy tervben jelennek meg, amely tervre vonatkozóan a Trtv. bevezeti a Vízparti Terv fogalmát.

A területrendezés teljes digitalizációjának köszönhetően, a magyar építészetről szóló Törvény alapján a vármegyei területrendezési terv újabb felülvizsgálatára már nem kerül sor, annak tervrendszerből történő kivezetése 2027. június 30-ig megtörténik. A vármegyei önkormányzatok területrendezési terv készítéséhez kötődő feladatai megszűnnek. Az elért védelmi szint viszont nem csökken, hiszen a Trtv. soron következő felülvizsgálata során a vármegyei területrendezési tervek kötelezően megállapítandó övezetei beépülnek a törvénybe, továbbá a területfelhasználási szabályok oly módon kerülnek módosításra, hogy azokat közvetlenül alkalmazni kelljen a településrendezési tervek készítése során (lásd Trtv. 12. §). Az országos területfelhasználási kategóriák településrendezési tervekbe való átvezetési szabályait a Trtv. 11. §-ában így módosítani szükséges úgy, hogy a vármegyei területrendezési tervek megszüntetésével az országos kategóriák a településrendezési tervekbe közvetlenül átvezethetők lehessenek. A lehatárolás számszerűsítve nem jelent változást a hatályos szabályozáshoz képest.

A Trtv. hatályba lépése óta eltelt tapasztalatok alapján a Trtv. 12. §-ának az új beépítésre szánt terület kijelölésére vonatkozó előírásai nem akadályozzák meg a települések beépítésre szánt területeinek parttalan növekedését, ezért jóval szigorúbb szabályozásra van szükség.

A Törvény a kiemelt térségekre vonatkozó azon előírást, miszerint új beépítésre szánt terület a település közigazgatási határától mért 200 méteren belül nem jelölhető ki, országos szintre emeli azzal, hogy a 200 méteres mértéket 250 méterre szigorítja.

A hatályos Trtv. nem kezeli azt az esetet, ha az új beépítésre szánt területet zöldterületen vagy erdőterületen hozzák létre, ami azt eredményezi, hogy az eltűnő zöldterületnek csak töredékét kell pótolni a településrendezési tervben. Ennek megakadályozására a Törvény szerint a zöldterület vagy erdőterület megszüntetése esetén a megszűnő terület területi mértékének egészét pótolni kell, és további, legalább az új beépítésre szánt terület

25%-ának megfelelő új zöldterületet vagy erdőterületet kell létrehozni. Ezen előírás jelentősen megnehezíti a magas zöldfelületi arányú vagy közösségi használatú területek rovására új beépítésre szánt területek kijelölését. Az egyéb területek rovására történő új beépítésre szánt területek kijelölése esetén is szigorodik a pótlás előírása: főszabályként legalább azonos méretű, korábban már beépítésre szánt területbe sorolt területet szükséges visszasorolni, amennyiben ez nem lehetséges, az új beépítésre szánt területek mértéke legalább 25%-ának megfelelő méretű zöldterületet vagy erdőterületet kell kijelölni a hatályos 5%-os arány helyett. A pótlás kötelezettsége nem eredményezheti a termőföld mennyiségének csökkenését, hiszen a termőföld védelmére vonatkozó szabályokat továbbra is be kell tartani. Az előírás célja az új beépítésre szánt területek kijelölési feltételeinek jelentős szűkítése, nem a zöldterületeknek a természeti erőforrások rovására történő növelése. Új előírás, hogy a csereterületként vagy pótlásként kijelölendő zöldterületnek a települési önkormányzat tulajdonában kell állnia. A Törvény szerint ugyanakkor a zöldterület és az új beépítésre szánt terület közötti településszerkezeti kapcsolat követelménye megszűnik, mert az országos főépítési véleményezés eseteiből megállapítható, hogy a követelmény nem előremutató, legtöbb esetben nem teljesíthető, és sok esetben nem is segíti a kiegyensúlyozottabb településszerkezet kialakulását. A Törvény szerint immár nemcsak új gazdasági terület kijelölésekor lehet zöldterület helyett véderdőt elhelyezni, hanem bármely új beépítésre szánt terület kijelölésekor lehetőség van erdőterület kijelölésére is.

A Trtv. 19. § (1) bekezdése felsorolja az országos övezeteket (pl. ökológiai hálózat magterületének övezete, kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete, erdők övezete, tájképvédelmi terület övezete, vízminőség-védelmi terület övezete). A felsorolás három új ponttal egészül ki, melyeket a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet a vármegyei területrendezési tervek részét képező vármegyei övezettként állapított meg. A vármegyei területrendezési tervek megszűnésével ezen övezeteket országos övezettként szükséges meghatározni.

A Törvény a Trtv. 22. §-ának pontosítására irányul az alkalmazási gyakorlatának egységesítése érdekében. A Trtv. hatályos 22. §-a nem fogalmaz egyértelműen a tekintetben, hogy a települési térség és a térségi övezet egymást kizáró szabályai esetén melyik lehatároláshoz tartozó szabályozást kell alkalmazni. A jelenlegi gyakorlat szerint összeütközés esetén a településrendezési terv készítése során a térségi övezet lehatárolásának módosítását kéri, amely igen gyakori és nehezen követhető adatszolgáltatásokkal jár, az adatszolgáltató számára jelentős adminisztrációs terhet jelent. A védelmi célú övezetek kiterjedésének jelenlegi gyakorlat szerinti folyamatos csökkentése nem kívánatos, hiszen adott térségi övezetre vonatkozó előírások nem mindegyike ellentétes a települési térség kijelölésével, tehát azok továbbra is alkalmazhatók és alkalmazandók, hosszú távon pedig számításba kell venni a települési térség esetleges csökkenését is, amely esetben szintén a térségi övezet megtartása célszerű. A fentiek miatt a Törvényben egyértelművé válik, hogy a térségi övezet lehatárolása a téradatgazda állásfoglalása alapján történik, viszont települési térség érintettsége esetén – a térségi övezet kiterjedésének fenntartása mellett – a településrendezési terv készítője mérlegelheti, hogy a korlátozó szabályozást alkalmazza-e adott területen.

A Törvény a Trtv. 39. § (2) bekezdésére vonatkozó szövegponosítást tartalmaz a településrendezési jogszabályok szóhasználatához igazodva.

A vármegyei tervek kivezetése nyomán a Trtv. 11. § módosításával megszűnik a sajátos területfelhasználású térségre, mint országos területfelhasználási kategóriára vonatkozó szabály. A Budapesti Agglomeráció Területrendezési Terve továbbra is tartalmazza és alkalmazza a sajátos területfelhasználású térség fogalmát, ezért szükséges az erre vonatkozó szabályozás megfogalmazása, amelyre a Trtv. 39. §-ának új (3) bekezdésében kerül sor, és tartalmi szempontból a hatályos 11. § e) pontjában foglaltakkal megegyező.

A Trtv. hatályos 51. § (4) bekezdésének előírása a Balaton kiemelt üdülőkörzetben számos magántulajdonban lévő, jellemzően nem kialakított, de a településrendezési tervben zöldterületként jelölt terület esetében teszi lehetővé, hogy az önkormányzat eltekintsen a zöldterületek pótlására vonatkozó szigorú szabályoktól. Kivételt képeznek ez alól a parti sétány kialakítása céljából kijelölt zöldterületek. A Törvény a kivételeket kiterjeszti a parti sétányokon túl az összes, a Vízparti Tervben jelölt zöldterületre, ezáltal ellehetetleníti, hogy magántulajdonra hivatkozva át lehessen sorolni a zöldterületeket. A Vízparti Tervben kijelölt zöldterületekre vonatkozóan a Törvény a 73. § szabályozásának további szigorítását is tartalmazza.

A Trtv. egyik elődjének számító Balaton-törvény és a Trtv. hatályos 51. § (5) bekezdésében foglalt szabályozás nem akadályozza meg, hogy az önkormányzatok által bérbe adott zöldterületek bérlői vagyoni védelmi okokra hivatkozva

a teljes területet lezárják a közforgalom elől. A Törvény szigorítja a hatályos szabályozást, és tiltja teljes zöldterületek közhasználatának korlátozását. A Törvény előírja továbbá a részterületek korlátozását előíró bérleti szerződések 10 évenkénti felülvizsgálatát annak érdekében, hogy az önkormányzat – lehetőségeit mérlegelve – a közhasználat biztosítása érdekében módosíthassa azt, és megszűnjenek a néhány esetben emberöltőnél is hosszabb időtávú szerződések.

A hatályos Trtv. 53. § (1) bekezdése szerint a Balaton kiemelt üdülőkörzetben országos jelentőségű védett természeti területen 2700 m²-nél kisebb telek nem építhető be, azaz nem helyezhető el semmilyen épület. Ez alól a kivételt képez, ha a Balaton-törvény hatályba lépése előtt jóváhagyott helyi építési szabályzat más mértéket állapított meg. A kivétel indoka nem ismert. Az építési hatóság számára ma már nehezen vagy nem visszakereshető a helyi építési szabályzatok 22 évvel ezelőtti állapota, és a szabályozási cél ismerete nélkül a kivétel jogbizonytalanságot okoz az alkalmazás során. A Balaton-törvény hatályba lépése óta eltelt időben a helyi építési szabályzatok összhangba kerültek a magasabb szintű jogszabályokkal, ezért a Törvény a magasabb védelmi szint elérése érdekében a kivételt elhagyását tartalmazza.

Az ingatlan-nyilvántartásban rögzített művelési ág követő jellegű, joghatással nem bír, a tulajdonos kérésére megváltoztatható. Az általános mezőgazdasági terület, mint településrendezési tervekben alkalmazott övezet nagyobb területre terjed ki, és a természetvédelmi igazgatási szervek azzal kapcsolatban véleményt nyilváníthatnak, nyomon követhetik az esetleges változásokat. A Törvény ezért a szántó művelési ág mellett az általános mezőgazdasági területet is nevesíti, mint amely országos jelentőségű védett természeti területen nem építhető be.

A Trtv. 53. § (2) bekezdése szerint a Balaton kiemelt üdülőkörzetben országos jelentőségű védett természeti területen a meglévő épület felújítása csak az alapterület bővítése és a szintszám növelése mellett lehetséges. Az OTÉK fogalom-meghatározása alapján a felújítás során az épület térfogatát nem lehet növelni, amely nem zárja ki, hogy az alapterület bővüljön az épületmagasság csökkenése mellett, illetve, hogy az épületmagasság növekedjen az alapterület csökkentése mellett. A tájba illeszkedés és a helyi építési hagyományok több esetben éppen olyan felújítást igényelnek, ahol az épület arányainak megváltoztatását igénylik. A hatályos korlátozás ezt nem teszi lehetővé, így ellentétes a szabályozási céllal. A Törvény ezért a szintszámra és az alapterületre vonatkozó korlátozásokat törli, ezzel azonban a felújítás fogalmának megfelelően az épületek térfogata továbbra sem nőhet.

A Trtv. 60. § (3) bekezdésének hatályos szabályozása szerint a Balaton kiemelt üdülőkörzetben településeire vonatkozóan a Kormány rendeletben határozza meg a kikötők létesítési feltételeit. Az e törvény felhatalmazása alapján elfogadott kormányrendelet csak a terület- és településrendezési szempontokat határozza meg, ezért a megfogalmazást pontosítani szükséges. A környezet- és természetvédelmi, vízgazdálkodási, valamint a műszaki és biztonsági feltételeket más törvények felhatalmazása alapján elfogadott jogszabályok tartalmazzák.

A Trtv. 62. § (3) bekezdése és a 65. § (3) bekezdése szerint a Balaton kiemelt üdülőkörzet egyes településein a zöldterület átsorolását követően az újonnan zöldterületként kijelölt csereingatlanon további átsorolás nem lehetséges. A szabályozás kiegészítése szükséges annak érdekében, hogy a magasabb szintű jogszabályoknak való megfelelés követhető legyen az azt érvényesítő szervek (elsősorban az állami főépítész) számára. A Törvény az érvényesítés érdekében előírja, hogy az az újonnan kijelölt zöldterületet, mint át nem sorolható zöldterületet nyilván kell tartani a helyi építési szabályzatban.

A Törvény a Trtv. 62. § (6) bekezdésének és a 65. § (6) bekezdésének szövegpontosítását tartalmazza a településrendezési szóhasználathoz igazodva.

A Trtv. hatályos 63. § (2) bekezdés a) pontjában a Balaton kiemelt üdülőkörzet partinak és partközelinek nem minősülő településeken a zöldterület átsorolásának egyik feltételeként írja elő, hogy a csereterületként újonnan zöldterületbe sorolni kívánt ingatlan az önkormányzat tulajdonában legyen. E feltétel az új beépítésre szánt területek kijelölése esetén a Trtv. 12. § (4) bekezdése szerinti javaslatban országos előírásként is megjelenik, így azt a Balaton kiemelt üdülőkörzet településeire nézve nem szükséges külön megfogalmazni. A feltétel ugyanakkor beépítésre nem szánt terület kijelölése esetén (pl. útkorrekció) aránytalan mértékben korlátozza az új zöldterület kijelölésének lehetőségét. A fentiek miatt a Törvény hatályon kívül helyezi a 63. § (2) bekezdés a) pontját, ezzel párhuzamosan egy új (3) bekezdésben egyfelől felhívja a figyelmet a 12. § (4) bekezdés alkalmazásának szükségességére, új beépítésre szánt terület kijelölését nem igénylő zöldterületi átsorolás esetére pedig – a jövőbeli zöldterület tényleges kialakítását elősegítendő – az önkormányzat számára kizárólagos tulajdonszerzési lehetőséget biztosít.

A Trtv. 68. §-ának módosítása a nyitó szövegrészben pontosítja, hogy a szabályozás szempontjából mi tekinthető kempingnek a Balaton kiemelt üdülőkörzet parti és partközeli településein. A b) pont szövegpontosítás a településrendezési jogszabályok szóhasználatának megfelelően.

A Trtv. szabályozási célja szerint a Balaton vízparti területeire vonatkozóan az országos követelményeknél szigorúbb kormányrendeleti szabályozás jön létre, ahol kiemelten törekedni kell a valós közhasználatú területek kialakítására, a természetközeli növényzet megtartására. A vízparti terület jellegzetes külterületi, beépítetlen területei néhány kivételtől eltekintve vízgazdálkodási területek, természetközeli területek – e körben főként nádasok vagy a vízhez kötődő más növénytársulások –, valamint korlátozott használatú mezőgazdasági területek, új erdő telepítésére a természeti értékek megtartása mellett kevés esély és lehetőség mutatkozik. Feltételezhető ezért, hogy a települések vízparti területén kívül megszüntetett erdőterületek pótlása a vízparton valós erdő létrehozását nem eredményezné, és legfeljebb adminisztrációs jelleggel tartaná fenn vagy növelné az erdőterületek arányát, ezért a Trtv.-nek a parti településekre vonatkozó új 69. §-a kizárja a vízparti pótlás lehetőségét.

A hatályos Trtv. felhatalmazást ad a területrendezésért felelős miniszternek, hogy a Balaton vízparti területeinek közcélú területfelhasználását rendeletben szabályozza, továbbá felhatalmazást ad a vízgazdálkodásért felelős miniszternek, hogy a partvonal-szabályozási tervet és a szabályozási partvonalat rendeletben állapítsa meg. A Trtv. újra megállapított 70. § (2) bekezdése a két miniszteri rendelet tartalmát összevonva azokat kormányrendeleti szintre emeli, hogy az (elsősorban vízügyi, természetvédelmi és területrendezési, településképvédelmi, honvédelmi) ágazati érdekeket integráló tervek az érintett kormányzati szervek közösen kialakított állásfoglalása mentén, közösen viselt felelősségben készüljenek el és szabjanak irányt a vízparti önkormányzatok településrendezési döntéseinek. A Törvény a 4. §-nak az 57a. ponttal való kiegészítésével összefüggésben (l. az ottani indokolást) a hatályos Trtv. szerinti partvonal-szabályozási tervből és a Balaton vízparti területeinek közcélú területfelhasználási tervéből összevonással létrejön a Vízparti Terv, amely a helyi építési szabályzatokhoz hasonlóan a sajátos Balaton vízparti településrendezési és építési követelményeket tartalmazó kormányrendelet melléklete lehet. A Vízparti Terv tartalmi követelményeit, készítésének, egyeztetésének és elfogadásának szabályait pedig a területrendezési tervek tartalmi követelményei, egyeztetésének és elfogadásának rendje tárgyában elfogadott kormányrendelet [218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet] foglalhatja magában.

A Törvény elfogadása a jogszabályok számának csökkentésével is jár, hiszen a Balaton vízparti területeinek területfelhasználási követelményeit tartalmazó jövőbeli kormányrendelet a közös tervet magába foglalná, tervrajzi részét mellékletként tartalmazná. Így a hatályos Trtv. felhatalmazása szerint elfogadandó legalább három jogszabály helyett egyetlen új kormányrendeletben és egy hatályban lévő kormányrendelet kiegészítésével is elfogadhatók a szabályozási tárgykörök.

A hatályos Trtv. a szabályozási partvonalnak sem a fogalom-meghatározását, sem a kijelölésének pontos célját és általános követelményeit nem határozza meg. A Trtv. 4. §-a definiálja a szabályozási partvonal fogalmát, a 70. § (3) bekezdésében pedig megállapítja azokat a közérdekű célokat, amelyeknek érvényesülniük kell a kijelölés során.

A Trtv. a Kormánynak ad felhatalmazást, hogy a Balaton vízparti területei lehatárolásának szempontjait rendeletben megállapítsa, a területrendezésért felelős miniszternek pedig arra, hogy a Balaton vízparti területeit rendeletben lehatárolja. A 16/2022. (VII. 14.) AB határozat a Trtv. egyes rendelkezéseivel kapcsolatban rámutatott, hogy az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alkalmazásakor valamely alapjog tartalmának meghatározása és lényeges garanciáinak megállapítása csakis törvényben történhet, törvény kell továbbá az alapjog közvetlen és jelentős korlátozásához is. Mivel a Balaton vízparti területeinek lehatárolása az önkormányzatok településrendezési döntéseit illetően korlátozást tartalmaz, továbbá a természeti erőforrások jogszabályokban biztosított védelmi szintjének fenntartását is érinti, a Trtv. 70. § (3) bekezdésének módosítása törvényi szintre emeli a vízparti területekre vonatkozó szabályozás területi hatálya megállapításának alapelveit.

A Törvény a Trtv. 48. § (1) bekezdésének hatályon kívül helyezését tartalmazza, azonban a szabályozási tartalom átkerül a Balaton vízparti területeire vonatkozó XIII. Fejezetbe, azon belül a 70. § (4) bekezdésébe. A javaslat a Balaton vízparti tervezés és szabályozás időbeli sorrendiségét figyelembe vevő, a végrehajtási jogszabályoknak nevet adó szövegtechnikai módosítást tartalmazza. Az újonnan bevezetni javasolt „Balaton vízparti településrendezési és építési követelmények” megnevezés arra utal, hogy az országos településrendezési és építési követelményekhez, az ún. OTÉK-hoz hasonló témában szabályoz, de területi hatálya csak a Balaton vízparti területeire terjed ki, és arra az országostól eltérő, sajátos előírásokat állapít meg.

A Törvény a Trtv. 70. §-ának hatályos (1) bekezdésének tartalmát szövegpontosítással áthelyezi a 70. § (5) bekezdésébe (jogtechnikai módosítás).

A Törvény szerint a Trtv. 70. § (6) bekezdése a jogbiztonság megteremtése érdekében meghatározza a Vízparti Terv mibenlétét, főbb tartalmát, amelyet a hatályos Trtv. nem tartalmaz. A meghatározás fontos eleme, hogy a Vízparti Terv keretjellegű, amely azt jelenti, hogy nem lép egy az egyben a településrendezési tervek helyébe a vízparti területeken, hanem – kormányrendeletben meghatározott kereteken belül – az önkormányzatoknak marad mozgástere a területhasználat megállapítására.

A Törvény szerint a Trtv. 70. § (7) bekezdésében pontosítja a Vízparti Tervnek a hatályos 70. § (2) bekezdésében foglalt kötelező tartalmi elemeit. A kötelező tartalmi elemek sora kiegészül az ún. beépítetlenül megőrzendő parti területsávval, amelyet a hatályos Trtv. eredetileg a településrendezési terv számára ír elő a hatályos 71. § (4) bekezdésében. A Vízparti Tervnek a természetes partszakaszhoz kapcsolódóan jelölnie kell továbbá a 74. § (4)–(6) bekezdésben szabályozott kikötő létesítéséhez vizsgálat alá vonható helyszíneket is.

A Törvény a Trtv. 70. § (8)–(9) bekezdésében a hatályos 70. § (3) és (4) bekezdést tartalmazza szövegpontosítással.

A Törvény a hatályon kívül helyezni javasolt 48. § (3) bekezdésének tartalmát helyezi át a 70. § (10) bekezdésébe.

A Törvény a Trtv. 70. §-ának hatályos (5)–(11) bekezdésében foglaltakat és más, a Balaton vízparti ingatlanokkal kapcsolatos tulajdonszerzési kérdéseket új 70/A. §-ban szabályozza.

A Trtv. 70/A. § (1) bekezdésében szereplő javasolt rendelkezés szerint a Balaton vízparti területein a magyar állam tulajdonában álló közterületet – így a zöldterületeket, a közúti közlekedési területeket és a parti sétánnyal érintett, közhasználatú területeket – az állam kizárólag az érintett települési önkormányzatnak adhatja tulajdonba. Az állami tulajdonú, országos jelentőségű védett természeti területek forgalomképességéről, értékesítésének lehetőségéről a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény rendelkezik, így azt a Trtv. nem ismétli meg.

A Trtv. 70/A. § (2) bekezdése technikai jellegű módosítás: a hatályos Trtv. 70. § (5a) bekezdését tartalmazza egyértelműbb megfogalmazásban.

A Trtv. 70/A. § (3) bekezdésében foglalt módosítás új szabályként rögzíti, hogy a Balaton tómederben lévő állami vagy önkormányzati tulajdonú földrészletet a magyar állam nem értékesítheti, a közigazgatási területével érintett önkormányzat pedig kizárólag az államnak értékesítheti.

A Trtv. 70/A. § (4) bekezdésére vonatkozó módosítás rögzíti, hogy a nem állami vagy önkormányzati tulajdonban lévő, a Balaton tómeder részét képező földrészletre a magyar államnak elővásárlási joga van, amelyet az állam részéről jogosult szerv kérelmére az ingatlan-nyilvántartásba be kell jegyezni.

A Trtv. 70/A. § (5) bekezdésében foglalt technikai jellegű módosítás a hatályos 70. § (5) bekezdésének szövegpontosítását tartalmazza a jobb értelmezhetőség érdekében.

A Trtv. 70/A. § (6) bekezdésében foglalt technikai jellegű módosítás a hatályos 70. § (6) és (8) bekezdések összevonását és pontosítását tartalmazza.

A Trtv. 70/A. § (7) bekezdése a hatályos 70. § (7) bekezdést pontosítva tartalmazza az új Méptv.-re való hivatkozással.

A Trtv. hatályos 70. § (9) bekezdése szerint az önkormányzat csak abban az esetben nem kötelezett a Balaton vízparti területeit érintő kártalanításra, ha a Vízparti Terv határoz meg korlátozásokat a településrendezési terv számára. A településrendezési terv készítését azonban a Vízparti Terv tartalmát, alkalmazási szabályait és a konkrét településrendezési és építési követelményeket megállapító kormányrendelet is jelentősen befolyásolja, ezért a Trtv. 70/A. § (8) bekezdésében kivételként ezt is meghatározza a Törvény.

A 70/A. § (9)–(10) bekezdésében foglalt rendelkezés a hatályos 70. § (10)–(11) bekezdésében foglalt szabályozás szövegének pontosított átvétele.

A Törvényben a Trtv. hatályos 71. §-ának tartalma a hatékonyabb érvényesülés érdekében és az Alkotmánybíróság határozatának és elvi állásfoglalásának megfelelően részletesebb kifejtése történik. Jogtechnikailag 4 új szakasz bevezetésével az alcím 5 szakaszra tagolódik (71–71/D. §).

A Vízparti Terv előkészítése során az önkormányzatok, településtervezők jelzése alapján az előterjesztő felülvizsgálta a Trtv. egyik legszigorúbb, a Balaton-törvényhez képest új szabályát, a 71. § (1) bekezdését, mely szerint a Balaton

vízparti területein új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki. Az Étv. 2021 óta meghatározza az új beépítésre szánt terület kijelölésének fogalmát. E szerint új beépítésre szánt terület kijelölésének számít az övezetek építési övezetbe sorolása – abban az esetben is, ha ezzel párhuzamosan legalább ennyi beépítésre nem szánt új övezet keletkezik (területcsere). E fogalom-meghatározás a Trtv. hatályba lépését követően keletkezett, és ellehetleníti a kiegyensúlyozottabb területfelhasználás érdekében történő, adminisztratív jellegű kisebb korrekciókat, a telekhatár-rendezést, valamint a ki nem alakult területeken belül a területhasználatok cseréjét. A javasolt 71. § kizárólag az új beépítésre szánt területekkel kapcsolatos szabályozást tartalmazza.

A Törvény a Trtv. 71. § (2) bekezdésében – az Étv. fogalom-meghatározásának kiegészítéseként – bizonyos feltételek mellett lehetővé teszi az útkorrekciót, a meglévő építési telek rendezett állapota érdekében történő beépítésre szánt területté való kijelölést az alábbi két esetkörben:

1. A Törvény olyan, csupán néhány négyzetméter területű telekrészek átsorolását engedi meg, amelyek magántulajdonban vannak, általában egy-egy magánház kertjeként funkcionálnak, azonban a korábbi tervek közterületként (jellemzően zöldterületként) határozták meg őket. Ezek közül a Vízparti Terv és ennek alapján a településrendezési terv beépítésre szánt területként jelölheti azokat a telekrészeket, amelyek valós beépítéshez kapcsolódnak, közfunkció a megközelíthetőség hiánya, a terület kis mérete vagy az időszakos elöntés miatt nem biztosítható rajta, és a Balaton vízparti területeire vonatkozó egyéb szabályozás – legfőképpen a beépítetlenül megőrzendő parti területsáv – a besorolástól függetlenül is ellehetleníti a telekrész tényleges beépítését.
2. A Törvény meglévő út olyan kismértékű korrekciójára ad lehetőséget, amely telekhatár-rendezéssel megoldható (út nyomvonalának eltolása, szélességének csökkentése). Ennek alkalmazásának feltétele, hogy az út egy részének megszűnése ne járjon a terület tényleges beépítésével, hanem zöldfelületként működjön tovább.

Mindkét esetkörben az érintett telkek zöldfelülete nem csökkenhet, így az egészséges környezethez való jog nem sérül. További garanciát jelent a természeti erőforrások védelmi szintje csökkenésének megakadályozására, hogy a településrendezési terv véleményezése során a természetvédelmi szakterületnek és az állami főépítésnek vétőjoga van, ha természeti érték sérül, illetve ha a rendezett telekre, a szükségességre és arányosságra vonatkozó feltételek nem teljesülnek.

A Törvény szerint a telekcsere két esetkörben nem számít új beépítésre szánt terület kijelölésének.

1. A tervezés során előfordulhat, hogy a meglévő építési telkeket tartalmazó, de még be nem épült telektömb feltárására eredetileg tervezett nyomvonalaknak a telektömb másik részére történő áthelyezése optimálisabb területhasználatot és elérést biztosítana a tervezett területhasználatot illetően, mint az a hatályos településrendezési tervben van. A telekcsere alkalmazásának feltétele ez esetben, hogy adott telektömbön belül nem növekszik a beépítésre szánt terület összes mennyisége, valamint a Trtv. végrehajtását szolgáló Vízparti Tervben – a településrendezési tervben jogszerűen kijelölt építési övezetre alapozva – már beépítésre szánt területként legyen feltüntetve az egész telektömb.
2. Néhány településen előfordulnak olyan tartalékterületek, amelyek nagy részét a településrendezési terv már beépítésre szánt területté sorolta, de konkrét beépítési tervek még nincsenek, így a jövőbeli építési tevékenységeket befolyásoló optimális területhasználat elemzése alapján célszerűbb, hogy a feltáróutak, parkolók, zöldterületek elhelyezése változik a hatályos településrendezési tervhez képest. Országos szinten ezek a területhasználatok előzetesen nem rögzíthetők, a beépítés módjának meghatározása túlmutat a területrendezési feladatokon. Ugyanakkor a zöldterületek, zöldfelületek megtartása legalább a korábbi szinten elengedhetetlen, ezért a Trtv. végrehajtását szolgáló Vízparti Terv lehatárolja azokat a területegységeket, amelyeken a területcsere lehetőség van, és e területegységekhez kapcsolódóan megállapítja, hogy legalább milyen arányban kell a településrendezési tervben zöldterületet, közlekedési területet, illetve más beépítésre nem szánt területet kijelölni. Ezen területhasználatok aránya nem lehet kisebb, mint a településrendezési tervben a területcsere előtt biztosított arány.

A Törvény szerint a Trtv. új 71/A. §-a a Balaton vízparti területein az új beépítésre szánt terület kijelölésével nem járó szabályokra terjed ki, amely a Trtv. hatályos 71. § (2) és (3) bekezdésének pontosítását és kiegészítését tartalmazza.

A Trtv. 71/A. § (1) bekezdésére vonatkozó rendelkezés egyértelművé teszi, hogy a korlátozás a meglévő lakó- és gazdasági területeket nem érinti. A lakóterületek esetében a Törvény szövegpontosítást tartalmaz, amely arra irányul, hogy az OTÉK-ban alkalmazott összes, a hatályos Trtv.-ben egyenként felsorolt lakóterület

általános használat összefoglaló néven jelenjen meg. Ez tartalmi módosítást nem jelent. A gazdasági területek vonatkozásában szigorítás történik, mert a hatályos Trtv. csak az ipari gazdasági területeket zárta ki a gazdasági területek közül a Balaton vízparti területeiről, a rendelkezés azonban kiterjeszti ezt az összes gazdasági területre: a kereskedelmi-szolgáltató gazdasági területre és az egyéb ipari területre is. A Balaton vízparti területein a településrendezési tervekben csak néhány teleknyi lakóterület (kertvárosias és falusias lakóterület) és nagyon kevés gazdasági terület (jellemzően a nagyobb szennyvíztisztítók, további példa a balatonfüredi hajógyár, a szigligeti nádfeldolgozó és a badacsonytomaji töltőállomás) van kijelölve, amelyek a Törvény szerint továbbra is megmaradhatnak a jelenlegi besorolásban, ha a Vízparti Terv más területfelhasználást nem állapít meg. Számolni kell azzal, hogy a Vízparti Tervről szóló miniszteri rendelet a Balaton vízparti területeinek kiterjesztését javasolhatja a hatályos vízpart-rehabilitációs tanulmánytervekhez képest, ezért a meglévő lakóterületek érintettségének kismértékű növekedése várható. Ezekben az esetekben a Trtv.-ben foglalt javaslat a besorolást nem korlátozza, hanem – a Törvény szerinti új 71/C. §-át alkalmazva – a hatályos területrendezési tervben megállapított beépítettség és beépítési magasság növelésének tilalmát eredményezi.

A Trtv. 71/A. § (2) bekezdésére vonatkozó rendelkezés a hatályosnál részletesebb leírást ad a vegyes terület kijelölése esetén biztosítandó parti sétány adottságaihoz, ezáltal megszünteti a szabály bizonytalanságait. A Trtv. hatályba lépését követően az előterjesztő tudomása szerint nem történt új vegyes terület kijelölése a parton, és ennek feltételezett oka a közhasználatú parti sétány kijelölésének előírása, amely visszatartó erővel bír az övezeti besoroláskor. Előfordul, hogy a parti sétány biztosításának akadályát képezi a 30 méteres szélesség előírása, amely a teleknek oly nagy részét veszi igénybe, hogy az a fennmaradó területen nem teszi lehetővé épület elhelyezését. A Törvény csökkenti az előírt szélességet, hogy ösztönözze a parti sétány kialakítását, ezzel egyidejűleg a rendelkezéssel a védelmi szint szempontjából szigorúbb szabályozás lép életbe, hiszen nem csupán a bizonytalan módon érvényesíthető közhasználat elől el nem zárható sávot kell kijelölni, hanem valós zöldfelülettel bíró, tényleges közterületet, amely kialakításnak garanciáját a településrendezési szerződés adja.

A Trtv. 71/A. § (3) bekezdés szerinti rendelkezés új szabály a hatályos Trtv.-hez képest, és annak megakadályozására irányul, hogy nem közösségi használatú területen, valamint zöldterületen és az azon lévő parti sétányokon a Balaton vízfelületével közvetlen kapcsolatban álló medencét, ún. jóléti vízfelületet lehessen létrehozni. A javasolt szabály egyértelművé teszi, hogy csak a strandokon kialakított lídók állhatnak kapcsolatban a tó vizével.

A Törvény szerint a Trtv. új 71/B. §-a részletesebben szabályozza a hatályos Trtv. 71. § (4) bekezdésében foglaltakat. A hatályos szabályozáshoz képest a Törvény azzal szigorít, hogy nem csupán 30 méteren, hanem legalább 30 méteres sávon belül nem helyezhető el új épület, úszómedence és a helyi építési szabályzat által tiltott egyéb építmény. Rögzítésre kerül, hogy ha a jogszabály – jellemzően a helyi építési szabályzat – másképp nem rendelkezik, a beépítetlenül megőrzendő parti területsávon belül már meglévő épületek legfeljebb bruttó 100 m² alapterületig bővíthetők lesznek. Ez azt jelenti, hogy az épület alapterülete a bővítést követően sem haladhatja meg a 100 m² bruttó alapterületet.

A Törvény szerint a Trtv. új 71/B. § (2) bekezdése szigorítja a hatályos törvényt, és kikötői építmények építését nem teszi lehetővé a Balaton vízpartjának 30 méteres sávjában.

A 16/2022. (VII. 14.) AB határozatában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Trtv. 71. § (4) bekezdésének a „kivéve, ha különleges terület- és településrendezési ok vagy kialakult állapot miatt a Balaton vízparti területeinek közcélú területfelhasználása tárgyában e törvény felhatalmazása alapján kiadott miniszteri rendelet ettől eltérően rendelkezik” szövegrésze alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisítette. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése és az irányadó alkotmánybírósági gyakorlat értelmében valamely alapjog lényeges garanciáinak megállapítása csak törvényben történhet, törvény kell továbbá az alapjog közvetlen és jelentős korlátozásához is. Az AB megállapította, hogy a 71. § (4) bekezdésekben foglalt törvényi rendelkezések közvetlen és szoros tartalmi kapcsolatban állnak az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdésével és a XXI. cikk (1) bekezdésében foglalt egészséges környezethez való alapjoggal. A 71. § (4) bekezdése az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdésében foglalt állami kötelezettség, illetve a XXI. cikk (1) bekezdésben foglalt egészséges környezethez való alapjogot érvényre juttató, törvényi szinten szabályozott főszabályok alól úgy teremt kivételt (teremti meg a kivételes rendeleti szabályozás lehetőségét), hogy azzal az egészséges környezethez való alapjog garanciáit gyengíti, illetőleg annak korlátozását teszi lehetővé, ami csak törvényi jogforrási szinten történhet. Az Alkotmánybíróság rámutatott arra is, hogy Alaptörvényre visszavezethető non-derogation elve csak azt a visszalépést tiltja, amelyből következhet a természet vagy a környezet orvosolhatatlan károsodása. Az egészséges környezethez való jog alanyi oldalát képező

visszalépés tilalma a jogszabállyal már biztosított védelmi szint korlátozhatóságával szemben támaszt tartalmi követelményeket. A 13/2018. (IX. 4.) AB határozat megállapításai értelmében „ha egy szabályozás vagy intézkedés érintheti a környezet állapotát, a jogalkotónak kell igazolnia, hogy a szabályozás nem jelent visszalépést és ezáltal nem okoz adott esetben akár visszafordíthatatlan károkozást [...]”. Az igazolásnak kétséget kizárónak kell lennie.

Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság 16/2022. (VII. 14.) AB határozatában az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének való megfelelés hiánya miatt semmisítette meg a Trtv. 71. § (4) bekezdésének kivételre vonatkozó szövegrészét, nem vizsgálta, hogy a kivétel meghatározása sérti-e a non-derogation elvét. Nem kizárt, hogy maga a törvény határozzon meg kivételeket, azonban a Törvény indokolásában a törvényhozónak igazolnia kell, hogy a kivétel nem okoz visszafordíthatatlan károsodást a környezet vagy a természet állapotában, vagy, hogy arra más alapjog biztosítása érdekében van szükség.

A hatályos jogszabályok közül a vízpart-rehabilitációs tanulmánytervek (a továbbiakban: TNM rendeletek) tervi formában tartalmazzák az egyes településeken az ún. beépítetlenül megőrzendő parti területsávot (a továbbiakban: parti sáv), azonban ennek normatartalma nincs és nem is volt a jogszabályokban lefektetve. A TNM rendeletekben a parti sáv kijelölésének indokai, módszere nem ismertek, ugyanakkor a szabályozási igény továbbra is jelentkezett a körbeépítés megakadályozására, a tó környezete mikroklimájának biztosítására, a közhasználatú területek kialakításának hosszú távú elősegítésére, a településkép védelmére, ezért a parti sáv szabályozására a Trtv.-ben került sor annak 2018. évi elfogadásával. A vízparti tervben meghatározható kivétel lehetőségének indoka elsősorban az volt, hogy a parti sáv szélessége a TNM rendeletekben számos helyen nem éri el a 30 métert, mert ott meglévő építési jogokat korlátoz. Az eredeti szabályozási cél szerint tehát a kivétel a 30 métertől való eltérésre vonatkozott, és e tekintetben lehetett volna vizsgálni a védelmi szint megőrzését a TNM rendeletekhez képest (tehát miniszteri rendeleti szinten). Az AB határozat által megsemmisített kivétel jogtechnikai szempontból új helyzet elé állította a jogalkotókat, mert a törvényben meghatározható kivételek – tervi ábrázolás hiányában, általános jellegükre tekintettel – csak arra vonatkozhatnak, hogy a 30 méteres sávon belül milyen építési tevékenység folytatható a főszabálytól eltérően.

A Törvény szerint a Trtv. új 71/C. §-ban részletesebben szabályozza a hatályos Trtv. 71. § (5) bekezdésében foglaltakat.

A 16/2022. (VII. 14.) AB határozatában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Trtv. 71. § (5) bekezdésének a „kivéve, ha az e törvény felhatalmazása alapján a Balaton vízparti területeire vonatkozó sajátos településrendezési és építési követelmények tárgyában kiadott kormányrendelet ettől eltérően rendelkezik” szövegrésze alaptörvényellenes, ezért azt megsemmisítette.

Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése és az irányadó alkotmánybírói gyakorlat értelmében valamely alapjog lényeges garanciáinak megállapítása csak törvényben történhet, törvény kell továbbá az alapjog közvetlen és jelentős korlátozásához is. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a 71. § (5) bekezdésekben foglalt törvényi rendelkezések közvetlen és szoros tartalmi kapcsolatban állnak az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdésével és a XXI. cikk (1) bekezdésében foglalt egészséges környezethez való alapjoggal. A 71. § (5) bekezdése az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdésében foglalt állami kötelezettség, illetve a XXI. cikk (1) bekezdésben foglalt egészséges környezethez való alapjogot érvényre juttató, törvényi szinten szabályozott főszabályok alól úgy teremt kivételt (teremti meg a kivételes rendeleti szabályozás lehetőségét), hogy azzal az egészséges környezethez való alapjog garanciáit gyengíti, illetőleg annak korlátozását teszi lehetővé, ami csak törvényi jogforrási szinten történhet. Az Alkotmánybíróság rámutatott arra is, hogy Alaptörvényre visszavezethető non-derogation elve csak azt a visszalépést tiltja, amelyből következhet a természet vagy a környezet orvosolhatatlan károsodása. Az egészséges környezethez való jog alanyi oldalát képező visszalépés tilalma a jogszabállyal már biztosított védelmi szint korlátozhatóságával szemben támaszt tartalmi követelményeket. A 13/2018. (IX. 4.) AB határozat megállapításai értelmében „ha egy szabályozás vagy intézkedés érintheti a környezet állapotát, a jogalkotónak kell igazolnia, hogy a szabályozás nem jelent visszalépést és ezáltal nem okoz adott esetben akár visszafordíthatatlan károkozást [...]”. Az igazolásnak kétséget kizárónak kell lennie.

Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság 16/2022. (VII. 14.) AB határozatában az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének való megfelelés hiánya miatt semmisítette meg a Trtv. 71. § (5) bekezdésének kivételre vonatkozó szövegrészét, nem vizsgálta, hogy a kivétel meghatározása sérti-e a non-derogation elvét. Értelmezésünk szerint ezért nem kizárt, hogy maga a törvény határozzon meg kivételeket, azonban a Törvény indokolásában

a törvényhozónak igazolnia kell, hogy a kivétel nem okoz visszafordíthatatlan károsodást a környezet vagy a természet állapotában vagy hogy arra más alapjog biztosítása érdekében van szükség.

A Törvény három kivételt enged meg a hatályos beépítési paraméterek meghatározására:

- A vízparti tervben és a településrendezési tervben egyaránt kikötőként jelölt területen – jellemzően a meglévő, működő kikötők ezek – a beépítettség 20%-os is lehet. Több meglévő kikötő esetében olyan alacsony értéket határozott meg a településrendezési szabályzat, amely nem biztosítja a kikötői infrastruktúra korszerűsítését. A tervezett szabályozás a meglévő kikötők fejlesztését ösztönzi annak érdekében, hogy visszaszorítsa új kikötők létrehozásának igényét. Új kikötők létrehozása a táj terhelhetősége, a természeti értékek visszaszorulása, a szárazulati infrastruktúra igényei miatt nem kívánatos a vízparton, a szabályozás ezért közvetetten, a megelőzés elvét alkalmazva, meglévő építési telken enged meg a hétvégi házas üdülőterülethez hasonló intenzitású beépítést. A meglévő kikötők többségének beépítettsége általában a hatályos kormányrendeleti szabályozásnak megfelelő 10%, tehát nem éri el a kempingek beépítettségi intenzitását, továbbá a kikötői telekre előírt legalább 40%-os zöldfelületi arány csökkentése, valamint a beépítési magasság növelése továbbra sem megengedett. A rendelkezés szerint a beépítettség növelésének feltétele parti sétány kijelölése a parti sávban, amely a közhasználatú területek növelése szempontjából előrelépést jelent, és a beépítési intenzitás kismértékű növelésével arányos közjó-növekedést biztosít.
- A kempingek beépítettsége a korábbi Balaton-törvény és a hatályos jogszabályok szerint is legfeljebb 15% lehet, a Törvény tehát általánosságban nem eredményezi a kempingekben megengedett beépítettség növelését. A javasolt szabályozás kizárólag abban az esetben ad lehetőséget a beépítettség növelésére, amikor a településrendezési terv a törvény hatályba lépésekor 15%-nál kevesebb értéket határozott meg. Ezzel a kempingek tekintetében a Törvény egyenlő feltételeket biztosít a települések számára, és lehetővé teszi a jelenlegi trendekhez igazodó mobilházak elhelyezését. A Törvény a kempingtelkekre előírt legkisebb zöldfelületi arányt (70%) nem érinti, annak csökkentésére nem kerül sor. A Balaton-törvény 2009-es módosításának eredményeként az elmúlt 10-12 évben felgyorsult a kempingek átalakulása, ezzel összefüggésben a Törvény – a 75. §-sal együttesen – a még megmaradt valós kempingek megtartását célozza. A 75. § meghatározza a kempingek megengedhető rendeltetését, e körben kizárja lakórendeltetés elhelyezését, így gyakorlatilag apartmanházak építését.
- A Trtv. egyik legfőbb célja a Balaton vízparti területeinek tekintetében a közcélú területfelhasználás erősítése. Az üdülési igények bővülése a közhasználatú területek, zöldterületek növelését igénylik, azonban a tulajdonviszonyok nem teszik lehetővé azok nagyobb arányú kiterjesztését. A Törvény építési előnyt biztosít azon ingatlantulajdonosok, építetők számára, akik az önkormányzattal szerződve építési telkükből legalább 20 méter széles parti sávot az önkormányzat részére tulajdonba adnak közhasználat céljára. A beépítési intenzitás növelésére így a parttól számított 20 méteren túl kerül sor, míg a parti sávban mindenki számára megközelíthető, többszintű zöldfelület jön létre. A kivétel érvényesítésére csak az állami főépítész jóváhagyása esetén kerülhet sor, ami biztosítja a közjó növekedésének arányosságát.

A Törvény szerint a Trtv. új 71/D. §-a változatlan formában szabályozza a hatályos Trtv. 71. § (6) bekezdésének normatartalmát. A Trtv. 71/D. § (2) bekezdésében foglalt új rendelkezés pedig a Balaton kiemelt üdülőkörzet teljes területére érvényes 51. § (5) bekezdésben foglalt szabályozást egészíti ki a Balaton vízparti területeire vonatkozóan.

A Trtv. egyik elődjének számító Balaton-törvény és a hatályos törvényi szabályozás nem akadályozta meg, hogy az önkormányzatok által bérbe adott zöldterületek bérlői vagyoni védelmi okokra hivatkozva a teljes területet lezárják a közforgalom elől. A Törvény szigorítja a hatályos szabályozást, és tiltja teljes zöldterületek közhasználatának korlátozását. A Törvény előírja továbbá a részterületek korlátozását előidéző bérleti szerződések 10 évenkénti felülvizsgálatát annak érdekében, hogy az önkormányzat – lehetőségeit mérlegelve – a közhasználat biztosítása érdekében módosíthassa azt, és megszűnjenek a néhány esetben emberöltőnél is hosszabb időtávú szerződések.

A Trtv. 72. §-ára vonatkozó rendelkezés technikai jellegű pontosítás, tartalmát tekintve nem változik a szabályozás.

A Trtv. 73. §-ának módosítására vonatkozó rendelkezésben a Balaton vízparti területein lévő zöldterületek differenciálására kerül sor a szabályozás tekintetében a szerint, hogy a zöldterületet a Vízparti Terv tartalmazza-e vagy sem. Az (1) bekezdés a Vízparti Tervben is szereplő zöldterületekre vonatkozik, míg a (2) bekezdés

átsorolási szabályai csak a településrendezési tervben a Vízparti Tervtől függetlenül megjelenő zöldterületekre érvényesíthetők.

A Törvény szerint a Vízparti Tervben zöldterületként kell jelölni legalább az állami vagy önkormányzati tulajdonú, meglévő köztereket, közparkokat vagy más meglévő zöldterületeket, tehát a valós zöldterületi használat nem szűnhet meg.

A Törvény szerint a Vízparti Tervben szereplő zöldterületekre vonatkozóan a hatályos szabályozásnál szigorúbb előírás lép életbe: a településrendezési tervben csak zöldterületként lehet e területeket jelölni, és azokat kizárólag kismértékű korrekció céljából és csak közlekedési területbe lehet átsorolni, és ezt az állami főépítésznek jóvá kell hagynia.

A Trtv. 73. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezés kiindulási alapja, hogy a Vízparti Tervben nem szereplő, de a településrendezési tervben zöldterületként jelölt területek esetében a zöldterület adott területen való fenntartásához nem fűződik országos érdek. Ugyanakkor a zöldfelületi rendszer megtartása, a beépítési intenzitás növelésének megakadályozása érdekében továbbra is fontos, hogy e zöldterületek megszüntetése esetén csak legalább azonos alapterületű másik zöldterület kijelölésére kerüljön sor a település közigazgatási területén belül, ezért a Törvény ennek előírását tartalmazza.

A Trtv. 73. § (3) bekezdésére – a hatályos 73. § (6) bekezdés újraszabályozására vonatkozó – rendelkezéssel a Balaton vízparti területein a zöldterületre vonatkozó hatályos beépítési szabályok tekintetében a településrendezési tervek szóhasználatához való igazodás történik meg. A Balaton déli partján az engedélyezett csónakkikötők többsége zöldterülethez kapcsolódik, ezért a Törvény szerint a zöldterületen megengedett rendeltetések kiegészülnek a csónakkikötőkhöz kapcsolódó építményekkel abban az esetben, ha a településrendezési terv azt kifejezetten megengedi. A Törvény szerint minden, a településrendezési tervben zöldterületként szabályozott zöldterületre vonatkoznak az előírások, függetlenül attól, hogy a Vízparti Terv azokat zöldterületként jelölte-e.

A Trtv. 73. § (4) bekezdésében foglalt – a hatályos 73. § (5) bekezdés újraszabályozására vonatkozó – rendelkezés hivatkozik az új 71/A. § (3) bekezdésének tartalmára, hogy a Balatonnal érintkező vízfelület létrehozásának korlátozását tartalmazó kétféle előírás ne legyen egymással ellentmondásban.

A Balaton turisztikai értékei csak úgy tarthatók fenn, ha az egész tó környezeti és ökológiai állapotát megőrizzük. A rendelkezés jelentős újítást vezet be a természetes partszakaszokra vonatkozóan, melynek során a természetes partszakasz szabályozása a Balaton vízminősége, környezeti és ökológiai rendszere megőrzésének hangsúlyos elemévé válik. A szabályozás eszközei:

- a természetes partszakasz mibenlétének meghatározása;
- a még meglévő, művi part hiányában változó, a növényzet megtelepedését elősegítő partvonal megtartása, rehabilitációja (ne legyen a Balaton kibetonozott medence);
- a művi elemek (illegális feltöltések, nádasbejárók, víziállások stb.) felszámolásának elősegítése;
- a szárazulaton található természetes növényzet védelme, a növényzetben okozott károk megelőzése az építmények korlátozásával.

A Balaton vízparti területeit érintően a hatályos Trtv. a természetes partszakasz kapcsán nem határozza meg annak fogalmát, sem a Vízparti Tervben történő lehatárolás módját, ezáltal a megőrzésre és a létesítmények tilalmára vonatkozó előírás hatálya és tartalma nem egyértelmű. A Trtv. 74. § (1) bekezdésére vonatkozóan a Törvény új szabályba foglalja a megőrzés tárgyát és célját, amely által egyértelművé válik, hogy a parthoz közeli területek ökológiai állapotának megőrzése és a vízminőség védelme áll a szabályozás középpontjában. A javasolt szabályozás a helyreállítás kötelezettségét is megteremti, amely a potenciális természetes partszakaszok rehabilitációját jelenti. A part természetessége a partszakaszhoz kapcsolódó növényzet jellegében nyilvánul meg, ezért a szabályozás erre fekteti a hangsúlyt. Mivel a növényzet a természetes partszakaszon dinamikusán változik, és az ökológiai állapot fenntartásához ez a dinamikus változás is hozzájárul, a Vízparti Terv csak az érintett partszakaszokat tudja jelölni, pontos kiterjedést és területi lehatárolást nem tud adni. A természetes partszakaszokon ezért minden beavatkozás tekintetében jelentős szerepet kapnak a környezetvédelmi és a természetvédelmi hatóság által megállapított feltételek, kikötések, kezelési előírások.

A Trtv. 74. § (3) bekezdésére vonatkozóan javasolt szabályozás a természetes partszakaszon tiltja partvédő mű és egyéb mederhasználati vízilétesítmény elhelyezését.

A korábbi Balaton-törvény és a hatályos Trtv. kizárólag a tómeder nádasait védi, és mivel a balatoni nádasok védelméről szóló kormányrendeleti szintű szabályozásból a Balaton-törvény szabályozásával egyidejűleg kikerült a szárazulati nádasok építmények elhelyezésével szembeni védelme, így joghézag keletkezett. A Trtv. 74. § (3) bekezdés c) pontjában szereplő rendelkezés ezt a hiányosságot pótolja azzal, hogy jelentősen korlátozza építmények (ezen belül épületek és műtárgyak) létesítését, és műtárgyak elhelyezését kizárólag a parti sétányhoz és az engedélyezett kikötőkhöz kapcsolódóan teszi lehetővé. A Törvény a természetes és természetközeli növényzet károsításának megelőzése érdekében fontos új jogintézményt vezet be: a környezetvédelmi vagy a természetvédelmi hatóság változtatási tilalmat rendelhet el az Méptv.-ben foglaltaknak megfelelően, a Trtv.-ben megfogalmazott eltéréssel. A hatósági gyakorlatban előfordul, hogy az építési engedély korlátját jelentő növényzetet az engedélykérelem beadása előtt elpusztítják, így elhárul az építési engedély előtti akadály. Amennyiben azonban a környezetvédelmi vagy a természetvédelmi hatóság környezetkárosítást, természetkárosítást észlel, elrendelheti a változtatási tilalmat, amelynek során pl. a nádirtást követően építési tevékenység nem folytatható. A Trtv. 74. § (3) bekezdésének ba) pontja tiltja a nádasban és annak szélétől számított 10 méteres távolságban a nád károsításával járó, annak pusztulását előidéző mechanikai beavatkozásokat [hasonlóan a tómeder nádasánál található szabályhoz, amely a 83. § (4) bekezdésében szerepel], azokat is, amelyek nem járnak építmény elhelyezésével (pl. kotrás, nyiladékok létrehozása).

A természetes partszakaszra vonatkozó új szabályozás, hogy új hajókikötő nem létesíthető, újonnan kizárólag csónakkikötő engedélyezhető a törvényben meghatározott feltételekkel.

A Trtv. 74. § (4) és (5) bekezdésében foglalt rendelkezés abból indul ki, hogy a Vízparti Terv a természetvédelmi és a vízügyi szervek elsődleges véleménye alapján javaslatot tesz azokra a helyszínekre, ahol a kialakított vízilétesítmények és bejárók fenntarthatók, és ahol csónakkikötő engedélyezhető.

A Trtv. 74. § (4) bekezdésére vonatkozó rendelkezés a jogbiztonság megteremtése érdekében meghatározza azokat a szempontokat, amelyeket a Vízparti Tervben alkalmazni kell a kikötő létesítése céljából vizsgálat alá vonható helyek kijelölése során. A kijelölés fontos kritériuma, hogy a csónakkikötő fenntartása, használata nem okozza a természetességi állapot visszafordíthatatlan károsodását. Második feltételként tartalmazza a rendelkezés, hogy a csónakkikötő megvalósítása várhatóan elősegíti a nádas engedély nélküli megbontásával létrehozott bejárók, víziállások felszámolását, kialakulásának megakadályozását.

A Trtv. 74. § (5) bekezdésére vonatkozó rendelkezés a létesítésre, illetve üzemeltetésre feljogosító hajózási hatósági engedély feltételeit határozza meg. Csónakkikötő csak ott létesíthető, ahol a Vízparti Terv kikötő létesítésére vizsgálat alá vonható helyet jelöl. További feltétel, hogy a csónakkikötő rendelkezzen mederkezelői hozzájárulással, továbbá annak fenntartásához a természetvédelmi hatóság a Balaton és a parti zóna nádasainak védelméről szóló kormányrendeletben szereplő természetvédelmi követelmények alapján hozzájárul. A hozzájárulásban a természetvédelmi hatóság meghatározhatja a fenntartás feltételeit.

Lényeges követelmény, hogy a Törvény differenciál a természetes partszakaszon már meglévő, engedélyezett, illetve nem engedélyezett helyszínek között. Mindkét esetben cél a túlfeljesztés megelőzése érdekében a kialakult állapot rögzítése: természetes partszakaszon az engedélyezett csónakkikötő és annak területe (amely leginkább a víziállást és horgásztanyát jelenti) az engedélyben foglaltak szerint fenntartható, de nem bővíthető. E megfogalmazás arra kíván utalni, hogy a csónakállások száma bővíthető, amennyiben a csónakkikötő területe nem bővül. A második esetben az engedéllyel nem rendelkező, több évtizede a helyszínen működő csónak-lekötőhelyek legalizálása a cél, de ez esetben sem lehetséges a kialakult állapotot jelentősen túlhaladó fejlesztés engedélyezése.

A szabályozás egyik célja, hogy az illegális csónakkikötők közül a kisebb természetkárosítással járók megtartását megengedve jogszerű lehetőséget biztosítson a horgászati tevékenység folytatásához, és ezzel elősegítse a nem jogszerű helyszínek felszámolását. Ennek érdekében természetes partszakaszon, kizárólag a Vízparti Tervben rögzített, a hatályos szabályozáshoz képest mennyiségében jelentősen korlátozott helyszíneken lehetőség nyílik az engedély nélkül működő csónakállások engedélyezésére.

Az elmúlt évtizedekben természetes partszakaszon, nádassal érintett tómederbeli területeken számtalan engedéllyel nem rendelkező csónakállást alakítottak ki horgászati célból, hiszen a hullámmás és a viharok okozta károk csökkentése érdekében a csónakokat általában a nádassal övezett területen helyezik el a horgászok. A horgászat a legtöbb esetben a helyi közösségek tevékenysége, amelyet – szabályozott keretek között – főként azok az önkormányzatok támogatnak, amelyek korlátozottabb turisztikai vonzerővel rendelkeznek a vízparton

(strand, kemping, hajókikötő), a település falusias jellege miatt a tömegvonzó attrakciók kerülendők, illetve amelyek a helyben élők számára kívánják biztosítani ezt a pihenési lehetőséget. A Trtv. 74. § hatályos (2) bekezdésében lévő szabályozás ugyan településenként két kilométerenként megengedi csónakkikötő elhelyezését, ennek számítása, figyelembevétele azonban életszerűtlen, a természeti adottságokat és a települési lehetőségeket figyelembe nem vevő eredményeket szül. Miközben a szabályozás rendkívül szigorú, a nádasba történő engedély nélküli beavatkozással létrehozott horgásztégek, bejárók rendkívül megszorodtak, az önkormányzatok nem jogosultak, a hatóságoknak nincs kapacitása azok felszámolására.

Ideális esetben a csónakkikötők elhelyezésére nem új területek bevonásával kerül sor, hanem a meglévő csónakbeállók közül kapnak engedélyt azok, ahol a természet károsítása a lehető legkisebb mértékben történik meg: a kialakítás mechanikai beavatkozást, e körben a nádasban új vágatok kialakítását, a szárazulaton a természetes növényzet irtását nem igényli. Ezzel párhuzamosan kormányrendeletben szabályozandó módon megtörténik a további illegális víziállások, bejárók felszámolása. Ez az előterjesztő szándéka szerint arra ösztönzi a horgászokat, hogy csatlakozzanak a helyi horgászegyesületekhez, amelyek szabályozott keretek között tudják tartani a tevékenységet és a csónakkikötők karbantartását.

A Trtv. parti sétányra vonatkozó hatályos 74. § (3) bekezdésében szereplő előírás kivételként határoz meg bizonyos feltételeket a parti sétányhoz szükséges területsáv kijelölésének arányát illetően, és ez egyes települések teljes közigazgatási területéről kizárja parti sétány elhelyezését. A hatályos előírás önellentmondásban van, amikor a parti sétány kijelölésének kötelezettségét minden parti település számára előírja. A kivétel a természeti érdekek érvényesülését célozza, ezért megtartandó. Az ellentmondás feloldása érdekében a Trtv. 74. § javasolt (7) bekezdésében a minden településre utaló feltétel törlése szükséges. A bekezdésben foglalt további rendelkezések technikai jellegű módosítások a településrendezési jogszabályok szóhasználatára és a korábban bevezetett rövidítés alkalmazására céljából. A Törvény rögzíti továbbá, hogy természetes partszakaszon csak a parti sétány folytonosságának biztosítása érdekében, a lehető legrövidebb szakaszon jelölhető parti sétány.

A Trtv. 74. § (8) bekezdésében foglalt rendelkezés a nádassal érintett parti sétányokra vonatkozó új előírásokat tartalmaz a partszakaszok természeti értékeinek védelme érdekében.

A hatályos Trtv. 75. §-ában foglalt, a Balaton vízparti kempingre vonatkozó szabályok tartalmukban nem változnak, a hatályos (1)–(3) bekezdés helyett az (1)–(2) tartalmazza az előírásokat, igazítva a településrendezési szóhasználatához. A Törvény a Trtv. 4. §-ából hatályon kívül helyezi a kempingre vonatkozó általános jellegű fogalom-meghatározást, ezzel egyidejűleg a 75. § szabályozása a hatályos előírást kiegészítve egyértelművé teszi azon jogszabályok körét, ahol alkalmazni kell az előírásait. A 93. § átmeneti rendelkezései között továbbá rögzítésre kerül, hogy a Vízparti Terv hatályba lépéséig vízparti kemping alatt a vízpart-rehabilitációs tanulmánytervről szóló miniszteri rendelet szerinti különleges kempingterületet kell érteni.

A vízparti strandra vonatkozó, a hatályos Trtv. 75. § (4)–(6) bekezdésében foglalt szabályokat a (3)–(4) bekezdés tartalmazza, a meglévő szabályokat tartalmában megtartva, a településrendezési szóhasználatához igazítva. Az Alkotmánybíróság 16/2022. (VII. 14.) AB határozatában megállapította, hogy a Trtv. 75. § (3) bekezdés b) pontja alkotmányellenes, ezért megsemmisítette azt. A megsemmisített rendelkezés szerint a kemping területének más övezetbe történő besorolása strandként megvalósítható. Mivel a Trtv. a strandra vonatkozóan nem állapít meg átsorolást tiltó rendelkezést, lehetőség nyílik olyan értelmezésre, amely alapján a kemping két lépcsőben (első lépésként strandként kijelölve) végeredményben bármely területfelhasználásba besorolható, ami visszalépést jelent a Balaton-törvény szabályozásához képest. Az előterjesztő értelmezése alapján a strand átsorolása a hatályos jogszabályok alapján nem lehetséges, azonban a nyilvánvaló jogbizonytalanság miatt (amely az AB számára az alkotmányellenesség megállapításának okát képezte), és mert a szabályozási cél továbbra is az, hogy a strandok területét zöldterületen kívül más területfelhasználásba ne lehessen sorolni, a Törvény a strandra vonatkozó előírások között *expressis verbis* rögzíti az átsorolás korlátozását.

A Törvény a Trtv. 4. §-ából hatályon kívül helyezi a strandra vonatkozó általános jellegű fogalom-meghatározást, ezzel egyidejűleg a 75. § szabályozása egyértelművé teszi azon jogszabályok körét, ahol alkalmazni kell az előírásait. A 93. § átmeneti rendelkezései között továbbá rögzítésre kerül, hogy a Vízparti Terv hatályba lépéséig vízparti strand alatt a vízpart-rehabilitációs tanulmánytervről szóló miniszteri rendelet szerinti különleges strandterületet kell érteni.

Az Alkotmánybíróság 16/2022. (VII. 14.) AB határozatában megállapította, hogy a Trtv. 76. §-ának „vagy az e törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendelet eltérően nem rendelkezik” szövegrésze alkotmányellenes, ezért megsemmisítette azt. A Trtv. 76. §-ának módosítását eredményező rendelkezés ökológiai, környezeti és tájvédelmi okokból (pl. a tómeder övezetének bővítése, magasabb természeti érték esetén vízgazdálkodási területek vagy természetközeli területek kijelölésének lehetősége) lehetővé teszi a természeti erőforrások szempontjából kevésbé értékes strandok, kempingek, zöldterületek csökkentését.

A Trtv. 83. § (1) bekezdésére és 83. § új (1a) bekezdése a Balaton kiemelt üdülőkörzetben alkalmazott tómeder övezetére vonatkozó kiegészítést tartalmaz, mely a településrendezési terv számára kötelező és a miniszteri rendeletekben foglalt tómeder övezet csökkentését kizáró rendelkezés. A hatályos Trtv.-ből ugyan közvetve levezethető a szabályozás, a közvetlen előírás egyértelműbbé teszi a jogalkotási szándékot.

A Balaton kiemelt üdülőkörzetet érintően a hatályos Trtv. nem tómeder övezetére vonatkozó rendelkezései és ennek megfelelően a Törvény egyes rendelkezései néhány esetben lehetővé teszik olyan tevékenységek folytatását, amely a nádas állományát elkerülhetetlenül érinti. A hatályos Trtv. 83. § (4) bekezdés a) pontja ezzel ellentétben csak környezeti kárelhárítás, élet- és balesetvédelmi indokból történő beavatkozásra, valamint a víziállások visszabontására ad lehetőséget. Az ellentmondás feloldása és a jogbizonytalanság elkerülése érdekében a Trtv. 83. § (4) bekezdés a) pontjának módosítása kiegészíti a hatályos rendelkezést a Törvenytal érintett más jogszabályhelyeken lehetővé tett beavatkozások – az engedéllyel rendelkező kikötők és a fürdőhelyek mederfenntartási munkálatainak – kivételként való meghatározásával. Technikai jellegű módosítás, hogy a hatályos a) és b) pont tartalmát a Törvény összevonja.

A Trtv. 83. § (4) bekezdés b) pontjában foglalt módosítása egyértelművé teszi, hogy az engedélyes kikötők, a fürdőzésre felhasználható partszakaszok és a fürdőzésre felhasználható helyek esetében mederkezelői hozzájárulás és természetvédelmi kezelő hozzájárulása szükséges a nádasban történő beavatkozáshoz, azonban külön vízjogi engedély nem szükséges hozzá.

Új szabályozási elemként kerül be a Trtv. 83. § (4) bekezdés bb) alpontjába a fürdőzésre felhasználható hely, melyet a fürdőzésre felhasználható partszakasztól az előre nem meghatározható, általában kisebb kiterjedés különböztet meg. A fürdőzésre felhasználható helyen a természetvédelmi igazgatási szerv jelöli ki azt a vízfelületet, amelyen a nádas visszaszorítható.

A Trtv. 83. § (4) bekezdés hatályos c) pontja a hatályos d) pont szabályozása, normatartalma nem változik.

A Trtv. 83. § (4) bekezdés d) pontja a hatályos jogszabályokban foglalt, az engedély nélkül létesített nádirtások, víziállások és feltöltések felszámolásának kötelezettségére vonatkozó közvetett rendelkezéseket törvényi szintre emeli.

A Trtv. 83. § (4) bekezdés új e) pontja a 74. § (3) bekezdés c) pont cc) alpontjában foglalt javaslatához hasonlóan rögzíti a hatóság által elrendelhető változtatási tilalom lehetőségét.

A Trtv. 84. § (2) bekezdés a) pontja szövegpontosítás: a „belterület kijelölése” helyett a jogszabályoknak megfelelően a „belterületbe vonás” kifejezés alkalmazása.

A Trtv. 88. § (1) bekezdés b), c) és d) pontját érintő rendelkezés a felhatalmazó rendelkezések szövegének, megfogalmazásának pontosítását tartalmazza, a jogalkotási feladatok tekintetében nem történik változás.

A Trtv. 90. §-ának új (5) bekezdéssel való kiegészítése a 91. § (62. alcím) hatályon kívül helyezése miatt indokolt. A rendelkezés a hatályon kívül helyezésre kerülő 91. § (2) bekezdését veszi át, ezzel továbbra is fenntartva a jogbiztonságot a kiemelt térségek hatálya alá nem tartozó településrendezési tervek OTRT-vel való összhangba hozási kötelezettsége határidejének meghatározásával.

A Trtv. felhatalmazása alapján elfogadandó, a Balaton vízparti területeire vonatkozó jogszabályok hatálybalépése és a településrendezési terveknek azokkal való összhangba hozatala elhúzódhat, ezért a Trtv. 93. § új (1b) bekezdésének módosítása szerint – a Trtv. előírásainak érvényesülése érdekében – a hatósági eljárásokban a Trtv. konkrét építési előírásait is alkalmazni kell.

A Balaton vízparti területeire vonatkozó, a Trtv. felhatalmazása alapján készülő részletes szabályok a Trtv. 93. § (1) bekezdésében meghatározott határidő előtt nem léptek hatályba. Az azokban előírt szabályok, így közvetve a Trtv. érvényesülése érdekében az érintett települések településrendezési terveit a balatoni településrendezési és

építési követelményeket tartalmazó kormányrendelettel, valamint a Vízparti Tervet tartalmazó miniszteri rendelettel is rövid időn belül összhangba kell hozni. A Trtv. 93. § (2) bekezdés módosítása az erre vonatkozó kiegészítést tartalmazza.

A már hatályát veszített Balaton-törvény felhatalmazása alapján elfogadott balatoni vízpart-rehabilitációs jogszabályok a hatályos Trtv.-től eltérő fogalmakat használnak. A Trtv. felhatalmazása alapján készülő Vízparti Terv elfogadása azonban ez idáig nem történt meg, így az átmeneti időszakra, a jogbiztonság megteremtése érdekében szükséges részletes átmeneti szabályokat megalkotni a Trtv. és a vízpart-rehabilitációs tanulmánytervek együttes alkalmazhatóságára. Ennek szabályozására irányul a Trtv. 93. § új (2a) bekezdésének tartalma.

A Trtv. 93. § (7) bekezdését érintő rendelkezés szövegpontosítás a törvény belső koherenciájának megteremtése érdekében

Végső előterjesztői indokolás a nemzeti adatvagyon hasznosításának rendszeréről és az egyes szolgáltatásokról szóló 2023. évi CI. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. §-a alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

A személyes és védett adat hasznosíthatóságára nem kiterjedő EU-s nyíltadat-irányelv, illetve az átültetését biztosító, a közadatok újrahasznosításáról szóló 2012. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Közadat tv.) csak az adatok szűk részére teszi lehetővé a további felhasználást, így ez a szabályozási megoldás a közadatok újrahasznosításában valódi áttörést nem eredményezett.

Fontos változást jelentett az adatkormányzási rendelet (angolul: Data Governance Act, rövidítve: DGA)[1] 2022. június 23-i hatálybalépése, amelynek eredményeként immár a nemzeti adatvagyon egészére kiterjedő szabályozási környezet jött létre – beleértve a személyes és védett adatok további hasznosításának szabályozását is. Utóbbi EU-s szakpolitikai kereteit a 2020. február 19-én közzétett Európai Adatstratégia adja, amelynek célja egy egységes európai adattér – az adatok valódi egységes piacának – létrehozása.

A törvényjavaslat elsődleges célja, hogy biztosítsa az adatkormányzási rendelet magyarországi, törvényi szintű alkalmazhatóságát. Ezzel egyidejűleg az adatok további felhasználásának elősegítéséhez a nemzeti adatvagyon meglévő újrahasznosítási szabályait is célszerű koherens szabályozási környezetben, az igénylők számára átlátható – nem szigetszerűen elkülönülő, hanem egységes – szolgáltatási rendszerként kialakítani. Mindez indokoltá teszi a jelenlegi széttagolt szabályozás [lásd: külön Közadat tv. és külön a nemzeti adatvagyonról szóló 2021. évi XCI. törvény (a továbbiakban: Natv.)] átalakítását és egy teljesen megújított jogszabályi környezet kialakítását.

A törvényjavaslat középpontjában a nemzeti adatvagyon hasznosítást elősegítő központi, illetve regisztrált szolgáltatók által nyújtható adathasznosítást-támogató szolgáltatások állnak.

A fenti szolgáltatások bevezetésével, valamint a kulcsszereplők (miniszter, NVT, NAVÜ, szervezeti adatfelelősök) feladatainak és eljárásainak szabályozásával Magyarországon az E-ügyintézési tv.-ben megismert szabályozott (elektronikus ügyintézési) szolgáltatásokhoz [lásd: KEÜSZ-ök/SZEÜSZ-ök] hasonló, egységes adathasznosítást támogató szolgáltató rendszer jöhet létre, biztosítva ilyen módon is az egyes szolgáltatások standard összekapcsolhatóságát, egymásra építhetőségét és általában véve is a nemzeti adat-ökoszisztéma interoperábilis működését.

A szabályozás a fentiek felül – az adatkormányzási rendeletnek megfelelően – kitér a személyes és védett adatok további felhasználásához szükséges szolgáltatások szabályainak meghatározására, továbbá kijelöli az új

intézményi szerepköröket (illetékes hatóság, illetékes szerv. egyablakos információs pont) és azok felelőseit, valamint átülteti az új rendelkezések alkalmazásához szükséges európai uniós fogalmakat.

Fontos kiemelni, hogy az új szabályozás a Nyíltadat-irányelv, valamint az adatkormányzási rendelet hatálya alá tartozó „további felhasználás” (korábbi elnevezéssel: adat újrahasznosítás (data reuse) mellett az adatlapú kormányzás megteremtéséhez elengedhetetlen kormányzati döntés-előkészítési célú adathasznosítás alapvető magyarországi szabályait is lefekteti.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1. §

A törvényjavaslat hatálya a Közzadatok tv., illetve a Natv. által eddig lefedettekén túl az adatkormányzási rendelet által lefedettek, az adathasznosítás-támogatási szolgáltatást nyújtókra, az azokat önkéntesen igénybe vevő közfeladatot ellátó szervekre, valamint a kormányzati döntés-előkészítésben érintettek is kiterjesztésre kerül.

2. §

Az értelmező rendelkezések közé átvételre kerültek a Közzadatok tv., illetve a Natv. releváns fogalmai. Új elemek ezen felül a következők:

1. „Adat”-ként – az adatkormányzási rendelettel összhangban – kizárólag a digitális formában létező adatot tekintjük, a más formában megjelenő adatra a dokumentum elnevezés használt. A gyakorlati hasznosíthatósághoz igazodva, a törvényben megfogalmazott szolgáltatások elektronikus szolgáltatások, amelyekre tekintettel a Nyíltadat-irányelvből adódó dokumentumokra (nem digitális adatra) vonatkozó hasznosítási szabályok külön (XI.) fejezetbe kerültek.
2. A fogalmak között megkülönböztetésre kerül a „felhasználó”, az „igénylő”:
3. *felhasználó*: aki az adathasznosítás-támogatási szolgáltatást konkrétan igénybe veszi;
4. *igénylő*: aki kérelemmel a szolgáltatást igényli.
Ezzel rugalmasabb (általánosabb) módon fogalmazhatók meg a szolgáltatások. A szolgáltatások értelmező rendelkezésben külön nem nevesítettek, kivéve az elemzést. Az elemzés azért került kiemelésre, mert – a Natv.-vel ellentétben – ez már szolgáltatáselemként nem tartalmazza az adatokhoz hozzáférés biztosítását, utóbbi ugyanis külön szolgáltatás.
5. Bevezetésre kerül a „védett adat” fogalom, amely a „személyes adat”-on kívüli védetten kezelhető adatok gyűjtőneve (pl. adótitok, vámtitok, egyéb szakmai titkok köre).
6. Lényeges új elem a „személytelenítés” fogalmának bevezetése. A személyes adat védelméhez már jelenleg is kiforrott terminológia tartozik (anonimizálás, álnevesítés), ugyanakkor a „védett adatok”-ra is biztosítandó a személyes adathoz hasonló védelem, amelynek egységes megnevezésére ugyanakkor Magyarországon még nincs kialakult terminológia. A szabályozást és annak érthetőségét jelentősen lerontaná, ha e két – a legtöbb esetben pontosan azonos szabályozandó területet – csak azért kellene párhuzamosan szabályozni, mert nem tudunk rá egységesen hivatkozni. Ezt kívánja kiküszöbölni a személytelenítés fogalom bevezetése, amely a természetes és a jogi személyekre egyaránt értelmezett.
7. Az érthetőség javítása érdekében az Értelmező rendelkezések között nevesítésre került a törvényben sok esetben említett két fontos informatikai szolgáltatás, a Nemzeti Közzadatokportál és a Nemzeti Adatplatform (későbbiekben kifejlesztendő IT rendszer).

3. §

A személyes adatok tekintetében, a törvényjavaslat szerinti szolgáltatások nyújtása érdekében pontosításra került a közfeladatot ellátó szervek e minőségükben kezelt személyes adatainál az adatkezelés célja, valamint meghatározásra kerültek az adathasznosítás-támogatási szolgáltatás nyújtókra a személyes adatok kezelésére vonatkozó alapvető szabályok. A személyes adatok védelmének kiemelt fontossága miatt a védelmi (például újraazonosítás tilalma) kötelezettségeket a szolgáltatások igénybe vevőjénél is érvényesíteni kell. Ezért kimondásra kerül, hogy a személyes adatkezelési szabályok megsértése jelentős érdeksérelemnek minősül.

4–7. §

Ezek a §-ok a nyíltadat-irányelv, illetve az adatkormányzási rendelet alapján a további felhasználás során érvényesítendő általános nyilvánossági, átláthatósági, diszkriminációmentességi szabályokat tartalmazzák, jelentős részben abban a formában, ahogyan az a hatályos Közzététel tv.-ben is szerepel.

8. §

A nemzeti adatvagyon hasznosításához megteremtendő szolgáltatási háttér megbízható működéséhez szükséges egy szankcionálásra is feljogosított felügyeleti mechanizmus kialakítása. Az egyes kormánytagok feladatköreit meghatározó Statútum rendeletben már ma is megjelenik nevesítetten a nemzeti adatvagyon gazdálkodásért való felelősség, e §-ban a szolgáltatás nyújtás felügyeletéhez szükséges feladatok kerültek nevesítésre.

9. §

A Natv.-ben szereplő Nemzeti Adatvagyon Tanács eredeti funkciója a megváltozott kormányzati hatáskörökre tekintettel (a 2022. évi országgyűlési választásokat követően) tárgyalanná vált, így e testületi szerv szerepét a korábbi döntési jogosultság helyett tanácsadói, javaslattevői szerepre kellett áthangolni.

10–14. §

A NAVÜ – törvényi nevesítése mellett – kijelölésre kerül, mint az adatkormányzási rendelet szerinti „egyablakos információs pont” és központi „illetékes szerv”.

Ezekben a §-okban – a Natv.-hez hasonlóan – kimondásra kerül a NAVÜ E-ügyintézési tv. szerinti elektronikus ügyintézésre kötelezett szervi minősége.

Önálló szolgáltatás helyett itt kerül feladatként megfogalmazásra a Natv. szerinti általános kormányzati tájékoztató szolgáltatási feladatkör.

Kimondásra kerül, hogy a NAVÜ személyes és védett adat esetén csak személytelenített adatot kaphat. Rögzítésre kerül, hogy a NAVÜ a személyes adatokra vonatkozóan adatkezelőnek minősül, amely tehát lehetővé teszi, hogy a későbbiekben álnevesített adatállományokkal is dolgozhasson. Kimondásra kerülnek az adatok tárolásával kapcsolatos korlátozások.

A NAVÜ vezeti a regisztrációköteles adathasznosítás-támogatási szolgáltatók nyilvántartását.

15. §

Az adathasznosítás-támogatási szolgáltatások nyújtásához nélkülözhetetlen a megfelelő adatháttér és a szervezeten belüli koordináció. Ennek biztosítása érdekében minden közhiteles nyilvántartást vezető, valamint a legalább 250 főt foglalkoztató közfeladatot ellátó szerveknél előírásra kerül szervezeti adatfelelősök (angolul: 'Chief Data Officer' – CDO) kijelölése, míg a kisebb szervezeteknek adattovábbítási kapcsolattartók kell kijelölni. A Natv. végrehajtása során szerzett tapasztalatok alapján az igények időbeni kielégíthetőségéhez indokolt egy megfelelő szervezeti adatmenedzsment háttér felállítása – a szervezeti adatfelelősök előírása ennek a feladatnak a része.

16. §

A §-ban felsorolásra kerülnek a „központi” (kijelölt szolgáltató, vagy szolgáltatók által nyújtott) támogató szolgáltatások, valamint a kormányrendeletben megadott szabályok szerint, az ott megadott szervezetek vagy szervezeti kör által nyújtható szolgáltatások (lásd: „regisztrációköteles” szolgáltatások). Kiemelésre kerül továbbá, hogy a szolgáltatások közül melyek a közfeladatként ellátandó szolgáltatások. Megfogalmazásra kerül a szolgáltatások keretében kezelt adatokra, illetve azok eredményére vonatkozó közérdekű adatigénylésnél követendő eljárás.

17–18. §

A hatályos Natv. vhr.-ben jelenleg is szereplő „Nemzeti Adatvagyron Leltár” szolgáltatásként történő törvényi szintű nevesítése, mely egyértelművé teszi, hogy a Közadatkataszter nem külön nyilvántartás, hanem a Nemzeti Adatvagyron Leltárból származtatott információk összessége.

19–20. §

Az adatkormányzási rendeletben előírt „egyablakos tájékoztatási pont” funkció nevesítése és egyben kiterjesztése a kapcsolattartási szolgáltatásokkal, amelynek fontos eleme a Nemzeti Közadatportál által történő szolgáltatásnyújtás kimondása. A NAVÜ által nyújtandó szolgáltatás a nemzeti adatvagyron egészére kiterjed (nyíltadat-írányelv és kormányzati döntéstámogatás adat és szolgáltatásháttérére is). Ezen felül a Nemzeti Közadatportál nem csak tájékoztatás és igények benyújtásának támogatására, de magának az ügyintézési folyamatban szükséges kapcsolattartás támogatására is szolgál. A szolgáltatásnak része az ügyintézők felé nyújtott támogatás is.

21–22. §

A kérelem nélkül közzétehető nyílt adatok (open data) Nemzeti Közadatportálon történő közzétételét lehetővé tevő szolgáltatás. A Közadat tv., és a Natv. ezt külön szolgáltatásként nem szabályozta, ugyanakkor a szerzett végrehajtási tapasztalatok alapján – továbbá az európai uniós adatportállal való kapcsolat biztosításához – indokolt ezt is külön szolgáltatásként nevesíteni.

23. §

A Natv.-ben megfogalmazott „kormányzati tájékoztatási szolgáltatás” tényleges szolgáltatásként történő, illetve ennek érdekében pontosított beemelése. A §-ban új elemként megjelenik a NAVÜ szerepe az adatösszekapcsolás és a kulcsszolgáltatás igénybevétele esetén, valamint új elem a jövőbeni adatokra is kiterjedő idősoros elemzési igény kezelése, amely a NAVÜ részéről az adattárolás megoldását is felételezi. Az idősoros elemzéshez szükséges adattárolás csak akkor megengedett, ha a szükséges adat másként nem szerezhető meg, és időben korlátozott. Nevesítésre kerül az elemzési célú hozzáférés biztosíthatósága, ami lehetővé teszi a NAVÜ számára, hogy irányítópult („dashboard”) jellegű szolgáltatásokat is nyújtson.

Kimondásra kerül, hogy e szolgáltatás szabályai nem vonatkoznak a kormányzati döntéstámogatáshoz más jogszabályok alapján nyújtott szolgáltatásokra.

24. §

A megkülönböztetés mentesség általános követelményének érvényesítése érdekében mint szolgáltatás kiemelésre került a „közcélú tájékoztatás”, amely a Natv.-ben még a piaci tájékoztatáshoz tartozott, de attól részben eltérő feltételrendszerrel igényel. Ide tartozik pl. azon kormányzati döntéstámogatásban közreműködő szervek igénye, amelyek nem központi igazgatási szervek, valamint – a nemzetközi gyakorlathoz is igazodva – ez a § eltérő szabályokat fogalmaz meg a kutatási célú adathasznosítás eseteire.

25–27. §

A Natv.-ben megfogalmazott piaci tájékoztatási szolgáltatás tényleges szolgáltatásként történő, ill. ennek megfelelően pontosított beemelése. Új elemként megjelenik a NAVÜ szerepe az adatösszekapcsolás, ill. kulcsszolgáltatás igénybevétele esetén; úgy szintén a jövőbeni adatokra is kiterjedő idősoros elemzési igény kezelése, amely a NAVÜ részéről adattárolást is feltételez. Az idősoros elemzéshez szükséges tárolás csak akkor megengedett, ha a szükséges adat másként nem szerezhető meg, és időben korlátozott. Módosulás a Natv.-hez képest, hogy az engedélyezési folyamatban a Nemzeti Adatvagyron Tanács helyett a Statútum rendelet alapján e területért felelős miniszter dönt.

28. §

Önálló szolgáltatásként nevesíti a tervezet az igény teljesítéséhez szükséges adatok különböző adatforrásból történő begyűjtését és együttes rendelkezésre bocsátását. A szolgáltatást csak kormányrendeletben meghatározott igénylői kör veheti igénybe.

29. §

Egyes előírt szolgáltatások olyan, az adatok tárolásával összefüggő informatikai támogatást tételeznek fel, amelyek külön-külön kialakítása nem gazdaságos. A nevesített Nemzeti Adatplatform olyan informatikai szolgáltatás, amely elsősorban az adatok gyűjtéséhez, rendelkezésre bocsátásához, illetve standard tárolásához informatikai támogatást biztosít. A szolgáltatás része a felügyelt távoli elérés szolgáltatás nyújtásához szükséges, biztonságosan elkülönített informatikai környezet biztosítása az e szolgáltatást nyújtó szervezetek számára.

30. §

A törvényjavaslatban önálló, NAVÜ által nyújtható szolgáltatásként nevesített az adatok összekészítése, amely elősegíti a szolgáltatások – jellegük szerinti – jobb elkülönítését, valamint egy rugalmas, az igényekhez alkalmazkodni képes adathasznosítás-támogatási ökoszisztéma kialakítását.

31–32. §

A törvényjavaslatban önálló szolgáltatásként nevesített az adatok összekapcsolása, mely lehetővé teszi, hogy a későbbiekben a NAVÜ mellett más szerv, például a kormányzati belső adatokra az arra kijelölt szerv is adatösszekapcsolást végezhesen. Az adatösszekapcsolásnál a rendelkezés a Natv.-ben alkalmazott megoldáson túl a Szaz tv.-ben szereplő összerendelési nyilvántartás, valamint természetes személyazonosító adatok esetében a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás bevonhatóságát is lehetővé teszi.

33–34. §

A Natv.-ben szereplő kulcsszolgáltatást – és a szolgáltatások nyújtásához szükséges egyéb kódolás jellegű független szolgáltatásokat – egybefoglaló szolgáltatás, amely lefedi az adatok átvitelénél, vagy tárolásánál igényelt titkosítás mellett a személytelenítésre alkalmazott különböző kódolás alapú megoldásokat, így különösen az adatösszekapcsolásra, valamint az idősoros elemzésre alkalmazható megoldást.

35–41. §

A 23. alcím – a Közzététel tv.-ből kiindulva – megfogalmazza a kérelemre induló, további felhasználásra történő rendelkezésre bocsátás feladatait, mint a későbbiekben ellenőrizhető szolgáltatást. A rendelkezés lefedi a Natv. vhr.-ben szereplő azon lehetőséget, hogy a szolgáltatás a NAVÜ közreműködésével is nyújtható legyen.

42. §

A nemzeti adatvagyon körébe tartozó személyes vagy védett adat rendelkezésre bocsátásának általános szabályait az adatkormányzási rendelet szabja meg, így a szabályozás azt nem ismétli meg. E szolgáltatásra csak a személytelenítés elvégzése céljából tartalmaz előírást (az erre vonatkozó szolgáltatás alkalmazásának kötelezettségét).

43–44. §

Az adattisztítás egy fontos értéknövelő szolgáltatás, amely sem a nyíltadat-irányelv, sem az adatkormányzási rendelet alapján nem kötelező. A hozzáadott érték elismertethetőségéhez indokolt a szolgáltatást törvényben nevesíteni, egyben erre vonatkozóan a részletes szabályok elkészítését is lehetővé tenni. A szolgáltatás a NAVÜ-től, illetve más regisztrált szolgáltatótól is igénybe vehető.

45–49. §

A törvényjavaslatban jelentős változás a Natv.-hez képest, hogy az elemezhetőséget erősen behatároló „anonimizálás” helyett az általánosabb „személytelenítési szolgáltatás” kerül bevezetésre. Ez mind a természetes személyekre, mind a jogi személyekre kiterjed, és képes mind a személyhez kapcsoltság teljes megszüntetésére (személyes adatnál anonimizálás), de képes csak a felhasználó számára személyhez kapcsolhatatlanná tenni az adatot (személyes adatnál álnevesítés). A szabályozás immár elismeri azt az esetet is, amikor a szerv saját technológiával rendelkezik a személytelenítésre, ekkor az adatkormányzási rendelet szerinti adatkiadást saját hatáskörben belső szolgáltatás igénybevételével is megoldhatja. A szabályozás ugyanakkor kimondja, hogy az összekapcsolás és idősoros elemzés esetén a felhasználó által előírt kulcsszolgáltatás igénybevételével kell a személytelenítést elvégezni.

50. §

Mivel az adatok összegyűjtése, illetve maga az elemzés nem szükségszerűen összetartozó tevékenység, indokolt volt önálló szolgáltatásként nevesíteni az adatelemzést. Ez lehetővé teszi a szakmaiterület-specifikus elemzési háttérszolgáltatások szabályozott bevonhatóságát is a szolgáltatásokba.

51. §

Az adathasznosítás széleskörű elterjesztésének egyik célszerű eleme, amikor közérdeklődésre számot tartó adatállományokat nem egyszerűen hozzáférhetővé tesznek, hanem kiegészítő szolgáltatással (például irányítópulttal – „dashboard”-dal) közvetlen vizsgálhatóvá alakítják. Az ilyen szolgáltatások jogalapját és szabályozási lehetőségét biztosítja a §-ban a szolgáltatásként történő nevesítés.

52–53. §

Ahogy az a statisztikai törvényben már korábban is szerepelt, illetőleg ahogyan az az adatkormányzási rendeletben is szabályozott eset, hogy amikor az anonimizálás már az elemzési cél ellehetetlenítését jelentő információ csökkenést jelentene, a személytelenített adatokhoz közvetlen hozzáférés biztosítása szükséges. Erre az adatkormányzási rendeletben szereplő egyik lehetőség a biztonságos adatkezelési környezet – erre a törvény a köznyelvben elterjedt kutatószoba elnevezést használja –, ennek szolgáltatáskénti nevesítése indokolt.

54. §

Az adatkormányzási rendelet tartalmazza azon esetet, amikor az anonimizálás már az elemzési cél ellehetetlenítését jelentő információ csökkenést jelentene, ezért a személytelenített adatokhoz közvetlen hozzáférés biztosítása szükséges. Erre az adatkormányzási rendeletben szereplő egyik lehetőség a felügyelt távoli elérés biztosítása, így ennek szolgáltatáskénti nevesítése indokolt.

55. §

Az adatkormányzási rendelet alapján az európai adatpiacon hamarosan „adatközvetítők” kezdhetik meg tevékenységüket, akik közfeladatot ellátó szervet is megkereshetnek az egyedi adatok adatbirtokos engedélyével történő kiközvetítése érdekében. Azért, hogy a közfeladatot ellátó szervezetnek az adatközvetítővel való kapcsolata egységesíthető legyen, indokolt szolgáltatáskénti nevesítése, s így a felügyelt szabályozási körbe vonása.

56–57. §

A szabályozás értelmében az adathasznosítást támogató szolgáltatásokra vonatkozó igény az egységes egyablakos kiszolgálás érdekében a szolgáltató közvetlen megkeresése mellett a Nemzeti Közadatportálon is benyújtható. A Nemzeti Közadatportál az igényt a szolgáltatóhoz rendeli, míg az automatikusan nem hozzárendelhető igény a kijelölt „illetékes szerv”-hez továbbítódik.

58. §

Az állami szervek egységes elektronikus ügyintézésének biztosítása érdekében indokolt az e törvényjavaslat szerinti adathasznosítás-támogatási szolgáltatási igényekkel kapcsolatos ügyintézését is az elektronikus ügyintézés

általános szabályai (E-ügyintézési tv.) körébe vonni. A szolgáltatókat megtevesztő megkeresések korlátozása érdekében indokolt az igény hitelesítésének megkövetelése, amelyre az E-ügyintézési tv. adta lehetőségek mindegyikét célszerű lehetővé tenni.

59. §

Az általános ügyviteli eljárás mellett indokolt az igény kiszolgáltatásának egyszerűbb eljárásait is előírni. A §-ban az adatoknak elektronikusan a felhasználási feltételek elfogadása után közvetlen (automatikus) elérhetővé tételét biztosítja az „egyszerűsített eljárás”, míg az „automatizált eljárás” az igényben közölt, algoritmikusan kiértékelhető kérelem adatok alapján történő jóváhagyást (és kiszolgáltatást) biztosítja.

60. §

A § az egyszerűsített eljárás alkalmazási feltételeit rögzíti. A formális igénybenyújtás elhagyhatósága érdekében kimondja, hogy a Nemzeti Közadatportálon az érintett eljáráshoz tartozó ÁSZF elfogadása az igény benyújtásának minősül.

61. §

A § az automatizált eljárás alkalmazási feltételeit rögzíti. Fizetési kötelezettség esetén kimondja, hogy az eljárás csak az azonnal ellenőrizhető EFER-es (Elektronikus Fizetési és Elszámolási Rendszer SZEÜSZ-ön keresztül történő) fizetés esetén alkalmazható.

62–66. §

Az általános eljárás szabályait a törvénytervezet a Közadat tv. jelenlegi igénykezelési (ügyintézési) szabályai alapján fogalmazza meg azzal az eltéréssel, hogy az igény benyújtásánál előírja az elektronikus űrlap kötelező alkalmazását.

67–68. §

A §-ok a Közadat tv. díjazással kapcsolatos rendelkezéseit emelik át szükség szerinti szövegpontosítással, a személyes vagy védett adatot nem tartalmazó igénylésre történő átadásánál alkalmazható díjakra. (Az egyéb szolgáltatások díjait kormányrendelet határozhatja meg, itt a nyíltadat-irányelv korábban már megvalósult átültetésének megtartása miatt kerül a szabályozás törvényi szintre).

69–70. §

A Közadat tv. – a nyíltadat-irányelvre tekintettel – előírásokat tartalmaz a további felhasználásra köthető megállapodás tartalmára vonatkozóan. A 69. § ezt emeli át a törvényjavaslatba a szükséges szövegpontosításokkal.

71–72. §

A Közadat tv. – a nyíltadat-irányelvre tekintettel – előírásokat tartalmaz a biztosítandó jogorvoslati lehetőségekre. A 71. és 72. §-ok ezt emelik át a törvényjavaslatba – kiegészítve az automatikus eljárásnál alkalmazandó jogorvoslati lehetőségekkel.

73–77. §

Amennyiben a NAVÜ biztosítja a közfeladatot ellátó szervvel kötött megállapodás alapján a személyes vagy védett adat rendelkezésre bocsátására vonatkozó igény teljesítését, e §-ok ennek eljárási szabályát adják meg. Az eljárás a Natv.-ben a tájékoztatási szolgáltatásoknál alkalmazott eljárás e feladatra aktualizált változata.

78. §

Az elemzési igények, így kiemelten a tájékoztatási szolgáltatások eredményességét nagyban befolyásolja az elemzésbe vonható adatok köre. Sok esetben az állami nyilvántartásokban nincsenek olyan adatok, amelyek az adott vizsgálati kérdés mélyebb vizsgálatát lehetővé tennék. A szolgáltatások magas szintű biztosíthatóságához ezért lehetővé kell tenni, hogy a nem a közzsféra által kezelt adatok is bevonhatók legyenek az elemzésekbe.

Ennek jogalapját teremti meg e §. Mivel a piaci adatok jellemzően nem ingyenesek, így a beszerzésük módjáról is rendelkezni kell.

79–80. §

E §-ok az elemzési szolgáltatások eredményének kezelési szabályait határozzák meg, így különösen, hogy az elemzést alapesetként csak az igénylő kaphatja meg, beleegyezése esetén azonban a NAVÜ is megőrizheti és további munkáinál felhasználhatja.

81. §

Mind a nemzeti adatvagyon mérete (mennyisége), mind a társadalmi szintű adathasznosítás esetén várható igények mennyisége olyan nagy, hogy egyetlen központi szolgáltatóra alapozott kiszolgálásnál kapacitás korlát léphet fel. Ezt kiküszöbölendő, a törvényjavaslatban bevezetésre kerül a NAVÜ által végezhető közvetítői tevékenység, amikor tehát a NAVÜ már nem maga szolgálja ki az igényt, azonban segít az igénylő és a szolgáltató egymásra találásában.

82. §

Az adatkormányzási rendelet szerinti egyablakos tájékoztatási szolgáltatás és az egyes adathasznosítás-támogatási szolgáltatások is feltételezik, hogy az adatokat kezelő közfeladatot ellátó szervek az adatokat és a rájuk vonatkozó információkat a szolgáltatások nyújtója részére rendelkezésre bocsájtják. Ez a § a közfeladatot ellátó szervek ezzel kapcsolatos kötelezettségeit határozza meg.

83. §

A közfeladatot ellátó szervek adatszolgáltatási kötelezettsége nem korlátlan. Ez a § az adatátadás megtagadási eseteit határozza meg.

84–85. §

A törvényjavaslat szerinti szolgáltatások tényleges nyújtásának garantálásához indokolt egy felügyeleti, illetve a szabályok megsértésének megállapítása esetén alkalmazható szankcionálási mechanizmus kialakítása. E § (a Statútum rendelet alapján) az e szakterületért felelős miniszter számára adja meg a szankcionálási lehetőséget. A törvényjavaslatban a felügyeletet operatíván ellátó szervezetként a NAVÜ kerül nevesítésre, amely probléma észlelése esetén értesíti a minisztert.

86–90. §

A kulturális közadatok további hasznosítására a Közadat tv. a közadatokhoz képest eltérő szabályokat állapított meg. E §-ok a Közadat tv.-ben meghatározott szabályokat emelik át az elektronikus formában létező kulturális közadatokra (beleértve a díjazás, valamint a kizárólagos megállapodás szabályait is).

91. §

A Közadat tv. sajátos szabályokat állapított meg a közzállalkozások közadatainak további felhasználására. E § ezeket a rendelkezéseket emeli át.

92. §

A Közadat tv. a nyíltadat-irányelvhez igazodva rendelkezik a nem digitális formában rendelkezésre álló közadatok további hasznosításának szabályairól. A nemzeti adatvagyon hasznosításának jelen törvény szerinti támogató szolgáltatásai csak a digitális formában létező adatokra vonatkoznak. E § a nem digitális formában létező adatok hasznosítási szabályait visszavezeti a digitális adatok hasznosítási szabályaira a szükséges eltérésekkel.

93–94. §

A Natv.-ben szereplő, az adathasznosításhoz közvetlenül nem kapcsolódó védelmi szabályok átemelésre kerültek.

95–97. §

A §-okban a statisztikai adatok bevonhatóságának, illetve a KSH-val való együttműködés fontosabb szabályai kerültek meghatározásra, figyelembe véve a Stat tv.-ből adódó adatkezelési korlátozásokat.

98. §

A törvényjavaslat szerinti szolgáltatások jelentős részben személyes adatok, illetve védett adatok kezelésével függenek össze. Ez a § kiemeli azon szolgáltatási elemeket, amelyeknél fokozott figyelmet kell fordítani a megfelelő biztonság garantálására (magas szintű informatikai biztonsági követelményekkel érintett rendszerek).

99–100. §

Felhatalmazó rendelkezések.

101–102. §

E § a törvény hatálybalépésével kapcsolatos rendelkezéseket tartalmazza.

103. §

E § a kizárólagos jogot biztosító megállapodásokra vonatkozó átmeneti szabályokat tartalmazza.

104. §

Hatályon kívül helyező rendelkezések.

105. §

Az Európai Unió jogának való megfelelését szolgáló rendelkezések.

106. §

Az adattisztaság javítása érdekében a személyi adat és lakcímnnyilvántartás adataival egyezés ellenőrzéséhez a személyi adat- és lakcímnnyilvántartást vezető szerv bevonása szükséges.

107. §

Az összerendelési nyilvántartást vezető szerv feljogosítása a megfelelő adatszolgáltatásra.

108. §

A köztulajdonban álló gazdasági társaság kezelésében lévő, nemzetközi szerződés alapján kötött szerződésekben foglalt adatok megismerésére vonatkozó szabályozás pontosítása, a garanciális elemek meghatározásával.

109–111. § és 116. §

A törvényjavaslat a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságot (a továbbiakban: Hatóság) jelöli ki a DGA végrehajtásáért felelős illetékes hatóság feladatainak ellátására. A DGA előírásainak megfelelően a Hatóság megfelel azon követelményeknek, hogy a feladatainak ellátásában független, csak jogszabályoknak van alárendelve, feladatkörében nem utasítható, feladatköre ellátásához más személytől vagy szervtől iránymutatást nem kérhet, feladatát más szervektől elkülönülten és bármilyen befolyásolástól mentesen látja el.

A törvényjavaslat a vonatkozó bírósági, illetve alkotmánybírósági gyakorlattal összhangban rögzítené, hogy a közfeladatot ellátó szervek az adatigény teljesítése érdekében a kezelésükben nem lévő adatok begyűjtésére, illetve a kezelésükben lévő adatok tekintetében minőségileg új adat előállítására nem kötelezhetőek.

A törvényjavaslat továbbá a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) eljárására állapít meg hiánypótló rendelkezéseket a hatáskörök hatékonyabb gyakorlása érdekében. Az átláthatósággal és a közérdekű információkhoz való hozzáféréssel kapcsolatos gyakorlatok megerősítése

érdekében a Hatóság évente legalább kétszer, valamint panasz esetén ellenőrzést végez az ellenőrzési hatáskörébe tartozó állami és önkormányzati szereplők körében annak megállapítására, hogy megfelelnek-e a közérdekű adatok átláthatóságára és a közérdekű információkhoz való hozzáférés biztosítására vonatkozó követelményeknek.

112–115. §

A törvényjavaslat rögzíti a DGA alapján lefolytatandó eljárások alapvető folyamatát, részleteit, tekintettel az ügyfelek jogaira és az illetékességi szabályokra is, amelyek kiegészítik az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény rendelkezéseit. A Hatóság kérelemre nyilvántartásba veszi az adatközvetítő szolgáltatókat, a DGA-nak megfeleléssel összefüggő hatósági bizonyítványt állít ki számukra, és nyilvántartásba veszi az adataltruista szervezeteket, továbbá kérelemre és hivatalból hatósági felügyeleti eljárásban ellenőrzi az adatközvetítő szolgáltatók és az adataltruista szervezetek DGA-nak való megfelelését. A törvényjavaslat rögzíti a felügyeleti eljárás alapján szükség esetén alkalmazandó jogkövetkezményekkel kapcsolatos szabályokat is.

117. §

Felhatalmazást kap a Kormány arra, hogy rendeletben állapítsa meg az Európai Bizottság értesítésére vonatkozó részletes szabályokat és a Hatóság VI/B. fejezet szerinti ellenőrzése módszertanának a részletes eljárási szabályait a Hatóság véleményének kikérésével. Felhatalmazást kap az e-közigazgatási és informatikai fejlesztések egységesítéséért felelős miniszter, hogy rendeletben állapítsa meg a DGA alapján lefolytatandó eljárásokért fizetendő igazgatási szolgáltatási díj mértékét és részletszabályait.

118. §

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény kiegészítése a DGA-ra vonatkozó jogharmonizációs záradékkal.

119. §

Szövegpontosító rendelkezések.

120. §

A minősített adatokat a minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvényt érintő, a felhasználói engedély és hozzá kapcsolódóan a rendelkezési jogosultság magyar jogrendszerből történő kivezetésére tekintettel szükséges az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény módosítása.

121. §

A módosítás célja, hogy a Nemzeti Választási Iroda által kezelt Választási Tájékoztató Rendszerben közzétételre kerülő adatok vonatkozásában lehetőséget biztosítson a felhőszolgáltatás igénybevételére, figyelemmel a költséghatékonyság és kezelhetőségi szempontok érvényesítésére.

122. §

Az egységes elektronikusártya-kibocsátási keretrendszerről szóló 2014. évi LXXXIII. törvény (a továbbiakban: Nektv.) jelenleg hatályos rendelkezései értelmében a NEK regisztráció csak személyes eljárásban, illetve az elektronikus ügyintézési ponton tehető meg, az elektronikus regisztráció lehetőségét a Nektv.-ben meg kell teremteni. Tekintettel arra, hogy az elektronikus NEK regisztráció során mellőzésre kerül az arcképmás és aláírásképfelvételezés, így az eljárás eredményes lebonyolításának feltétele az állampolgár egy évnél nem régebbi arcképfelvételezés és aláírásfelvételezés közhiteles nyilvántartásból történő felhasználása, amely a személyi azonosító használatára épülő adatkapcsolat útján valósítható meg. A személyi azonosító kezelése továbbá általánosságban a NEK regisztráció esetében is szükséges a személyiadat és lakcímnnyilvántartással való kapcsolat biztosítása érdekében. A Nektv. jelenlegi módosításával a személyi azonosító kezelés lehetővé válik. A személyi azonosító felhasználásáról szóló rendelkezéseknek meg kell jelenniük párhuzamosan a Szaztv.-ben is. A Nektv. és az egységes arcképfelvételezés szabályainak, valamint a regisztráció során rögzített adatok körének szinkronba hozása érdekében a NEK regisztrációhoz kapcsolódóan szükséges az állampolgárság és neme adat kezelése is.

123. §

Az E-ügyintézési tv. 74. § (3) bekezdés c) pontjában meghatározott, az Eüvhr. 131. §-ában szabályozott iratkezelő rendszerek közötti iratáthelyezés szolgáltatás megszüntetésre tekintettel, a módosítás célja ezen szolgáltatás igénybevételének a biztonságos elektronikus kapcsolattartás módjai közül történő kivezetése.

124. §

A módosítás hatályon kívül helyezi a kivezetésre kerülő következő szolgáltatásokra vonatkozó rendelkezéseket:

- KÉÜ és KKÜ szolgáltatások,
- BIÁSZ,
- EDT,
- KDÜ szolgáltatás.

A rendelkezés továbbá a jogszabályi koherencia megteremtése érdekében szükséges módosítást tartalmaz. A központi érkeztetési rendszer (KÉR) teljeskörűen 2021. december 31. napjával, az egységes kormányzati ügyiratkezelő rendszer érkeztető rendszere megszüntetéséről, valamint ezzel összefüggésben egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 477/2021. (VIII. 9.) Korm. rendelet rendelkezéseinek megfelelően, és tekintettel az egységes kormányzati ügyiratkezelő rendszer érkeztető rendszere megszüntetéséről szóló 1567/2021. (VIII. 9.) Korm. határozatra már kivezetésre került, azonban az Eüsztv.-ben ez a változás nem került átvezetésre, ezért a módosítás hatályon kívül helyezi a központi érkeztetési rendszer szolgáltatásra vonatkozó rendelkezést.

125. §

Az állam működésének további egyszerűsítésével összefüggő rendelkezésekről szóló 2023. évi LXX. törvény 2024. 01. 01. napján hatályos rendelkezései értelmében a 18. életévet betöltött cselekvőképes állampolgárt a Központi Ügyfél-regisztrációs Nyilvántartást (KÜNY) vezető szerv hivatalból ügyfélkapuval látja el. Az ügyfélkapu hivatalbóli létrehozásához szükséges adatokat a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás adja át a KÜNY-t vezető szervnek, amely három napon belül létrehozza az ügyfélkaput, amelyet a jelen javaslat kivezet. Mivel a hatályon kívül helyezni javasolt rendelkezések olyan fejlesztési és adminisztrációs feladatokat generál 6 hónapra a KÜNY-t vezető szerv számára, amely kivezetésre kerül, illetve a DÁNY-t vezető szerv feladatává válik/válhat, új informatikai alapokon, ezért indokolt az említett rendelkezés kivezetése a jogrendből.

**Végső előterjesztői indokolás
a területfejlesztésről szóló 2023. évi CII. törvényhez****ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS**

Bár az elmúlt 12 évben minden társadalmi-gazdasági mutató javult az ország szinte minden térségében, a területi különbségek mintázata 30 éve lényegében változatlan, a csak növekedési pólusokra és elmaradott területekre fókuszáló területpolitika nem ért el áttörést a fejlettségbeli különbségek csökkentésében. A nagy növekedési pólusok nem tudták magukkal húzni az elmaradott térségeket, a közigazgatási határok mentén szerveződő területfejlesztés pedig rendre akadályokba ütközött a település-, illetve vármegyehatárokon átnyúló ügyek kezelésében.

A megújuló területpolitika ezért azt tekinti kiindulópontjának, hogy az emberek a mindennapokban hogyan használják a teret, merre közlekednek, hol vesznek igénybe szolgáltatásokat, s ez alapján mely területeket kell beavatkozásokkal megcélózni. Ez a gondolat vezet el az együtt kezelendő térségek fogalmához, amely az organikus rendszerek elvén nem a határokhöz igazítja a fejlesztéseket, hanem a beavatkozási szükségletek területi kiterjedéséhez igazítja a térséghatárokat.

Mindemellett az agrárium súlyának és élőkommunikáció-igényének drasztikus csökkenésével a vidék a XXI. században csak centrumokhoz kötve értelmezhető, a vidéket csak a központi és alközpontként működő települések felől lehet felemelni. Ezért a területpolitika centrumok és vonzáskörzetük köré épül, a központokban elősegítve a munkahelyteremtést és annak feltételrendszerét (elérhetőség, képzett munkaerő, megfelelő térségi/települési szolgáltatások, élhető lakókörnyezet).

Az új területfejlesztési szabályozás célja, hogy lefedesse a fenti elvek mentén megújuló területpolitika szakmai, intézményi és pénzügyi alapjait. Ennek érdekében a közigazgatási határokon átnyúló problémák kezelésére új térségi kategóriákat vezet be (nagyterületek, együtt kezelendő térségek) és ezekhez tervdokumentumokat társít. A megújuló szabályozás a Területfejlesztési Szolgálat útján közelebb viszi a kormányzatot a vidéken élő lakossághoz és az őket képviselő területi szereplőkhöz, valamint megerősíti a területfejlesztési kapacitásokat a vármegyékben és a vidéki térségekben.

Ezen indoklás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1. §

A törvényjavaslat célja, hogy megállapítsa a területfejlesztés alapvető feladatait és szabályait, valamint meghatározza a területfejlesztési intézményrendszer felépítését. A javaslat meghatározza a törvény tárgyi, személyi, valamint szervi hatályát is.

2. §

A területfejlesztés célja az ország versenyképességének javítása, területi kohéziójának megtartása, valamint a főváros, a városok, illetve a vidék közti gazdasági, társadalmi, infrastrukturális különbségek mérséklése. Az urbanizáció ütemére tekintettel, fennáll a veszélye annak, hogy a vidék a jövőben élehetatlenné válik, mivel a települések elnéptelenednek. Ezzel párhuzamosan a városi életszínvonal is csökkeni fog, tekintettel arra, hogy a vidékről beköltözött populáció nyomán a városok túlszűfoltta válnak. Mindezekre tekintettel a területfejlesztés további célja a vidéki területek népességmegtartó képességének erősítése, valamint mindezek nyomán a nemzeti és térségi identitástudat megtartása és megerősítése.

3. §

Az 1. §-ban megjelölt átfogó célkitűzések érvényesítése érdekében a javaslat meghatározza a területfejlesztés feladatait, azon belül az egyes területi tervezési és beavatkozási szintekhez kapcsolódó területfejlesztési szakpolitika feladatait (földrajzi lehatárolás, milyen tervtípus készül). A javaslat külön rögzíti a területfejlesztés sajátos feladatait, melyben kitér az elmaradott, periférikus térségek fejlődésének elősegítésére, továbbá nemzeti feladatként megjelenik az innováció térségi terjedésének az elősegítése is. A javaslat rögzíti a regionális együttműködés, valamint az Európai Unió regionális politikájához való illeszkedés fontosságát, melyek tervszerű tevékenységre, a gazdaság megújulását elősegítő fejlesztéspolitikára kell, hogy épüljenek.

4. §

A törvényjavaslat elvi élel rögzíti, hogy az állam központi állami szervei, valamint a területi szervek, illetve minden egyéb szereplő a területfejlesztési feladataik végrehajtása során kötelesek egymással együttműködni.

5. §

Az Értelmező rendelkezések meghatározzák a területrendezés, valamint a területfejlesztés keretében alkalmazott legfontosabb fogalmakat. A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (a továbbiakban: Tftv.) alapfogalmainak köre a következők, újonnan bevezetendő térségi kategóriákkal bővül.

A nagytérség, mint a területi (stratégiai) tervezés felső-középszintű egysége több vármegyét magába foglaló, összefüggő országrész, amely önálló fejlesztési stratégiával rendelkezik. A nagytérségi szintű feladatok koordinációját a területfejlesztési miniszter látja el. Létrehozását az indokolja, hogy szükséges megteremteni a vármegyehatárokon átlépő, hálózatos együttműködések és fejlesztések tervezési alapját, emellett lehetőséget biztosít a vármegyei területfejlesztési koncepciók és programok közötti koordinációra. Ezen térségkategória az országos fejlesztési programok területi dimenzióinak megjelenítését is szolgálja. A nagytérségek lehatárolására a területfejlesztési miniszter tesz javaslatot az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (a továbbiakban: OFTK) felülvizsgálata során.

Kiemelt térségek, mint speciális rendeltetésű, vármegyehatártól függetlenül lehatárolt, OFTK-ban jelenleg is nevesített térségek (Balaton Kiemelt Üdülőkörzet, Budapesti Agglomeráció, Közép-Duna mente, Tokaj Borvidék). Egy vagy több vármegyére (a fővárosra), vagy azok meghatározott területére kiterjedő, társadalmi, gazdasági vagy környezeti szempontból együtt kezelendő területi egység, amelynek egységes tervezéséhez és fejlesztéséhez országos érdekek fűződnek.

Vármegyék és a főváros, mint a területi tervezés és programvégrehajtás hagyományos, közigazgatási területükkel az ország egészét lefedő alapegységei.

Együtt kezelendő térségek, mint a területi (operatív) tervezés és programvégrehajtás középszintű alapegységei. Létrehozásukat az indokolja, hogy az együtt kezelendő térségekbe rendszer szintű fejlesztéspolitikai beavatkozás szükséges annak érdekében, hogy az adott térség infrastruktúrája, szolgáltatás-szervezése és lakó-, illetve munkakörnyezeti elemei együttesen javuljanak. Az együtt kezelendő térségek lehatárolására a területfejlesztési miniszter tesz javaslatot.

6. §

A törvényjavaslat külön sorolja fel a területfejlesztés központi (országos), illetve a területi szintjein működő intézményeket, az azok által ellátandó feladatokat. A területfejlesztés központi (országos) szintjén stratégiai és operatív irányítási feladatkörbe tartozó feladatok jelentkeznek, melyekben a javaslat az újonnan bevezetendő területi tervezési és beavatkozási szintekkel kapcsolatos központi feladatokat jeleníti meg új elemként.

Az Országgyűlés az OFTK elfogadásával és e törvény megalkotásával tölti be a területfejlesztés stratégiai irányítási szerepkörét.

7. §

A Kormány az OFTK-ban megfogalmazott hazai területpolitika érvényesülését biztosítja döntésein keresztül, továbbá összehangolja az európai uniós és a nemzeti fejlesztéspolitikát.

8. §

A javaslat hangsúlyt helyez az egyes szakpolitikák közötti, fejlesztéspolitikában érvényesítendő területi koordináció érvényre juttatására is. Ennek érdekében a törvényjavaslat nemcsak a területfejlesztésért felelős miniszternek, hanem a többi miniszternek is előírja, hogy a szakpolitikai tervezés irányítása és feladataik ellátása során juttassák érvényre az OFTK-ban rögzített területfejlesztési célokat és prioritásokat. A miniszterek feladataik ellátása során érvényre juttatják a törvényjavaslatban rögzített célokat, részt vesznek a területfejlesztéssel összefüggő és szakterületüket érintő kormányzati feladatok ellátásában, különösen a területfejlesztési koncepciók és programok feladatkörüket érintő munkarészeinek kidolgozásában, összehangolásában és érvényesítésében.

Lényeges módosítás ugyanakkor a Tftv.-hez képest, hogy a javaslat már nem különíti el a területfejlesztésért, illetve a területfejlesztés stratégiai tervezéséért való miniszteri felelősséget, hanem azokat együtt értelmezi és kezeli, így kizárólag területfejlesztésért felelős minisztert említ. Ennek oka az, hogy az aktuális kormányzati struktúrában a két felelősségi kör ugyanazon miniszternél jelentkezik, így csak zavart okozna a két felelősségi kör fenntartása. A területfejlesztésért felelős miniszter feladatköre a Tftv. új elemeihez kapcsolódóan bővül. Így új elem a javaslatban, hogy a miniszter kidolgozza a nagytérségi területfejlesztési stratégiát, valamint jóváhagyja az együtt kezelendő térség területfejlesztési programját. Egyebek mellett a továbbiakban a miniszter módszertani támogatást biztosít az együtt kezelendő térségek területfejlesztési programjainak elkészítéséhez, valamint biztosítja a területfejlesztési

szolgálat intézményrendszerének felállítását, működésének finanszírozását, szakmai felügyeletét, továbbá kezeli a területfejlesztési célok megvalósítását szolgáló az elkülönített állami pénzalapot.

9. §

A területfejlesztési célú források hatékony felhasználása érdekében elvárásként fogalmazódik meg a területfejlesztés intézményrendszerével szemben, hogy e hiányosságokat orvosolja és megszüntesse. Ehhez a területfejlesztés intézményrendszerében új elemként a Területfejlesztési Szolgálat felállítására tesz javaslatot a törvényjavaslat. A javaslat egyebekben a hatályos Tftv. intézményrendszeri struktúráját kívánja folytatólag továbbvinni. A Területfejlesztési Szolgálat stratégiai tervezési és programozást segítő feladatokat éppúgy ellát, mint program végrehajtási feladatokat (például a nagytérégi stratégiai program alapján elkészíti az együtt kezelendő térségek területfejlesztési programjait). A Területfejlesztési Szolgálaton keresztül a legtöbb fejlesztéspolitikai program fókuszából kimaradt járasszékhely-város és a vidéki járások is beemelhetők a területfejlesztés vérkeringésébe.

A Területfejlesztési Szolgálat a területfejlesztésért felelős miniszter által alapítandó és felügyelt nonprofit gazdasági társaság területi szervezeti egységeként működik.

10. §

A vármegyei önkormányzatoknak jelenleg kizárólag a Tftv. dedikál feladatokat, a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény egyáltalán nem, így a vármegyei önkormányzatok működése a Tftv.-ben rögzített feladatokon alapul.

A vármegyei önkormányzatok és a fővárosi önkormányzat területfejlesztési feladatkörük keretében területi tervezést végeznek (területfejlesztési koncepció és program, valamint a területi szempontú operatív program megvalósítása érdekében ITP készítése), illetve a vármegyei/fővárosi területfejlesztési programok végrehajtásával kapcsolatos feladatokat látnak el (pl. TOP és TOP Plusz, Interreg CBC).

A törvényjavaslat a vármegyei önkormányzatok és a fővárosi önkormányzat területfejlesztési feladatait lényegében megtartja, a Tftv.-hez képest pusztán a feladatellátás pontosítása történik meg.

A területfejlesztési és vidékfejlesztési feladatok egymással összefüggenek, egymást kiegészítik és erősítik, a vármegyei önkormányzatok hatékony területfejlesztési feladatellátásához vidékfejlesztési szerepvállalásuk is indokolt.

A rendelkezés nevesíti a vármegyei önkormányzatok vidékfejlesztési feladatait, melyek kiterjednek a vidékfejlesztési stratégiák és akciók vármegyei fejlesztési és területfejlesztési koncepciókkal és programokkal való összehangolására; a vidékfejlesztési stratégiák, akciók egyeztetésére; a vidékfejlesztési helyi akciócsoportok munkaszervezeti feladatai ellátásának lehetőségére; a tevékenységükben való részvétel lehetőségére; megállapodás szerint a vidékfejlesztési akciók végrehajtása során koordinációs és döntéshozatali feladatok ellátására; a vidékfejlesztési akciók lebonyolításának nyomon követésére, és értékelésére, valamint monitoring bizottsági feladatok ellátására a programok végrehajtásához kapcsolódóan.

11–13. §

A területfejlesztési feladatok ellátása érdekében a vármegyei önkormányzat önállóan, vagy a szomszédos vármegye vármegyei önkormányzatával közösen térségi fejlesztési tanács létrehozását kezdeményezhette, amelyet a Magyar Államkincstár vett nyilvántartásba. A térségi fejlesztési tanácsok tagsági összetétele változatlan, azonban a törvény hatálybalépését követően vármegyei önkormányzatok térségi fejlesztési tanács létrehozását nem kezdeményezhetik. A továbbiakban kiemelt térségi fejlesztési tanácsok létrehozására van lehetőség. A térségi fejlesztési tanáccsal rendelkező földrajzi egységek egyúttal együtt kezelendő térségnek is minősülnek és annak megfelelő programdokumentummal kell rendelkezniük.

A Tftv. alapján kötelezően létrehozandó és működtetendő négy kiemelt térségi fejlesztési tanács (Balaton Fejlesztési Tanács, Tokaj Borvidék Fejlesztési Tanács, Közép-Duna Menti Fejlesztési Tanács, Budapesti Agglomeráció Fejlesztési Tanács) változatlanul megmarad, működésének szabályozása, ellátandó feladataik sem változnak. A kiemelt térségi fejlesztési tanácsok mindegyikébe a Tftv. szerint a területfejlesztésért felelős miniszter és a területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszter egy-egy tagot delegál, míg a miniszter utóbbi feladatkörében a tanácsok egyik

társelnökét is jogosult jelölni. Miután a törvényjavaslat egybevonva kezeli a területfejlesztésért és a területfejlesztés stratégiai tervezéséért viselt kormányzati felelősséget, így a javaslat rendelkezik a kiemelt térségi fejlesztési tanácsokra vonatkozó szabályozás pontosításáról is.

14–15. §

A területpolitika megújításának egyik fontos célja a területi és az ágazati fejlesztések összehangolása, integrált fejlesztési programok megvalósítása, amely révén a fejlesztéspolitikai beavatkozások eredményesebbé és hatékonyabbá, hosszú távon fenntarthatóvá válhatnak. Ebben meghatározó a tervezési rendszer, mint eszköz szerepe, ezért az ágazati terveknek az OFTK-ból levezethető területi célokat kijelölő tartalommal kell rendelkezniük (területi fejezet), míg a területfejlesztési terveknek igazodniuk kell az egyes szakpolitikai stratégiák fejlesztési irányaihoz.

A területfejlesztési tervezés a területfejlesztési szakpolitika egyik alapvető eszköze. A kellően megalapozott, összehangolt területi tervek teszik lehetővé az egyes térségek fejlesztési igényeinek feltárását, a fejlesztésekben kínálkozó szinergikus lehetőségek kihasználását, a felesleges párhuzamosságok elkerülését, ezáltal biztosítva az eszközrendszer másik fontos elemét, a fejlesztési források racionális, a területi kohéziót és a versenyképességet javító hatékony felhasználását.

A területfejlesztési és területrendezési tervek a jogszabályokban meghatározott tervhierarchia figyelembevételével, egymással összhangban készülnek úgy, hogy mindig az alacsonyabb területi szintű tervnek kell illeszkednie a magasabb szintű tervdokumentumhoz.

A területfejlesztési koncepció az érintett területi egység távlati fejlesztését megalapozó tervdokumentum, amely meghatározza a hosszú távú, átfogó fejlesztési célokat, a fejlesztési programok kidolgozásához szükséges irányelveket, továbbá információkat biztosít az ágazati és a területi tervezés számára.

A területfejlesztési program a területfejlesztési koncepció alapján kidolgozott középtávú tervdokumentum, amely a fejlesztési irányok stratégiája mellett operatív cselekvési tervet is tartalmaz.

16–17. §

A fejezeti kezelésű előirányzatok pályázati rendszerben történő felhasználásának koordinálása a továbbiakban is a területfejlesztési miniszter jogkörébe tartozik. E körbe illeszkedik a minisztereknek az a felelőssége, hogy a költségvetési források felhasználása alapján rendszeresen jelentés készüljön a Kormány számára a központi támogatások – területi értékeléssel alátámasztott – felhasználásáról.

Tekintettel arra, hogy a funkcionális várostérségek számára önálló fejlesztési programokra van szükség, a várostérségi és felzárkóztató fejlesztések megvalósítását szolgálja a külön törvényben létrehozásra kerülő területfejlesztési állami pénzalap.

18. §

A rendelkezés a szabad vállalkozási zónák létrehozásának a jogát biztosítja a Kormány számára, melyek a területfejlesztési célok elérése érdekében működnek. E célok elérése érdekében külön törvény által meghatározott módon pénzügyi és más kedvezményeket lehet e zónákban biztosítani. A szabályozás változatlanul biztosítani kívánja a helyi önkormányzatok számára az ipari parkok és más fejlesztési egységek létrehozását.

19–20. §

A törvényjavaslat a területrendezés célját és feladatait fejt ki, értelmezve az alapvető területi terv-dokumentumok fogalmát és azoknak a területrendezési koncepciókhoz illetve stratégiákhoz való viszonyát.

21–22. §

A rendelkezések a területrendezésért felelős központi állami szervek – az országgyűlés és a kormány – feladat- és hatáskörét állapítják meg.

23–24. §

A javaslat a területrendezésért felelős miniszter és más miniszterek feladatait állapítja meg.

25–26. §

A törvényjavaslat területrendezést ellátó területi szervek, azon belül a vármegyei önkormányzat és a fővárosi önkormányzat területrendezési feladatait határozza meg.

27. §

A rendelkezés a területi államigazgatási szervek, azon belül az állami főépítési hatáskörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatal feladatait határozza meg.

28–29. §

A rendelkezés a területrendezés céljainak érvényesülését biztosító tervek tartalmi elemeire, a készítésére, módosítására és felülvizsgálatára vonatkozó részletszabályokat állapítja meg.

30. §

A területrendezési tervek készítésére és elfogadására vonatkozó eljárási szabályokat állapítja meg a javaslat.

31–33. §

A rendelkezés a területrendezési hatósági eljárások általános szabályai keretében a térségi területfelhasználási engedélyek engedélyezési és nyilvántartási szabályait és a főépítési jogkörben eljáró felügyeleti szervet rögzíti, továbbá a területrendezési dokumentáció megőrzésére vonatkozó felelősségi szabályozást tartalmazza.

34. §

A területrendezési tervezési tevékenységben való részvétel személyi feltételeit határozza meg, rögzíti a szakmai kamara által nyilvántartható adatok körét, valamint megállapítja a jogosulatlan és szakszerűtlen tervezési tevékenység esetén alkalmazott jogkövetkezményeket.

35. §

Felhatalmazó rendelkezéseket tartalmaz a Kormány, az önkormányzat és a területrendezésért felelős miniszter részére.

36. §

Hatályba léptető rendelkezés.

37. §

A módosító rendelkezések a magyar építészetről szóló törvény által bevezetett változások miatt szükségesek.

38. §

Hatályon kívül helyező rendelkezések.

**Végső előterjesztői indokolás
a digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól szóló
2023. évi CIII. törvényhez**

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Ezt az indokolást a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, továbbá a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. §-a alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közléteszik.

A XXI. század harmadik évtizedében a digitalizáció legfontosabb eszköze a mobil, az okostelefon. Ezért 2024 végétől Magyarországon az igazolvány, az ügyintézés és az aláírás is mobilra költözik. Mobilalkalmazást hozunk létre, amely minden magyar állampolgár számára elérhető.

A központi mobilalkalmazás segítségével a magyar emberek minden eddiginél könnyebben és gyorsabban intézhetik el ügyeiket. A mobilalkalmazás segítségével igazolhatják majd a személyazonosságukat és egy gombnyomással rendezhetik fizetnivalóikat az állam felé. A Nemzeti Digitális Állampolgárság Program megvalósítása során az egyik legfontosabb alapelv az, hogy a felhasználó dönti el, hogy él-e a digitális állampolgárság nyújtotta lehetőségekkel.

Az új rendszerben kétféle ügyintézési forma lesz: az egyik az életesemény-alapú, amelyet ez a törvényjavaslat hív életre. A másik pedig a már jelenleg is ismert és széles körben használt ügyintézési lehetőségek, ezek között a teljeskörűen megújuló ePapír. Az életesemény-alapú ügyintézésnél a leggyakoribb ügyek a születéssel és az autótátrással függenek össze. Ezért a törvényjavaslat megteremti a lehetőségét annak, hogy ez a két ügytípus az elsők között váljon elérhetővé mobilkészítőn. A felhasználói élményt előtérbe helyezve az ügyintézés egy gombnyomással elindítható lesz, ezt követően pedig a szükséges adatokat és dokumentumokat az állam szerzi be.

A piaci szereplők bevonásával az állampolgárok egy szerződéskötésnél, banki ügyintézésnél vagy biztosítási ügyintézésnél is használni tudják a központi mobilalkalmazás részeként az egyszerűsített azonosítást és a digitális aláírást. A digitális állampolgárság amellelt, hogy jelentősen egyszerűsíti az állampolgárok életét, digitalizálja az állam működését, ami a magyar gazdaság minden ágazatát versenyelőnyhöz juttatja.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1. §

A törvényjavaslat célját határozza meg. A cél egy új, a Nemzeti Digitális Állampolgárság Program megvalósítását szolgáló törvényi szintű szabályozás megalkotása, amely az állami digitalizációval, a digitális térben elérhető szolgáltatásnyújtással és szolgáltatás-igénybevétellel összefüggő alapvető szabályokat fekteti le, az állampolgárok számára egyszerű, kényelmes és hatékony online szolgáltatások nyújtása érdekében.

A törvényjavaslat a digitális állampolgárság koncepcióját vezeti be és szabályozza, prioritásként kezelve a digitális technológiák által támogatott ügyintézés és szolgáltatásokat, elősegítve a technológiai fejlődést és a digitális transzformációt, valamint javítva az állampolgárok és a kormány közötti interakciót a digitális térben.

A főbb célkitűzések és rendelkezések a következők:

- Széleskörű digitális szolgáltatások: az állampolgárok számára elérhetővé teszi a különféle digitális szolgáltatásokat, beleértve az online azonosítást és aláírást, a biztonságos elektronikus kommunikációt és dokumentumkezelést, valamint az online fizetési rendszereket.
- Optimalizálás és digitalizáció: elősegíti az állami szolgáltatások digitalizációját és optimalizálását, hogy azok hatékonyabban működjenek és jobban kiszolgálják a társadalmat.
- Mobilbarát megközelítés: elsőbbséget élvez a mobiltelefonon és egyéb hordozható eszközökön történő ügyintézés, hogy az állampolgárok bárhol és bármikor hozzáférjenek a szükséges szolgáltatásokhoz.

- d) Egységes digitális ügyintézés: a Javaslat meghatározza a digitális állampolgárság kereteit, szabályozza a digitális szolgáltatások nyújtását, és kötelezettségeket ír elő a részt vevő szervezetek számára.
- e) Adatok felhasználása és együttműködés: támogatja az állami nyilvántartásokban rendelkezésre álló adatok közérdekű felhasználását és elősegíti az állami szervek közötti együttműködést.
- f) Digitális magánjogi tranzakciók: előmozdítja a magánjogi jogviszonyok digitális formában történő kezelését, ezáltal modernizálva a jogi folyamatokat és tranzakciókat.

A felsorolt általános célkitűzések a törvényjavaslat tételes rendelkezéseiben a következők szerint tükröződnek:

Magyarország Alaptörvényének XXVI. cikke szerint az állam törekszik az új műszaki megoldásoknak és a tudomány eredményeinek az alkalmazására. Az Alaptörvény e cikke az állam szolgáltató jellegét hangsúlyozza azzal, hogy az államnak törekednie kell arra, hogy lépést tartson a modern kor technológiai fejlődésével és lehetőség szerint felhasználja azokat az új műszaki megoldásokat és más tudományos vívmányokat, amelyek az állam működésének hatékonyságát növelik és emelik a közszolgáltatások színvonalát.

Az elektronikus közigazgatás hazai fejlődésében mérföldkő volt jelen törvényjavaslattal felváltandó, az elektronikus ügyintézésről szóló törvény (a továbbiakban: E-ügyintézési tv.). Ugyanakkor a jogalkotó felismerte, hogy az információs és kommunikációs technológiák fejlődése életünk gyökeres átalakulását hozza magával, ezért olyan megújuló szabályozási környezet szükséges, amely képes a gyors társadalmi és technológiai változások adaptálására.

A törvényjavaslat célja, hogy a digitális térben létrejöjjön egy olyan, hordozható eszközökre optimalizált keretrendszer, amely egységes felületen és azonos logikával lesz alkalmas a legkülönbözőbb – államhoz és nem az államhoz köthető – értéknövelt digitális szolgáltatások biztosítására. A törvényjavaslat keretszolgáltatásként biztosítja az eAzonosítást, az eAláírást, az ePostát, az eDokumentumkezelést, valamint az eFizetést, a Kormány rendeletében kijelölt digitális állampolgárság szolgáltató útján.

A törvényjavaslat életre hívja a szolgáltatások egységes hozzáférése érdekében a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás alanyi köre számára – az Európai Unió előkészítés alatt álló szabályozásával is összhangban – azt az egyedi és tartós azonosítót (a törvényjavaslat szóhasználatában: digitális állampolgárság azonosítót), amellyel jelentősen egyszerűsíti az emberek mindennapi ügyintézését.

A felhasználó dönti el, hogy él-e a digitális állampolgárság nyújtotta lehetőségekkel. Amennyiben él vele, a digitális állampolgárság azonosító mentesíti a magyar embereket attól az adminisztrációs teherrel, hogy jelenleg minden ügyintézés során újra meg kell adniuk az adataikat.

Az állammal való digitális kapcsolattartás elsődlegesen a digitális állampolgárság azonosítóval létrehozott felhasználói profillal történik, amelynek aktiválásáról és inaktiválásáról a felhasználó szabadon dönt.

A törvényjavaslat megteremti a lehetőséget egy digitális személyiadat-tárca kialakítására, amely az állampolgárok okmányain és személyes adatain túl a jövőben képes lesz az állampolgárok különféle tulajdonságainak (például életkor), jogosultságainak igazolására is.

A törvényjavaslat szakít az „ügy” és „ügyintézés” központi fogalomként való alkalmazásával, és a digitális szolgáltatás mint új gyűjtőfogalom részeként tekint ezekre.

A törvényjavaslat az életesemény-alapú integrált ügymenet biztosítását helyezi előtérbe, és létrehozza az életesemény-katasztert. Az életesemény-alapú ügyintézés paradigmaváltásának lényege, hogy az ügyintézés középpontjában nem a közigazgatás, nem a hatósági ügy, hanem az ügyfél és a kezelendő életesemény áll.

Újdonság, hogy a Javaslat külön részt szentel azon szervezetek – a törvényi szóhasználat: digitális szolgáltatás nyújtására kötelezett szervezet –, szabályozására, amelyek a keretszolgáltatások közül kötelesek az egységes ügyintézés biztosítása érdekében az eAzonosítás és az eAláírás szolgáltatások használatát lehetővé tenni. A közüzemi szolgáltatókra pedig továbbra is vonatkoznak a korábbi kötelezettségek.

2. §

Ez a § meghatározza a törvényjavaslat hatályát, az érintett feleket, továbbá utal egyes, a tárgykörhöz kapcsolódó jogszabályokra. Az előírások célja, hogy széles körben szabályozza a digitális szolgáltatások nyújtását és igénybevételét, biztosítva a különböző szereplők közötti együttműködést és a digitális információk biztonságát.

A törvényjavaslat hatálya a törvényben és kormányrendeletben meghatározott digitális szolgáltatásokra, valamint azok digitális térben történő igénybevételére terjed ki.

A törvényjavaslat alanyi hatálya kiterjed

- a) a digitális szolgáltatásokat igénybe vevő természetes személyekre, gazdálkodó szervezetekre, valamint más jogalanyokra,
- b) azokra a szervekre, amelyek kötelesek digitális szolgáltatásokat nyújtani,
- c) azokra a szervezetekre, amelyeket a törvény kötelez digitális szolgáltatás nyújtására,
- d) azokra a jogalanyokra, amelyek önként vállalják a digitális szolgáltatás nyújtását.

A hatályos E-ügyintézési törvénnyel szemben a törvényjavaslat a személyi hatálynál rendelkezik azokról a szereplőkről is, amelyek az állami digitalizáció motorját jelentik. Ekként a törvényjavaslat hatálya kiterjed a digitális szolgáltatások megvalósítása érdekében a támogató szolgáltatások nyújtóira, a digitális keretalkalmazás szolgáltatás, a digitális keretszolgáltatások és az életesemény-alapú szolgáltatások nyújtására kijelölt szervre, valamint a digitális állampolgárság szolgáltatóra.

A felsorolt általános célkitűzések a törvényjavaslat tételes rendelkezéseiben a következők szerint tükröződnek:

Magyarország Alaptörvényének XXVI. cikke szerint az állam törekszik az új műszaki megoldásoknak és a tudomány eredményeinek az alkalmazására. Az Alaptörvény e cikke az állam szolgáltató jellegét hangsúlyozza azzal, hogy az államnak törekednie kell arra, hogy lépést tartson a modern kor technológiai fejlődésével és lehetőség szerint felhasználja azokat az új műszaki megoldásokat és más tudományos vívmányokat, amelyek az állam működésének hatékonyságát növelik és emelik a közszolgáltatások színvonalát.

Az elektronikus közigazgatás hazai fejlődésében mérföldkő volt a Javaslat felváltandó, az elektronikus ügyintézésről szóló törvény (a továbbiakban: E-ügyintézési tv.) hatálybalépése.

Az elmúlt évek felértékeltek a digitális teret, számos informatikai fejlesztés eredményeinek az emberek szolgálatába állításával, és ezzel egyidejűleg a felhasználói szokások változásával, elsősorban a hordozható eszközök széleskörű elterjedésével. A jogalkotó felismerte, hogy olyan megújuló szabályozási környezet szükséges, amely képes a gyors társadalmi és technológiai változások adaptálására.

A törvényjavaslat keretszolgáltatásként biztosítja az eAzonosítást, az eAláírást, az ePostát, az eDokumentumkezelést, valamint az eFizetést, a Kormány rendeletében kijelölt digitális állampolgárság szolgáltató útján.

A törvényjavaslat célja, hogy a digitális térben létrejöjjön egy olyan, hordozható eszközökre optimalizált keretrendszer, amely egységes felületen és azonos logikával lesz alkalmas a legkülönbözőbb – államhoz és nem az államhoz köthető – értéknövelt digitális szolgáltatások biztosítására.

A törvényjavaslat életre hívja a szolgáltatások egységes hozzáférése érdekében a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás alanyi köre számára – az Európai Unió előkészítés alatt álló szabályozásával is összhangban – azt az egyedi és tartós azonosítót (a Javaslat szóhasználatában: digitális állampolgárság azonosítót), amellyel jelentősen egyszerűsíti az emberek mindennapi ügyintézését.

A felhasználó dönti el, hogy él-e a digitális állampolgárság nyújtotta lehetőségekkel. Amennyiben él vele, a digitális állampolgárság azonosító mentesíti a magyar embereket attól az adminisztrációs teherrel, hogy jelenleg minden ügyintézés során újra meg kell adniuk az adataikat.

Az állammal való digitális kapcsolattartás elsődlegesen a digitális állampolgárság azonosítóval létrehozott felhasználói profillal történik, amelynek aktiválásáról és inaktiválásáról a felhasználó szabadon dönt.

A törvényjavaslat megteremti a lehetőségét egy digitális személyiadat-tárca kialakítására, amely az állampolgárok okmányain és személyes adatain túl a jövőben képes lesz az állampolgárok különféle tulajdonságainak (például életkor), jogosultságainak igazolására is.

A törvényjavaslat szakít az „ügy” és „ügyintézés” központi fogalomként való alkalmazásával, és a digitális szolgáltatás mint új gyűjtőfogalom részeként tekint ezekre.

A törvényjavaslat az életesemény-alapú integrált ügymenet biztosítását helyezi előtérbe, és létrehozza az életesemény-katasztert. Az életesemény-alapú ügyintézés paradigmaváltásának lényege, hogy az ügyintézés középpontjában nem a közigazgatás, nem a hatósági ügy, hanem az ügyfél és a kezelendő életesemény áll.

Újdonság, hogy a törvényjavaslat külön részt szentel azon szervezetek – a törvényi szóhasználattal: digitális szolgáltatás nyújtására kötelezett szervezet –, szabályozására, amelyek a keretszolgáltatások közül kötelesek az egységes ügyintézés biztosítása érdekében az eAzonosítás és az eAlírás szolgáltatások használatát lehetővé tenni. A közüzemi szolgáltatókra pedig továbbra is vonatkoznak a korábbi kötelezettségek.

3. §

A § a törvényjavaslat egyes alapvető, koncepcionális szintű rendelkezéseit tartalmazza.

A törvényjavaslat célja, hogy felhasználóbarát, ügyfélközpontú és gyors ügyintézészt biztosítson az állampolgárok számára a digitális csatornák és megoldások előnyben részesítésével. Az ügyintézés során a törvényjavaslat elsődlegesen az életesemények alapján szervezett és integrált rendszerekre támaszkodik, amelyek célzottan támogatják az egyéni ügyintézési folyamatokat.

Az új kódex egyik legfontosabb újítása, hogy felhasználói oldalon az ügyek digitális intézése már nemcsak egy lehetőség, hanem ezt főszabályként mondja ki a törvényjavaslat. Az állam és a felhasználó közötti alapértelmezett kapcsolat a digitális térbe helyeződik át.

A legtöbb állami digitális szolgáltatás ingyenes, hacsak törvény vagy kormányrendelet másképp nem rendelkezik. Az állampolgárok a szolgáltatásokhoz főként a digitális állampolgárság keretalkalmazásán keresztül férhetnek hozzá, és az állammal való kapcsolattartásukat egy úgynevezett a digitális állampolgár azonosítóval és aktivált felhasználói profiljukon keresztül bonyolíthatják. A felhasználók továbbá használhatják a digitális személyiadat-tárca szolgáltatásait, eszközeit.

4. §

A digitális állampolgárság szolgáltatásaival kapcsolatos alapvető rendelkezéseket tartalmazza.

Mivel elvi szintű rendelkezésként mondja ki a törvényjavaslat, hogy a digitális térben valamennyi ügy intézhető és valamennyi szolgáltatás igénybe vehető a digitális állampolgár azonosítóval, ezért ehhez igazodóan arról is rendelkezik, hogy az állammal való kapcsolattartás elsődleges pontja a felhasználói profil.

A Nemzeti Digitális Állampolgárság Program elveinek megfelelően a törvényjavaslat is rögzíti: a digitális állampolgárság főszabályként – a törvényben rögzített kötelező esetköröket leszámítva – csak lehetőséget jelent, a felhasználói profil jogosultja dönti el, hogy használja-e ezeket a lehetőségeket. Ugyanakkor a törvényjavaslat – pontosabban az annak felhatalmazása alapján megszülető rendeleti szabályozás – számos motiváló eszközzel fogja előmozdítani a törvényjavaslat céljainak teljesülését, a közigazgatás hatékony működtetését, a rendelkezésre álló eszközök és erőforrások megfelelő kihasználását.

5. §

Szintén elvi szintű rendelkezésként rögzíti a törvényjavaslat, hogy a digitális állampolgárság az állami nyilvántartásokban kezelt adatokra épül. A digitális állampolgárság keretei között valamennyi állami nyilvántartás és szakrendszer összehangoltan és a törvényjavaslatban foglaltaknak megfelelően együttműködik, és a szolgáltatások biztosításához szükséges mértékben automatikusan adatot szolgáltat.

Mind az E-ügyintézési törvény, mind az általános közigazgatási rendtartás elvi éllel mondja ki, hogy az állam nem kérhet be olyan adatot, amely nála rendelkezésre áll, elérhető, ez azonban a gyakorlatban korlátozottan érvényesült. Az állampolgárok joggal várhatják el, hogy a valamennyi szükséges adattal rendelkező állam ne az ő kötelezettségükké tegye a rendelkezésre álló adatok igazolását, a dokumentumok benyújtását.

A törvényjavaslat ezért alapvető követelményként rögzíti, hogy felhasználó nem kötelezhető a digitális térben rendelkezésre álló adat ismételt megadására. Az elvi rendelkezés gyakorlati megvalósulását a törvényjavaslat számos konkrét előírással, adatkezelési felhatalmazással, kormányrendeleti szintű szabályozás lehetővé tételével, továbbá a Digitális Szolgáltatóközpont létrehozásával és a felügyeleti működés megújításával mozdítja elő.

Új, a szolgáltatások fejlesztése szempontjából kiemelt jelentőségű elem, hogy a törvényjavaslat egyértelmű felhatalmazást ad: a törvény szerinti digitális térben keletkező vagy ott megjelenő, egyedi azonosításra alkalmatlan

adatokat az állam a meglévő digitális szolgáltatások javítása, valamint új digitális szolgáltatások bevezetése, továbbá a közigazgatás döntéshozatalának megalapozása érdekében felhasználja.

További garanciaként rögzíti az akadálymentesség elvét, a tájékozódáshoz és tájékoztatáshoz való jogot, valamint a technológiasemlegesség elvét.

6. §

Az elektronikus ügyintézéshez való jogot az E-ügyintézési tv. nevesítette. E jogot a törvény a Nemzeti Digitális Állampolgárság Program koncepciójának megfelelően fejleszti tovább. Ez a jog kiterjed arra, hogy a törvény hatálya alá tartozó kötelezett szervezetek előtt a felhasználó bármely jognyilatkozatot elektronikus úton is megtehesse, az erre alkalmas eljárási cselekményeket vagy más jogügyleteket elektronikus úton is végezhesse.

7. §

A törvényjavaslat rögzíti, hogy szigetszerű fejlesztések helyett egy egységes logika mentén alakítsa ki az állam a digitális szolgáltatásokat, ezért elvi jelleggel rögzíti, hogy a digitális szolgáltatásokat a digitális térben kell létrehozni és működtetni.

A törvényjavaslat szintén az alapelvi rendelkezések között rögzíti, hogy kormányrendeletben meghatározott időponttól kezdődően minden szolgáltatás főszabályként kizárólag a digitális térben vehető igénybe. Az ezzel kapcsolatos részletes rendelkezéseket, valamint a szükséges kisegítő szabályokat (például az üzemzavarra vonatkozó szabályok, elektronikusan nem végezhető cselekmények köre) további szabályozás fogja tartalmazni.

8. §

Értelmező rendelkezéseket tartalmaz.

9. §

A rendelkezés a digitális szolgáltatást biztosító szervezetek körét, típusait határozza meg. A törvényjavaslat értelmében egyes szervezetek kötelesek biztosítani a digitális szolgáltatásaikat, mások pedig önként vállalhatják azt, az alábbiak szerint:

1. Az E-ügyintézési törvény alapján már ma is ismert kategória az elektronikus ügyintézészt biztosító szerv, amelyet más néven, de lényegében azonos érintetti körrel megtart a törvényjavaslat. Mivel e szervi kör áll a legközelebb az állampolgárokhoz, illetve a vállalkozásokhoz, ezért ezeknek a szervezeteknek kell a legtöbb figyelmet fordítani arra, hogy a szolgáltatásaik felhasználóbarátak legyenek, s ezért is kötelesek a legtágabb körben a törvény teljes szabályozási körének megfelelni.

A törvényjavaslat szerint digitális szolgáltatás nyújtására köteles szerv:

- a) az államigazgatási szerv,
- b) a helyi önkormányzat,
- c) a törvény vagy kormányrendelet által közigazgatási hatósági jogkör gyakorlására feljogosított egyéb jogalany,
- d) az Országos Bírósági Hivatal és a bíróság,
- e) az alapvető jogok biztosa,
- f) az ügyészség,
- g) a közjegyző,
- h) a bírósági végrehajtó, az önálló bírósági végrehajtó iroda,
- i) a hegyközségek kivételével a köztisztület,
- j) törvénnyel vagy kormányrendelettel az e törvény szerinti digitális szolgáltatás nyújtására kötelezett közfeladatot ellátó vagy közszolgáltatást nyújtó jogalany.

2. A törvényjavaslat egyik újdonsága, hogy meghatározott nem állami szervek számára kötelezést tartalmaz arra vonatkozóan, hogy bizonyos körben teljesértékű digitális szolgáltatást biztosítson a digitális állampolgárság követelményei szerint. Ennek részletes szabályozását az V. Rész tartalmazza.

3. A fenti alanyi körön kívül lehetőség lesz szabad csatlakozásra abban az esetben, ha valamely szervezet a folyamataiba a digitális állampolgárság egyes szolgáltatásait akarja integrálni. A digitális szolgáltatás nyújtását

önként vállaló jogalany meghatározott digitális szolgáltatások biztosítását – törvényben vagy kormányrendeletben meghatározottak szerint, a Digitális Szolgáltatások Felügyeletének engedélyével – önkéntesen vállalhatja. Ez a személyi kör is díjat fizet a szolgáltatások használatáért.

10–14. §

A törvényjavaslat által bevezetett digitális állampolgár azonosítóra és annak alkalmazására vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza.

A digitális állampolgár azonosító bevezetésével összefüggésben szükség van az azonosítók és azok felhasználóinak nyilvántartására, amelyre figyelemmel a törvényjavaslat bevezeti a digitális állampolgárság nyilvántartást. A minden, a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás hatálya alá tartozó személyt megillető digitális állampolgár azonosítót a digitális állampolgárság nyilvántartás tartalmazza. A nyilvántartás már jelenleg is meglévő nyilvántartás – a Központi Ügyfél-regisztrációs Nyilvántartás – alapjain jön majd létre. Az azonosítóról nem kerül kiállításra igazolvány.

Lényegi rendelkezés, hogy valamennyi digitális szolgáltatást nyújtó szervezetnek lehetővé kell tennie a felhasználó ezen azonosítóval történő azonosítását. Elektronikus ügyintézés során a felhasználók nem kötelezhetők más azonosító használatára. Ha egy szolgáltató alapértelmezetten más azonosítót használ, az ügyfél a saját digitális állampolgár azonosítójával is igazolhatja magát. E rendelkezések alapján a digitális állampolgár azonosító az előnyben részesített módszer a digitális térben történő azonosításra.

A felhasználói profil felhasználó általi aktiválásával jön létre. Az aktiválás nem igényel személyes megjelenést; a felhasználói profil a keretalkalmazásba történő regisztrációval aktiválható.

A jövőben a szükséges műszaki és további jogi feltételek megteremtésével lehetőség nyílik a felhasználói profilban szerepkörök kialakítására és választására.

15–17. §

A hatékony, eredményes ügyintézés érdekében és elsősorban az életesemény-alapú fejlesztések megvalósítása és szolgáltatások nyújtása érdekében a digitális állampolgárság szolgáltató, illetve az adott digitális szolgáltatás nyújtója általános adatkezelési felhatalmazást kap az ügycsoport integrált intézéséhez. A digitális állampolgárság szolgáltató ennek érdekében, a nyilvántartások közötti kapcsolatokat felhasználva hozzáférhet az ügy elintézéséhez szükséges személyes adatahoz és azokat kezelheti. Az egyes életesemények megoldásához, ügyintézéshez szükséges összesített adatköröket kormányrendelet sorolja fel, a törvény felhatalmazásra támaszkodva.

A törvényjavaslat támogató szabályozási környezetet teremt az úgynevezett proaktív szolgáltatások számára. Ez szintén új szolgáltatási megközelítést jelent, amelyben a szervezetek előre meghatározott vagy várható igényekre válaszként lépnek fel, kezdeményeznek az ügyfelek, felhasználók felé, még mielőtt azok kifejezték volna igényüket vagy problémájukat. Ennek tipikus eszközei az értesítések és figyelmeztetések, a személyre szabott ajánlatok, a problémák előzetes észlelése és megoldása, a felhasználó aktív támogatása.

A törvényjavaslat általánosan mondja ki, hogy proaktív szolgáltatások nyújtása céljából a felhasználó szükséges személyes adatai kezelhetők. A felhasználó a keretalkalmazás használatával ugyanakkor nyilatkozathat úgy, hogy proaktív szolgáltatások nyújtása érdekében nem járul hozzá személyes adatainak kezeléséhez.

18–20. §

A felhasználók általában elektronikusan intézik ügyeiket és teszik meg nyilatkozataikat, kivéve, ha a törvény vagy más jogszabály másként rendelkezik. Az elektronikus ügyintézés nem lehetséges, ha a törvény a felhasználó személyes megjelenését írja elő, az eljárási cselekmény elektronikus úton nem értelmezhető, nemzetközi vagy EU-s jogszabály kizárja, vagy ha az irat minősített adatot tartalmaz. Ha a felhasználó inaktív, a digitális állampolgári profilját és nem veszi igénybe a digitális szolgáltatásokat, akkor csak személyesen intézheti ügyeit.

A felhasználó – a digitális állampolgárság alapelveinek megfelelően – ügyeit elsődlegesen a digitális állampolgárság keretalkalmazás útján intézheti, a törvény szerinti elérhető szolgáltatásokat elsődlegesen a keretalkalmazásban érheti el. Ezen túl a szolgáltatás elérhető kell, hogy legyen a személyre szabott ügyintézési felületen

(a magyarorszag.hu oldalon), valamint amennyiben a digitális szolgáltató biztosít további ügyintézési lehetőséget, úgy a digitális szolgáltató által megadott módon.

A törvényjavaslat alapjaiban – a bevezetett terminológiai és szolgáltatási módosításokkal – átveszi az E-ügyintézési tv. szerinti kötelező elektronikus ügyintézés alá tartozó alanyi kört és a kötelezés szabályait. Így többek között valamennyi gazdálkodó szervezet és valamennyi jogi képviselő elektronikus kapcsolattartásra köteles.

A felhasználó az elektronikus ügyintézéshez szükséges nyilatkozatokat, eljárási cselekményeket és egyéb kötelezettségeket elsősorban a keretalkalmazás útján teszi meg. A törvényjavaslat ugyanakkor természetesen fenntartja az E-ügyintézési tv. szerinti SZÜF (személyre szabott ügyintézési felület) és a szervezet által közzétett tájékoztatásban megjelölt további elektronikus út ügyintézési lehetőségeit.

21. §

Az E-ügyintézési tv. által megállapított, majd módosított rendelkezések bevezették az automatikus közigazgatási döntéshozatali rendszert KEÜSZ-ként (központi elektronikus ügyintézési szolgáltatás), valamint megállapította az automatikus döntéshozatal szabályozását. A törvényjavaslat az E-ügyintézési törvény így kialakított szabályozási modelljét veszi át. A törvényjavaslat szerinti eljárás az automatikus döntéshozatal speciális, elektronikus változata.

A rendelkezés az automatikus döntéshozatali eljárás definícióját, az eljárás lefolytatás feltételeit határozza meg, illetve pontosítja az elektronikus ügyintézészt biztosító szervek eljárásaiban, továbbá rögzíti, hogy mely esetekben nincs helye az eljárás alkalmazásának, illetve a korábbi szabályozással megegyező módon írja elő az elektronikus ügyintézészt biztosító szervezeteknek az eljáráshoz kapcsolódó közzétételi kötelezettségét.

22. §

A digitális térben a dokumentumok természetes módon főként elektronikus formában készülnek. A törvényjavaslat kifejezett elvárása, hogy a digitális térben a dokumentumok elektronikus formában jöjjenek létre. Dokumentum kivételes jelleggel állítható ki papír alapon.

Ugyanakkor kivételesen szükség lehet papíralapú irat kiállítására, befogadására is. A digitális szolgáltató hiteles másolatot készíthet mind papíralapú, mind elektronikus iratokból. Az elektronikus és papíralapú másolatok bizonyító ereje az eredetivel egyezik, feltéve, hogy a jogszabályi követelményeknek megfelelően készültek el.

23. §

Az elektronikus ügyintézés elterjedését és az informatikai eszközök közigazgatási felhasználását segítik a korábban kialakított ügyintézési terminálok – KIOSZK-ként működő elektronikus ügyintézési pontok, amelyek szabályozási kereteit az egyes eljárások egyszerűsítése és elektronizálása érdekében szükséges törvénymódosításokról szóló 2019. évi CXVI. törvény hozta létre. A törvényjavaslat átveszi az E-ügyintézési tv. erre vonatkozó speciális rendelkezéseit, a KIOSZK-ok működésének jogszabályi keretei biztosítása érdekében.

A KIOSZK-ok célja, hogy a személyes ügyintézés céljából a kormányablakban megjelent személy – mintegy az ügyintéző helyett – a KIOSZK segítségével legyen képes ügyintézésre. A KIOSZK ezáltal átmenetet képez az elektronikus ügyintézés és a személyes ügyintézés között, egyfajta „hibrid” megoldást alkot. A digitális állampolgárság távlati célja természetesen a teljes elektronizálás, azonban a jelenlegi helyzetben indokolt e hibrid ügyintézési lehetőség fenntartása.

24–30. §

Elektronikus kapcsolattartásról akkor beszélhetünk, amikor a felhasználó vagy a digitális szolgáltatást biztosító szervezet elektronikus úton teszi meg nyilatkozatát vagy döntését. Bizonyos esetekben ez a kapcsolattartás helyettesítheti a személyes megjelenést.

A kapcsolattartásra szolgáló elérhetőséget az E-ügyintézési tv. vezette be, amelyet a törvényjavaslat a szükséges eltérésekkel vesz át. A jövőben a természetes személy felhasználó hivatalos elérhetősége a felhasználói profilhoz tartozó tárhely, amelynek elérhetőségét a digitális állampolgárság szolgáltató a jövőben automatikusan megküld a rendelkezési nyilvántartás felé. Míg a hatályos szabályozás szerint szinte kizárólag az elektronikus ügyintézésre kötelezett szervezetek rendelkeztek hivatalos elérhetőséggel, az új szabályozás alapján a természetes személyeknek

is hivatalos elérhetősége jön létre a felhasználói profil aktiválásával. Ennek jelentőségét az adja, hogy a hivatalos elérhetőségre küldött küldemény esetében – a megfelelő feltételek esetén – beáll a kézbesítési fikció. Ezáltal az új törvényi szabályozás alapján lényegesebben könnyebbé válik a szervek és a természetes személyek közötti elektronikus kapcsolattartás.

Amennyiben az automatikus bejelentés bármely okból nem lehetséges, úgy a hatályos szabályozással egyező módon a gazdálkodó szervezetek kötelesek bejelenteni hivatalos elérhetőségüket.

A felhasználók szabadon választhatják meg, hogy a digitális szolgáltatást biztosító szervezettel mely, a szerv által közzétett elérhetőségen tartanak kapcsolatot. A másik oldalról ugyanakkor – eltérő jogszabályi előírás hiányában – a szervezet a felhasználó részére a hivatalos elérhetőségre kézbesít dokumentumokat.

31–33. §

A törvényjavaslat átveszi a videotechnológiás kapcsolattal történő ügyintézés hatályos szabályait.

34–37. §

Az elektronikus ügyintézési cselekmények nem feltétlenül igénylik az ügyfél azonosítását. Abban az esetben, ha a nem elektronikus ügyintézéshez a jogszabály nem igényli személyazonosító adat megadását, elektronikus ügyintézés esetében sem várható el azonosítás. Minden más esetben az ügyfélnek azonosítania kell magát az ügyintézés azon pontján, ahol az adatok kezelése ezt szükségessé teszi. A szabályozás biztosítja, hogy bármely elektronikus ügyintézési cselekmény megtehető legyen az azonosítási szolgáltatás használatát követően. Amennyiben azonosítás szükséges, a felhasználó választhat az elektronikus azonosítási szolgáltatások közül, vagy az eIDAS Rendeletnek megfelelő elektronikus azonosító eszközt használhat. A szervezetek döntenek el, milyen biztonsági szintű azonosítást igényelnek, hacsak jogszabály másként nem rendelkezik.

Az azonosítók és adatok igazolásának kötelezettsége körében a törvényjavaslat alapvető jelentőségű rendelkezésként írja elő: a digitális szolgáltatást biztosító szervezetek nem kérhetnek olyan adatot a felhasználótól, amely nyilvános, vagy amelyet valamely jogszabállyal rendszeresített közhiteles nyilvántartásnak tartalmaznia kell. Az ügyféltől való bekérés helyett a digitális szolgáltatást biztosító szervezet szükség szerint köteles azt beszerezni.

A törvényjavaslat átveszi továbbá az összerendelési nyilvántartás hatályos szolgáltatásaira vonatkozó garanciális szabályokat. Ezek közül kiemelendő, hogy ahol jogszabály hatósági igazolvánnyal rendszeresített azonosító kód igazolását írja elő, úgy más, ugyanezt az azonosító kódot tartalmazó hatósági igazolvány is elfogadott. Ezt továbbfejlesztve a törvényjavaslat megköveteli: digitális állampolgárság használatakor kizárólag a digitális állampolgári azonosító igazolása követelhető meg. A kapcsolódó adatokat a szervezet az összerendelési nyilvántartásból szerzi be.

38. §

A felhasználó rendelkezési jogával és a rendelkezési nyilvántartással kapcsolatos szabályok jelentősen megváltoznak a törvény hatálybalépésével, a keretalkalmazás, a digitális állampolgárság azonosító és a személyiadat-tárca élesedésével.

Az E-ügyintézési tv. által szabályozott rendelkezési nyilvántartás olyan nyilvántartás, ahol az ügyfél a törvényben meghatározottak szerint előre rendelkezhet arról, hogy mely ügyet miként és milyen képvisellel kívánja ellátni.

A rendelkezési jog a jelenleg is meglévő modellben, a törvényjavaslat szerint átalakítva működik tovább. A digitális állampolgárság logikája alapján megszűnik az elektronikus vagy nem elektronikus kapcsolattartási forma megválasztására, az elektronikus azonosítási mód megválasztására, valamint a kapcsolattartási mód megválasztására vonatkozó nyilatkozatok lehetősége. A felhasználói profil aktiválását úgy kell tekinteni, hogy a felhasználó az elektronikus kapcsolattartási formáról rendelkezett.

39. §

A digitális szolgáltatást biztosító szervezet alapvető kötelezettségeit, a szervezet által kialakítandó információs rendszerrel szembeni fő követelményeket állapítja meg. A digitális szolgáltatást biztosító szervezeteknek a hatósági és a közszolgáltatásokhoz kapcsolódó ügyek intézését megfelelő információs rendszerrel kell biztosítaniuk.

A digitális szolgáltatásnak elérhetőnek kell lennie mind a keretalkalmazás útján és a személyre szabott ügyintézési felületen.

A digitális szolgáltatást biztosító szervezeteknek teljes körű elektronikus ügyintézési megoldásokat kell nyújtaniuk, amennyiben a jogszabály vagy az ügyfél ezt nem zárja ki, és ha az ügyintézési folyamat teljes egészében elektronikusan megvalósítható. A szolgáltatásnak továbbá biztosítania kell többek között az ügyfél által tett ügyintézési rendelkezések érvényesülését, a központi azonosítási ügynök szolgáltatáson keresztül elérhető azonosítási módok használatát, az elektronikus aláírások használatát és az ajánlott elektronikus kézbesítési szolgáltatással történő kézbesítés lehetőségét. Rögzíti továbbá, hogy a legtöbb kötelezett esetén a digitális szolgáltatásokat nyújtó információs rendszereknek folyamatosan elérhetőnek kell lenniük.

40. §

A szabályozott elektronikus ügyintézési szolgáltatások nyújtásához kapcsolódó törvényi szintű rendelkezéseket tartalmazza. Az új törvényi szabályozás – a szükséges felülvizsgálatot követően – továbbviszi az E-ügyintézési tv. szerinti modellt és a konkrét szolgáltatásokat. A már meglévő szolgáltatások ugyanakkor részben beépülnek a keretszolgáltatásokba, más SZEÜSZ-KEÜSZ szolgáltatásokat pedig kiváltképp a bevezetésre kerülő komplex keretszolgáltatások. A részletes működési szabályozás végrehajtási rendeleti szinten kerül meghatározásra.

41–44. §

Az elektronikus azonosítási szolgáltatással összefüggő törvényi rendelkezéseket tartalmazza.

45. §

A Kormány által kötelezően biztosítandó szabályozott elektronikus ügyintézési szolgáltatások köre a 2023. évben elvégzett felülvizsgálat miatt lényegében megegyezik az E-ügyintézési tv. szerinti körrel.

46. §

A Kormány által kötelezően biztosítandó elektronikus azonosítási szolgáltatásra vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza, ideértve a regisztráció törvényi szintű szabályozást igénylő kérdéseit is.

47–51. §

A Kormány által biztosítandó KEÜSZ szolgáltatásokat nevesíti, valamint meghatározza azok törvényi szintet tartalmazó rendelkezéseit. Az új szabályozás lényegesen nagyobb mértékben támaszkodik a végrehajtási rendeleti szabályozásra, a törvényjavaslat csak a KEÜSZ-ökkel kapcsolatos alapvető rendelkezéseket tartalmazza.

52–57. §

A törvényjavaslat – azok központi jelentőségére tekintettel – önálló, új kategóriaként szabályozza a digitális keretszolgáltatásokat: az eAzonosítást, az eAláírást, az ePostát, az eDokumentumkezelést, valamint az eFizetést.

E szolgáltatások a törvény átmeneti rendelkezéseiben szabályozott ütemezéssel kerülnek élesítésre, ezáltal biztosítva az átmenetet a meglévő és a digitális állampolgárság szerinti működési modell között. A törvény hatályba lépésekor részben a jelenlegi szolgáltatások fogják biztosítani az egyes keretszolgáltatások funkcióit.

58. §

A törvény az alapvető rendelkezések között utal az életesemény-alapú ügyintézés követelményére, mely alapján az ügyintézés az egyes életesemények szerint tematizált és integrált ügymenetet biztosító ügyintézési rendszerekkel kell támogatni.

A közigazgatási ügyintézés hagyományos megközelítésében az igazgatás középpontjában a hatósági ügy fogalma, ezzel összefüggésben a különböző hatóságok, hatósági és illetékességi szabályok állnak. Ebben a megközelítésben az ügyfél felelőssége alapvetően, hogy az életében bekövetkezett valamely változáshoz vagy tevékenységhez kapcsolódóan intézendő ügyeket azonosítsa, a szükséges eljárásokat megindítsa.

Az életesemény-alapú ügyintézés modellje szakít az ügyek és hatósági hatáskörök köré épített igazgatásszervezéssel. Arra épül, hogy az emberek életük során nem hatóságokkal és ügyekkel, hanem különböző élethelyzetekkel találkoznak, például születés, házasság, munkavállalás, nyugdíjazás vagy egészségügyi problémák. Az elvárásuk az, hogy ne kelljen külön-külön navigálniuk hatóságok és szolgáltatások között, hanem egyszerűen és hatékonyan tudják kezelni az élethelyzetükhöz kapcsolódó ügyeket. A hatóság oldaláról nézve az elvárás az, hogy az ügyfél egy adott élethelyzetben egyetlen lépéssel el tudjon indítani több ügyintézési folyamatot, amely egy vagy több hatóság vagy más szervezet eltérő megközelítésében több, egymáshoz kapcsolódó ügyként, vagy ügycsoportként jelenik meg.

A törvényjavaslat ennek megfelelően előírja, hogy a digitális szolgáltatás nyújtására köteles szerv a feladat- és hatáskörébe tartozó digitális szolgáltatásokat elsődlegesen életesemények köré rendezetten köteles nyújtani. Gazdálkodó szervezet felhasználók tekintetében – figyelembe véve az adott szervezet működési sajátosságait – pedig hasonlóképpen, vállalkozási-ügyviteli események köré rendezett szolgáltatások alakíthatók ki. Az életesemény-alapú szolgáltatásokat és annak fő adatkezelési, együttműködési szabályait kormányrendelet állapítja meg. Az ügyeket tehát ezen tipikus életeseményekhez kell rendezni és azokat lehetőség szerint egységes folyamatban kezelni függetlenül attól, hogy az hány szervezet milyen hatáskörébe tartozik, azt milyen típusú üggyel lehet intézni.

Az életesemény-alapú ügyintézés eltérő megközelítést igényel igazgatásszervezési és fejlesztési szempontból egyaránt. Mivel az életesemény-alapú ügyintézés tipikus kihívása, hogy az adott életeseményhez több szervezet több típusú ügye vagy szolgáltatása kapcsolódik, így szükséges egy központi szervező és fejlesztő szervezet kijelölése, amely az élethelyzetet komplexitásában vizsgálja és aköré szervezi az egyes érintett szerveket, azok ügyintézési folyamatait. Az életesemény-alapú szolgáltatások kialakításának tehát meghatározó szereplője az adott életeseményhez rendelt kijelölt szolgáltató, melyet szükséges felruházni a szükséges döntési jogokkal és adatkezelési felhatalmazással.

Az egyes érintett hatás- és feladatkörrel rendelkező szervek egyfajta szakmai közreműködői szerepet töltenek igazgatásszervezési szempontból azzal, hogy az így kialakításra kerülő komplex ügymenetben továbbra is a hatáskörük szerint gyakorolják közhatalmi és egyéb feladataikat.

Az érintett ügyekre hatáskörrel rendelkező szervezetek felelősek a jogi környezet kialakításáért, a szakmai tartalom meghatározásáért és naprakészen tartásáért, a szolgáltatás fejlesztésének elsőhelyi felelőse azonban a kijelölt élethelyzet szolgáltató.

Az életesemény-alapú szolgáltatás kialakítása és működtetése során az életesemény tekintetében kijelölt életesemény-szolgáltató

- a) dönt a szükséges fejlesztések koncepcionális irányairól és tartalmáról,
- b) a kormányrendeletben kijelölt szakmai közreműködő törvényjavaslatának figyelembevételével megtervezi az életesemény-alapú szolgáltatást,
- c) kialakítja az eredményes szolgáltatáshoz szükséges adatkapcsolatokat és a leghatékonyabb műszaki megoldásokat a szolgáltató oldaláról,
- d) az életesemény keretében összekapcsolt ügyeknél meghatározza az optimális ügymenetet és a szükséges mértékben adatot kezel,
- e) keretalkalmazáson keresztül elérhetővé teszi az életesemény-alapú szolgáltatást.

A szakmai közreműködő pedig a hatásköre által érintett körben

- a) törvényjavaslatot tesz az életesemény-szolgáltatónak új életesemény kialakítására,
- b) kialakítja az eredményes szolgáltatáshoz szükséges adatkapcsolatait és a leghatékonyabb műszaki megoldásokat.

59–61. §

A digitális állampolgárság másik jelentős újítása a digitális személyiadat-tárca szolgáltatás, amelyet a Kormány által kijelölt szolgáltató biztosít. A digitális személyiadat-tárca lehetővé teszi többek között azt, hogy a felhasználó személyazonosító adatait célzottan megossza személyazonosítás céljából vagy az igénybe vett szolgáltatáshoz, illetve a tárcában lévő, a személyazonosító adatain kívül eső attribútumot osszon meg.

Az adattárca megteremti a lehetőségét meghatározott okmányok tekintetében „digitális okmány” használatára. Sor kerül egyes okmányok digitális megfelelőinek kialakítására. A szolgáltatás keretében elérhető okmányok esetében a fizikai okmány felmutatásával egyenértékű, ha a felhasználó a tárcában elérhető adatokat, illetve kódot felmutatja és a szükséges ellenőrzési mechanizmusok az adatok egyezőségét állapította meg. Így a jövőben a személyiadat-tárca alkalmas lehet például a vezetői engedély felmutatásának kiváltására, vagy dohánytermék vásárlására jogosultság kapcsán a betöltött 18. életév igazolására. A megoldás ráadásul biztosítja azt is, hogy az adatkezelés csak az ügyintézéshez, illetve a szolgáltatás igénybevételéhez feltétlenül szükséges adatokra korlátozódjon.

62. §

A törvényjavaslat biztosítja a természetes személy számára, hogy rendelkezzen arról, hogy az állami digitális közhiteles nyilvántartásokba bejegyzett személyes vagy egyéb adatainak meghatározott körét a szolgáltató a digitális térben továbbítsa, bármely magánjogi ügyletéhez. Két fajtáját különíti el a törvényjavaslat: az eseti adattovábbítást, valamint a tartós adathozzáférést.

63–64. §

A digitális állampolgárság felhasználói profil aktiválásával, inaktíválásával és megszűnésével kapcsolatos rendelkezéseket határozza meg.

Központi rendelkezés, hogy – kormányrendelet eltérő rendelkezése hiányában – a felhasználói profil aktiválását követően úgy kell tekinteni, hogy a felhasználó valamennyi digitális térben intézhető ügy esetében e törvény szerint kíván szolgáltatást igénybe venni.

65–66. §

Egyes támogató szolgáltatások, valamint a digitális keretszolgáltatások harmadik fél szolgáltatók általi igénybevételére vonatkozó keretjellegű szabályokat állapítja meg. Így törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott, a Kormány által biztosított támogató szolgáltatások digitális szolgáltatást biztosító szervezetnek nem minősülő szervezet által közérdek teljesítése céljából igényelhető, támogató szolgáltatás, valamint egyéb, informatikai, hálózati és infrastrukturális közszolgáltatás digitális szolgáltatást biztosító szervezetnek nem minősülő szervezet által az eredeti közszolgáltatáshoz képest meghatározott eltérésekkel és korlátozásaival ún. központi állami szolgáltatásként igényelhető. Ezzel a törvényjavaslat a továbbiakban is biztosítja az E-ügyintézési tv. által bevezetett ilyen típusú szolgáltatásokat. A közszolgáltatók és egyes más szereplők tekintetében ugyanakkor a törvényjavaslat jelentős változásokat hoz, amelyek külön alcímben kerülnek szabályozásra.

67–70. §

Az elektronikus ügyintézés igénybe vevő külföldi személyek nyilvántartása a hatályos E-ügyintézési tv.-ben szabályozott módon működik tovább a törvényjavaslat hatályba lépését követően is; a törvényjavaslat átveszi az ezzel kapcsolatos alapvető rendelkezéseket.

A nyilvántartás egyfajta harmadik nyilvántartásként biztosítja, hogy az eIDAS rendelet hatálya alá nem tartozó, se lakcím-, se az idegenrendészeti nyilvántartásban nem szereplő személyek is könnyedén igénybe vehessenek Magyarországon e törvény szerinti digitális szolgáltatásokat. A nyilvántartásba történő regisztrációjuk megkönnyíti az azonosítási szolgáltatások igénybevételét, képesekké válnak a hazai szolgáltatásokat használni. A regisztrációjuk ideje az ahhoz használt okmány érvényességéhez kötött.

71. §

A törvényjavaslat céljainak megvalósítása érdekében a törvényjavaslat – új funkcióval bíró szervezatként – létrehozza a Digitális Szolgáltatóközpontot. A Szolgáltatóközpont közreműködik a fejlesztésekben, szabványosítást fog végezni a weblapoknál (kódolás, arculati elemek stb.), továbbá beszerzési oldalról is kontrollfunkcióval fog rendelkezni. A Szolgáltatóközpont határozza meg és teszi közzé a digitális szolgáltatások és támogató szolgáltatások tervezésére és megvalósítására vonatkozó előírásokat és ajánlásokat, valamint módszertani támogatást nyújt ezen tevékenységek végzéséhez, az eredményeket folyamatosan figyelemmel kísérve.

72–73. §

A törvényjavaslat létrehozza a Digitális Szolgáltatások Felügyeletét, a jelenlegi elektronikus ügyintézési felügyeletnél erősebb szankcionálási jogkörrel felruházva. A felügyelet a digitális állampolgársághoz, a digitális szolgáltatások igénybevételéhez való jog gyakorlati érvényesülését felügyeli, továbbá a digitális szolgáltatások biztosítását ellenőrzi. E körben a Felügyelet ellenőrzi különösen a digitális szolgáltatásokat, a támogató szolgáltatásokat, a digitális állampolgárság szolgáltatásokat a fenti szolgáltatásokra és a szolgáltatásokkal összefüggő együttműködési kötelezettségre vonatkozó rendelkezések betartását, és eljár azok megsértése esetén. A részletes eljárási szabályozást végrehajtási rendelet tartalmazza majd.

74–79. §

A digitális állampolgárságra vonatkozó szabályozás – a törvényjavaslat által célzott hatékony szolgáltatásnyújtás megvalósíthatósága érdekében – alapul veszi, de jelentősen továbbfejleszti a hatályos, szervek közötti együttműködésre vonatkozó szabályozást.

A törvényjavaslat átveszi az E-ügyintézési tv. azon elvi rendelkezését, mely szerint az együttműködő szerv az ügy elintézéséhez vagy feladata ellátásához szükséges, más együttműködő szervnél keletkezett, vagy már beszerzett információkat, valamint az együttműködő szervnek az ügy elintézéséhez szükséges döntését vagy nyilatkozatát az együttműködő szervtől elektronikus úton szerzi be. E rendelkezés ugyanakkor az elvi rögzítés ellenére a gyakorlatban korlátozottan érvényesült. Ezért a törvényjavaslat adatkezelésre vonatkozó rendelkezései számos további követelményt határoznak meg, valamint a felügyeleti feladatok kiemelt része lesz a szervek közötti tényleges együttműködés felügyelete. Ennek kialakításában természetesen kiemelt szerepe lesz a Digitális Szolgáltatóközpontnak.

A törvényjavaslat az E-ügyintézési tv. számos informatikai együttműködésre vonatkozó rendelkezését nem tartalmazza, e rendelkezéseket a törvény végrehajtási rendelete fogja tartalmazni.

A törvényjavaslat ugyanakkor megszüntet több olyan nyilvántartást és kötelezettséget, amelyek jelenleg indokolatlan adminisztratív teherként érvényesülnek. A törvényjavaslat hatálybalépésével megszűnik az információadási szabályzat készítésének kötelezettsége, ezáltal az információforrások regisztere is. A gyakorlati tapasztalatokat is figyelembe véve megszűnik továbbá az adat- és iratmegnevezések jegyzéke és az elektronikusan intézhető ügyek adatbázisa is. Megszűnik továbbá az E-ügyintézési tv. által előírt adattovábbítási nyilvántartás szervek általi vezetésének kötelezettsége is.

80–81. §

A törvényjavaslat újítja, hogy a digitális állampolgárság keretében kialakított egyes szolgáltatások használatát kiterjeszti a gazdasági élet meghatározott szereplőire, díj fizetése mellett. E szervezetek egy része már az E-ügyintézési törvényben is kötelezett szervezet volt, mely kört és követelményrendszert a törvény kibővít és továbbfejleszt.

A törvényjavaslat tág körben határozza meg a digitális szolgáltatás biztosítására kötelezett szervezetek körét, azzal, hogy a tényleges kötelezettségek egyes érintetti körök szerint eltérőek. A szervezetek kötelezettségei két fő kategóriába sorolhatók:

A) A törvényjavaslat szerinti digitális szolgáltatás nyújtására kötelesek az alábbi gazdálkodó szervezetek, feltéve hogy havonta átlagosan 50 ezer számlát bocsátanak ki:

- a hulladékgazdálkodási közszolgáltatók,
- távhőszolgáltatók,
- a földgáz egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználó részére földgázszolgáltatást nyújtók,
- a víziközmű-szolgáltatók,
- a szennyvízszolgáltatók,
- a kéményseprő-ipari szolgáltatók,
- az egyetemes postai szolgáltatók,
- a villamos energia egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználó részére villamosenergia-szolgáltatást nyújtók.

B) Az eAzonosítás és eAlírás használatát kötelesek biztosítani saját szolgáltatásai nyújtása során az A) pont szerinti érintetti körből azok, amelyek a számlakibocsátás küszöbét nem érik el, valamint

- a hitelintézetek és pénzügyi szolgáltatók,
- a pénzforgalmi intézmények, elektronikuspénz-kibocsátó intézmények és a Posta Elszámloló Központot működtető intézmény,
- a biztosítók és viszontbiztosítók,
- a befektetési vállalkozások és árutőzsdei szolgáltatók,
- az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló törvény, a magánnyugdíjról és a magánnyugdíjpénztárakról szóló törvény, valamint a foglalkoztatói nyugdíjról és intézményeiről szóló törvény hatálya alá tartozó tevékenységet végzők, valamint
- a biztosító egyesületi szolgáltatást nyújtó gazdálkodó szervezetek.

Ezeknek a szolgáltatásoknak a biztosításához szükséges feltételek közé tartozik a digitális állampolgárság szolgáltató által meghatározott regisztráció, a szolgáltatási feltételek elfogadása, a kapcsolódó műszaki és kiberbiztonsági követelmények teljesítése. E szolgáltatói kör továbbá szolgáltatási díjat köteles fizetni a szolgáltatások igénybevételéért.

82. §

A területet korábban szabályozó irányelvet 2014-ben rendelet váltotta fel a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról szóló 910/2014/EU rendelet (a továbbiakban: eIDAS-rendelet). Ennek fokozatos hatálybelépése által folyamatosan történt a rendeleti szintű részletszabályok elfogadása és a jogharmonizáció. A rendelethez kapcsolódó hazai törvényi szintű szabályozást az E-ügyintézési törvény IV. fejezete biztosította, melyet az új törvényi szabályozás – e törvény tárgykörével való szoros összefüggés okán – az értelemszerű módosításokkal átvesz.

E rendelkezés deklarálja a VI. rész szabályozási tárgyát, azzal, hogy a törvény hatályát és a szabályozási mozgásteret alapvetően az eIDAS-rendelet határozza meg, e törvény a tagállami szabályozási feladatok teljesítését biztosítja.

83–84. §

A bizalmi szolgáltatás nyújtásának megkezdésével és a szolgáltatás nyújtásával, a szolgáltatási szerződéssel kapcsolatos alapvető követelményeket állapítja meg.

A bizalmi szolgáltatás nyújtásának megkezdésének feltételeit egyrészt az eIDAS-rendelet szabályozza, további részletes szabályok meghozatalára a Bizottság is felhatalmazást kapott, így a hazai szabályozásnak törvényi szinten csak a fennmaradó kiegészítő szabályozási tárgykörökre kell szorítkoznia, így többek között a rendszeresített űrlapot használatára, az elektronikus eljárásra. A további részletes szabályokat, igazolásokat a végrehajtási rendelet határozza meg.

A törvényjavaslat továbbá a szolgáltató és ügyfele közötti szerződéssel és a szerződéskötéskor szükséges tájékoztatással kapcsolatos általános követelményeket határoz meg. A részletes szabályokat végrehajtási rendelet határozza meg.

85–94. §

A törvényjavaslat a hatályos szabályozással egyező módon határozza meg

- a bizalmi szolgáltatás keretében kibocsátott tanúsítványokkal kapcsolatos ellenőrzésre vonatkozó követelményeket,
- a bizalmi szolgáltatás keretében kibocsátott tanúsítvánnyal kapcsolatos általános kötelezettségeket,
- a tanúsítvány felfüggesztése és visszavonásával összefüggő rendelkezéseket, valamint bizalmi szolgáltató tevékenységének megszüntetésére vonatkozó törvényi rendelkezéseket, valamint
- a bizalmi szolgáltató adatszolgáltatási kötelezettségét.

95–98. §

A törvényjavaslat az eIDAS-rendelet 17. cikkében meghatározottak szerinti, a bizalmi szolgáltatások felügyeletére kijelölt szervként – a hatályos kijelölést fenntartva – a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóságot jelöli ki.

Ezt a felügyeleti tevékenységet az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatások körében már 2001 óta végzi ez a szervezet, a tevékenység ellátásához szükséges szakértelem, erőforrások, gyakorlat és a megfelelő szervezeti felépítés is rendelkezésre áll, az uniós és nemzetközi szervezetekben jól ismert, kiépített kapcsolatokkal rendelkezik.

A törvényjavaslat az eIDAS-rendelet 17. cikkének részletes előírásai mellett szűkebb körben nevesíti a felügyelet feladatait, meghatározza a felügyelet eljárásaira és a jogkövetkezményekre és a bírság mértékére vonatkozó fő rendelkezéseket, továbbá rögzíti a felügyeletnek történő adatszolgáltatási kötelezettségeket.

99–100. §

A rendelkezés egyes, már a hatályos szabályozásban is fennálló jogkövetkezményeket kívánja megőrizni, az eIDAS-rendelet előírásával is összhangban. A jogkövetkezmények kiterjednek többek között az elektronikus aláírással és bélyegzővel kapcsolatos bizalmi szolgáltatásokra, az aláírás létrehozó eszközökhöz, valamint a minősített archiválási szolgáltatáshoz.

A törvényjavaslat továbbá fenntartja azt, hogy bírság szabható ki akkor is, ha az elektronikus aláírással vagy bélyegzővel kapcsolatos bizalmi szolgáltatást nyújtó bizalmi szolgáltató nem teszi meg a saját elektronikus aláírás vagy bélyegző létrehozásához használt adatának megfelelő védelméhez szükséges intézkedéseket.

101–104. §

Az elektronikus aláírással és bélyegzővel kapcsolatos bizalmi szolgáltatások nyújtásának egyes rendelkezéseit, valamint a szolgáltatásokhoz kapcsolódó egyes jogkövetkezményeket állapítja meg, a hatályos E-ügyintézési tv.-nyel egyező módon.

105–107. §

A szerepkör-tanúsítási szolgáltatáshoz kapcsolódó törvényi szintű rendelkezéseket tartalmazza, a hatályos szabályozásnak megfelelő módon.

108. §

A § a nem a Kormány irányítása vagy felügyelete alá tartozó közfeladatot ellátó szervek részére közszolgáltatásként nyújtható,

- központosított informatikai és hírközlési szolgáltatások igénybevételének,
- a kormányzati célú hírközlési szolgáltatások, valamint
- a rendvédelmi informatikai közszolgáltatások

szabályait rendezi.

109–110. §

A Ptk. 6:7. § (2) bekezdése szerint a papír alapon rögzített jognyilatkozat írásba foglaltságának feltétele, hogy azt a nyilatkozó fél aláírja, a 6:7. § (3) bekezdés szerint pedig írásba foglaltnak kell tekinteni a jognyilatkozatot akkor is, ha annak közlésére a jognyilatkozatban foglalt tartalom változatlan visszaidézésére, a nyilatkozattevő személyének és a nyilatkozat megtétele időpontjának azonosítására alkalmas formában kerül sor.

A törvényjavaslat rendezi az elektronikus magánokiratok írásbeliségével kapcsolatos kérdéseket, meghatározva az írásba foglaltnak minősülő jognyilatkozatot tartalmazó elektronikus magánokirat általános fogalmát is.

A törvényjavaslat szerint az elektronikus magánokiratban megtett jognyilatkozat írásba foglaltnak minősül. Az elektronikus magánokirat pedig olyan elektronikus dokumentum, amelyet a nyilatkozó fél legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással és elektronikus időbélyegzővel látott el.

Figyelemmel a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 325. § (1) bekezdés g) pontjában foglaltakra is, a törvényjavaslat elektronikus magánokiratnak minősíti azt az elektronikus dokumentumot is, amit a nyilatkozó fél a jövőben bevezetendő eAláírással hitelesít.

A törvényjavaslat fenntartja azt a szabályozást, amely szerint bizonyos jogviszonyokban csak a szöveg formájában tárolt jognyilatkozat minősülhet írásbelinek [Ptk. 6:7. § (3a) bekezdés].

A rendelkezés tartalmazza az elektronikus dokumentum fogalom meghatározásához igazított Ptk.-beli szabályt az öröklési jogi, családjogi, társasági jogi jogviszonnyal összefüggésben tett jognyilatkozatokat tartalmazó elektronikus magánokiratokra vonatkozóan.

A pénzügyi, biztosítási szektor digitalizációs fejlődésének biztosítása érdekében, illetve az ezen a téren már elért eredmények megőrzése érdekében szükséges annak kimondása is, hogy a Magyar Nemzeti Bank által felügyelt szervezetek által nyújtott szolgáltatások vonatkozásában az írásbeliség követelményének az ügyfél által – az aláírás időpontjának azonosítására is alkalmas – egyszerű elektronikus aláírással ellátott jognyilatkozatot tartalmazó elektronikus magánokirat is megfelel, ha a pénzügyi intézmény őt auditált elektronikus hírközlő eszköze vagy elektronikus ügyfél-azonosító és nyilatkozattételi rendszere útján azonosította.

A módosítás nem határoz meg konkrét technológiai követelményeket az egyszerű aláírás tekintetében, így a pénzügyi szektor szereplői által a pénzforgalmi megbízások hitelesítése körében széles körben alkalmazott, a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló 2009. évi LXXXV. törvény (a továbbiakban: Psztv.) szerinti erős ügyfél-hitelesítési megoldás (például a nyilatkozatot tevő fél szervezetnél regisztrált telefonszáma SMS üzenetben megküldött aláíró kód megadása) is megfelel az egyszerű aláírás követelményének.

A törvényjavaslat további, alapvetően technikai jellegű, illetve a koronavírus-veszélyhelyzetben meghonosodott, a pénzügyi, biztosítási szektor működési gyakorlatára figyelemmel már létező szabályt emel át az új törvény keretei közé.

111–112. §

A központi címregiszternek, mint hiteles adatforrásnak a jogalapját törvényi szinten biztosítani szükséges, ezért törvényben rendelkezni kell annak létrehozásáról, működtetéséről.

113–115. §

A törvényjavaslathoz kapcsolódó felhatalmazó rendelkezéseket tartalmazza. A hatályos E-ügyintézési törvény alkalmazását is számos végrehajtási rendeleti szintű szabályozás segíti elő. A törvényjavaslat ezekre épít, ugyanakkor a rendeleti szabályozás körét tovább bővíti. A rendeleti szintű szabályozás kiterjedtsége elősegíti a rugalmas alkalmazkodást a technológiai és szolgáltatásbeli változásokhoz, fejlesztésekhez.

116. §

Hatályba léptető rendelkezéseket tartalmaz.

117–120. §

A törvényjavaslat hatálybalépését követően a hatálya alá tartozó, digitális szolgáltatást biztosító szervezetek kizárólag olyan új informatikai rendszert állíthatnak működésbe, amely az új törvénynek megfelel.

A törvényjavaslat hatályba lépését követő kezdeti időszakban ugyanakkor a zökkenőmentes átállás érdekében jelenlegi e-ügyintézészt biztosító szervek a szolgáltatásaikat a hatályos E-ügyintézési törvénynek megfelelően fogják nyújtani. A hatályba lépést követően fokozatosan valósul meg a digitális állampolgárság elemeinek, szolgáltatásainak élesítése, valamint a szervek, szolgáltatók átállása az új törvény szerinti működési modellre.

Az elektronikus ügyintézési felügyelet helyébe a törvényjavaslat hatálybalépésével az új törvény szerinti digitális szolgáltatások felügyelete lép, amely már az új törvény követelményeinek szem előtt tartásával látja el feladatait. Emellett jelentősen csökkennek az érintett ügyintézészt biztosító szervek kötelezettségei, adminisztratív terhei. Megszüntetésre kerül az információátadási szabályzat készítésének és felügyelet részére történő benyújtásának kötelezettsége. Ezzel összefüggésben megszűntetésre kerül az információforrások regisztere és az adat- és iratmegnevezések jegyzéke is. Ezen túl megszűntetésre kerül a szervek bejelentési kötelezettsége az elektronikus ügyintézési lehetőségek az adott ügyben történő biztosítása megkezdésével (és módosításával) összefüggésben, így megszűnik az elektronikusan intézhető ügyek adatbázisa is. Megszűnik továbbá az E-ügyintézési tv. által előírt adattovábbítási nyilvántartás szervek általi vezetésének kötelezettsége is.

121. §

Az E-ügyintézési tv. hatályvesztését kimondó rendelkezést tartalmaz.

122–123. §

Jogharmonizációs rendelkezéseket tartalmaz.

**Végső előterjesztői indokolás
az internetes közvetítő szolgáltatások egyes szabályairól szóló 2023. évi CIV. törvényhez***ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS*

Ez az indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, továbbá a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

A törvényjavaslat célja, hogy a vonatkozó európai uniós jogforrás, a digitális szolgáltatások egységes piacáról és a 2000/31/EK irányelv módosításáról szóló, 2022. október 19-i (EU) 2022/2065 európai parlamenti és tanácsi rendelet (digitális szolgáltatásokról szóló rendelet, a továbbiakban: Rendelet) magyar tagállami alkalmazását és érvényesítését szolgálja. Ennek érdekében a Rendelet a magyar jogrendszerrel összhangban lévő alkalmazásához, végrehajtásához szükséges kiegészítő rendelkezéseket, illetve a Rendelet értelmében tagállami hatáskörben megalkotandó részletszabályokat tartalmaz. A törvényjavaslat a Rendelet közvetlen hatályára és közvetlen alkalmazhatóságára figyelemmel, garanciális, a Rendelet végrehajtásához elengedhetetlenül szükséges – jellemzően eljárásjogi – rendelkezéseket állapít meg, ezáltal biztosítva, hogy a Rendelet személyi hatálya alá tartozó szolgáltatók, a közvetítő szolgáltatók határon átnyúló tevékenységére vonatkozó egységes uniós előírások hazánkban a Rendelet jogintézményeivel összhangban érvényre jussanak és érvényesíthetők legyenek.

A Rendelet megalkotását az Európai Bizottság azzal a céllal kezdeményezte, hogy a jogszabály biztosítsa a belső piacon az innovatív digitális szolgáltatásnyújtás lehető legjobb feltételeit, hozzájáruljon az online biztonsághoz és az alapvető jogok védelméhez, valamint megbízható és tartós irányítási struktúrát hozzon létre a közvetítő szolgáltatók hatékony felügyeletére.

Ezen célokat a Rendelet új jogintézmények bevezetésével is szolgálja. Ilyen például a jogellenes tartalmak jelzésére szolgáló bejelentési-cselekvési mechanizmusok, illetve a belső panaszkezelési rendszer kialakítására vonatkozó kötelezettség, és ezzel összefüggésben a peren kívüli vitarendezés lehetővé tétele. A felhasználók védelmét szolgálja továbbá a megbízható bejelentő jogintézményének létrehozása.

A Rendelet betartása felügyeletének tagállami letéteményesei a digitális szolgáltatási koordinátorok. A magyarországi digitális szolgáltatási koordinátor kijelölésére sarkalatos törvényben, a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvényben (a továbbiakban: Mttv.) került sor, amely tagállami koordinátorként a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóságot (a továbbiakban: Hatóság vagy NMHH) jelölte ki. E törvény tartalmazza a digitális szolgáltatási koordinátor egyes eljárásainak jogállami biztosítékait és kereteit, továbbá garanciális szabályait, valamint egyértelműsíti, hogy a Hatóságon belül, annak önálló hatáskörű szervei közül a Hatóság Elnöke gyakorolja az e hatáskörből eredő feladatokat.

A törvényjavaslat a digitális szolgáltatási koordinátor hatósági eljárásainak alapvető szabályai, illetve meghatározott eljárásaira vonatkozó speciális rendelkezések mellett szabályozza a más tagállambeli koordinátorokkal és az érintett magyar hatóságokkal való kapcsolattartás, együttműködés alapvető szabályait is. A törvényjavaslat a Rendelet jogintézményeivel összefüggésben rendezi a peren kívüli vitarendezési testületek és a megbízható bejelentők tanúsításával, nyilvántartásával kapcsolatos főbb szabályokat, továbbá a peren kívüli vitarendező testületek tekintetében a Rendeletben felállított keretek között a vitarendezési eljárás főbb szabályait is megállapítja, valamint

a felhasználók védelmének és érdekérvényesítésének elősegítése érdekében létrehozza az Online Platform Vitarendező Tanácsot, amely a Hatóság mellett működő, független peren kívüli vitarendező testület.

Törvényi szintű szabályozást nem igénylő részletszabályok kidolgozására a törvényjavaslat felhatalmazása alapján NMHH rendeletben kerül sor.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1. §

A törvényjavaslat hatálya egyrészt a Magyarországon letelepedett közvetítő szolgáltatókra terjed ki, másrészt a Rendelet 2. cikkében meghatározott rendelkezések alapján kiterjed azon közvetítő szolgáltatásokra is, melyeket Magyarország területére nyújtanak. A szakasz emellett meghatározza a törvényjavaslat Rendelethez való viszonyát.

2. §

Az értelmező rendelkezések körében a törvényjavaslat meghatározza a digitális szolgáltatásokra vonatkozó szabály fogalmát, annak érdekében, hogy egyértelmű legyen azon szabályok köre, amelyek jogalkalmazási eljárás alapját képezhetik. E körbe a Rendelet, a törvényjavaslat és a törvényjavaslat felhatalmazása alapján a törvényjavaslat végrehajtása tárgyában kibocsátott jogszabály, valamint az Elnök, mint digitális szolgáltatási koordinátor hatósági határozata, illetve a közvetítő szolgáltatóval köthető hatósági szerződés is beletartozik, ezáltal biztosított a jogalkalmazói döntések betartásának felügyelete, az azokban meghatározott kötelezettségek teljesítésének ellenőrzése.

A szakasz a Rendelet szolgáltatás-fogalmaira utalással meghatározza a közvetítő szolgáltató fogalmát, emellett egyértelműsíti, hogy a digitális szolgáltatásokkal összefüggő fogalmak tekintetében a Rendelet vonatkozó fogalom-meghatározásai az irányadók.

3. §

E szakasz a Rendelettel összhangban rögzíti, hogy a közvetítő szolgáltatók kötelesek a jogsértő tartalom eltávolítására, amennyiben annak jogsértő jellegéről tudomást szereznek.

A Rendelet 54. cikke értelmében a szolgáltatás igénybe vevői kártérítési igényvel léphetnek fel a közvetítő szolgáltató ellen a Rendelet megszegése miatt felmerülő károk tekintetében. A törvény kiemeli, hogy a kártérítési kérdésekben, illetve jogvitákban a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény vonatkozó szabályai irányadók.

Különösen fontos szabályt rögzít a törvény 3. § (3) bekezdése, kiemelve azon eseteket, amikor a szolgáltatás igénybe vevője jogosult polgári bírósághoz fordulni. Emellett a törvényjavaslat rögzíti, hogy, ha a Magyarországon letelepedett közvetítő szolgáltató szerződési feltételei, valamint a bejelentési és cselekvési mechanizmusával összefüggő döntése, illetve intézkedése nem felel meg a Rendelet szabályainak, a szolgáltatás igénybe vevője általános hatósági felügyeleti eljárás megindítása iránti kérelmet nyújthat be az Elnökhöz, mint digitális szolgáltatási koordinátorhoz.

4. §

A Rendelettel összhangban, a törvényjavaslat előírja, hogy a Magyarország területén letelepedett közvetítő szolgáltatók felügyeleti díj megfizetésére kötelezettek. A felügyeleti díj célja, hogy biztosítsa az Elnöknek az e törvényjavaslat és a Rendelet szerinti hatósági tevékenységével összefüggésben felmerült költségeit. A felügyeleti díjra, így annak megfizetésére és felhasználására az Mttv. szabályai irányadók. Kiemelt jelentőséggel bír, hogy a törvényjavaslat csak a felügyeleti díj maximális mértékét szabályozza, az Elnök a felügyeleti díj konkrét mértékét, megfizetésének módját és feltételeit rendeletben határozza meg. A törvényjavaslat szabályozza a felügyeleti díj fizetésének kötelezettsége alóli mentesülést is.

5. §

A digitális szolgáltatási koordinátor hatósági eljárásai vonatkozásában a törvényjavaslatban és a Rendeletben foglalt eltérésekkel az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény szabályait (a továbbiakban: Eht.) kell alkalmazni. Amennyiben az adott eljárásjogi kérdést sem a törvény, sem a Rendelet, sem az Eht. nem rendezi, az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) szabályait kell alkalmazni, ugyanis az Eht. a hatósági eljárások tekintetében az Ákr.-t háttérjogszabályként rendeli alkalmazni.

A hatósági eljárásjog világos, garanciális, ügyfélbarát és hatékony jogérvényesítést lehetővé tevő jogi rezsimet jelent, amely rendezi a hatóság és a külső jogalany (ügyfél) teljes jogviszonyrendszerét, a kezdettől a lezárásig az eljárás teljes menetét, rendjét, az ügyfelek számára garanciát jelentő intézményeket, és az ügyfelek közhatalommal szembeni jogvédelmét biztosító alanyi jogokat, továbbá tartalmazza a jogorvoslati szabályokat.

A törvényjavaslat 3. alcíme azt a szabályozási megoldást követi, hogy amennyiben a Rendeletből következően szükséges vagy egyébként a közvetítő szolgáltatások sajátosságai alapján az Eht. adott eljárásjogi jogintézményének és szabályozásának alkalmazása a joggyakorlatban értelmezési, jogalkalmazási kérdéseket vethet fel, akkor az adott jogintézményt külön szabályozza (például eljárási bírság).

Az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (a továbbiakban: Eüsztv.) alapján – az Eüsztv. 9. § (1) bekezdésben meghatározott eseteken túl – kizárólag törvényjavaslatban meghatározott esetekben kötelezhető az ügyfél elektronikus kapcsolattartásra. Annak érdekében, hogy a digitális szolgáltatási koordinátor eljárása elektronikus úton legyen lefolytatható azon közvetítő szolgáltatók esetében is, amelyek jogállásukból eredően az Eüsztv. alapján nem kötelesek elektronikus ügyintézésre, általánosan rögzíti a törvény a Magyarországon letelepedett közvetítő szolgáltatók vonatkozásában az elektronikus kapcsolattartást.

A Hatóság a törvényjavaslat alapján elektronikus űrlapokat fejleszt ki és tesz elérhetővé, a törvény és a Rendelet, valamint a digitális szolgáltatásra vonatkozó egyéb szabályok alapján fennálló, előírt adatszolgáltatások ezek használatával teljesítendőek. Az adatszolgáltatást a törvényjavaslat 12. §-a szabályozza.

A törvényjavaslat szerinti hatósági ügyek ügyintézési határideje kilencven nap, amit a törvényjavaslat és a Rendelet szerinti ügyek összetettsége, adott esetben az Európai Bizottsággal és a Testülettel való információcserre, együttműködés időigénye indokol.

6. §

A szakasz az Elnök külföldi és belföldi együttműködésének kereteit szabályozza. Nemzetközi vonatkozásban a más tagállambeli digitális szolgáltatási koordinátorok, az Európai Bizottság és a Testület együttműködésének és a velük való információcserre alapvető szabályait határozza meg, különösen a Rendelet 57–58. cikkével összefüggésben.

Az Elnök a Rendelet és e törvényjavaslat szerinti feladatainak ellátása érdekében az Eht. szabályai szerint együttműködik továbbá a versenyhatósággal, a fogyasztóvédelmi hatósággal és az adatvédelmi hatósággal. A Gazdasági Versenyhivatallal való együttműködés a digitális szolgáltatási piaci gazdasági verseny vonatkozásai tekintetében, illetve az irányadó hatásköri szabályoknak megfelelően a digitális szolgáltatások felhasználóit érintő egyes fogyasztóvédelmi kérdésekben merülhet fel, továbbá a fogyasztóvédelmet érintő egyes kérdésekben az általános fogyasztóvédelmi hatósággal való együttműködés is indokolt. A digitális szolgáltatások piacával kapcsolatos adatvédelmi kérdésekben a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósággal történő együttműködésre kerül sor az Eht. szabályai szerint.

A belföldi együttműködés az elektronikus hírközlési ágazatban alkalmazott és a gyakorlatban bevált szabályozás alapján történik. E szabályozás alapján a hírközlési ágazatban ezen együttműködések részletszabályait megállapodásban rögzítik a felek, ebből következően a digitális szolgáltatások tekintetében is e formában kerül kialakításra a kooperáció kerete a verseny-, a fogyasztóvédelmi és az adatvédelmi hatósággal.

7. §

A szakasz a titokvédelem speciális szabályait tartalmazza az Elnök hatósági eljárásai vonatkozásában. Az Ákr. alapján az Elnöknek az eljárás tartama alatt gondoskodnia kell arról, hogy a törvény által védett titok ne kerüljön nyilvánosságra, ne juthasson illetéktelen személy tudomására, és ezáltal a személyes adatok védelme biztosított

legyen. Ennek garanciális érvényesülése érdekében a hatósági eljárási jogviszony alanyai az egyes adatok tekintetében kérhetik az iratokba való betekintés, illetve az azokról történő másolat vagy feljegyzés készítésének korlátozását, tehát az adatok zárt kezelését. Az iratok zárt kezelése csak a közérdekből nyilvános, illetve jogszabályban meghatározottak szerint, egyébként törvény által védett titoknak nem minősíthető adatok esetén nem kérhető.

Az Ákr. vonatkozó, 28. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezéshez képest a törvényjavaslat a digitális szolgáltatásokkal kapcsolatos ügyekben a zártan kezelhető adatok csoportját – az eljárások sajátosságaihoz igazodóan – tágabban határozza meg, kiterjesztve a védelem lehetőségét (a közérdekből nyilvános, illetve jogszabályban meghatározottak szerint egyébként törvény által védett titoknak nem minősíthető adatok kivételével) a törvény által védett titokra, egyéb méltányolható érdekre, továbbá jelentős, piaci versennyel összefüggő szempontokra is.

Amennyiben az ügyfél, illetve az eljárás egyéb résztvevője által az Elnökhöz előterjesztett beadvány olyan adatokat is tartalmaz, amelyek zárt kezelését az ügyfél vagy az eljárás egyéb résztvevője szükségesnek tartja, kötelesek olyan iratváltozatot is készíteni, amelyben nem szerepelnek a zártan kezelendő adatok. Az Elnök mérlegelése alapján lehetősége van a zártan kezelt adatok megismerésére más közigazgatási hatóságnak, illetve állami szervnek két feltétel megvalósulása mellett. Egyrészt a megismerés e szervezetnek csak az adott hatósági ügy tárgyával kapcsolatos tevékenységeik ellátásához szükséges mértékű lehet, másrészt pedig biztosítaniuk kell, hogy az átadott adatok legalább olyan védelemben részesüljenek, mint az Elnöknél.

A hatósági eljárásban biztosítandó iratbetekintési jogra figyelemmel a Hatóság kivonatot készít az eljárás során keletkezett iratokról. A kivonat megfelel a vonatkozó jogszabályok által meghatározott tartalmi és formai követelményeknek, ugyanakkor természetesen nem tartalmazza azokat az adatokat, amelyek zárt kezelését kérte az ügyfél vagy az eljárás egyéb résztvevője, illetve semmilyen következtetés sem vonható le azok tekintetében.

Amennyiben az eljárás folyamán a törvényjavaslatban meghatározott okból a zárt adatkezelés feloldása válik szükségessé, az Elnök felhívhatja az ügyfelet és az eljárás egyéb résztvevőjét a zárt adatkezelés feloldására. A feloldás elmaradása esetén az Elnök bíróság előtt halasztó hatályú jogorvoslati kérelemmel (keresettel) támadható végzésben elrendelheti a zárt adatkezelés feloldását, ha az Elnök eljárásához vagy az ügyféli jogérvényesítés szempontjából ez feltétlenül szükséges. A bíróság a végzés felülvizsgálata tárgyában harminc napon belül dönt.

8. §

A szakasz a Rendelet 52. cikke szerinti eljárási bírságra vonatkozó kiegészítő szabályokat tartalmazza. Az eljárási bírság a Rendelet 52. cikk (3) bekezdés második mondatában hivatkozott, az eljárás lefolytatását akadályozó magatartások szankciója, a törvény a magyar jogrendszernek és jogi fogalmaknak megfelelően sorolja fel a bírsággalható magatartásokat, példálózó jelleggel.

Eljárási bírsággal mindazon személyek sújthatók, akikre vonatkozóan az Elnök eljárásában kötelezettséget állapíthat meg, így az ügyfél, az eljárás egyéb résztvevője, illetve bármely személy, aki a tényállás tisztázása során közreműködésre kötelezett.

Az eljárási bírság árbevételhez, forgalomhoz igazodó 1%-os maximuma megegyezik a Rendeletben előírt maximális aránnyal. A törvény kiegészítő bírságmaximumokat tartalmaz arra az esetre, amennyiben az árbevételi, forgalmi adatok nem állnak rendelkezésre.

Az adatszolgáltatási bírsághoz 12. § (10) bekezdés és a speciális, cselekvési tervhez kapcsolódó anyagi jogi bírsághoz 16. § (14) bekezdés hasonlóan az eljárási bírság esetében is tartalmazza a törvény a vezető tisztségviselő szankcionálásának jogintézményét.

9. §

Az Elnöknek lehetősége van arra, hogy a folyamatban lévő ügyben ideiglenes intézkedést rendeljen el, amennyiben a digitális szolgáltatás igénybe vevőinek széles körét érintő súlyos és közvetlenül fenyegető károk kockázatának elhárítása ezt indokolja és szükségessé teszi. Az ideiglenes intézkedés tartalma a szolgáltatásnyújtás feltételei vagy kötelezettségek meghatározására terjed ki, emellett a törvényjavaslat lehetővé teszi egyéb, az ügyhöz igazodó intézkedés elrendelését is, amely intézkedésnek szintén a digitális szolgáltatással kell összefüggésben állnia.

Az intézkedés időbeli hatálya legfeljebb kilencven nap, ezen belül pedig az eljárás végleges lezárásáig tart. Utóbbi időtartam is lerövidülhet, mivel az Elnök – akár hivatalból, akár kérelemre – visszavonhatja az intézkedést. Az intézkedés módosítására is lehetőséget biztosít a törvény, ami alapvetően a szolgáltatásnyújtás feltételeinek megváltoztatását, vagy az elrendelt kötelezettségek megváltoztatását jelenti. A törvényjavaslat azonban nem korlátozza azt, hogy az Elnök az intézkedés módosítása körében az eredetileg meghatározott szolgáltatásnyújtási feltételek mellett kötelezettséget is elrendeljen, vagy az eset körülményeihez igazodóan további intézkedéssel egészítse ki az eredetileg elrendelt ideiglenes intézkedést.

Az Elnök ideiglenes intézkedést elrendelő végzése közigazgatási perben támadható meg, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény szerinti általános keresetindítási határidőben (harminc nap). A bíróság az ügyben tizenöt napon belül határoz.

Az ideiglenes intézkedés iránti kérelem elutasítása esetén az Elnök az elutasítás indokait az eljárást lezáró érdemi döntésében rögzíti, így az elutasítás csak az érdemi döntés elleni keresetben támadható.

Az Elnök e törvényjavaslat szerinti ideiglenes intézkedését meg kell különböztetni az Ákr. által szabályozott ideiglenes intézkedéstől, figyelemmel arra, hogy az más tartalmú, eljárási hatású jogintézmény. A két intézmény lényegét összevetve az alábbiak állapíthatók meg:

- a) Az Ákr.-ben szabályozott ideiglenes intézkedés lényege, hogy azt az ideiglenes intézkedést, amelynek hiányában a késedelem elháríthatatlan kárral, veszéllyel vagy a személyiségi jogok elháríthatatlan sérelmével járna, a hatáskörrel és illetékességgel nem rendelkező hatóság hivatalból köteles megtenni. Az ideiglenes intézkedésről szóló végzés alapján a joghatósággal és hatáskörrel rendelkező illetékes hatóság felülvizsgálja a végzést és a végzés szerinti intézkedést, és amennyiben úgy ítéli szükségesnek, megteszi a hatáskörébe tartozó intézkedést.
- b) Az előbbiektől eltérően az e törvényben rögzített ideiglenes intézkedést a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Elnök rendeli el, és az konkrétan az adott ügyben szereplő ügyfél szolgáltatásnyújtásának feltételei megállapítására, a szolgáltatásnyújtással összefüggő kötelezettség megállapításra irányulhat. Mindezekon túl az Elnök az egyedi ügy tényállásának, körülményeinek mérlegelése alapján az ügyfél szolgáltatásnyújtásával összefüggésben más tartalmú ideiglenes intézkedést is elfogadhat. Az intézkedés indokoltságának, szükségességének vizsgálatát pedig a bíróság végzi.

10–11. §

A törvényjavaslat 4. alcíme az általános eljárásjogi szabályokat követően az Elnök egyes eljárásainak szabályait tartalmazza. A 10. § a magyar joghatóság alá tartozó szolgáltatók felügyeletére vonatkozó szabályokat, a panaszok benyújtására vonatkozó rendelkezéseket, a 11. § a társhatósági vagy a Testületől érkező felkérések, valamint a hivatalból tapasztalt, a Rendeletet érintő jogsértések vizsgálatának kérdését rendezi. Az egyes eljárásokat szabályozó cím részét képezik továbbá az adatszolgáltatási eljárásra (12. §) és a speciális nyilvántartásba vételi, nyilvántartás-vezetési, tanúsítási eljárásokra vonatkozó rendelkezések (13–15. §).

A 10–11. § tekintetében kiemelendő, hogy a hatósági felügyelet a jogérvényesítésnek az a formája, amelynek körében a közigazgatási szerv egyrészt a hatósági ellenőrzési jogkörével folyamatosan figyelemmel kíséri, ellenőrzi az önkéntes jogkövetéssel érvényesülő közigazgatási jogi normák és a hatósági döntések (címzettek általi) teljesítését. Másrészt a hatósági felügyeleti tevékenység dogmatikai összetételének jellemzői alapján a hatósági ellenőrzés mellett a hatóság ellátja, érvényesíti a jogszabályokban biztosított felügyeleti jogkörét, azaz alkalmazza a felügyeleti eszközrendszert. A hatósági felügyelet keretében a hatóság tehát hatósági ellenőrzést végez és amennyiben az ellenőrzés eredményeként jogszabálysértést állapít meg, alkalmazza a hatáskörébe utalt felügyeleti jogkört. Az ellenőrzést követően alkalmazható felügyeleti jogkör általános intézményei különösen:

- a) Esetleges jogszabályi felhatalmazás alapján azonnal végrehajtható hatósági intézkedés.
- b) Hivatalból hatósági eljárásindítás és annak eredményeként hatósági határozat meghozatala (például jogszerű állapot helyreállítása, jogszabálysértő állapot megszüntetése).
- c) Ha a hatósági ellenőrzés során megállapított jogszabálysértés tekintetében a hatóság nem rendelkezik hatáskörrel, akkor megkeresi az intézkedésre, eljárásra hatáskörrel rendelkező szervezetet és annak eljárását kezdeményezheti (eljárást kezdeményező aktus).

- d) Szankcióalkalmazás. A hatóság megállapítja a jogszabálysértésért való felelősséget vagy intézkedik annak – más szerv általi – megállapítása iránt:
- da) alkalmazza a hatáskörébe utalt szankciókat: például speciális anyagi jogi szankciót szab ki (lásd e törvény 16. §-át),
 - db) ha nincs hatásköre a szankció alkalmazására, illetve a jogsértés jellege, súlya más szankció alkalmazását teszi szükségessé, más (például szabálysértési, büntető-, polgári vagy egyéb) eljárást kezdeményezhet.

A hatósági felügyelet tehát elméleti alapon leegyszerűsítve a hatósági ellenőrzés eszközrendszere és az ellenőrzés eredményeként megállapított jogszabálysértés esetén hatósági intézkedés vagy jogalkalmazási aktus meghozatala, azon belül különösen szankcióalkalmazás.

A hatósági felügyeletet szervezeti szempontból megközelítve megállapítható, hogy a hatósági ellenőrzés lefolytatása és a felügyeleti jogkör alkalmazása elválhat egymástól. A hatósági ellenőrzést minden esetben az Ákr. szervei hatálya alá tartozó hatóság gyakorolja, ha azonban az ellenőrzés eredményeként jogszabálysértést tapasztal, akkor a felügyeleti jogkört ugyan alapesetben az ellenőrzést végző hatóság alkalmazza, de azt gyakorolhatja:

- a) a jogszabálysértés tekintetében hatósági hatáskörrel rendelkező (az ellenőrzést végző hatósághoz képest) más hatóság, illetve
- b) az Ákr. szervei hatálya alá nem tartozó szervezet (például bíróság) is.

A 10–11. § szerinti általános hatósági felügyelet tárgya a digitális szolgáltatásra vonatkozó szabályban foglaltak közvetítő szolgáltatók általi betartásának vizsgálata. A törvényjavaslat értelmező rendelkezése értelmében digitális szolgáltatásra vonatkozó szabály e törvény, annak felhatalmazása alapján a törvény végrehajtása tárgyában kibocsátott jogszabály, a digitális szolgáltatásra vonatkozó, közvetlenül alkalmazandó európai uniós jogi aktus, az Elnök határozata és az Elnök által az ügyféllel kötött hatósági szerződés.

A felügyelt szolgáltatók körébe azon személyek, szervezetek tartoznak, akik a letelepedésük (székhelyük) helye alapján, vagy a Rendelet 56. cikk (6) és (7) bekezdése szerint magyar joghatóság alá tartoznak. A letelepedés, székhely helye szerinti felügyeleti hatáskör a törvény 1. §-a mellett a Rendelet 56. § (1) bekezdésén alapul. A felügyeleti hatáskör nem terjed ki azon közvetítő szolgáltatókra és Rendeletbeli szabályokra, amelyek felügyeletére az Európai Bizottság rendelkezik hatáskörrel. Az online óriásplatformot (VLOP), illetve a nagyon népszerű online keresőprogramot (VLOSE) üzemeltető szolgáltatókra a rendszerszintű kockázatok kezelése érdekében a Rendelet speciális kötelezettségeket állapít meg, e szabályok felügyeletére a Bizottság hatásköre kizárólagos. A Bizottság felügyeli továbbá a Rendelet III. fejezete 5. szakaszában meghatározottaktól eltérő szabályainak betartását az online óriásplatformot és a nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók tekintetében. A Rendelet 56. cikk (4) bekezdése értelmében a Bizottság utóbbi felügyeleti hatásköre ugyanakkor nem kizárólagos, bizottsági eljárás hiányában a tagállami digitális szolgáltatási koordinátor is eljárhat.

A felügyeleti eljárás panasz alapján, más tagállam digitális szolgáltatási koordinátorának vagy a Digitális Szolgáltatások Európai Testületének felkérése alapján vagy hivatalból indulhat.

Az Elnök általános hatósági felügyeleti hatáskörét az Eht. vonatkozó szabályai szerint gyakorolja. Így a Rendelet 51. cikk (1) bekezdése szerinti vizsgálati hatáskörök gyakorlására az elektronikus hírközlési ügyekben alkalmazott tényállás-tisztázási eljárási eszközrendszer megfelelő alkalmazását írja elő a törvény.

A törvényjavaslat a Rendelet 53. cikkével összefüggésben tartalmazza a jogsértések tárgyában benyújtható panaszokra vonatkozó rendelkezéseket. Ha a panasz a közvetítő szolgáltatónak valamely jogsértő tartalomra (ideértve a szolgáltató szerződési feltételeivel össze nem egyeztethető tartalmat is) vonatkozó felhasználói bejelentés tárgyában hozott döntése ellen irányul, a panaszosnak a hatósági eljárás megindítása előtt igénybe kell vennie, ki kell mérítenie a szolgáltató belső panaszkezelési rendszere szerinti eljárási és jogorvoslási lehetőségeket. Ha a panaszos a panasz megtétele előtt nem mérítette ki a szolgáltató belső panaszkezelési rendszere szerinti jogorvoslási lehetőséget, az Elnök levélben tájékoztatja a panaszost az eljárási feltételről.

Ha a Rendelet vagy a törvény szabályai alapján az Elnök nem rendelkezik joghatósággal a felügyeleti eljárás megindítására, azonban a panasz alapján a Rendelet szabályainak megsértése valószínűsíthető, akkor a Rendelet 53. cikke alapján a panaszt a megsértett jogszabályi rendelkezés megjelölésével, a vizsgálatában feltárt tényekkel és adatokkal, a jogszabálysértés indokaival és az ügyre vonatkozó véleményével együtt továbbítja a közvetítő

szolgáltató letelepedési helye szerinti, joghatósággal rendelkező digitális szolgáltatási koordinátornak vagy a Bizottságnak.

12. §

A szakasz az adatszolgáltatási eljárás szabályait tartalmazza. A törvényjavaslat a Rendelet 51. cikk (6) bekezdésében írt szabályozási felhatalmazás alapján, az 51. cikk (1) bekezdése szerinti vizsgálati hatáskörök és az Elnök megfelelő feladatellátásának biztosítása érdekében rendezi az adatszolgáltatási eljárás garanciális szabályait.

A törvényjavaslat az adatszolgáltatással kapcsolatban rögzíti, hogy az Elnök hatósági határozatával kötelezheti a Magyarországon letelepedett, illetve a Rendelet 56. cikk (6) és (7) bekezdése szerint Magyarország joghatósága alá tartozó közvetítő szolgáltatót olyan adatok szolgáltatására, amelyek az Elnök hatósági és nem hatósági hatáskörébe utalt feladatok ellátásához szükségesek. E szakasz szerinti adatszolgáltatási kötelezettség előírása önálló hatósági ügy, amelyben a hatósági eljárás tárgya maga az adatszolgáltatási kötelezettség előírása és teljesítése.

Azért szükséges az adatszolgáltatási kötelezettség tekintetében önálló hatósági hatáskört és ügytípust telepíteni, mert a Rendelet 51. cikk (1) bekezdése szerinti vizsgálati hatáskörök vonatkozásában elengedhetetlen az adott ügyfajtához kapcsolódó adatok megismerése, értékelése, elemzése. Az előbbiekre tekintettel e rendelkezés feljogosítja az Elnököt, hogy önálló hatósági eljárásban kérjen adatot hatósági hatásköreinek gyakorlásához akkor is, ha az adott hatósági hatáskörben hatósági eljárás még nincs folyamatban.

Szintén adatszolgáltatási kötelezettség írható elő az Elnök nem hatósági ügyeinek, feladatainak megfelelő ellátásához is, így különösen az Európai Unió szerve vagy más tagállam digitális szolgáltatási koordinátora számára történő adatszolgáltatási vagy információátadási kötelezettség teljesítése érdekében.

A törvényjavaslat lehetőséget biztosít arra – a Rendelet 51. cikk (1) bekezdés a) pontjában foglaltakkal összhangban – hogy ne csak a digitális szolgáltatási piacon, hanem az ahhoz kapcsolódó más ágazatban tevékenységet végző vállalkozást is kötelezhessen adatszolgáltatásra.

Az Elnök indokolással ellátott megkeresésben kérheti a más tagállami digitális szolgáltatási koordinátorhoz benyújtott adatok átadását, amennyiben az érintett adat az Elnök uniós jog szerinti feladatainak teljesítéséhez szükséges és az adattal más tagállami szolgáltatási koordinátor rendelkezik. Az Elnök biztosítja, hogy az átadott adatok legalább olyan védelemben részesüljenek, mint az átadó digitális szolgáltatási koordinátornál.

Az adatszolgáltatás teljesítése során az adatszolgáltató felelős az adat tartalmának megfelelőségéért, időszerűségéért, hitelességéért, pontosságáért, helyességéért. Amennyiben az adatszolgáltatásra kötelezett a határozatban foglaltakat nem vagy nem megfelelően teljesíti, az Elnök bírságot szabhat ki, az e körben kiszabható bírság összegének meghatározása során követendő mérlegelési szempontokat szintén rögzíti a törvényjavaslat.

E §-ban szabályozott adatszolgáltatási kötelezettség esetében – annak specialitásaira tekintettel – sajátos, önálló jogorvoslatot szabályoz a törvény.

Az adatszolgáltatás kötelezettség elmulasztása vagy nem megfelelő teljesítése esetében az Elnök a Rendelet szabályai alapján, a (9)–(10) bekezdésben meghatározott mértékű bírságot szab ki a közvetítő szolgáltatóval szemben, továbbá bírsággal sújthatja a jogsértő szolgáltató vezető tisztségviselőjét is. A bírság összegének meghatározása során az Elnök köteles mérlegelni és egymáshoz viszonyítani az ügy összes körülményeit, a jogsértő árbevételét, az adatszolgáltatás nem teljesítésével okozott hátrányok súlyát.

13–15. §

Az Elnök a peren kívüli vitarendezési testületekről, a megbízható bejelentőkről és az ellenőrzött kutatókról hatósági nyilvántartást vezet, amely nyilvántartások közhitelesnek minősülnek. E nyilvántartások konstitutív hatályúak, vagyis a bejegyzés, módosítás, törlés az ügyfél jogát keletkezteti, módosítja, vagy megszünteti. A §-ok szabályozzák a nyilvántartásba vett adatokban bekövetkezett változások bejelentésének kötelezettségét is. A 13–14. §-okkal összefüggő eljárások és a nyilvántartások vezetésének részletes szabályait NMHH rendelet állapítja meg.

A 13. § alapján a Rendelet 21. cikke szerinti peren kívüli vitarendezési testület kérelmére az Elnök hatósági határozatban tanúsítja és nyilvántartásba veszi a vitarendezési testületet, ha az bizonyította, hogy eleget tesz a Rendelet 21. cikkében, valamint az NMHH Elnökének rendeletében meghatározott feltételeknek. A peren kívüli

vitarendezési testület a tanúsítást (és nyilvántartásba vételt) követően válik jogosulttá a tanúsítványban és a nyilvántartásban meghatározott tárgykörben indított jogviták bírósági eljárásán kívüli rendezésére.

A Rendelet 22. cikke szerinti azon bejelentőket, amelyek az online platformot üzemeltető szolgáltatóktól függetlenek, továbbá megfelelő szakértelemmel és hozzáértéssel rendelkeznek a jogellenes tartalom észlelése, azonosítása terén, valamint pontosan és tárgyilagosan tesznek bejelentéseket – kérelmükre – az Elnök határozatával megbízható bejelentővé minősíti és nyilvántartásba veszi.

A 15. § alapján, a Magyarországon letelepedett kutatót kérelmére az Elnök ellenőrzött kutatóként nyilvántartásba veszi, ha igazolja, hogy megfelel a Rendelet 40. cikk (8) bekezdésében meghatározott feltételeknek, továbbá a kutatás célja hozzájárul a Rendelet 34. cikk (1) bekezdése szerint meghatározott, az Európai Unióban felmerülő rendszerszintű kockázatok felderítéséhez, azonosításához és megértéséhez, valamint a 35. cikk szerinti kockázatsökkentési intézkedések megfelelőségének, hatékonyságának és hatásainak értékeléséhez. Az ellenőrzött kutatói státusz megkönnyíti a kutató számára, hogy az online óráplatformot vagy nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók adataihoz hozzáférjen a Rendelet 40. cikke szerint.

16. §

A törvényjavaslat önálló alcímben és logikai rendszerben tartalmazza az Elnök által a jogsértővel szemben alkalmazható anyagi jogi jogkövetkezményeket. Ennek indoka egyrészt, hogy eleget tegyen a jogkövetkezmények és azon belül is kiemelten a közigazgatási anyagi jogi szankciókkal kapcsolatos jogszabályi és jogelméleti elvárásoknak, másrészt, hogy a jogállamiság és a jogbiztonság elveinek megfelelő modern és objektív szankciórendszert alakítson ki a Rendelet által szabott keretekre is figyelemmel.

A törvényjavaslat alapelvei szinten rögzíti, hogy a jogsértővel szemben alkalmazható jogkövetkezmények megállapítása körében minden esetben az arányosság és a fokozatosság elvének megfelelően kell eljárnia az Elnöknek, azaz a digitális szolgáltatási koordinátornak. A szankciórendszer eleget tesz továbbá a jogtudomány és a joggyakorlat, valamint a bírói ítélezési gyakorlat által a szankcionáló normák tekintetében támasztott követelményeknek, elvárásoknak. Mindezzel együttesen pedig tág, ugyanakkor a jogállamiság és a jogbiztonság elveinek megfelelően körülhatárolt mérlegelési jogkört biztosít az Elnök számára.

A törvényjavaslatban foglalt jogkövetkezmények rendszere kettős alapon nyugszik, a felhívás és a szankció jogintézményének alkalmazhatóságán. A törvényjavaslat alapján ugyanis az Elnök nem ismételt (első alkalommal elkövetett) csekély súlyú jogsértés esetén jogosult – mérlegelési szempontok alkalmazása nélkül – végzésben felhívást kibocsátani a megsértett rend helyreállítása, a felhívás címzettje jogkövető magatartásának elérése érdekében, vagyis a jogalkalmazó a felhívásban figyelmezteti a jogsértőt magatartásának jogellenes mivoltára és határidőt szab a jogsértő magatartás megszüntetésére, a jövőbeni jogsértésektől való tartózkodásra, valamint a jogszerű magatartás tanúsítására. Ezt követően a felhívásban foglaltak be nem tartása esetén, vagy abban az esetben, ha a jogalkalmazó a felhívás alkalmazását nem tartja megfelelő eszköznek céljai elérésére (úgy ítéli meg, hogy a felhívás alkalmatlan, csupán késlelteti a rend helyreállítását), az Elnök a törvényjavaslat által szabályozott rendszerben szankció kiszabására jogosult.

A törvényjavaslat – alkalmazkodva a digitális szolgáltatások sajátosságaihoz – további változatos szankciótípusok alkalmazását teszi lehetővé. Így az Elnök a jogsértő magatartás tanúsítását megtilthatja, kötelezhet a jogsértés megszüntetésére, valamint a Rendelet, illetve e törvény céljainak megvalósítása érdekében kötelezettséget állapíthat meg, továbbá kötelezheti a közvetítő szolgáltatót a határozatban megszabott módon és ideig közleménynek vagy a határozatnak az internetes honlapja nyitóoldalán való közzétételére, vagy bírságot szabhat ki.

A szankció mértékének és típusának meghatározása körében a törvényjavaslat eleget tesz a közigazgatási anyagi jogi szankciót szabályozó jogszabályokkal szemben támasztott egyik legfőbb igénynek, mivel meghatározza a kötelezően értékelendő mérlegelési szempontok körét. Az Elnök így elsősorban a jogsértés súlyára, a jogsértés ismételtségére, folyamatosságára, időtartamára, a jogsértéssel elért vagyoni előnyre, valamint a jogsértéssel okozott érdeksérelemre, az érdekséreelmet szenvedett és a veszélyeztetett személyek számára, illetve a jogsértéssel okozott kárra és a jogsértés piacra gyakorolt hatására tekintettel határozza meg az alkalmazandó szankciót, továbbá annak mértékét. Természetesen a törvényjavaslatban megjelenített szempontok mellett az Elnök az egyedi ügy sajátosságainak megfelelően más szempontokat is értékelhet.

A jogkövetkezmények szabályozásának körében a törvény az ügyféllel való együttműködés jegyében, a közérdek szempontjait is figyelembe véve lehetővé teszi, hogy az Elnök hatósági szerződés keretében rendezze a szolgáltatóval a jogsértéssel okozott következmények orvoslását.

Az Elnök szankcióalkalmazás alternatívájaként, a közérdek és az ügyfél érdekére figyelemmel az ügy előnyös, és hatékony rendezése érdekében a közvetítő szolgáltató által felajánlott önkéntes kötelezettségvállalást elfogadhatja és hatósági szerződés keretében kötelezővé teheti. A hatósági szerződéskötés kapcsolódhat a Rendeletben meghatározott azon esethez, mikor a közvetítő szolgáltató a Rendeletnek való megfelelés érdekében, önként, illetve az Elnök felkérésére cselekvési tervben fogadja el a jogsértés megszüntetéséhez szükséges intézkedéseket. Az Elnök a közvetítő szolgáltató által a cselekvési tervben felajánlott kötelezettségvállalást elfogadhatja és kötelezővé teheti, valamint e tárgyban az Eht. szabályai szerint hatósági szerződést köthet a közvetítő szolgáltatóval. Ha a közvetítő szolgáltató nem tesz eleget az Elnök felhívásának és nem készíti el a cselekvési tervet, illetve a cselekvési terv hiányos, nem bírálható el, vagy egyébként nem felel meg a digitális szolgáltatásra vonatkozó szabálynak, az Elnök határozatában megállapíthatja a cselekvési terv tartalmát. Az Elnök felhívására a cselekvési terv végrehajtásáról a szolgáltató jelentést tesz.

A cselekvési terv nem vagy nem megfelelő végrehajtása esetén az Elnök bírságot szabhat ki, vagy bírsággal sújthatja a közvetítő szolgáltató vezető tisztségviselőjét. A vezető tisztségviselő szankcionálása több ágazatban ismert és alkalmazott szankció típus, melynek jogtudományi alapja a szervezet jogsértésének „beszámítása”, vagyis a vezető felelőssége vonása azon az elven, hogy ő képes hatni a szervezet működésére, így akár képes a jogsértés megakadályozására is.

Ha az Elnök úgy ítéli meg, hogy a jogsértést nem orvosolták, vagy folytatódik és súlyos károkat okoz, élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztet, az Elnök – a bíróság döntése alapján – korlátozhatja a szolgáltatáshoz való hozzáférést, vagy a szolgáltatás felfüggesztésére kötelezheti a közvetítő szolgáltatót.

17. §

A Rendelet 21. cikke lehetővé teszi, hogy ha az online platformot üzemeltető közvetítő szolgáltató és a szolgáltatás igénybe vevője a szolgáltató belső panaszkezelési rendszere útján nem tudja rendezni a jogvitáját, az igénybe vevő a tanúsított és nyilvántartásba vett valamely peren kívüli vitarendezési testülethez fordulhasson. A szakasz a vitarendezési testületek működésére vonatkozó, a hazai jogrendszerhez igazodó részletszabályokat tartalmazza. Ennek keretében egyértelművé teszi, hogy a vitarendezési testület nem minősül közigazgatási szervnek, hatóságnak, nem rendelkezik bírósági vagy hatósági jogkörrel. A vitarendezési testületek eljárására, működésére vonatkozó részletes szabályok NMHH rendeletben kerülnek meghatározásra azzal, hogy a testület az ügyrendjét maga állapítja meg.

A vitarendezési testület Elnöknek történő jelentéstételi kötelezettsége a Rendelet 21. cikk (4) bekezdésén alapul, a vitarendezési testületek együttműködési kötelezettségének alapja pedig a joggyakorlat fejlesztése.

18–19. §

A Rendelet 21. cikke lehetővé teszi, hogy amennyiben az online platformot üzemeltető közvetítő szolgáltató és a szolgáltatás igénybe vevője nem tudják rendezni jogvitájukat a szolgáltató belső panaszkezelési rendszere útján, az igénybe vevő a 13. § szerint tanúsított, és nyilvántartásba vett valamely peren kívüli vitarendezési testülethez fordulhasson.

A vitarendezési testület működése szempontjából a törvény csak az eljárásra, működésre vonatkozó kereteket határozza meg, e keretek között a részletes szabályokat az NMHH Elnökének rendelete, továbbá a vitarendezési testület ügyrendje rendezi. Az Elnöknek történő jelentéstételi kötelezettség a Rendelet 21. cikk (4) bekezdéséből fakad, a vitarendezési testületek együttműködési kötelezettségének alapja pedig a joggyakorlat fejlesztése.

A vitarendezési testület eljárása nem hatósági eljárás, hatósági hatáskört e testület nem gyakorolhat. A vitarendezési testülethez benyújtott jogvitarendezési kezdeményezés vagy panasz tehát nem hatósági ügy.

A vitarendezési testület eljárása az online platform szolgáltatást igénybe vevő (kérelmező) kérelmére indul; fontos előfeltétele azonban az eljárás kezdeményezésének, hogy a kérelmezőnek elsőként igénybe kell vennie a Rendelet

20. cikke szerinti belső panaszkezelési eljárást. Ennek hiányában a vitarendezési testület tájékoztatja a kérelmezőt a fenti eljárási előfeltételről.

A vitarendezési testület tizenöt napon belül értesíti a kérelmezőt, ha a kérelme nyilvánvalóan alaptalan vagy nem tartozik a hatáskörébe, szükség szerint tájékoztatva a kérelmezőt a jogairól.

A vitarendezési testület eljárása során a vitás ügy egyezségeen alapuló rendezésének megkísérlésére törekszik, egyezség hiányában a jogvita érdemében kötelezést tartalmazó döntést hoz, amennyiben a szolgáltató alávetette magát a vitarendezési testület döntésének és a kérelem megalapozott volt. Abban az esetben, ha a szolgáltató nem ismeri el magára nézve kötelezőnek a vitarendezési testület döntését, a testület ajánlást tesz, amennyiben pedig a kérelem megalapozatlan, kérelmet elutasító döntést hoz. A kötelezést tartalmazó döntésben, illetve az ajánlásban foglaltak végrehajtásáról a közvetítő szolgáltatónak tájékoztatnia kell a vitarendezési testületet. Ha az abban foglaltakat figyelmen kívül hagyja, vagy azoknak nem tesz eleget, a vitarendezési testület felhívja a megfelelő magatartás tanúsítására, amelynek eredménytelensége esetén a vitarendezési testület nyilvánosságra hozza az ügyet, továbbá az Elnök részére készített éves jelentésében információt szolgáltat a jogvita részleteiről.

20. §

Az Online Platform Vitarendező Tanács (a továbbiakban: Tanács) az NMHH által működtetett és szakmailag független vitarendezési testület, e § a Tanács működésére, összetételére vonatkozó szabályokat tartalmazza.

A Tanács az Elnök által kinevezett elnökből és NMHH rendeletben meghatározott számú tagból áll, akiket e rendeletben meghatározott, digitális szolgáltatásokkal összefüggő tevékenységet végző szervezetek jelölnek. A jelöltek közül az Elnök nevezi ki a tagokat. Az előírt időtartamú szakmai tapasztalaton túlmenően, a testületi alkalmasság minimum feltétele a jogi végzettség, további feltételek pedig NMHH rendeletben írhatók elő.

Az elnök, valamint a tagok megbízatása – igazodva a Rendelet 21. cikkében meghatározott maximalizált időtartamhoz – 5 évre szól.

21. §

A Rendelet 9. és 10. cikke lehetővé teszi a bíróságok vagy közigazgatási hatóságok számára, hogy jogellenes tartalom eltávolítása érdekében, vagy információszolgáltatásra vonatkozóan végzéseket bocsássanak ki a Rendelet hatálya alá tartozó közvetítő szolgáltatók vonatkozásában. A Rendelet 9. cikk (3) bekezdése, valamint 10. cikk (3) bekezdése előírja a végzést kibocsátó hatóságok számára, hogy ezen végzéseiket a közvetítő szolgáltatótól a végzés végrehajtására vonatkozóan kapott információkkal együtt továbbítsák a kibocsátó hatóság szerinti tagállam digitális szolgáltatási koordinátorának. E § ezen kötelezettséggel összefüggésben rögzíti, hogy az NMHH rendeletben meghatározott módon és formában kell a végzéseket továbbítani az Elnök, mint digitális szolgáltatási koordinátor számára.

22. §

E § tartalmazza a törvény végrehajtásához szükséges részletszabályok megalkotására vonatkozó felhatalmazásokat az Elnök számára.

23. §

Hatályba léptető rendelkezés.

24. §

Sarkalatossági záradék.

25. §

Jogharmonizációs klauzula.

26. §

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény módosítása az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény (a továbbiakban: Ekertv.) fogalomrendszerének pontosítására tekintettel.

27. §

Az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény (a továbbiakban: Ekertv.) fogalom meghatározásainak módosítása.

28. §

A jogérvényesítési rendszer hatékonyságának növelése érdekében a törvényjavaslat rögzíti, hogy a Gyermekvédelmi Internet-kerekasztal a bejelentés alapján tájékoztatja a bejelentőt az Online Platform Vitarendező Tanácsnál indítható eljárás lehetőségéről, ha a bejelentés az törvény hatálya alá tartozó szolgáltatással kapcsolatos.

29. §

A közvetítő szolgáltató mentesülését szabályozza az általa nyújtott szolgáltatás keretében az információ hozzáférhetővé tételével okozott kárért való felelősség alól.

30. §

A videómegosztóplatform-szolgáltatások piacának gyors változásai miatt és annak érdekében, hogy a nyilvántartás a valóságnak megfelelő adatokat tartalmazzon, indokolt a törlési indokként szereplő időszak megjelölése. Emellett indokolt a videómegosztóplatform-szolgáltatások korábbi törlési eseteinek kiegészítése is, megteremtve a törlés jogalapját esetleges szolgáltatói megszűnés esetére.

31–32. §

Szövegponosító, jogtechnikai módosítások.

33. §

Az Mttv. módosítása a digitális szolgáltatási koordinátorként kijelölt Elnök önálló hatáskörből eredő feladatokat önállóan látja el.

34. §

A Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény módosításával rögzítésre kerül, hogy a Hatóság Elnöke felügyeleti díjat állapíthat meg.

35. §

A kiberbiztonsági tanúsításról és a kiberbiztonsági felügyeletről szóló 2023. évi XXIII. törvény módosítása az Ekertv. fogalomrendszerének pontosítására tekintettel.

Végső előterjesztői indokolás az importárak karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmusról szóló 2023. évi CV. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, továbbá a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelentő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

A törvényjavaslat célja az Európai Unió jogának való megfelelés, az importárak karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmus létrehozásáról szóló, 2023. május 10-i (EU) 2023/956 európai parlamenti és a tanácsi rendelet (a továbbiakban: CBAM Rendelet), valamint az (EU) 2023/1773 bizottsági végrehajtási rendelet megfelelő hazai végrehajtásához szükséges kiegészítő szabályozás megalkotása révén.

Az európai uniós rendeletben elfogadott, az importárak karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmus (Carbon Border Adjustment Mechanism – a továbbiakban: CBAM) célja, hogy az Európai Unió (a továbbiakban: EU) belső piacán megtermelt cement, villamos energia, műtrágya, vas és acél, alumínium, valamint hidrogén globálisan is versenyképes maradjon az EU szigorodó üvegházhatású gáz kibocsátás-csökkentési céljai mellett, ezért az EU-ba importált termékekre 2026. január 1. napjától kezdődően kivetésre kerül egy díj.

Ahogy ugyanis az EU növeli saját éghajlat-politikai ambícióit, és amíg számos nem uniós országban kevésbé szigorú klímapolitika érvényesül, egyes iparágakban fennáll az úgynevezett „szénátszivárgás” veszélye. A szénátszivárgás akkor következik be, amikor az EU-ban székhellyel rendelkező vállalatok a szén-dioxid-intenzív termelést külföldre helyezik át olyan országokba, ahol az EU-nál kevésbé szigorú klímapolitika van érvényben, vagy amikor az uniós termékeket széndioxid-intenzívebb importtermékekkel helyettesítik.

A CBAM fokozatos bevezetése összhangban van az EU üvegházhatású gáz kibocsátáskereskedelmi rendszere (a továbbiakban: EU ETS) keretében ingyenesen kiosztott kibocsátási egységek fokozatos megszüntetésével, hogy támogassa az EU iparának szén-dioxid-mentesítését. A CBAM Rendelet bizonyos rendelkezései 2023. október 1. napjától alkalmazandók, amikor is elindul egy átmeneti időszak, amelyben az érintett vállalatok egyelőre jelentéstételi kötelezettséggel bírnak, anélkül, hogy pénzügyi ellentételezést fizetnének. A rendszer éles működése 2026. január 1-től indul.

Az átmeneti időszak során előírt jelentéstételi kötelezettségek miatt szükséges a megfelelő hazai jogszabályi keret, a végrehajtás érdekében kiegészítő szabályozás mielőbbi kidolgozása. A CBAM Rendelet 11. cikke értelmében a tagállamoknak illetékes hatóságot kell kijelölniük a CBAM végrehajtására. A törvény ezért javaslatot tesz a hazai CBAM-hatóság kormányrendeletben történő kijelölésére és CBAM jelentéstételi kötelezettséggel kapcsolatos hatósági eljárás szabályozására.

A CBAM Rendelet megalkotása mögött meghúzódó kibocsátás-csökkentési és zöldítési célok összecsengenek a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben meghatározott EU ETS célkitűzésekkel. Az EU ETS irányelv érvényesülését a hazai jogban az üvegházhatású gázok közösségi kereskedelmi rendszerében és az erőfeszítés-megosztási határozat végrehajtásában történő részvételről szóló 2012. évi CCXVII. törvény, továbbá az üvegházhatású gázok közösségi kereskedelmi rendszerében és az erőfeszítés-megosztási határozat végrehajtásában való részvételről szóló 2012. évi CCXVII. törvény végrehajtásának egyes szabályairól szóló 410/2012. (XII. 28.) Korm. rendelet biztosítja.

A környezet- és klímavédelmi szempontok között tehát található átfedés, ugyanakkor a kötelezett kör meghatározása a két terület (CBAM, illetve EU ETS) között jelentősen eltér. A CBAM Rendelet hatálya alá tartozást ugyanis az Európai Unióba történő szabad forgalomba bocsátás alapozza meg, a kötelezettségek ebben az esetben tehát az EU ETS-től eltérően nem a közvetlen kibocsátókra (ipari vállalatokra), hanem az importőrökre, illetve azok közvetett vámjogi képviselőire terjednek ki. Fontos kihangsúlyozni továbbá, hogy az EU ETS és a CBAM rendszere a CBAM Rendelet alkalmazandó rendelkezései alapján élesen elkülönülnek egymástól.

A fentiekre, valamint arra tekintettel, hogy a magyar jogszabályi környezet jelenleg egyáltalán nem tartalmaz rendelkezést az importárúk karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmust illetően, indokoltnak mutatkozik új törvény, valamint annak végrehajtását szolgáló Korm. rendelet megalkotása ebben a tárgykörben.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1. §

A törvényjavaslat 1. §-a tartalmazza az importárúk karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmus létrehozásáról szóló, 2023. május 10-i (EU) 2023/956 európai parlamenti és a tanácsi rendelet (a továbbiakban: CBAM Rendelet) rendelkezéseivel összhangban a tárgyi hatályt, valamint a hatály alóli kivételi kört. A tárgyi hatály szabályozása során szükséges utalni a CBAM Rendelet 2. cikkére, azzal, hogy új normatív szabályozásként az alanyi kör, azaz a Magyarország területén letelepedett importőr vagy közvetett vámjogi képviselő személye kerül nevesítésre. A tárgyi hatály alóli kivétel kör a jogalkalmazás egységességének biztosítása és a jogkövetés megkönnyítése érdekében szintén ezen § keretein belül kerül meghatározásra.

2. §

A törvényjavaslat értelmező rendelkezésként rögzíti a CBAM Rendelet 11. cikk szerinti illetékes tagállami hatóság meghatározását.

3–5. §

A törvényjavaslat 3–5. §-i a Magyarország területén letelepedett importőrök, illetve közvetett vámjogi képviselők CBAM jelentéstételi kötelezettségével kapcsolatos részletszabályokat tartalmazzák. A jogszabályhelyek egyértelműen rendezik azt a kérdést, hogy a törvény hatálya alá tartozó alanyi körnek, azaz a Magyarország területén letelepedett importőröknek vagy közvetett vámjogi képviselőknek milyen tartalommal, és milyen határidővel kell teljesíteniük a jelentéstételi kötelezettséget. Amennyiben azonban a már lejelentett adatok tekintetében valamilyen módosítás megtétele válik indokolttá, szükséges azt is szabályozni, hogy a jelentéstételi kötelezettek milyen határidővel módosíthatják a már leadott jelentésüket. Ezt a hivatkozott jogszabályhelyek szintén egyértelműen meghatározzák.

A CBAM Rendelet 33. cikkével összhangban szintén rendezésre kerül, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal teljesíti a CBAM Rendeletben meghatározott tájékoztatási kötelezettségét. Itt a CBAM Rendelethez képest új normatív tartalmat a tájékoztatási kötelezettség alanyának, azaz a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnak a nevesítése jelenti. A hazai vámjogszabályok felülvizsgálatára és módosítására ezzel kapcsolatban ugyanakkor nincs szükség.

6–8. §

A törvényjavaslat 6–8. §-i előírásokat tartalmaznak a jelentéstételi kötelezettséggel kapcsolatos egyes hatósági tevékenységek, a hatósági eljárás keretszabályainak, valamint a hatóság döntései ellen igénybe vehető jogorvoslat meghatározásával.

A törvényjavaslat 6. §-ban – összhangban a CBAM Rendeletben meghatározott, az illetékes hatóságok és vámhatóságok közötti gördülékeny együttműködés és zavartalan információáramlás célkitűzéseivel – szabályozza a vámtitoknak minősülő adatok továbbítását. A CBAM-hatósággént kormányrendeletben nevesítésre kerülő Nemzeti Klímavédelmi Hatóság és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal között az uniós vámjog végrehajtásáról szóló 2017. évi CLII. törvény 29. § (1) bekezdés en) alpontja alapján lehetőség nyílik a tényállás tisztázásához és az eljárás lefolytatásához szükséges mértékben a vámtitkok Nemzeti Adó- és Vámhivatal általi megküldésére. Ugyanezen törvény 29. § (2) bekezdés alapján a vámtitokról való tájékoztatás azon adatokra terjedhet ki, amelyek kezelésére az (1) bekezdés szerinti szervek törvény alapján jogosultak. Annak érdekében, hogy a CBAM-hatóság megkérhesse a vámtitkot képező adatokat, szükségszerűnek mutatkozik a törvényben ennek megfogalmazása.

Részletesen szabályozza a 6. § a CBAM-hatóság elektronikus rendszer üzemeltetésére vonatkozó előírásokat. Ebben a szabályozásban megjelenik a célhoz kötöttség elve, hiszen a CBAM-hatóság az adatokat a fizetési kötelezettségek megállapítása, nyilvántartási, valamint adatszolgáltatási, jelentéstételi és tájékoztatási kötelezettségek teljesítése,

ellenőrzése érdekében kezeli. Ezt követően a nyilvántartott adatok köre kerül meghatározásra, amely a célhoz kötöttség elvének figyelembevételére alapján teremti meg az összhangot az adatkezelés célja és a kezelt adatok terjedelme között. A nyilvántartott adatok tekintetében a CBAM-hatóság elektronikus rendszere nem minősül közhiteles nyilvántartásnak, így amennyiben a személy- és lakcímnilyvántartásában, a cégnyilvántartásban és az egyéni vállalkozók nyilvántartásában valamilyen, az e törvény hatálya alá tartozó bármely jogalanyt érintően adatmódosulás következik be, ezt az adatváltozást a CBAM-hatóság átvezeti és a továbbiakban ezen javított adatokat használja.

A törvényjavaslat 7. §-a tartalmazza a hatósági eljárás ágazati keretszabályait. Ez a szabályozási mechanizmus teremti meg az összhangot a CBAM Rendelet és az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) között. A törvény az Ákr. hatósági eljárásokra vonatkozó előírásainak szellemiségét követi azzal, hogy ott, ahol a CBAM Rendeletben foglaltak alapján szükséges a kohézió megteremtése, ott az Ákr. vonatkozó előírásait érintően kiegészítő rendelkezéseket tartalmaz, ilyenek például a hatósági eljárások Európai Bizottság tájékoztatása alapján történő megindítására vonatkozó előírások, a CBAM-hatóság eljárás lefolytatására jogosult alkalmazottja személyazonosságának igazolására vonatkozó előírások, illetve az ezen kiegészítő rendelkezések megfelelő alkalmazásához szükséges részletszabályok.

A törvényjavaslat 8. §-a tartalmazza a jogorvoslati rendelkezéseket, különös tekintettel a fellebbezés kizártságát. Ugyan az Ákr. a fellebbezés kizártságát főszabályként nevesíti, a CBAM Rendelet rendelkezései alapján azonban az illetékes tagállami hatóságokat terhelő tájékoztatási kötelezettség a fellebbezési jogra is kiterjed. A CBAM Rendelet angol nyelven a „right to appeal”, illetve „to appeal” kifejezéseket használja, amely tartalmilag nem pusztán a fellebbezéshez való jogot, hanem valamennyi jogorvoslati lehetőséget magában foglalja. Ezen CBAM Rendeletbeli előírásra, valamint az Ákr. főszabályára tekintettel az összhangot kizárólag a fellebbezési jog kizártságának e törvényben történő megfogalmazása teremti meg. Szintén rendelkezik a törvény a CBAM kötelezettségszegési bírságot megtámadó határozatot megtámadó keresetlevél benyújtásának a végrehajtásra történő halasztó hatályáról. A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 39. § (6) bekezdése főszabályként nevesíti, hogy a keresetlevél benyújtásának a közigazgatási cselekmény hatályosulására nincs halasztó hatálya, kivéve ha törvény ettől eltérően rendelkezik. Az ügyféli jogosultságok maradéktalan érvényesülésére valamint a CBAM kötelezettségszegési bírság mértékére tekintettel így a törvény – a vitás helyzet rendezéséig – kifejezetten rendelkezik a keresetlevél benyújtásának halasztó hatályáról.

A törvényjavaslat nevesíti a CBAM-hatóság döntése elleni perre a Fővárosi Törvényszék kizárólagos illetékességét.

9–10. §

A törvényjavaslat 9. §-a jogkövetkezményként CBAM kötelezettségszegési bírságot ír elő arra az esetre, ha az importőr vagy közvetett vámjogi képviselő a CBAM Rendelet 35. cikke szerinti jelentéstételi kötelezettségének nem vagy nem megfelelően tesz eleget. A 9. § a CBAM Rendelet, valamint a CBAM Rendelet végrehajtására kiadott, az EU Bizottság 2023/1773 végrehajtási rendeletének előírásai között teremti meg az összhangot. A kohézió elősegítését szolgálja a közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló 2017. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Szankció tv.) alapján a bírság meghatározásakor figyelembe veendő szempontok kiegészítése, valamint a CBAM Rendelet célkitűzéseinek elősegítését szolgálja – a Szankció tv. rendelkezéseinek megfelelően – a figyelmeztetés szankció kizártságára vonatkozó rendelkezés.

A törvényjavaslat 10. §-a rögzíti, hogy a CBAM kötelezettségszegési bírság a központi költségvetés bevétele. A CBAM kötelezettségszegési bírság megfizetésének tekintetében a törvény lehetőséget teremt részletfizetés, illetve fizetési halasztás kérésére, amelyről a CBAM-hatóság – az ügyfél körülményeinek gondos mérlegelésével – dönt. A szabályozás kifejezetten rögzíti, hogy fizetési halasztás engedélyezése esetén a határidő elmulasztása, részletfizetés esetén bármely részlet megfizetésének elmulasztása egyúttal a CBAM kötelezettségszegési bírság teljes összegének, illetve az abból még fennmaradó összeg egészének azonnali esedékességét jelenti.

11. §

A törvényjavaslat 11. §-a felhatalmazást ad a Kormánynak, hogy rendeletben szabályozza azokat a kérdéseket, amely az e törvényben meghatározott szabályok értelmezése és alkalmazása szempontjából szükségesek. Így tehát a Kormány felhatalmazást kap arra, hogy rendeletben szabályozza a CBAM-hatóság kijelölését, a Magyarország területén letelepedett importőrnek, illetve közvetett vámjogi képviselőnek a CBAM Rendelet 35. cikkében

meghatározott jelentéstételi kötelezettsége ellenőrzésének részletes szabályait, a CBAM kötelezettségszegési bírság mértékét, megfizetésének határidejét, a bírság megfizetése módjának részletes szabályait.

12. §

A törvényjavaslat 12. §-a rendelkezik a törvény hatálybalépésének időpontjáról.

13. §

A törvényjavaslat 13. §-a jogharmonizációs záradékot tartalmaz. Ezen jogszabályhely rögzíti, hogy a törvény a végrehajtására kiadott kormányrendelettel együtt a CBAM Rendelet, valamint az EU Bizottság 2023/1773 végrehajtási rendeletének végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapít meg.

Végső előterjesztői indokolás a sporttal összefüggő törvények módosításáról szóló 2023. évi CVI. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdése a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

A sportról szóló 2004. évi I. törvény (a továbbiakban: Stv.) 2004. március 13-i hatályba lépése óta szolgál hazánkban a szervezett sport háttérjogszabályaként, átfogóan szabályozva a sportolók, a sportszervezetek jogállását, a sportszövetségek működését, a sport versenyrendszerét, a sport szakterülethez kapcsolódó kereskedelmi szerződéseket, a sportköztestületeket, meghatározva az állam és a helyi önkormányzatok sporttal kapcsolatos feladatait, a sport állami támogatási rendszerét, valamint a sportrendezvények szervezéséhez kapcsolódó szabályokat. Az Stv. rendelkezései évről évre kis mértékben módosultak, több alkalommal teljes fejezetek kerültek átalakításra, azonban az Stv. szerkezete és alapvető megállapításai kiállták az idő próbáját, azok a magyar sport szervezetének és működésének biztos alapját jelentik.

A Törvényjavaslat a sportszféra gyakorlati javaslatait figyelembe véve tervezi a szakmai munka alapjául szolgáló szabályozási hátteret akként módosítani, hogy az teljes mértékben megfeleljen a XXI. század kihívásainak, hatékony és szakértelmen alapuló szimbíózist biztosítson a jogi háttér és az élősport elvárásai között.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1. §

Felhatalmazó rendelkezést tartalmaz a TAJ-szám Nemzeti Sportinformációs Rendszerben (a továbbiakban: NSR) történő kezelésére vonatkozóan.

2–4. §, 7–12. §

A jelenlegi szabályozás nem ad pontos képet arról, hogy Magyarországon hány sportoló sportol szervezett keretek között, hány igazolt sportoló van hazánkban. A szakszövetségeknek csak a versenyengedéllyel rendelkező sportolók számáról van hivatalos tudomásuk, valamint az Országos Sportegészségügyi Intézet (a továbbiakban: OSEI) által kiadott sportorvosi engedélyek határoznak meg egy sportolói/versenyzői kört, azonban az igazolt és szervezett keretek között sportolók száma ennél sokkal nagyobb. A fentieken túl gyakorlati szempontok szükségessé teszik a sportoló és a sportszervezet közötti jogviszony-típusok rendezését, hiszen a sportszervezetek nagy részének

az Stv.-ben meghatározott jogszabályi keretek gyakorlatba történő átültetése nehézségekbe ütközik. Ennek következtében kerül bevezetésre a regisztrált sportoló fogalma.

Az új kategória lényegét az adja, hogy a sportszervezet (sportegyesület, sportvállalkozás, sportakadémia, utánpótlás-nevelés fejlesztését végző alapítvány) köteles minden sportolóját regisztrálni egy ezt a célt szolgáló, saját és szövetségi nyilvántartásba, majd meghatározott időpontig az NSR-rendszerbe. A regisztráció alapján létrejön az igazolt sportolói jogviszony, amely új alapokra helyezi a jelenlegi kötelező tagsági vagy szerződéses jogviszonyt. A sportegyesületnek ezt követően nem kell tagságába felvenni az általa igazolt sportolót és amatőr sportszerződést is csak saját döntése esetén köt, amelyben a sporttevékenység végzésének részletes feltételeit rögzíthetik a felek.

Változás a jelenlegi szabályozáshoz képest, hogy a sportolónak nem a sportszervezettel való tagsági vagy sportszerződéses viszonya következtében kerül a sportszervezetre átruházásra a sportoló játékjoga, hanem a játékjog átruházás az igazoláshoz (regisztrációhoz) kapcsolódik, a sportoló az igazolással engedi át játékjogának használatát – az igazolt sportolói jogviszony fennállásának időtartamára – ingyenesen a sportszervezete számára. A sportoló nevelési költségtérítésének és díjazásnak nem minősülő ellenszolgáltatások megállapítása szintén az igazoláshoz kapcsolódik, ennek részletszabályait az országos sportági szakszövetségek állapítják meg (pl. versenyengedéllyel nem rendelkező sportoló esetében is lehetővé teszi-e a nevelési költségtérítést). Az új szabályozás szerint nincs akadálya annak, hogy a hivatásos sportoló után – az igazoláshoz kötötten – is lehessen kérni a szövetségi szabályozás szerint nevelési költségtérítést. A szövetség ennek részletszabályait szabályzatában megállapíthatja (pl. felső korhatár meghatározása).

Az igazolással a sportszervezet és a sportoló között határozatlan idejű, igazolt sportolói jogviszony jön létre, ami alapvetően sportszolgáltatás igénybevételére irányul és ehhez a szövetség döntése alapján egyszeri vagy rendszeres hozzájárulás kérhető (pontos mértékének meghatározása a sportszervezet hatásköre), akár amatőr, akár hivatásos jogviszony alapján sportol a sportoló bármely típusú sportszervezet keretei között. Az igazolt sportolói jogviszony konkrét tartalmát az adott sportszervezet határozza meg. Igazolt sportolónak számít tehát mindenki, aki egy meghatározott sportszervezet nyújtotta szolgáltatások igénybevételével, szervezett keretek között végzi a sporttevékenységét. A sportoló a sportszervezettel létrejövő jogviszony keretei között veszi igénybe az adott sportszervezet szakembereit és azok szaktudását, létesítményeit, a sportág végzéséhez szükséges eszközöket és felszereléseket.

Az igazolás alapjogviszonyként szolgál azon sportolók számára is, akik a későbbiekben versenyzőként, azaz amatőr vagy hivatásos sportolóként kívánnak sporttevékenységet végezni. A jelenlegi szabályozás értelmében a versenyző a rendszeres edzések megkezdése előtt sportorvosi vizsgálaton köteles részt venni, azaz a szabadidős sportoló és a sportággal ismerkedő sportolók számára nincs előírva sportorvosi vizsgálat, a sportorvosi vizsgálat a versenyzéshez, a versenyzésre való felkészüléshez kapcsolódik.

Az igazolt sportoló versenyzővé a versenyengedély kiállítását követően válik, a versenyzők tekintetében továbbra is megmarad az amatőr és a hivatásos kategória.

A versenyengedéllyel rendelkező amatőr sportolóval a sportszervezet sportszerződést köthet, amelyben – a szakszövetségi szabályzatokra is tekintettel – megállapodnak a köztük létrejövő kötelmi jogviszony részleteiről, mint például a szövetség szabályzatával összhangban a nevelési költségtérítésről és az alapszolgáltatáson felül nyújtott többlettámogatásokról. Az új szabályozás szerint a nevelési költségtérítés megfizetése az igazoláshoz kapcsolódik, annak mértékét és feltételrendszerét továbbra is a szövetség határozná meg. Így a nevelési költségtérítés tekintetében az átadó és átvevő sportszervezet az átigazolás során kizárólag annak kizárásáról vagy a szövetség szabályzatában meghatározott mértéknél alacsonyabb összegben egyezhetnek meg.

Amatőr sportolónak minősül:

- az igazolt és versenyengedéllyel rendelkező, de nem szerződéses státuszban lévő sportoló, valamint
- az igazolt, versenyengedéllyel és amatőr sportszerződéssel rendelkező sportoló is.

Hivatásos sportoló az igazolt, munkaszerződéssel vagy megbízási szerződéssel rendelkező sportoló.

Az igazolt sportolói jogviszony megszüntetésére alapvetően egyoldalú írásbeli jognyilatkozattal van lehetőség, de a szövetség a szabályzatában ennél szigorúbb formai követelményeket is megállapíthat (pl. teljes bizonyító erejű magánokirat). Az igazolt sportolói jogviszony azon sportolók esetében, akik sem versenyengedéllyel, sem amatőr/hivatásos szerződéssel nem rendelkeznek, továbbá azon versenyengedéllyel rendelkező, de szerződéses

jogviszonyban nem álló amatőr sportolók esetében megszüntethető, ha a sportoló az igazolási hozzájárulást meghatározott ideig (pl. három hónapig) nem fizeti meg vagy sporttevékenységét önhibájából meghatározott ideig nem gyakorolja és igazolását a sportszervezet nem erősíti meg a szövetség felé, továbbá, ha a sportoló vagy a sportszervezet kéri annak megszüntetését.

Az amatőr vagy hivatásos szerződéssel rendelkező sportoló igazolása – a versenyengedélytől függetlenül – a sportszerződés megszűnésével megszűnik, ugyanakkor a sportszerződés fennállása alatt az igazolt sportolói jogviszony önmagában nem szüntethető meg.

Átigazolás esetén az igazolási jogviszony a két sportszervezet közötti megállapodással – amely tartalmazza a játékjog átruházását – megszűnik az átadó és jön létre az átvevő sportszervezetnél.

Az igazolási jogviszony megszüntetésével egyidejűleg a sportoló versenyengedélye az új igazolási jogviszony létrejöttéig felfüggesztésre kerül.

Az Stv. 7. §-a szerinti átigazolásra, kölcsönadásra vonatkozó szabályok annyiban változnak, hogy azok nem csak a szerződéses, hanem az igazolt sportoló esetében is alkalmazhatóak. Így különösen vonatkoznak rá az Stv. 7. § (3) bekezdése szerinti, az átadó sportszervezetet megillető költségtérítési igény, valamint a (4) bekezdés szerinti, a sportolót az átigazolással összefüggésben megillető előzetes írásbeli hozzájárulás megadásának feltétele.

A kettős játékengedély szabályozása továbbra is a sportszövetség hatáskörében, annak szabályzatában kerül rendezésre.

A szabályozás ezáltal egy világos és átlátható rendszer alapjait fekteti le, valamint rendezett pénzügyi és gazdasági viszonyokat teremt. Mindemellett komolyabb elköteleződés nélküli, szervezett keretek között zajló sportolási lehetőséget biztosít azok számára, akik meg szeretnék ismerkedni egy számukra új sportággal vagy a már meglévő tapasztalataikat bővítenék.

18. §

A sportszövetségek adatkezelési jogosultságára vonatkozó rendelkezéseket egészíti ki, tekintettel egyrészt a sportszövetségek és az állami szervezetek, illetve sportköztesületek közötti információcserére.

5-6. §

A Nemzetközi Doppingellenes Ügynökség (a továbbiakban: WADA) előírásaira figyelemmel szükséges pontosítást tartalmaz.

A nemzeti doppingellenes szervezet egyre több biológiai útlevel-eltéréssel kapcsolatos ügyet folytat le, ezért fontos, hogy az ezzel kapcsolatos adatkezelés is megalapozott legyen. A vérmintavételi úrlapon a sportoló által szedett gyógyszerek/étrendkiegészítők mellett rögzíteni kell a véradásra és vértranszfúziókra vonatkozó adatokat is, ezt a WADA International Standard for Testing and Investigations (ISTI) szabályzatának 7.4.5 r) pontja írja elő. A vértranszfúzióra (ideértve a véradást is) vonatkozó adatok a személyes adatok különleges kategóriájába tartoznak, az ilyen adatok kezelése az általános adatvédelmi rendelet 9. cikke szerint valósulhat meg, jogalapja a közérdekből történő adatkezelés.

13. §

Az Stv. csak a hivatásos sportoló esetében rendelkezik a munkaidőkeret alkalmazásáról, annak konkrét szabályairól (pl. szabadság kiadása). A sportoló felkészítését végző sportszakember esetében azonban a Munka Törvénykönyve általános szabályait kell alkalmazni, tekintettel arra, hogy speciális rendelkezést az Stv. nem tartalmaz. A gyakorlatban azonban a hétvégi munkavégzés, vasárnapi mérkőzések, edzőtáborok stb. munkajogi megítélése rendkívül aggályos (ki végezhet munkát, mi tekinthető túlórának, hogyan kell számolni a munkaidőt az edzőtáborban, miként adják ki a szabadnapokat stb.). Szükséges ezért az összhang megteremtése a hivatásos sportolói jogviszonnyal, hiszen nem értelmezhető önmagában a sportoló esetében sportszakember nélkül a hétvégi munkavégzés, edzőtábor stb.

14. §

A rendelkezés a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 56. § (3) bekezdésétől eltérő határidőt vezet be a hivatásos sportoló és a sportszakember munkaviszonyból származó vétkes kötelezettségszegése esetén hátrányos jogkövetkezmény alkalmazására. Az új szabályozás lerövidíti a munkáltató számára nyitva álló objektív határidőt a hátrányos jogkövetkezmények alkalmazására, mivel a korábbi egy év helyett legfeljebb hat hónap áll rendelkezésre igénye érvényesítésére a munkavállalóval szemben.

A hátrányos jogkövetkezmények alkalmazását tehát az ennek alapjául szolgáló okról való tudomásszerzéstől számított tizenöt napon, legfeljebb azonban az ok bekövetkeztétől számított hat hónapon belül, bűncselekmény elkövetése esetén a büntetethetőség elévüléséig lehet gyakorolni. Az eltérés indokaként szolgál, hogy a sportoló és a sportszakember jellemzően rövidebb határozott időtartamú munkaszerződéssel kerül foglalkoztatásra.

A munkavállalói vétkes kötelezettségszegés esetén a hátrányos jogkövetkezmények alkalmazására az Mt. 56. §-ához kapcsolódóan különösen az Mt. 161. §, 162. § és 285. §-ában foglalt további rendelkezéseket változtatlanul alkalmazni szükséges.

Az Mt. 56. § (1) bekezdése alapján a munkaviszonyból származó kötelezettség vétkes megszegése esetére kollektív szerződés vagy – ha a munkáltató vagy a munkavállaló nem áll kollektív szerződés hatálya alatt – munkaszerződés a kötelezettségszegés súlyával arányos hátrányos jogkövetkezményeket állapíthat meg. A munkavállaló legfontosabb kötelezettségeit az Mt. tartalmazza, de a felek megállapodása is előírhat munkavállalói kötelezettséget.

A munkavállalóval szemben hátrányos jogkövetkezmény csak akkor alkalmazható, ha a kollektív szerződés, vagy a munkaszerződés a vétkes kötelezettségszegést megvalósító egyes magatartásokat és az alkalmazandó jogkövetkezményt megállapította. Ennek hiányában a munkavállalót felelősségre vonni nem lehet.

Az Mt. 56. § (2) bekezdése alapján a hátrányos jogkövetkezményként csak olyan, a munkaviszonnyal összefüggő, annak feltételeit határozott időre módosító hátrány állapítható meg, amely a munkavállaló személyiségi jogát és emberi méltóságát nem sérti. Továbbá az Mt. azt is rögzíti, hogy a vagyoni hátrányt megállapító jogkövetkezmény összességében nem haladhatja meg a munkavállaló – a jogkövetkezmény megállapításakor irányadó – egyhavi alapbére összegét.

Az Mt. 161. § (1)–(2) bekezdése alapján a munkabérből való levonásnak jogszabály, továbbá a levonásmentes munkabérrészig végrehajtható határozat alapján,

- a munkavállaló kifejezett, írásbeli hozzájárulása alapján, vagy
- előlegnyújtás esetén a van helye.

A munkáltatónak a hátrányos jogkövetkezményt megállapító intézkedését írásba kell foglalnia, és indokolnia kell [Mt. 56. § (5) bekezdés]. A munkavállaló ezen intézkedéssel szemben a közléstől számított harminc napon belül fordulhat keresettel az illetékes bírósághoz [Mt. 287. § (1) bekezdés c) pont], amelynek következtében a munkáltató intézkedése a jogvita jogerős elbírálásáig nem hajtható végre. [Mt. 287. § (5) bekezdés]

Az Mt. 56. § szerint megállapított vagyoni hátrány iránti igényét a munkáltató a munkavállalóval szemben fizetési felszólítással is érvényesítheti a kötelező legkisebb munkabér [Mt. 153. § (1) bekezdés a) pont] háromszorosának összegét meg nem haladó mértékig [Mt. 285. § (2) bekezdése]. A fizetési felszólítást írásba kell foglalni. Abban az esetben, ha a munkavállaló nem vitatja a rendelkezésre álló határidőn belül keresetével a munkáltató fizetési felszólításában foglaltakat, úgy az a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényben foglalt további feltételek fennállása esetén végrehajthatónak minősül [1994. évi LIII. törvény 23. § (1) bekezdés a) pont].

15–16. §

A módosítás megteremti annak lehetőségét, hogy olyan kirívó esetekben, amelyben a szakszövetség azt – szabályzatában rögzítettek szerint – indokoltnak tartja, a sportolót a sportszakemberként, a sportszakembert pedig a sportolóként történő tevékenységtől is eltiltsa annak érdekében, hogy a fegyelmi büntetés ténylegesen elérje célját.

17. §

A sportegyesületek – civil szervezetként – kereskedelmi tevékenységet csak kiegészítő tevékenységként folytathatnak. Az igazolási jogviszony alapvetően a sportszervezet által nyújtott sportszolgáltatások sportoló általi igénybevételén alapul, azonban ez mégsem értelmezhető profitorientált kereskedelmi tevékenységként, hiszen e szolgáltatásokat a sportegyesület alaptevékenysége keretében nyújtja. Annak érdekében, hogy az igazolási jogviszony keretében a sportoló által a sportszervezet részére esetlegesen fizetendő igazolási hozzájárulás ne okozza a sportegyesületek civil jellegének ellehetetlenülését, az alaptevékenységi kör pontosításra került.

19. §, 22. §

A gyakorlatban nehézséget és a jogalkalmazás során zavart okoz a szakszövetség, a szakszövetségi feladatokat ellátó sportszövetség és az „egyéb” sportszövetség tartalmának elkülönítése. Nincs szakmai indok e három kategória fenntartására, egyszerűsítés javasolt a szakszövetségi jogokat gyakorló sportszövetség fogalmának hatályon kívül helyezésével és e szervezetek szakszövetséggé minősítésével.

A törvény 20. § (4) bekezdése az országos sportági szakszövetséggé válás nemzetközi feltételeit rögzíti. A Nemzetközi Sportszövetségek Szövetségének (a továbbiakban: GAISF) átalakulására tekintettel a magyar jog szerinti országos sportági szakszövetséggé váláshoz nem írható elő a továbbiakban törvényi feltételként a sportág nemzetközi szövetsége részére a kötelező nemzetközi sportszervezeti tagság. A GAISF helyébe lépő SportAccord valamely ernyőszervezetében való tagságról ugyanis a sportág nemzetközi sportszövetsége egyedileg dönt, egy ilyen döntés meghozatalára a hazai sportszervezetnek ráhatása nincsen. A törvény így objektív nemzetközi feltételként támasztja az országos sportági szakszövetséggé váláshoz (a nemzetközi sportszövetségi tagság mellett), hogy a sportág nemzetközi sportszövetsége kellő számú taggal és nemzetközi versenyek (Európa-bajnokság, Világbajnokság) rendszeres szervezéséről rendelkezzen. A 20. § (5) bekezdésében meghatározott, hazai sportszakmai feltételek változatlanok maradnak.

A GAISF megszűnésére és feladatainak a SportAccord által történő átvételére tekintettel szükséges a nemzetközi sportszövetségekre vonatkozó rendelkezések aktualizálása.

20. §, 29. §

A Tao. tv. 22/C. § (9a) bekezdése értelmében a látvány-csapatsport országos sportági szakszövetsége a Tao. tv. 22/C. § (1) bekezdés b)–d) pontjában, valamint az (1a) bekezdésben meghatározott támogatás igénybevételére jogosult szervezet kérelme esetén a jelenértéken legalább 300 millió forint értékű sportfejlesztési program esetében a sportpolitikáért felelős miniszter és az adópolitikáért felelős miniszter véleményét figyelembe véve hoz döntést. Ezen előírást indokolt alkalmazni ezen sportfejlesztési programok módosítása tárgyában benyújtott kérelmek elbírálása esetében is.

A 29. §-sal az Stv. 51. §-ába illesztett (6) bekezdés a sportpolitikáért felelős miniszter feladat- és hatáskörének pontosítását tartalmazza.

A törvényjavaslat a szabálytalanul felhasznált tao-támogatásokra vonatkozóan a látvány-csapatsportban működő szakszövetségek részére kifejezetten nevesíti a behajtás körében végrehajtási eljárás és a felszámolási eljárás megindításának jogát, amelyet indokolt a 300 millió forint feletti tao-támogatásokra vonatkozóan a miniszter részére is nevesíteni.

21. §

A sportszövetségek feladata napjainkban már nem csak a versenyek megszervezése, hanem az egészségvédő testmozgás népszerűsítése is. A rendelkezés ezért a diáksportesemény fogalmának pontosítását tartalmazza annak érdekében, hogy a Magyar Diáksport Szövetség teljes körűen el tudja látni feladatait.

23. §, 26. §

A Magyar Olimpiai Bizottság (a továbbiakban: MOB) egyes feladatainak pontosítását tartalmazza a MOB és a központi sportigazgatás közötti feladatmegosztásnak megfelelően.

A többi sportköztestülethez hasonlóan indokolt a MOB számára is rögzíteni a magyar zászló és címer használatának jogát.

A MOB tagsági összetételére vonatkozó szabályozás is pontosításra kerül a MOB működésével összhangban annak figyelembevételével, hogy a tagok természetes személyek, az olimpiai sportágak országos sportági szakszövetségei pedig delegálásra jogosultak a közgyűlésbe.

24–25. §

A MOB feladatainak pontosítását tartalmazza

27. §

Az alanyi jogú tagságra vonatkozó eljárási szabályt állapít meg a Nemzeti Versenysport Szövetség tekintetében.

28. §

A sport két legfontosabb humán szereplője a sportoló és az edző. Az edzői feladatkör a modernkori sport kialakulásával egyidős, de hivatalos szakmává az edzőképzés elindulásával vált (Testnevelési Főiskola, 1925). A rendszerváltozásig az edzőket foglalkoztató sportegyesületek és a sportszövetségek sok szállal kapcsolódtak az állami szférához. Az edzők alkalmazásának, munkaviszonyának kérdéseit államilag szabályozták és a szabályok betartását is az állam ellenőrizte (megyei, városi sporthivatalok).

A rendszerváltozás után az edzők foglalkoztatása átkerült a társadalmi, egyesületi szférába, így az állam közvetlen ráhatása az edzők foglalkoztatására megszűnt. A közelmúltban – köszönhetően a sportterület kiemelt státuszának – számos edzői támogatási program indult. Napjainkban az edzői munka Európa-szerte felértékelődik, egyes statisztikák szerint az Európai Unióban 9 millió edző dolgozik.

A Magyar Edzők Társasága (a továbbiakban: MET) 1993 óta létező érdekvédelmi, szakmai, képvisleti és továbbképző szervezete a Magyarországon edzői tevékenységet végző szakembereknek. Megalakulása óta megsokszorozódott tagjainak száma, és az elmúlt közel 30 év alatt felépített széleskörű szakmai támogatással fejti ki tevékenységét (ma 1200 tagja és 14 együttműködő partnere van). Az eddigi tevékenysége, tapasztalatai, eredményei alkalmassá teszik a köztestületi feladatok ellátására.

Az edző a nevelés, az egészségmegőrzés, az értékteremtés megvalósítása, a siker egyik kulcsszereplője. Az edzői munka megbecsülését jellemzően az edzők munkája, eredményessége alapján mérik. Az edzői szakma, hivatás presztízsének megőrzése, növelése, az edzők nyilvántartásba vétele céljából indokolt a MET köztestületté történő átalakítása.

A sportban az edző az a szakember, aki a sportolóval, a sportszolgáltatást igénybe vevővel közvetlen kapcsolatban van, tudása és a hivatásához kapcsolódó attitűdje meghatározzák a saját munkájának és tanítványának eredményeit. Ezen eredmények egyaránt vonatkoznak a legmagasabb szinten űzött versenysport kimagasló teljesítményeire, a versenysport utánpótláskorú sportolóinak fizikális és mentális fejlődésére, illetve a sportot szabadidejükben űzők tevékenységére. Az edző felelős tanítványai – legyen gyermek vagy felnőtt, verseny-, vagy szabadidősportoló – testi és lelki egészségéért, versenyzői karrierjéért, éppen ezért elengedhetetlen, hogy munkáját meghatározott szakmai és erkölcsi elvek szerint és keretek között végezze.

A MET alapszabályában rögzített célja és feladata, hogy a sport különböző területein tevékenykedő edzők számára sportszakmai, tudományos, módszertani, érdekvédelmi fórumot teremtsen és ezzel segítse munkájukat. A MET-be tagként történő belépés önkéntes, a MET-ben való tagság a MET köztestületi státuszával presztízst jelenthet az edzői szakmában.

A MET hatásköreinek meghatározása kapcsán a jogalkotó célja, hogy a versenysport területén tevékenykedő edzők számára egységes érdekképviselési, etikai-ellenőrzési, továbbképzési fórumot biztosítson, ugyanakkor ne vonja el az országos sportági szakszövetségek feladatkörét és tovább erősítse az egyébként e szervezetek között már meglévő és hatékony együttműködést, mindemellett összhangban legyen a többi nevesített sportköztestület feladataival is.

A jelenleg szintén civil szervezetként működő Sportegyesületek Országos Szövetsége (a továbbiakban: SOSZ) köztisztületi formában való működése által a sportszervezet tagjainak szakmai érdekképviselete, valamint a tagi érdekeinek becsatornázása a hazai sportszféra működtetése, valamint a kormányzati döntéshozatal során hatékonyabban biztosítható. A SOSZ köztestületként való működése nem von el hatáskört a sportirányítás egyéb szereplőitől vagy más köztisztulettől, azok jelentős részét eddig civil szervezetként maga a SOSZ végezte.

A SOSZ köztestületként végzett tevékenysége alapvetően a sportszervezetek érdekeinek képviseletére, működésük támogatására, segítésére irányul annak érdekében, hogy a lehető legmagasabb színvonalon láthassák el a törvényben meghatározott feladataikat. Dönt a rendelkezésére bocsátott állami sportcélú támogatások felhasználásáról. Javaslatot tesz a sportpolitikáért felelős miniszternek a sportszervezetekben történő sporttevékenység gyakorlására vonatkozó kormányzati intézkedésre, szabályozási koncepcióra, és véleményezi az ezekkel összefüggő jogszabálytervezeteket, ezáltal elősegíti a sportszervezetekben történő sporttevékenység gyakorlása feltételeinek megteremtését. Javaslatot tesz a sportpolitikáért felelős miniszternek a sportszervezetek állami támogatásának alapvető célkitűzéseire, rendszerére és véleményezi az erre vonatkozó koncepciókat, programokat, továbbá részt vesz a sportszervezetek működésével kapcsolatos állami feladatok végrehajtásában.

A SOSZ szervezetére és működésére a sportköztisztületekre vonatkozó általános szabályok irányadóak.

A MET és a SOSZ köztisztületté történő átalakulásához kapcsolódó kiegészítő szabályokat az átmeneti rendelkezések tartalmazzák.

30. §

A Magyar Sportcsillagok Ösztöndíj a jövőben összevonásra kerül a Gerevich Aladár Sportösztöndíj Programmal, ezért indokolt a rendelkezés módosítása.

31. §, 33. §

A rendelkezések az olimpiai járadékkal kapcsolatos hatósági ügyintézés során felmerülő, a jogalkalmazást elősegítő és megkönnyítő pontosításokat, kiegészítéseket tartalmazzák annak érdekében, hogy a járadékra való jogosultság feltételei, megállapításának és kifizetésének részletes szabályai egyértelműen tükrözzék a jogalkotó szándékát.

Az olimpiai járadékot szabályozó rendelkezések pontosításának, kiegészítésének célja továbbá – tekintettel a jövő évi párizsi olimpiai és paralimpiai játékokra – az érintetti kör számára érthetőbb, világos megfogalmazás. A sportolói, edzői és özvegyi járadékra jogosultság alapfeltételei nem változnak, az továbbra is hivataltól induló közigazgatási hatósági eljárás keretében kerül megállapításra. A törvénymódosítás a Nemzet Sportolója Címet és az azzal járó életjáradék rendelkezéseit nem érinti.

32. §

Az edzői járadékkal összefüggő szabályok pontosítását tartalmazza.

34. §

A sportlétesítményekre vonatkozó biztonságtechnikai ellenőrzés lebonyolításáért felelős konkrét szereplő (üzemeltető) kijelölése a felelősség telepítése szempontjából fontos.

Az energiaválság teremtette helyzet továbbá ráirányította a figyelmet annak szükségességére, hogy a sportszervezetek mérkőzéseiket, sporteseményeiket olyan – esetenként jelentős költségmegtakarítást lehetővé tevő – sportlétesítményekben (pl. tornaterem) is megrendezhessék, amelyek nem rendelkeznek a rendőrség, katasztrófavédelem és a mentőszolgálat által kiadott előzetes engedéllyel, feltéve azonban, hogy az adott sporteseményen nézők nem vesznek részt. Ezen sportesemények és helyszínek meghatározása a sportág szakszövetségének hatáskörébe tartozik.

35. §

Szövegpontosító rendelkezés.

A gyakorlatban előfordul, hogy egyes sporteseményeken a magyar Himnusz különböző verziókban (eltérő dallam, időtartam, ritmus) csendül fel attól függően, hogy a sportág nemzetközi szövetsége mennyi időtartamot határoz meg vagy, hogy az esemény ütemtervében mennyi idő van tervezve erre. A Himnusz méltóságának megőrzése érdekében a hazai rendezésű sportesemények tekintetében az Stv. egy adott, a Himnusz jelentőségéhez méltó változat lejátszását teszi kötelezővé, ezáltal is emelve a magyar sportsikerek rangját és erősítve a nemzeti összetartozás tudatát. A Himnusz eredeti verziójának 89 másodperces változatát külön a MOB számára biztosította az Erkel Társaság, ezt javasoljuk kötelezővé tenni a sportrendezvényeken. Ez a verzió a nemzetközi sportrendezvények követelményeknek is megfelel.

36. §

A pályarendszabály fogalmának egyértelmű rögzítését tartalmazza, amely szükséges a nézőtéri biztonságra vonatkozó további szabályok alkalmazhatóságához.

37. §

A módosítás elfogadásával lehetőség nyílik arra, hogy a törvényben meghatározott időtartamon belül a sportszervezet a helyszínen meghozza a kizárásról szóló döntését és azt közvetlenül, azonnal ismertesse az érintettel. A módosítás által a kizárás az eddigieknél lényegesen rövidebb idő alatt érvényesülhet, amely tornák esetében jelentős, bajnokságok esetében pedig érdemi hatékonyságnövekedéssel járhat.

A sportrendezvények biztonságát pozitív irányba befolyásolja, ha a rendbontók jövőre vonatkozó kizárását azonnal érvényesíteni lehet. Ez a megoldás kiküszöbölné a kizárásról szóló határozatok kézbesítése során tapasztalt visszaéléseket.

A pályarendszabály által a sportrendezvényre bevinni tiltott tárgyak elvételét követő megőrzésére korábban a felelős őrzés szabályait kellett alkalmazni. Az új Ptk. ezt a jogintézményt nem ismeri, helyette a jogalap nélküli birtoklás szabályai lennének alkalmazandók, azonban ez nem elvárható a szervezőtől, rendezőtől.

38. §

A módosítás felhatalmazást ad az utazó sportszervezetek számára klubkártya kibocsátására akkor is, amikor az adott (akár belföldön vagy külföldön megrendezésre kerülő) sportrendezvényen a szervező az Stv. szerinti beléptetőrendszert nem alkalmaz. A fényképpel ellátott klubkártya, egyéb intézkedésekkel együttesen már hatékony eszköz lehet az idegenbeli sportrendezvényen elkövetett tiltott cselekmények visszaszorítására.

A törvényben szereplő korábbi lehetőség, hogy a Sportrendészeti Nyilvántartásban (a továbbiakban: SRNY) szereplő személy részére klubkártya ne legyen kiállítható, a módosítással kötelezettséggé válik és kiterjed a névre szóló belépőjegyekre, bérletekre és utalványokra is, amely intézkedések a távoltartási jogintézmények hatásosságát is hivatottak szolgálni.

A módosítás folytán a szabályok vonatkoznak a már kiállított névre szóló belépőjegyre, bérletre és az ezek igénylésére szolgáló utalvánnyal kapcsolatos eljárásra is. A módosítás rendelkezik arról is, hogy az erre előzetesen meghatározott feltételeket megkerülve történő igénylési, vásárlási, átadási kísérlet esetén – amennyiben azt az értékesítő észleli – a jegyet, bérletet, utalványt érvényteleníteni kell. Az érvénytelenített klubkártya, belépőjegy, bérlet vagy utalvány árát a jegyértékesítést végző szervezet visszatéríti.

39. §

A módosítással a szervező sportszervezetek és az utazó sportszervezetek felhatalmazást kapnak az értékesítés kapcsán kezelt valamennyi személyes adat (ideértve a személy fényképét is) 60 napig történő tárolására, amennyiben az a kizárási eljáráshoz szükséges.

A módosítás egyértelműsíti, hogy a kötelezően kiváltandó klubkártyához a klubkártya birtokosának fényképét is tárolni kell. A klubkártya birtokosáról készült fénykép a kizárási, szabálysértési és büntető eljárásokat segíti majd azokban az esetekben, amikor a jogi, a szervező vagy az utazó sportszervezet által meghatározott előírásokat a néző megsérti és a cselekményről fénykép, vagy kamerafelvétel áll rendelkezésre.

Az adattárolás időtartamának 3 munkanapról 60 napra történő módosítását egyrészt az indokolja, hogy a jogsértő személy cselekményével kapcsolatos eljárás indokoltsága a gyakorlati tapasztalatok alapján 3 munkanapon túl is felmerülhet (pl. erre vonatkozó bejelentés vagy akár más néző panasza esetén), másrészt a cselekmény feldolgozása, az elkövető azonosítása, a szabálysértési vagy büntető feljelentések megtételéhez, vagy más eljárás kezdeményezéséhez szükséges bizonyítékok begyűjtése, az elkövetők személyes adatainak szervező általi beszerzése, a kizárási eljárások lefolytatása és a határozatok kézbesítése, a büntető vagy szabálysértési feljelentések elkészítése is időigényes.

A módosítás nélkül és amennyiben a néző csupán a szervező pályarendszabályait sérti meg, de szabálysértést vagy bűncselekményt nem valósít meg, a kizárás érdekében csak a belépőjegy, a bérlet, illetve a klubkártya érvényességének lejárátát követő 3 munkanapig lennének az adatok tárolhatók.

A kötelező adatkezelés időtartamának növelése, analógiával élve harmonizációs célokat is szolgál, hiszen a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény (a továbbiakban: Vvtv.) 6/C. Fejezet 72/C. § (2) bekezdésében már jelenleg is előírja azon tömegrendezvények esetében, amelyekre a belépésre jogosító, forgalomba hozott jegyek száma meghaladja a huszonötezer darabot, az esemény befejezésének időpontjától számított kilencven napig az ott meghatározott személyes adatok kezelését.

40. §

A módosítás lehetővé teszi, hogy az utazó sportszervezet képes legyen ténylegesen hatást gyakorolni arra, hogy a részvételével idegenben (akár külföldön) megrendezésre kerülő sportrendezvények látogatásától is távol tartsa azokat a személyeket, akik cselekménye a sportrendezvények előírás szerinti lebonyolítását veszélyezteti vagy zavarja.

A jegyhez, bérlethez, klubkártyához, valamint ezek igényléséhez tárolt e-mail cím mellett, hogy az érintett előzetes hozzájárulása mellett akár azt a célt is szolgálhatja, hogy a nézővel a sportszervezet elektronikus úton is kommunikálni tudjon – az érintett kifejezett hozzájárulása hiányában is felhasználható a sportszervezet által a kizárási eljáráshoz, amely a jelenlegi, akár több hónapos kizárási folyamatot pár napra is csökkentheti, így jelentősen hatékonyabbá teheti. Az e-mail címre történő kézbesítés során az adatbiztonsági követelményeknek érvényesülnie kell, ezek betartására a sportszervezetnek figyelemmel kell lennie (pl. címzett előzetes azonosítása, jelszóval védett dokumentum megküldése).

41. §

A módosítás felhatalmazást ad a sportszervezetek részére a rendbontó személyek azonosítása és a kizárási eljárások lefolytatása érdekében arra, hogy a kamerarendszerek által rögzített felvételek felhasználásával a kizárandó személyeket azonosítani tudja. A módosítás erősen kapcsolódik a klubkártya birtokosa képmásának tárolásához és felhasználásához. A módosítás tehát abban segíti azokat a sportszervezeteket, amelyek a klubkártya kötelező használatáról rendelkeztek, hogy az általuk, vagy utazó sportszervezetként a közreműködésükkel szervezett hazai vagy külföldi sportrendezvényen rendbontó személyeket gyorsan és a lehető legnagyobb bizonyossággal azonosítsa és az ilyen személyek következetes kizárása útján a sportrendezvények biztonságát/rendjét erősítse.

A sportszervezetek adatkezelésére a hatóságokra vonatkozó szabályoktól eltérő szabályok vonatkoznak, ezért a pályarendszabályt sértő, de bűncselekményt vagy szabálysértést meg nem valósító, azonban esetenként sokszázmillió forintos kárt okozó elkövetők azonosítása máshogyan nem végezhető el abban az esetben, ha velük szemben a rendezvény során bármely ok miatt a rendező képtelen volt intézkedni. Itt biometrikus sablon alatt a képzonosító rendszerek által generált adatokat értjük. A módosítás szűkíti az alkalmazási kört a sportrendezvények biztonságáról szóló 54/2004. (III. 31.) Korm. rendelet szerinti rendezvények és az ilyen csapat részvételével megrendezésre kerülő idegenbeli (ideértve külföldi is) sportrendezvényekre.

A hangfelvételek rögzítése együtt jár a sportrendezvényekkel. A módosítás meghatározza, hogy a hangfelvételek milyen célból kezelhetők.

A hangfelvétel rögzítését a nemzetközi sportszövetség előtti eljárásokban történő felhasználhatóság indokolja, ugyanis ezekben az eljárásokban a hazai szakszövetségnek azt kell igazolnia, hogy az eljárásban érintett kifejezés vagy mondat a mérkőzés során elhangzott, nem pedig azt, hogy pontosan ki mondta.

A hatályos törvényszöveg alapján a kamerával rögzített felvételeket, amennyiben a rendőrség által a további tárolásra a rendezvény befejeződését követő 120 órán belül felszólítás nem érkezett és adatigénylésre sem került sor, az időtartam elteltével a szervező, a rendező és az utazó sportszervezet is törölni köteles.

A módosítás által – amennyiben a felvételek további tárolása a rendezvényt követő 60 napig a rendelkezésben megjelölésre került célokból ez indokolt – az adatkezelőnek lehetősége lesz arra, hogy a felvételeket az Stv. 73. §-a szerinti kizárási vagy egyéb eljárás kezdeményezése érdekében kezelje.

A hatóságok részére rendelkezésre álló 60 nap pusztán a lefoglalás lebonyolítását teszi lehetővé, amely egy egyszerű eljárási cselekmény.

A jelenlegi 120 órás időtartam megemlése kettős célt szolgál. Egyrészt a módosítás lehetőséget biztosít a kizárási eljárás jogszabályi határidőben történő befejezésére, ugyanis az ehhez szükséges – gyakran hatóság bevonásával is járó – ügyintézési lépések (személyes adatok rendőrségtől történő bekérése, lakcím adatok nyilvántartásból történő bekérése, postai kézbesítés ideje) a gyakorlati tapasztalatok alapján nem folytathatók le 120 óra alatt, gyakran 2-3 hét szükséges ezekhez. Másrészt a javaslat a Vvtv. 72/C. § (1) és (2) bekezdéseivel analóg módon javasolja a hosszabb határidő rögzítését, ugyanis a hivatkozott rendelkezések szerint azon tömegrendezvények esetében, ahol a forgalomba hozott belépőjegyek száma meghaladja a huszonötezer darabot, a szervező a belépő természetes személyek személyi biztonságának biztosítása céljából a személyes adatokat 90 napig megőrzi.

A módosítással elérni kívánt cél, hogy amennyiben a szervezőnek az elkövetőket ki kell zárnia, vagy ezt szeretné megtenni, akkor arra egy olyan határidő álljon rendelkezésre, amely elégséges lehet az elkövetők azonosítására.

42. §

A kártérítési felelősség nehezen érvényesíthető abban az esetben, ha a kötelezettségszegést több néző együttesen követi el. A módosítás ezért kimondja az egyetemleges felelősséget, de csak a biztonsági előírásokban és a pályarendszabályban foglaltak megsértése esetére korlátozva azt.

43. §

A módosítás lehetőséget teremt arra, hogy amennyiben bármely sportrendezvényre és saját nézői részére az utazó sportszervezet megbízottja árusít klubkártyát, névre szóló jegyet, bérletet vagy utalványt, az SRNY-ből adatot igényelhesen.

44. §

A korábbi szabály alapján az 1. melléklet szerinti sportcélú ingatlanok vagyonkezelésbe adása során csak azok az állami tulajdonú ingó vagyonelemek kerülhettek vagyonkezelésbe adásra az érintett sportszervezetek részére, amelyek ténylegesen szolgálták az ingatlanon folyó sporttevékenységet, így pl. az üzemén kívüli berendezések nem. Ezáltal megbomlott az érintett ingatlanokhoz tartozó ingó vagyontömeg kezelésének egysége, amely többletterhet ró az állami vagyonkezelő szervezetre.

45–46. §

Az NSR működtetéséhez szükséges adatkezelési rendelkezések pontosítását tartalmazza a Nemzeti Sportinformációs Rendszerről szóló 765/2021. (XII. 23.) Korm. rendelettel való összhang megteremtése érdekében.

47. §

Szövegpontosító rendelkezések.

Az edző fogalma a gyakorlatban az edzőmunka irányításán kívül magában foglalja a sportolóval történő egyéni – gyakran mentális jellegű – foglalkozást is, ezért indokolt ennek az Stv.-ben rögzített fogalomban történő átvezetése.

Az Stv. hatályos rendelkezéseiből csak áttételes módon – a néző és a sportrendezvény résztvevője fogalmak vizsgálatával együtt – következtethető ki a sportrendezvény pontos időtartama, amely a gyakorlat során problémát okoz (pl. pályarendszabályok megsértése esetén). Erre tekintettel kerül pontosításra a sportrendezvény résztvevője

és a sportrendezvény fogalma, amelyek egyértelművé teszik, hogy a sportrendezvény a tényleges versenyt, mérkőzést megelőző másfél órával korábban kezdődik és a verseny, mérkőzés befejezését követő másfél óráig tart.

48. §

Átmeneti rendelkezéseket tartalmaz.

A módosítást követően a sporttevékenység az igazolt sportolói jogviszonyon alapul, a jogok és kötelezettségek az igazoláshoz kapcsolódnak. A korábbi tagsági és szerződéses jogviszonyokat ennek megfelelően felül kell vizsgálni és dönteni fenntartásukról vagy megszüntetésükről, illetve a szerződések módosításáról.

A szakszövetségi feladatokat ellátó országos sportági szövetség fogalmának megszüntetésével egyidejűleg rendezi a törvényjavaslat e szervezetek országos sportági szövetséggé nyilvánítását.

49. §

A jelenleg civil szervezetként működő MET és SOSZ köztestületi jogállásával összefüggő intézkedések megtételéhez kapcsolódó átmeneti szabályokat tartalmazza.

50. §, 1. melléklet

A Magyar Testgyakorlók Köre (a továbbiakban: MTK) vagyonkezelésében lévő korábbi 38821/4 hrsz-ú ingatlan megosztásra került, így az MTK vagyonkezelésében jelenleg a 38821/8 hrsz-ú terület áll, ezért pontosítani szükséges az ingatlan helyrajzi számát az Stv. mellékletében.

A Veszprém Aréna épületét és az ahhoz kapcsolódó földterületet az azt üzemeltető Veszprémi Építők Sportegyesület, a budapesti 25992/1 hrsz-ú ingatlan 10940/1683450-ed arányú tulajdoni hányadának (MTK központi kajak-kenu telep) pedig az azt használó és üzemeltető MTK vagyonkezelésébe javasolt adni az üzemeltetés mindennapi feladatainak egyszerűsítése és a tulajdonosi joggyakorló terheinek könnyítése érdekében.

51. §

Szövegcsérés módosító rendelkezéseket tartalmaz.

52. §

Hatályon kívül helyező rendelkezéseket tartalmaz:

Az a)–c) pontok szerinti rendelkezések hatályon kívül helyezése a sportolókra vonatkozó jogviszonyok újraszabályozása, az igazolt sportolói jogviszony bevezetése miatt vált szükségessé.

A 12. § (1) bekezdésében a „vétkesen” szövegrész hatályon kívül helyezésének indoka, hogy a vétkesség a fegyelmi eljárás megindítása tekintetében nem értelmezhető, hiszen a szándékosság vagy gondatlanság megállapítása az eljárás során történik.

A 28. §-t érintően a szakszövetségi jogokat gyakorló sportszövetség fogalmának hatályon kívül helyezésével az a gyakorlati és jogalkalmazási nehézség oldódik meg, amelyet a szakszövetség, a szakszövetségi feladatokat ellátó sportszövetség és az „egyéb” sportszövetség tartalmának elkülönítése okoz, fenntartásukra sportszakmai indok nincs. A jelenleg szakszövetségi jogokat gyakorló sportszövetséggé bejegyzett szervezetek a módosítással szakszövetségi státuszt kapnak.

A 42. § (3) bekezdését érintő módosítás a MOB feladatainak pontosítása, aktualizálása, a sportpolitikáért felelős miniszter feladataival való összhang megteremtése érdekében vált szükségessé.

Az 59. § (11) bekezdése szerinti feltételes ügyészi felfüggesztés vagy közvetítői eljárás céljából történő felfüggesztés az olimpia járadékra jogosultság tekintetében nem értelmezhető.

A 76/E. § (6)–(8) bekezdéseinek, valamint a 79. § (1) bekezdés b) alpontjának hatályon kívül helyezése a regisztrált szabadidő-sportoló fogalmának hatályon kívül helyezése miatt indokolt. A regisztrált szabadidő-sportoló kategóriája nem érvényesült a gyakorlatban a várt eredménnyel, így fenntartása nem indokolt.

A Vasas Futball Club Kft. kezdeményezte az 1. melléklet 18. sora szerinti ingatlan tekintetében vagyonkezelői jogának megszüntetését.

53. §

A jelenleg hatályos rendelkezés tartalmazza a „vagy más módon való megterhelésére” szövegrészt is, melynek elhagyása javasolt, figyelemmel arra, hogy a közérdekű használati jogok, szolgalmi jogok stb. tekintetében az NSÜ élni szeretne a tulajdonosi jogaival az MNV meghatalmazása nélkül, továbbá a javaslat az „állami vagyon” helyett az „állami tulajdonú ingatlanok” körre kíván szabályozni, az ingóságokkal történő hatékonyabb rendelkezés elősegítése érdekében.

54. §

A megjelölt ingatlan (Magyar Sport Háza) 2023. január 1. napjával került a Magyar Állam tulajdonába. Az ingatlan rendeltetését tekintve korlátozott személyi kör kiszolgálását célozza, abban megépítése óta sportszövetségek, sportszervezetek kerülnek elhelyezésre, így az ingatlan hasznosítása korlátozott. Az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény (a továbbiakban: Vtv.) 24.§ (2) bekezdés c) pontja lehetővé teszi az állami vagyon hasznosítása során a pályázatás mellőzését abban az esetben, ha jogszabály rendelkezései vagy a használat átengedésének egyéb körülményei a lehetséges hasznosító személyének megválasztását olyan jelentős módon vagy mértékben korlátozzák, hogy a versenyeztetésből származó előnyök nem biztosíthatók. Ezért szükséges a Vtv. hivatkozott rendelkezése alapján a Magyar Sport Háza hasznosításához a kifejezett jogalap megteremtése abból a célból, hogy az ingatlan a rendeltetését maradéktalanul be tudja tölteni.

55. §

A javaslat célja, hogy az NSÜ tv. 1. mellékletében helytelenül szereplő helyrajzi számok kiigazításra kerüljenek.

56. §

Hatályba léptető rendelkezéseket tartalmaz.

57. §

Ez a rendelkezés az Alaptörvény szerinti sarkalatos rendelkezések körét határozza meg.

Végső előterjesztői indokolás az egyes közlekedési tárgyú törvények módosításáról szóló 2023. évi CVII. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) módosítása

A módosítás a várakozási díj és pótdíjfizetési kötelezettség érvényesülését biztosítja a külföldi forgalmi rendszámmal rendelkező járművek esetében is. Lehetővé teszi a tengelysúly-mérő rendszer meghatározott adatainak közvetlen rendszerkapcsolaton alapuló lekérdezését. A nem kizárólag az építetők (építetők) tulajdonában álló területen megvalósuló földút építés bejelentés kötelessé tétele, tekintettel arra, hogy az nem tartozik az építési engedéllyel végezhető tevékenységek körébe.

Amellett egy 10 éve húzódó megoldatlan helyzet kerül rendezésre, a leállósávban és a pihenőhelyeken veszteglő, elhagyott valamennyi jármű elszállítása, tárolása és – elhagyott jármű esetén – értékesíthetősége szabályozási rendszerének kialakításával. A módosítás megteremti annak a lehetőségét, hogy az országos közúton a közút

kezelője – a rendőrség értesítésével – elszállíthassa azt a járművet, amely a közútkezelői feladatok ellátását akadályozó, a forgalom által nem indokolt helyzetben van.

A módosítás tartalmazza továbbá a felhatalmazó rendelkezések pontosítását a vizsgaközpont tevékenységével összefüggésben, átvezeti a közúti járművezetők képzése kapcsán az intézményi változásokat, emellett pontosítja a tájékoztatót segítő jelzést megjelenítő reklámcélú eszköz fogalmi elemeit.

A légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény (a továbbiakban: Lt.) módosítása

A módosítás pontosítja a „vámhatósági” fordulatot a nemzetközi polgári repülésről Chicagóban, az 1944. évi december hó 7. napján aláírt Egyezmény és az annak módosításáról szóló jegyzőkönyvek kihirdetéséről szóló 1971. évi 25. törvényerejű rendelet fogalomhasználatával, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXII. törvény 1. § (1) bekezdése, és a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény 1. § (5) bekezdésével való összhang megteremtése érdekében.

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/2405 rendelete (2023. október 18.) a fenntartható légi közlekedés egyenlő versenyfeltételeinek biztosításáról (ReFuelEU Aviation) szóló rendelettel összhangban meghatározza a miniszter feladatát és egyúttal felhatalmazza a Kormányt a szükséges rendelet megalkotására.

A módosítás a sportrepülésre vonatkozó szabályok felülvizsgálatával összefüggésben a repülőterek elavult kategóriáinak innovációját tartalmazza, amely új kategóriák bevezetését és a nemzetközi szabályokkal való összhang megteremtését irányozza elő. Jogtechnikai módosítás, amely pontosítja a leszállóhely fogalmát és rendszertanilag a repülőterek struktúrája alá helyezi, hogy jól látható legyen a magyarországi rendszer.

Emellett a módosítás a földi kiszolgálásban a testkamerák helyes és szabályos alkalmazását írja elő a nemzetközi és az európai uniós előírásoknak történő megfelelés érdekében, a jelentős légiközlekedés-védelmi kockázatok kompenzálására. A testkamerák alkalmazásával biztosítottá válik a feladott poggyászok – légiközlekedés-védelem szempontjából fontos – folyamatos felügyelete és védelme az illetéktelen beavatkozások ellen.

A módosításban megtörténik a felügyeleti díjak differenciálása.

A légiközlekedés hatóság eljárása tekintetében a módosítás kizárja a nyilvános polgári repülőrendezvény iránti kérelmeket a sommás eljárásból, tekintettel arra, hogy az ilyen típusú kérelmek bonyolult megítélésűek és mérlegelést igényelnek, mely a 8 nap hosszúságú sommás eljárásban nem valósítható meg teljeskörűen.

Az állami légijárművekkel és a pilóta nélküli állami légijárművekkel kapcsolatos balesetekkel és repülőeseményekkel kapcsolatos, valamint ezen légijárművek típusalkalmassági vizsgálatára irányuló közigazgatási hatósági eljárások határidejét módosítja 55 és 90 napról 150 napra.

Emellett a módosítás tartalmazza a felhatalmazó rendelkezések pontosítását a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXIV. törvény 29. § (2) bekezdésével összhangban.

A víziközlekedésről szóló 2000. évi XLII. törvény módosítása

A módosítás a csónak fogalmának pontosítását érinti az egyértelmű és egységes jogalkalmazás érdekében.

A vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvény (a továbbiakban: Vtv.) módosítása

A módosítás a vasút-létesítési jog szabályait egészíti ki a fejlesztési projektekkel kapcsolatosan.

A módosításban szereplő jogharmonizációs célú rendelkezések a 2012/34/EU irányelv átültetése kapcsán még hiányzó rendelkezéseket tartalmazzák.

A módosítás a miniszter – általa kijelölt szervezet útján ellátandó – feladatait egészíti ki a vasúti rendszert érintő jelentős változtatások által felmerülő kockázatok kezelésének ellenőrzésével.

A vasúti árufuvarozást a Vasúti Együttműködési Szervezet (OSZZSD) tagállamai között a nemzetközi teherkocsi használati szabályokról szóló megállapodás (PGV megállapodás) szerint kell végezni. Az egy tagállamot megillető szavazatok elosztására vonatkozó, a PGV megállapodástól eltérő szabályozás lehetőségét és a kapcsolódó miniszteri rendelet megalkotására vonatkozó felhatalmazást vezeti be a módosítás.

A kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény módosítása

A már meglévő, korábban létesített vasúti pályák esetében az üzemeltetéshez kapcsolódó ok miatt nem lehet kisajátítani, holott a nemzeti vagyonról szóló törvény szerint ezen vasúti pályával érintett ingatlanoknak kizárólagos állami tulajdonban kellene állniuk. Szükséges a pontosítás, az ingatlanok tulajdoni viszonyának rendezése iránti eljárás lehetőségének biztosítása a már meglévő, korábban létesített vasúti pályák esetében is az országos közúttal érintett ingatlanok tulajdonjogi viszonyainak rendezése analógiájára.

A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Sztv.) módosítása

A közfeladat változásra tekintettel a módosítás rendezi a projektvagyon átadásával kapcsolatos adózási hatásokat.

Az autópályák, autóutak és főutak használatáért fizetendő, megtett úttal arányos díjról szóló 2013. évi LXVII. törvény módosítása

A Nemzeti Tengelysúlymérő Rendszer útburkolatba integrált mérőműszereinek hitelesítése időszakonként visszatérően esedékes. Annak érdekében, hogy hosszútávon elemezhető legyen a mérőműszerek mérési sajátosságának változása, szükséges a mérési adatok hosszabb időintervallumban történő elemzése.

A településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény módosítása

A módosítás a településkép-védelmi szabályozásban bevezeti az országos reklámkataszter jogintézményét. Azokat a reklámeszközöket, amelyek kihelyezésére településkép-védelmi szempontból szabályszerűen kerül sor (így például arra településképi bejelentési eljárást folytattak le), a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság felveszi az általa vezetett nyilvántartásba. Regisztráció hiányában a reklámeszköz – ennél fogva azon reklám – nem helyezhető el.

A kataszterrel egy egységes, országos kép kapható, amellyel kirajzolódik az ország reklámzaj térképe. Az adatbázisból kinyerhető adatok a helyi és központi – hatósági vagy stratégiai – döntéshozatal segítésére is alkalmasak lesznek.

A módosító javaslat ehhez kapcsolódóan megállapítja a reklámkataszterben nyilvántartandó adatköröket, továbbá a személyes adatok kezelésének céljait.

A módosító javaslat ésszerű korlátokat kíván felállítani az olyan irányú helyi önkormányzati jogalkotással szemben, amely az utcabútorok létesítését, vagy azok reklámeszközként történő használatát generális jelleggel tiltja, vagy az indokoltnál nagyobb mértékben korlátozza. A javaslat a helyi rendeletalkotást afelé orientálja, hogy a tiltás helyett esztétikai vagy minőségi követelményeket támasszon az utcabútorokkal szemben.

A módosítás tartalmazza az országos reklámkataszterre vonatkozó részletszabályok megalkotására vonatkozó felhatalmazó rendelkezéseket.

A településkép védelméről szóló törvény két átmeneti rendelkezéssel egészül ki. A reklámkataszter bevezetését megelőzően tudomásul vett reklámeszközöket 2024. február 1-jéig be kell jelenteni a nyilvántartásba vételi eljárás megindítása érdekében, amelyet követően egy 2024. július 1-jéig tartó türelmi idő veszi kezdetét. Ez utóbbi alatt a regisztráció nélküli eszközök tekintetében bevezetett reklám-elhelyezési tilalom 2024. július 1-jéig nem érvényesül. Továbbá deklarálja azt is, hogy a helyi településképi rendeleteket az új törvényi szabályozáshoz kell igazítani.

Továbbá tartalmazza a módosítás a településkép-védelmi törvény egyes átmeneti időszakaira vonatkozó határidők egy év időtartamban történő meghosszabbítását a megfelelő felkészülési idő biztosítása céljából.

A Magyarország 2024. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2023. évi LIII. törvény módosítása

A módosítással a településkép védelméről szóló törvény módosításával összefüggésben a már kihirdetett, de hatályba nem lépett rendelkezések hatályba nem lépésének kimondása történik meg.

Ez az indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, illetve a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő

megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés b) pontjában foglaltak alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1. §

A módosítás pontosítja a tájékozódást segítő jelzést megjelenítő reklámcélú eszköz fogalmi elemeit.

2. §

A jogszabály-módosítással egy 10 éve húzódó megoldatlan helyzet rendezése szükséges a leállósávban és a pihenőhelyeken veszteglő, elhagyott valamennyi jármű elszállítása, tárolása és – elhagyott jármű esetén – értékesíthetősége szabályozási rendszerének kialakításával. A módosítás megteremti annak a lehetőségét, hogy az országos közúton a közút kezelője – a rendőrség értesítésével – elszállíthassa azt a járművet, amely a közútkezelői feladatok ellátását akadályozó, a forgalom által nem indokolt helyzetben van, a közúti ellenőrzéseket akadályozó helyzetben várakozik, valamint a közút területén hátrahagyott módon várakozik.

3. §

A rendelkezés a várakozási díj és a pótdíj megfizetésére vonatkozó szubjektív jogvesztő határidő kezdő időpontjának a várakozási terület díjfizetés nélküli használata időpontját a díjfizetést elmulasztó gépjármű-üzembentartó személyének ismertté válásához igazítja. A módosítás a várakozási díj és pótdíjfizetési kötelezettség érvényesülését biztosítja a külföldi forgalmi rendszámmal rendelkező járművek esetében is, mivel több országból nehézkes a gépjármű-üzembentartók adatainak beszerzése, az esetek jelentős részében a parkolási társaságok csak a díjfizetés elmulasztásának napjától számított 60 napos jogvesztő határidőt követően kapják meg az adatokat, amikor már nincs lehetőség a fizetési felhívás kiküldésére, így az elévülés miatt a helyi önkormányzatoknak vesztesége keletkezik. A várakozási díj és pótdíjfizetési felszólítás megküldése 60 napos jogvesztő határideje kezdő időpontjának módosítása a hátrányos megkülönböztetés elkerülése és a szabályozás egyszerűsítése érdekében valamennyi gépjármű-üzembentartó esetében egységes jogalkalmazásra kerül sor. A Kkt. 15/C. § (3) bekezdésében foglalt 1 éves abszolút elévülési határidő szab gátat az igényérvényesítési jogosultságnak, amennyiben a tényleges külföldi gépjármű-üzembentartó adatai nem érkeznek be ezen időszak alatt sem.

4. §

A Magyar Közút Nonprofit Zrt. a törvény értelmében hatósági ellenőrzés keretében eljárva jogosult a megengedett legnagyobb összteomeget, tengelyterhelést és méretet meghaladó járművek ellenőrzésére, ezen ellenőrzés hatékonyságának, valamint a versenyegyenlőség fenntartása mellett a javaslat lehetővé teszi a tengelysúly-mérő rendszer meghatározott adatainak közvetlen rendszerkapcsolaton alapuló lekérdezését.

5. §

A bejelentésköteles tevékenységek törvénybe emelésekor, a törvény módosításakor a nem kizárólag az épített (építtető) tulajdonában álló területen megvalósuló földutak létesítésére vonatkozó engedélyezési kötelezettség előírása kimaradt. Jelenleg a nem kizárólag az épített (építtető) tulajdonában álló területen megvalósuló földút építése nem bejelentés köteles, de nem is tartozik az építési engedéllyel végezhető tevékenységek körébe. Ennek pontosítását tartalmazza a rendelkezés.

Annak érdekében, hogy a közlekedési hatóság mérlegelni tudja a vasúti átjáró átépítéséhez, felújításához, korszerűsítéséhez tervezett ideiglenes terelőút közlekedésbiztonsági hatását, a terelőútról a kiépítést megelőzően tudomást kell szereznie. Az ideiglenes terelőút elbontásával, lezárásával a vasúti átjáró forgalomszabályozása ismételtlen változik, aminek ellenőrzését a közlekedési hatóság akkor tudja elvégezni, ha a változásról az ismételt üzembehelyezést megelőzően tudomással bír.

6. §

A bejelentés nélkül elvégzett munkák esetében a jogszabály nem rendelkezett szankcióról, ennek pótlása történik meg.

7. §

Jogtechnikai pontosítás.

8. §

A módosítás pontosítja a tájékozódást segítő jelzést megjelenítő reklámcélú eszköz fogalmi elemeit.

9. §

Felhatalmazó rendelkezések pontosítása egyrészt a vizsgaközpont tevékenységének részletes szabályozásával összefüggésben, másrészt az ún. „veszteglő” járművek elszállításával, tárolásával és értékesítésével összefüggésben, harmadrészt a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény 29. § (2) bekezdésével összhangban.

10. §

Jogtechnikai pontosítások, továbbá a közúti járművezetők képzése kapcsán az intézményi változások átvezetése.

11. §

Az engedélyezési eljárások hirdetményi úton kerülnek közzétételre, így a rendelkezés hatályon kívül helyezése szükséges.

12. §

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/2405 rendelete (2023. október 18.) a fenntartható légi közlekedés egyenlő versenyfeltételeinek biztosításáról (ReFuelEU Aviation) szóló rendelettel összhangban a miniszter feladatának meghatározása.

13.

A légiközlekedési hatóság eljárása tekintetében a rendelkezés kizárja a nyilvános polgári repülőrendezvény iránti kérelmeket a sommás eljárásból, tekintettel arra, hogy az ilyen típusú kérelmek bonyolult megítélésűek és mérlegelést igényelnek, mely a 8 nap hosszúságú sommás eljárásban nem valósítható meg teljeskörűen.

Az állami légijárművekkel és a pilóta nélküli állami légijárművekkel kapcsolatos balesetekkel és repülőeseményekkel kapcsolatos, valamint ezen légijárművek típusalkalmassági vizsgálatára irányuló közigazgatási hatósági eljárások határidejét módosítja 55 és 90 napról 150 napra, tekintettel arra, hogy mindkét eljárás bonyolult megítélésű, sokszor szakértői vélemények beszerzése szükséges a megalapozott döntés meghozatalához.

14. §

A rendelkezés megszünteti a nyilvános polgári repülőrendezvény rendszeres szervezése céljából vállalkozás létrehozására vonatkozó engedélyt. A légiközlekedési hatóság minden nyilvános polgári repülőrendezvényt külön engedélyez, így nincs oka annak, hogy a polgári repülőrendezvény rendszeres szervezése céljából létrehozott vállalkozás erre külön engedéllyel rendelkezzen.

15. §

A módosítás a repülőterek elavult kategóriáinak innovációját tartalmazza, amely új kategóriák bevezetését és a nemzetközi szabályokkal való összhang megteremtését irányozza elő. Továbbá pontosítja a leszállóhely fogalmát és rendszertanilag a repülőterek struktúrája alá helyezi, hogy jól látható legyen a magyarországi rendszer.

16. §

A módosítás rögzíti a repülőtérrend tartalmi elemeit. Nem jelent plusz terhet az üzemeltartók számára, csak pontosítja a korábbi szabályozást.

17. §

A módosítás hozzájárul Magyarország akadály-adatbázis készletének a teljességéhez, növelve a repülés biztonságát és megteremtve az összhangot a nemzetközi sztenderdekkel. Korábban a repülőtér üzemeltartói csak közvetetten hárult az a kötelezettség, hogy a kijelölt futópálya és a repülési eljárások akadálymentessége biztosított legyen. A módosítás ezt az ésszerű követelményt fogalmazza meg direkt módon.

18. §

A testkamerák helyes és szabályos alkalmazását vezeti be a nemzetközi és az európai uniós előírásoknak történő megfelelés érdekében. A jelentős légiközlekedés védelmi kockázatok kompenzálására szolgál úgy, hogy a testkamerák alkalmazásával biztosítottá válik a feladott poggyászok – légiközlekedés-védelem szempontjából fontos – folyamatos felügyelete és védelme az illetéktelen beavatkozások ellen. A meglévő és bizonyított biztonsági kockázatok ellensúlyozásának egyik hatékony eszköze a testkamerák helyes és szabályos alkalmazása.

19. §

Fogalmi pontosítások. Az Lt. 71. § 2. és 42. pontjának hatályos szövege jelenleg is lefedi a NAV, mint a rendvédelmi feladatokat ellátó szerv fogalmát, így annak további kiegészítése nem indokolt, azonban a „vámhatósági” fordulat módosítandó. A fordulat javításának indoka, hogy a nemzetközi polgári repülésről Chicagóban 1944. évi december hó 7. napján aláírt Egyezmény és az annak módosításáról szóló jegyzőkönyvek kihirdetéséről szóló 1971. évi 25. törvényerejű rendelet 3. cikk b) pontjával – „a katonai, a vám- és a rendőri szervek céljára szolgáló légi járművet állami légi járműnek kell tekinteni.” – való összhangot megteremtse.

Továbbá a repülőtéri munkaterület fogalmának pontosítása az uniós rendelettel összhangban, valamint több, a repülőterek új struktúrájához igazított új fogalmi bevezetést tartalmaz.

20. §

Szükséges a felhatalmazó rendelkezések kiegészítése a vizsgaközpont tevékenységének részletes szabályozására, valamint a fenntartható üzemanyagok bevezetésével összefüggésben szükséges rendelet megalkotására vonatkozóan.

21. §

Jogharmonizációs záradék rögzítése.

22. §

A felügyeleti díjak differenciálása miatti pontosítás.

23. §

Egyrészt a felhatalmazó rendelkezések pontosítása Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény 29. § (2) bekezdésével összhangban. Továbbá több, a repülőterek új struktúrájához igazított jogtechnikai pontosítás.

24. §

A 13. §-al összefüggésben törlésre kerülnek a korábbi eljárási határidők, valamint a repülőterek új struktúrájához igazított jogtechnikai pontosítások.

25. §

A csónak fogalom módosítása az egyértelmű és egységes jogalkalmazás érdekében.

26. §

A módosítás a miniszter – kijelölt szervezet útján ellátandó – feladatait egészíti ki a vasúti rendszert érintő jelentős változások által felmerülő kockázatok kezelésének ellenőrzésével.

A vasúti árufuvarozást a Vasutak Együttműködési Szervezete (OSZZSD) tagállamai között a nemzetközi teherkocsi használati szabályokról szóló megállapodás (PGV megállapodás) szerint kell végezni, amely úgy rendelkezik, hogy egy tagállamban a résztvevő vasúti társaságok összesen két szavazattal rendelkeznek, amelynek elosztását a PGV megállapodás szabályozza, azonban a tagállam ettől eltérően is megállapíthatja, amennyiben arról jogszabály rendelkezik. Az eltérő szabályozás lehetőségét vezeti be a módosítás.

27. §

A módosítás a vasút-létesítési jog szabályait egészíti ki a fejlesztési projektekkal kapcsolatosan.

28–34. §

A módosítás az európai uniós jogból eredő kötelezettség teljesítése érdekében szükséges.

35. §

A felhatalmazó rendelkezés kiegészítése a vizsgaközpont tevékenységének részletes szabályozására vonatkozóan. A PGV megállapodástól eltérő szabályozásra irányuló miniszteri rendelet megalkotására vonatkozó felhatalmazás. A miniszteri feladatellátással kapcsolatos felhatalmazó rendelkezés pontosítása.

36. §

A módosítás egyrészt az európai uniós jogból eredő kötelezettség teljesítése érdekében szükséges, másrészt intézményi névváltozás miatti és egyéb jogtechnikai pontosításokat tartalmaz.

37. §

A már meglévő, korábban létesített vasúti pályák esetében az üzemeltetéshez kapcsolódó ok miatt nem lehet kisajátítani, holott a nemzeti vagyonról szóló törvény szerint ezen vasúti pályával érintett ingatlanoknak kizárólagos állami tulajdonban kellene állniuk. Szükséges a pontosítás, az ingatlanok tulajdonjogi viszonyának rendezése iránti eljárás lehetőségének biztosítása a már meglévő, korábban létesített vasúti pályák esetében is az országos közúttal érintett ingatlanok tulajdonjogi viszonyainak rendezése analógiájára.

38. §

A közfeladat változásra tekintettel a módosítás rendezi a projektvagyon átadásával kapcsolatos adózási hatásokat.

39. §

Szövegpontosító rendelkezés.

40. §

Nem szükséges jogharmonizációs záradék deregulációja.

41. §

A Nemzeti Tengelysúlymérő Rendszer útburkolatba integrált mérőműszereinek hitelesítése időszakonként visszatérően esedékes. Annak érdekében, hogy hosszútávon elemezhető legyen a mérőműszerek mérési sajátosságának változása, szükséges a mérési adatok hosszabb időintervallumban történő elemzése.

42. §

A módosítás a településkép-védelmi szabályozásban bevezeti az országos reklámkataszter jogintézményét. Azokat a reklámeszközöket, amelyek kihelyezésére településkép-védelmi szempontból szabályszerűen kerül sor (így például arra településképi bejelentési eljárást folytattak le), a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság felveszi az általa vezetett nyilvántartásba. Regisztráció hiányában a reklámeszköz – ennél fogva azon reklám – nem helyezhető el.

A kataszterrel egy egységes, országos kép kapható, amellyel kirajzolódik az ország reklámzaj térképe. Az adatbázisból kinyerhető adatok a helyi és központi – hatósági vagy stratégiai – döntéshozatal segítségére is alkalmasak lesznek.

A módosító javaslat ehhez kapcsolódóan megállapítja a reklámkataszterben nyilvántartandó adatköröket, továbbá a személyes adatok kezelésének céljait.

43. §

A módosítás ésszerű korlátokat kíván felállítani az olyan irányú helyi önkormányzati jogalkotással szemben, amely az utcabútorok létesítését, vagy azok reklámeszközként történő használatát generális jelleggel tiltja, vagy az indokoltnál nagyobb mértékben korlátozza. A javaslat a helyi rendeletalkotást afelé orientálja, hogy a tiltás helyett esztétikai vagy minőségi követelményeket támasszon az utcabútorokkal szemben.

44. §

A módosítás alapján az országos reklámkataszterre vonatkozó részletszabályokat részben kormányrendelet, részben pedig NMHH rendelet fogja megállapítani.

45. §

A településkép védelméről szóló törvény két átmeneti rendelkezéssel egészül ki. A reklámkataszter bevezetését megelőzően tudomásul vett reklámeszközöket 2024. február 1-jéig be kell jelenteni a nyilvántartásba vételi eljárás megindítása érdekében, amelyet követően egy 2024. július 1-jéig tartó türelmi idő veszi kezdetét. Ez utóbbi alatt a regisztráció nélküli eszközök tekintetében bevezetett reklám-elhelyezési tilalom 2024. július 1-jéig nem érvényesül.

Továbbá deklarálja azt is, hogy a helyi településképi rendeleteket az új törvényi szabályozáshoz kell igazítani 2024. január 31-ig.

46. §

Szükséges a településkép-védelmi törvény egyes átmeneti időszakaira vonatkozó határidők egy év időtartamban történő meghosszabbítása a megfelelő felkészülési idő biztosítása céljából.

47. §

A településkép védelméről szóló törvény módosításával összefüggésben a már kihirdetett, de hatályba nem lépett rendelkezés hatályba nem lépésének kimondása történik meg.

48. §

Hatályba léptető rendelkezések.

49. §

Jogharmonizációs záradék.

**Végső előterjesztői indokolás
a fenntartható finanszírozás és az egységes vállalati felelősségvállalás ösztönzését szolgáló
környezettudatos, társadalmi és szociális szempontokat is figyelembe vevő, vállalati társadalmi
felelősségvállalás szabályairól és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló
2023. évi CVIII. törvényhez**

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Az indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

Az Országgyűlés az Alaptörvénnyel nem csupán Magyarország jogrendjének alapját, de a múlt, a jelen és a jövő magyarjai közötti szövetség kereteit is lefektette. A Nemzeti Hitvallásban kinyilvánított alkotmányozói akarat tehát olyan közös értékrendet teremt az állam, a természetes és a jogi személyek viszonyában, amelyben értelmezhetővé válnak olyan elvont fogalmak is, mint a környezeti fenntarthatóság, a társadalmi felelősség vagy az irányítási elhivatottság.

Az Európai Unió bevezeti a gazdaság működésébe az úgynevezett ESG (Environmental, Social, Governance) szempontrendszer, amelynek célja, hogy az egyes gazdálkodó szervezetek tevékenysége a fenntarthatóság és az egységes vállalati felelősségvállalás tekintetében objektíven vizsgálható legyen. Ebben a rendszerben a környezeti változó az adott vállalatnak többek között a légszennyezésre, az energiafogyasztásra, a hulladékkezelésre, valamint a biodiverzitásra ható tényezőit tartalmazza, míg a társadalmi pillér az entitás kapcsolatait sűríti magába a vállalat érintettjeivel és a társadalom egészével. Többek között ide tartozik a munkavédelmi- és egészségügyi előírások szabályozása, valamint azok betartása és betartatása is, végül pedig az irányítási elem betekintést enged a szervezet működésébe, ideértve a tevékenységek széles körét, mint a vezető testületek összetételét, a szervezeti kultúrát, az információmegosztási csatornákat, a belső ellenőrzéseket és díjazást is.

A jogalkotó szándéka szerint a nemzeti ESG-keretrendszerrel szóló törvénnyel annak az elköteleződésnek teremt alapot a magyar gazdaság működésében, hogy örökségünket, egyedülálló nyelvünket, a magyar kultúrát, a magyarországi nemzetiségek nyelvét és kultúráját, a Kárpát-medence természet adta és ember alkotta értékeit ápoljuk és megóvjuk. Felelősséget viselünk utódainkért, ezért anyagi, szellemi és természeti erőforrásaink gondos használatával védelmezzük az utánunk jövő nemzedékek életfeltételeit.

2022. december 14-én került kihirdetésre az 537/2014/EU rendeletnek, a 2004/109/EK irányelvnek, a 2006/43/EK irányelvnek és a 2013/34/EU irányelvnek a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolás tekintetében történő módosításáról szóló 2022/2464/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv. A koherens vállalati fenntarthatósági beszámolási (jelentéstételi) követelmények biztosítása érdekében az irányelv célja a Taxonomia rendelet szerinti beszámolási követelmények és a vállalati fenntarthatósági jelentéstételi követelmények közötti összhang biztosítása. Az irányelv értelmében valamennyi nagyvállalatnak, valamint valamennyi, a szabályozott piacon (tőzsdén) jegyzett kis- és középvállalkozásnak jelentést kell készítenie olyan fenntarthatósági kérdésekről, mint a környezeti, a társadalmi kérdések, az emberi jogok és az irányítási tényezők. Az irányelv a követelményeket lépcsőzetesen vezeti be, a kötelezettségeket először a 2024. január 1-én vagy azt követően kezdődő üzleti évre kell alkalmazni.

Az irányelv első alkalommal vezet be általános európai uniós szintű könyvvizsgálói (bizonyossági) követelményt a fenntarthatósági jelentéstételi információkra vonatkozóan, az irányelv ugyanis előírja, hogy a hatálya alá tartozó vállalatok által elkészítendő fenntarthatósági jelentésről az éves beszámolóhoz hasonlóan a jog szerinti könyvvizsgáló vagy a jog szerinti könyvvizsgálótól eltérő másik könyvvizsgáló alakítsa ki és adjon véleményt. Az irányelv a fenntarthatósági jelentés ellenőrzése érdekében az éves beszámoló könyvvizsgálatához igazított, valamint azon túlmutató követelményeket is előír a könyvvizsgálók, könyvvizsgáló cégek számára.

Az Országgyűlés annak érdekében, hogy olyan szabályozás jöjjön létre, amely biztosítja a magyar gazdaság fejlődését, az értékteremtő munka becsületét, a teremtett és épített környezet védelmét, az alapvető jogok és

az emberi méltóság sérthetetlenségét, továbbá az Európai Unió fenntarthatósággal kapcsolatos iránymutatásainak történő megfelelést, az Alaptörvény szellemiségében a következő törvényt alkotja.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1. §

A törvényjavaslat személyi és tárgyi hatályát meghatározó rendelkezések.

2–6. §

A törvényjavaslat részletező tételei mellett külön helyet foglalnak el az olyan általános, alapvető szabályok, amelyek hatnak a szabályozás egészére is.

Az alapelvek túlmutatnak a normatív szabályokon, így, ha az adott kérdéskör megoldására nincs tételes jogi szabályozás, a döntés az alapelvekre is alapítható.

Az alapelvek a következők:

- a) nyilvánosság elve,
- b) kettős lényegesség elve,
- c) jóhiszeműség és tisztesség követelménye,
- d) környezeti fenntarthatóság elve,
- e) társadalmi felelősségvállalás elve.

a) Nyilvánosság és átláthatóság elve

A vállalkozások által közzétett jelentések és a vállalkozásokról vezetett nyilvántartások nyilvánosak, azok tartalma korlátozás nélkül megismerhető: az bárki megtekintheti, arról feljegyzést készíthet vagy hiteles másolatot kérhet. Biztosítani kell az információk átláthatóságát.

b) Kettős lényegesség elve

A kettős lényegesség elve azt biztosítja, hogy a vállalkozások megfelelő információkat hozzanak nyilvánosságra a náluk felmerülő fenntarthatósági kockázatokról és lehetőségekről, továbbá az emberekre és a környezetre gyakorolt hatásukról.

c) Jóhiszeműség és tisztesség követelménye

A jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítése során a felek a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megfelelően kötelesek eljárni.

d) Környezeti fenntarthatóság elve

A vállalkozásoknak figyelembe kell venniük a hosszú távú fenntarthatósági lehetőségeket, és azokat integrálniuk kell az üzleti stratégiájukba.

e) Társadalmi felelősségvállalás elve

A vállalkozásoknak figyelembe kell venniük és kezelniük kell az üzleti tevékenységük társadalmi és környezeti hatásait, továbbá szerepet kell vállalniuk a társadalmi problémák megoldásában és a fenntartható fejlődés előmozdításában. Ennek részét képezik a családok, a nemzet és a kultúra támogatása.

7. §

A törvényjavaslat azokat a fogalmakat rögzíti, amelyek a normaszövegben előfordulnak és jelentésük, tartalmuk értelmezésre szorul.

8–12. §

A törvényjavaslat rögzíti, hogy a Kormány feladatait a gazdaságfejlesztésért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) útján látja el, valamint meghatározza a miniszter feladatait és hatásköreit.

A magyarországi kis- és középvállalkozások európai uniós versenyképességének megtartása és növelése érdekében nagy hangsúlyt kell fektetni a fenntartható gazdasági működés tudatosításában. A piac fehérítése érdekében

szabályokat szükséges lefektetni az ESG tanácsadói és képzési piacot érintően annak érdekében, hogy a hazai kis- és középvállalkozások ne kerüljenek versenyhátrányba a közös belső piacon.

Mindezen feladatokat a miniszter az IFKA Iparfejlesztési Közhasznú Nonprofit Kft., mint vállalkozásfejlesztési ügynökség útján látja el, amelynek keretében elvégzi a kis- és középvállalkozások ESG fenntarthatósági felkészítését, fejlesztését célzó támogatási programokat indít a külön támogatási programban meghatározott feltételekkel; képi az ESG tanácsadókat és az ESG tanácsadókat oktató intézményeket, nyilvántartást vezet az ESG tanácsadókat oktató intézményrendszer szereplőiről, akkreditálja a Magyarországon ESG tanácsadókat oktató intézményeket, továbbá ellátja a miniszter rendeletében meghatározott ESG-vel kapcsolatos feladatokat.

A miniszter által működtetett Nemzeti ESG Tanács szakmai tanácsadó testületként részt vesz az ESG adatszolgáltatás minimum követelményeinek meghatározásában.

A Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága (a továbbiakban: Hatóság) a fenntarthatósági kérdések tekintetében felügyeli a vállalkozások ESG célú átvilágítási kötelezettségei teljesítésének megfelelőségét, az ESG adatszolgáltatási folyamatok átláthatóságát, emellett a törvényjavaslat rögzíti a Hatóság feladatait és hatásköreit a fenntarthatósági kérdések tekintetében.

A Hatóság ESG Akkreditációs Bizottságot hoz létre és működtet. A miniszternek a hatáskörébe tartozó akkreditációs követelményrendszerek meghatározása során ki kell kérnie a Bizottság szakmai véleményét.

13–15. §

A vállalkozásoknak a társadalmi felelősségvállalási és környezetvédelmi átvilágítási követelményekkel összhangban kellő gondossággal kell eljárniuk ellátási láncukban, azzal a céllal, hogy megelőzzék vagy minimálisra csökkentsék a vállalat társadalmi felelősségvállalását érintő vagy környezeti kockázatait, illetve megszüntessék a társadalmi felelősségvállalási vagy környezetvédelmi kötelezettségek megsértését.

ESG célú átvilágítási kötelezettségek közé tartoznak:

- a) a kockázatkezelési rendszer létrehozása,
- b) a belső felelősségvállalási stratégia és rendszer kialakítása,
- c) a rendszeres kockázatelemzések elvégzése,
- d) a megelőzési és korrekciós intézkedések megállapítása a vállalkozás saját üzleti hatáskörében és a közvetlen szállítóival szemben,
- e) ESG adatszolgáltatási kötelezettség teljesítése, és
- f) a közvetlen szállítók nyilatkoztatása a felmerülő kockázatok tekintetében.

Az érintett vállalkozás fenntarthatósági célú átvilágítási kötelezettségeknek való megfelelésre vonatkozó cselekvési módját a következő kritériumok alapján kell meghatározni:

- a vállalkozás üzleti tevékenységének típusa és a vállalkozás mérete alapján,
- a vállalkozás azon képessége alapján, hogy befolyásolni tudja a társadalmi felelősséget érintő kockázat vagy környezeti kockázat okozóját vagy a társadalmi felelősségvállalási vagy környezetvédelmi kötelezettség megsértését,
- a jogsértés jellemzően várható súlyossága alapján, továbbá a jogsértés visszafordíthatósága és a társadalmi felelősségvállalási vagy környezetvédelmi kötelezettség megsértésének valószínűsége alapján, és
- a vállalkozásnak a társadalmi felelősségvállalási vagy környezeti kockázat, vagy kötelezettség megsértéséhez való okozati hozzájárulásának jellege alapján.

Az átvilágítási kötelezettségek teljesítését a vállalkozáson belül folyamatosan dokumentálni kell. A dokumentációt a keletkezésétől számított legalább hét évig meg kell őrizni.

16. §

A vállalkozásoknak megfelelő és hatékony kockázatkezelési rendszert kell létrehozniuk az átvilágítási kötelezettségeknek való megfelelés biztosítása érdekében.

A kockázatkezelést megfelelő intézkedésekkel be kell építeni valamennyi releváns üzleti folyamatba. A hatékony intézkedések olyan intézkedések, amelyek lehetővé teszik a lényeges, káros hatással járó társadalmi és környezeti kockázatok azonosítását és minimalizálását, valamint a társadalmi felelősségvállalási vagy a környezetvédelmi

kötelezettségek megsértésének megelőzését, megszüntetését vagy mértékének minimalizálását, amennyiben a vállalkozás ilyen kockázatokat vagy jogsértéseket okozott vagy azokhoz hozzájárult az ellátási láncban. Az ellátási lánc átvilágítására és kockázataik elemzésére és minősítésére kizárólag a törvényjavaslatban meghatározott, akkreditált, Magyarország területén fenntarthatósági szoftvereket forgalmazó és gyártó vállalat IKT rendszere vehető igénybe.

A vállalkozás biztosítja annak beazonosítását, hogy a vállalkozáson belül ki a felelős a kockázatkezelés felügyeletéért, például társadalmi felelősségvállalási (CSR) tisztviselő kinevezésének útján.

A vállalkozáson belül felelős személy rendszeresen, legalább évente egyszer tájékoztatja a vállalkozás ügyvezetését az elvégzett munkáról.

Kockázatkezelési rendszerének kialakítása és végrehajtása során a vállalkozásnak kellő figyelmet kell fordítania munkavállalóinak, a beszállítói láncain belüli munkavállalóknak és azoknak az érdekeire, akiket a vállalkozás gazdasági tevékenysége vagy a beszállítói láncbaiban lévő valamely vállalkozás gazdasági tevékenysége egyébként védett jogi helyzetben közvetlenül érinthet.

17. §

A kockázatkezelés részeként a vállalkozásnak megfelelő kockázatelemzést kell végeznie annak érdekében, hogy azonosítsa a társadalmi és környezeti kockázatokat saját üzleti tevékenységeiben és közvetlen beszállítói tevékenységeiben.

A vállalkozásnak gondoskodnia kell arról, hogy a kockázatelemzés eredményeit a szervezeten belül közöljék az ügyvezetéssel. A kockázatelemzést évente egyszer, valamint szükség esetén ad hoc jelleggel kell elvégezni.

A Hatóság elnöke rendeletben állapítja meg a kockázatkezelés alapelveit.

18–19. §

Az érintett vállalkozásnak az ESG menedzsmentplatformra történő regisztrációja során nyilatkozatot kell tennie társadalmi felelősségvállalási stratégiájáról. A nyilatkozatot a vállalkozás vezetése adja ki.

Ha a vállalkozás a kockázatelemzés során lényeges és érdemi bekövetkezési valószínűséggel bíró társadalmi felelősségvállalási vagy környezeti kockázatot azonosít, indokolatlan késedelem nélkül megfelelő megelőzési intézkedéseket kell tennie.

Megelőzési intézkedésként a vállalkozás a közvetlen szállítói és leányvállalatai tekintetében gondoskodik arról, hogy

- közvetlen szállítói kiválasztásakor a társadalmi felelősségvállalási és környezetvédelmi elvárások is érvényesüljenek,
- a közvetlen szállítója nyilatkozzon arról, hogy megfelel a vállalkozás vezetése által megkövetelt emberi jogi és környezetvédelmi elvárásoknak, és azokat megfelelően kezeli az ellátási lánc mentén.

20–22. §

Ha a vállalkozás felfedezi, hogy saját üzletágában vagy közvetlen beszállítójánál már bekövetkezett vagy küszöbön áll egy társadalmi felelősségvállalással kapcsolatos vagy környezetvédelmi kötelezettség megsértése, haladéktalanul megteszi a megfelelő korrekciós intézkedéseket a jogsértés megelőzése vagy megszüntetése, illetve a jogsértés mértékének minimalizálása érdekében.

Ha egy közvetlen beszállítónál a vállalati felelősségvállalással kapcsolatos vagy környezetvédelmi kötelezettség megsértése olyan mértékű, hogy azt a vállalkozás belátható időn belül nem tudja megszüntetni, akkor haladéktalanul koncepciót kell kidolgoznia és végrehajtania a jogsértés megszüntetésére vagy minimalizálására. A koncepciónak konkrét ütemtervet kell tartalmaznia. A korrekciós intézkedések hatékonyságát évente egyszer, illetve eseti jelleggel felül kell vizsgálni, ha a vállalkozásnak számolnia kell azzal, hogy a saját üzleti területén vagy a közvetlen beszállítónál jelentősen megváltozott vagy jelentősen kibővült kockázati helyzet alakul ki, például új termékek, projektek vagy új üzleti terület bevezetése miatt. Az eseti jellegű felülvizsgálat célzottan vonatkozhat kifejezetten a megváltozott vagy jelentősen bővülő kockázati helyzetre.

23–27. §

A vállalkozásnak az ESG kérdések tekintetében adatszolgáltatási kötelezettsége keletkezik. A vállalkozás évente ESG beszámolót készít az előző üzleti év fenntarthatósági célú átvilágítási kötelezettségeinek teljesítéséről, amelyet köteles ESG tanúsítóval auditáltatni. Az ESG beszámolót a vállalkozás ügyvezető szerve hagyja jóvá.

Az ESG beszámolót a vállalkozás ingyenesen és nyilvánosan hozzáférhetővé teszi a honlapján, míg az ESG beszámoló a Hatóság honlapján díjmentesen elérhető és lekérdezhető.

A vállalkozásnak az ESG beszámolóban fel kell tüntetnie a vállalkozás fenntarthatósági kérdésekre gyakorolt hatásainak, valamint az annak megértéséhez szükséges információkat, hogy a fenntarthatósági kérdések hogyan befolyásolják a vállalkozás fejlődését, teljesítményét és helyzetét.

Az ESG adatszolgáltatás ösztönzi és segíti a vállalkozásokat a fenntarthatósági célok kitűzésében, a vállalkozás fenntartható működésének és társadalmi felelősségvállalásának mérésében, a fenntarthatósággal kapcsolatos kockázatok kezelésében, valamint annak megértésében, hogy a szervezet miként teremt értéket környezete és érdekelt felei számára.

A vállalkozásoknak az ESG beszámoló készítésekor egységes adatszolgáltatási szabványokat kell alkalmazniuk. Az adatszolgáltatási szabványok azáltal biztosítják a jelentett információk minőségét és megfelelőségét, hogy előírják az érthetőség, a relevancia, az ellenőrizhetőség és az összehasonlíthatóság kritériumait, valamint megkövetelik az információk valós bemutatását. Az adatszolgáltatási szabványok az európai fenntarthatósági beszámolási szabványokkal (ESRS szabványnak) állnak összhangban.

Az ESG beszámolót magyar nyelven, elektronikus formában kell elkészíteni, amelyet külön jogszabályban meghatározott módon a vállalkozás vagy az anyavállalat képviselőjére jogosult személy köteles hitelesíteni.

A vállalkozás legfőbb szerve felel e törvényjavaslatban és az európai uniós jogi aktusokban előírt fenntarthatósági követelményeknek megfelelő elkészítéséért és közzétételéért.

Az ESG adatszolgáltatási kötelezettség elmulasztása esetén a Hatóság pénzbírságot szab ki a mulasztó vállalkozásra, a vonatkozó szabályokat a Kormány rendeletben állapítja meg.

28–31. §

A vállalkozásnak gondoskodnia kell megfelelő belső panasztételi eljárás kialakításáról. A panaszjelzés során a személyek bejelenthetik azokat a társadalmi felelősségvállalási és környezeti kockázatokat, valamint azon társadalmi felelősségvállalással vagy környezetvédelemmel kapcsolatos kötelezettségek megsértését, amelyek a saját üzleti hatáskörében a vállalkozás vagy egy közvetlen beszállító gazdasági tevékenysége következtében keletkeztek.

A vállalkozás dönthet úgy, hogy a beérkező bejelentéseket belsőleg kezeli, vagy bevonhat egy pártatlan külső szervezetet is. Utóbbi azért is lehet előnyös választás a vállalkozások számára, mert egy objektív, külső szakértő nemcsak felgyorsíthatja a kötelezettségek jogszabályban foglaltak szerinti megvalósulását, de egyben átláthatóbbá és hitelesebbé is teheti a folyamatot.

A belső panasztételi rendszert egy erre kijelölt személy vagy szervezeti egység működteti, aki vagy amely azonban nem utasítható, és a feladatkörébe tartozó ügyeket más szervektől elkülönülten látja el.

A vállalkozások külső panaszkezelési eljárásban akkor vehetnek részt, amennyiben az megfelel a törvényjavaslatban rögzített követelményeknek.

A vállalkozás a panaszkezelési rendszer kialakítására vonatkozó kötelezettségét a panaszokról, a közérdekű bejelentésekről, valamint a visszaélések bejelentésével összefüggő szabályokról szóló 2023. évi XXV. törvény alapján létrehozott belső visszaélés-bejelentési rendszer útján is teljesítheti.

A panaszkezelési eljárás eredményéről a vállalkozások kötelesek a belső vagy külső panaszkezelési rendszer keretében beérkezett bejelentések panaszkezelési eljárásának lezárultát követő 15 napon belül a Hatóságot értesíteni.

A vállalkozásnak a panasztételi eljárást úgy kell kialakítania, hogy az lehetővé tegye a társadalmi felelősségvállalási vagy környezeti kockázatok, valamint az emberi jogi vagy környezeti kötelezettségek megsértésének bejelentését akkor is, ha azok valamely közvetett szállító gazdasági tevékenysége miatt keletkeztek.

Ha a vállalkozásnak tudomása van arról, hogy egy közvetett szállítójánál emberi jogi vagy környezetvédelmi kötelezettség megsértése merült fel, indokolatlan késedelem nélkül köteles

- a) kockázatelemzést végezni,
- b) megfelelő megelőző intézkedéseket tenni.

32. §

A törvényjavaslat rögzíti, hogy az ESG adatszolgáltatást, vizsgálatát olyan ESG tanúsító végzi, amelyet a Hatóság a Tanúsítók Névjegyzékébe felvett. Az ESG tanúsító szakmai tudását kötelező képzés és továbbképzés útján fejleszti.

33–34. §

A tanúsítást végzők a tanúsítás során a Hatóság elnökének rendeletében meghatározott fenntarthatósági szakmai szempontoknak való megfelelést vizsgálják.

A tanúsítás általában a tanúsítási audit eredményeit dokumentáló beszámolóval zárul, amelyben ha az ESG tanúsító megállapította és megerősítette az ESG beszámoló megfelelését, ezt az ESG tanúsítvánnyal hivatalosan is elismeri. Az ESG tanúsítványon fel kell tüntetni a tanúsítás keltét és érvényességi idejét is.

A tanúsítási auditáláshoz szükséges idő maximum 45 nap lehet.

Az ESG beszámoló ESG menedzsment platformra történő feltöltését megelőzően annak előző évi ESG beszámoló tartalmának történő megfelelése ellenőrzésére a vállalkozás kérhet előauditot. Ez kezdeti teljesítményértékelésként vagy diagnózisként szolgálhat az erősségek és a javítási lehetőségek azonosítására. Ha itt eltéréseket vagy gyengeségeket azonosít az ESG tanúsító, akkor bizonyos időn belül korrekciós intézkedéseket kell tervezni és végrehajtani.

Ha az előaudit kedvező eredményre vezet, akkor kerülhet sor a tanúsítási auditra. Amint az auditjelentés megerősíti az alapul szolgáló követelményeknek való megfelelést, a vállalkozás az ESG beszámolóra megkapja az ESG tanúsítványt. Az ESG tanúsítás mindig korlátozott ideig érvényes.

35. §

A vállalkozás az ESG megfelelés és előrehaladás szempontjából történő minősítésére a törvényjavaslat szerinti kötelezettségein túlmutatóan saját üzleti döntése alapján ESG minősítőt is megbízhat. Az ESG minősítő feladata, hogy az ESG menedzsmentplatformon keresztül benyújtott ESG beszámolók alapján – kiegészítve további, közhiteles adatbázisokból és nyilvános forrásokból hozzáférhető vállalati adatokkal – minősítse az egyes vállalkozásokat ESG megfelelés és előrehaladás szempontjából.

A minősítés módszertanát a minősítő közzéteszi, illetve rendszeres időközönként felülvizsgálja, összhangban a nemzetközi sztenderdekkel és a vonatkozó jogszabályokkal.

A minősítő feladata továbbá, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján elemzéseket készítsen és szakpolitikai javaslatokat dolgozzon ki, továbbá részt vegyen a fenntarthatósággal kapcsolatos szakmai és társadalmi tudásbővítésben.

Magyarország területén nem járhat el ESG minősítőként az a gazdasági társaság, aki egy vállalkozás vagy annak leányvállalatai esetén, adott jelentés és két egymást követő üzleti év vonatkozásában ESG tanúsítóként vagy ESG tanácsadóként eljár.

36. §

A törvényjavaslat rögzíti, hogy a jogi vagy természetes személy ESG tanácsadók nyilvántartása a Hatóság feladata, az ESG tanácsadókat oktató intézmények nyilvántartása és akkreditálása pedig a vállalkozásfejlesztési ügynökség feladata.

37. §

Az ESG adatszolgáltatás folyamatát támogató IKT-terméknek, IKT-szolgáltatásnak, vagy IKT folyamatnak rendelkeznie kell a kiberbiztonsági tanúsításról és a kiberbiztonsági felügyeletről szóló 2023. évi XXIII. törvény alapján kiállított nemzeti kiberbiztonsági tanúsítvánnyal vagy megfeleléségi nyilatkozattal.

38–43. §

A törvényjavaslat a Hatóság által vezetett, alábbi nyilvántartásokat szabályozza:

- a) törvény hatálya alá tartozó vállalkozások nyilvántartása,
- b) az ESG beszámolók nyilvántartása,
- c) ESG tanúsítók nyilvántartása,
- d) ESG tanácsadók nyilvántartása,
- e) ESG szoftvereket forgalmazó és gyártó vállalatok nyilvántartása.
- f) ESG minősítők nyilvántartása

a) A törvény hatálya alá tartozó vállalkozások nyilvántartása

A Hatóság valamennyi vállalkozásról nyilvántartást vezet, és ebben a nyilvántartásban a törvényjavaslat által előírt adatokat veszi fel minden vállalkozásról. Ha ezek az adatok megváltoznak, azt értelemszerűen be kell jelenteni a Hatóságnak. A cégadoatok nyilvántartása naprakész, hiszen közhitelesnek kell lennie.

b) Az ESG beszámolók nyilvántartása

Az ESG beszámoló célja a vállalat fenntarthatósági átvilágítási rendszeréről adandó helyzetkép, amelyet a vállalkozás csak a saját honlapján közöl. A ESG beszámolók összehasonlíthatónak, megbízhatónak, a felhasználók számára digitális technológiák segítségével könnyen megtalálhatónak és használhatónak kell lennie. Annak érdekében, hogy fenntarthatósági információk a felhasználók számára könnyen kereshetők és elérhetőek legyenek, a vállalkozások által készített ESG beszámolókról nyilvántartást kell vezetni. Abból a célból, hogy mind az állampolgár, mind pedig az állam átláthatóan nyomon tudja követni a szempontrendszer vállalkozások általi alkalmazását, szükséges a Hatóság honlapján elérhető adatbázist kialakítani, amiben az adott vállalkozás nevére rákeresve lekérhető a minősítés.

c) ESG tanúsítók nyilvántartása

A Hatóság az akkreditált ESG tanúsítókról Tanúsítók Névjegyzéke néven nyilvántartást vezet.

Az ESG tanúsító a működése megkezdését követő 30 napon a törvényjavaslatban előírt adatokat megküldi a Hatóság részére a nyilvántartásba vétel érdekében. Az ESG tanúsító ezen adatokban bekövetkező változást annak bekövetkezésétől számított 15 napon belül bejelenti a Hatóságnak a nyilvántartás aktualizálása érdekében. Ha az adatok változását az ESG tanúsító bejelenti, a megváltozott adatokat a Hatóság az adat változása bejelentését követő öt év elteltével a nyilvántartásból törli.

d) ESG tanácsadók nyilvántartása

A Hatóság az ESG beszámoló, illetve a ESG beszámoló elkészítéséhez nyújtott tanácsadási szolgáltatásokat végző ESG tanácsadókról nyilvántartást vezet.

e) ESG szoftvereket forgalmazó és gyártó vállalatok nyilvántartása

A Hatóság nyilvántartást vezet az ESG beszámoló elkészítéséhez nyújtott szoftverszolgáltatást forgalmazó és gyártó vállalatokról.

f) ESG minősítők nyilvántartása

A Hatóság az ESG minősítőkről elektronikus névjegyzéket vezet.

44–47. §

A Hatóság a törvényjavaslatban előírt kötelezettségek teljesítésének vagy megsértésének megállapítása, a kötelezettségek teljesítésének előmozdítása érdekében ellenőrzést folytat. A hatósági ellenőrzés lefolytatására hivatalból vagy az ügyfél kérelmére is sor kerülhet.

A Hatóság megteszi a szükséges intézkedéseket a törvényjavaslat szerinti kötelezettségek megsértésének felderítése, megszüntetése és megelőzése érdekében.

Közigazgatási szabályszegés észlelése esetén a Hatóság a közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló 2017. évi CXXV. törvény szabályainak alkalmazásával figyelmeztetés vagy közigazgatási bírság szankciót alkalmazhat, valamint határidő tűzésével kötelezi a vállalkozást a jogsértés megszüntetésére és a szükséges megelőző, illetve korrekciós intézkedések megtételére.

48. §

Az ESG tanúsítvány figyelembe vehető a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény 132. § (1) bekezdése alá tartozó szerződéses feltételek meghatározása során.

49. §

Kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy Magyarország önállóan is képes legyen értékelni, hogy a fenntarthatósági nemzeti átültetési intézkedések milyen hatást gyakorolnak a kis- és középvállalkozásokra, biztosítva, hogy ezen intézkedések ne sújtsák azokat – különösen a mikrovállalkozásokat – aránytalan mértékben, valamint elkerülve a szükségtelen adminisztratív terheket.

Ennek érdekében létrejön egy ESG menedzsmentplatform, ahol az ESG adatszolgáltatási kötelezettséggel érintett vállalkozások díjmentesen adhatják be az ESG beszámolójukat az erre kijelölt digitális formanyomtatványon.

Az ESG menedzsmentplatform tartalmáért és teljeskörű működésének megszervezéséért a Hatóság felel.

50. §

A társadalmi felelősségvállalási programoknak, illetve az önkéntes karbon-ellentételezésnek kiemelt szerepe van a vállalati felelősségvállalásban. A terület szabályozatlansága ugyanakkor kiszolgáltatottá teszi a vállalkozásokat, amelyeknek nincs lehetőségük sem a projektfejlesztők működése, sem a szabványalkotók tevékenysége, sem pedig a különféle ellenőrző és hitelesítő szervezetek megbízhatósága ellenőrzésére.

A törvényjavaslat célja, hogy a Magyarországon működő vállalkozások társadalmi- és környezeti felelősségvállalásukra fordított forrásai hitelesített és ellenőrzött keretek között tudják a fenntarthatóság célokat szolgálni. Ehhez pedig a törvényjavaslat egy hitelesített támogatás-menedzsment központot jelöl ki nem kizárólagos ellenőrző és hitelesítő szervezetnek. Ezzel az állam támogatni kívánja az itthon működő ESG tanácsadók és ESG tanúsítók munkáját, ezen keresztül pedig az ESG beszámolók hitelességét és átláthatóságát is.

A hitelesített támogatás-menedzsment központon keresztül meghirdetett támogatási programok kötelezően beszámítanak az ESG tanúsítványba.

51. §

A Hatóság a törvényjavaslat szerinti feladatkörében egyedüli hazai szereplőként kapcsolatot tart az az Európai Értékpapír-piaci Hatósággal (ESMA).

52. §

Felhatalmazó rendelkezések a Kormány, a gazdaságfejlesztésért felelős miniszter, valamint a Hatóság elnöke számára, rendelet megalkotására.

53. §

Hatályba léptető rendelkezések.

54. §

Az átmeneti rendelkezések a törvényjavaslattal érintett vállalkozások számára differenciáltan írják elő a törvényjavaslatban foglaltak alkalmazhatóságát.

A törvényjavaslat 1. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti vállalkozás a fenntarthatósági célú átvilágítási kötelezettségekre vonatkozó rendelkezéseket első alkalommal oly módon teljesíti, hogy az ESG platformra ESG beszámolót tölt fel, amelyet követően a törvényjavaslat 33–34. §-ban foglaltaktól eltérően nem tanúsítás,

hanem egy előaudit történik és sem az ESG beszámoló, sem az előaudit eredménye nem nyilvános és nem kerül közzétételre.

55. §

Sarkalatossági záradék.

56. §

Az európai uniós követelményekre utaló rendelkezések.

57. §

A törvényjavaslat a kulcsfontosságú immateriális erőforrások fogalmát tartalmazza.

58. §

A javaslat szerinti információk bemutatása szorosan kapcsolódik az ESG beszámolóhoz, illetve a fenntarthatósági jelentéshez. Azt a célt szolgálja, hogy a javaslat szerinti vállalkozók megfelelő információt tegyenek közzé a társadalmi felelősségvállalás keretében végzett tevékenységükről.

59. §

A törvényjavaslat a vállalatirányítási nyilatkozatban a sokszínűséggel kapcsolatos politika leírásának pontosítását tartalmazza. A fenntarthatósági jelentés készítésére kötelezett vállalkozók a sokszínűséggel kapcsolatos információkról a fenntarthatósági jelentésükben is beszámolhatnak, ebben az esetben a vállalatirányítási nyilatkozatukban hivatkozniuk kell a fenntarthatósági jelentésükre.

60. §

A törvényjavaslat a kulcsfontosságú immateriális erőforrásokra vonatkozó információk üzleti jelentésben történő bemutatását írja elő.

61. §

95/D. § A törvényjavaslat a fenntarthatósági jelentéssel kapcsolatos fogalmakat tartalmazza.

95/E. § A törvényjavaslat a fenntarthatósági jelentésre kötelezett vállalkozók körét és a fenntarthatósági jelentés helyét határozza meg. A fenntarthatósági jelentésre kötelezett nagyvállalkozások számviteli irányelvben rögzített értékhatára az Európai Unióban 2024. január 1-jétől az infláció hatását követő kiigazítás következtében 25%-kal emelkedik. A javaslatban a számviteli irányelv módosítása során megemelt értékhatárok mellett, az aktuális forint/euró árfolyamot figyelembe véve kerül meghatározásra azon vállalkozók köre, amelyek fenntarthatósági jelentés készítésére kötelezettek.

A törvényjavaslat rendelkezik továbbá a fenntarthatósági jelentés tartalmi követelményeiről, és tartalmazza a fenntarthatósági jelentéssel kapcsolatos, a vállalkozók értékláncára vonatkozó részletszabályokat, a fenntarthatósági jelentés és a pénzügyi kimutatás közötti összhang megteremtésére vonatkozó szabályokat, a fenntarthatósági jelentésből kihagyható információk részletes szabályozását. A törvényjavaslat előírja, hogy a fenntarthatósági jelentésben közzéteendő információknak a fenntarthatósági beszámolási standardokban foglaltaknak kell megfelelniük, továbbá előírja a vállalkozó vezetésének a fenntarthatósági információkkal kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségét, valamint meghatározza az ezzel kapcsolatos további követelményeket. A törvényjavaslat ezen felül a fenntarthatósági jelentésben közzéteendő információk általános szabályaitól eltérő mentesítési szabályokat is tartalmaz. A tőzsdén jegyzett kis- és középvállalkozások számára lehetővé válik, hogy a fenntarthatósági jelentésükben a méretükkel és kapacitásukkal arányos információkat tegyenek közzé, a kis- és középvállalkozásokra vonatkozó fenntarthatósági beszámolási standardokban foglalt részletszabályoknak megfelelően.

95/F. § A törvényjavaslat tartalmazza a fenntarthatósági jelentéssel kapcsolatos mentesítés részletes szabályait, valamint a mentesség feltételeit. A fenntarthatósági jelentés készítésére kötelezett leányvállalat abban az esetben

mentesül a fenntarthatósági jelentés készítése alól, ha az anyavállalat összevont (konszolidált) fenntarthatósági jelentésében a leányvállalat, illetve annak leányvállalatai szerepelnek, a leányvállalat üzleti jelentése tartalmazza az anyavállalat megnevezését és az anyavállalat által készített összevont (konszolidált) fenntarthatósági jelentésre való hivatkozást, valamint a mentesség tényét. A mentességet a 95/E. § (1) bekezdés hatálya alá tartozó, tőzsdén jegyzett leányvállalatok nem alkalmazhatják.

95/G. § A törvényjavaslat az Európai Unióban jelentős üzleti tevékenységet folytató, uniós tagállam jogának a hatálya alá nem tartozó (harmadik országbeli) vállalkozások leányvállalataival és fióktelepeivel szemben, csoportszintű fenntarthatósági információk közzétételével kapcsolatos követelményeket határoz meg. Többek között rendelkezik a hatály kérdéséről, a csoportszintű fenntarthatósági jelentés tartalmi és formai követelményeiről, a nyilvánosságra hozatalra, a közzétételre vonatkozó felelősségi szabályokról.

A 95/E. § (1) bekezdésének hatálya alá tartozó leányvállalatnak, illetve meghatározott árbevétellel rendelkező fióktelepnek a harmadik országbeli, legfelső szintű anyavállalat csoportszintjén fenntarthatósági információkat kell nyújtania a harmadik országbeli vállalkozásokra vonatkozó fenntarthatósági beszámolási standardokkal összhangban. Fontos rögzíteni, hogy a harmadik országbeli, legfelső szintű anyavállalat csoportszintű fenntarthatósági jelentésének összeállítása nem mentesíti a leányvállalatot a fenntarthatósági jelentés készítésére irányuló kötelezettsége alól, mivel a harmadik országbeli vállalkozás csoportszintű fenntarthatósági információi a fenntarthatósági jelentésben szereplő információknak csupán egy szűkebb körét tartalmazzák, és nem feltétlenül képezik az üzleti jelentés részét. Ugyanazon harmadik országbeli vállalkozás több uniós leányvállalata esetén a jelentéstétel egyszerűsítése érdekében a harmadik országbeli anyavállalat dönthet úgy, hogy önkéntesen a fenntarthatósági beszámolási standardoknak (ESRS-eknek) megfelelően összevont (konszolidált) fenntarthatósági jelentést tesz közzé, amely tartalmazza az összes uniós leányvállalatát. Ebben az esetben az összevont (konszolidált) fenntarthatósági jelentésbe bevont uniós leányvállalatok – egyéb feltételek teljesülése esetén – mentesülhetnek a fenntarthatósági jelentés készítése alól.

95/H. § A törvényjavaslat a könyvvizsgáló fenntarthatósági jelentésről adott véleményével (bizonyossági véleményével) kapcsolatos rendelkezéseket tartalmaz.

95/I. § A törvényjavaslat a fenntarthatósági jelentés letétbe helyezésével, közzétételével és nyilvánosságra hozatalával kapcsolatos részletszabályokat tartalmazza.

62. §

A törvényjavaslat az éves beszámolóját az IFRS-ek szerint összeállító vállalkozó számára előírja a fenntarthatósági jelentésre és az összevont (konszolidált) fenntarthatósági jelentésre vonatkozó szabályok alkalmazásának kötelezettségét.

63. §

134/I. § A törvényjavaslat az összevont (konszolidált) fenntarthatósági jelentést alkalmazók körét, valamint az összevont (konszolidált) fenntarthatósági jelentéssel kapcsolatos mentesítés szabályait határozza meg. Az összevont (konszolidált) fenntarthatósági jelentés készítésére kötelezett leányvállalatnak minősülő anyavállalat abban az esetben mentesül az összevont (konszolidált) fenntarthatósági jelentés készítése alól, ha a fölérendelt anyavállalat összevont (konszolidált) fenntarthatósági jelentésében a mentesülő anyavállalat, illetve annak leányvállalatai szerepelnek, továbbá a mentesülő anyavállalat üzleti jelentése tartalmazza a fölérendelt anyavállalat megnevezését és a fölérendelt anyavállalat által készített összevont (konszolidált) fenntarthatósági jelentésre való hivatkozást, valamint a mentesség tényét. A mentességet a 134/I. § (1) bekezdésének hatálya alá tartozó, tőzsdén jegyzett anyavállalatok nem alkalmazhatják.

134/J. § A törvényjavaslat az összevont (konszolidált) fenntarthatósági jelentés formai követelményeit határozza meg, valamint az összevont (konszolidált) fenntarthatósági jelentést tartalmazó üzleti jelentés letétbe helyezéséről és közzétételéről rendelkezik.

134/K. § A törvényjavaslat az összevont (konszolidált) fenntarthatósági jelentés készítésével kapcsolatos átmeneti mentesítési szabályokat tartalmazza. A harmadik országbeli anyavállalattal rendelkező, fenntarthatósági jelentési kötelezettség hatálya alá tartozó leányvállalatok egy átmeneti időszakban (2030. január 6-ig) – a 95/F. §-ban foglalt mentesítési lehetőség mellett – mentesülhetnek a fenntarthatósági jelentés készítése alól, ha az Európai Unióban

a legnagyobb forgalmat lebonyolító leányvállalat összevont (konszolidált) fenntarthatósági jelentést készít és tesz közzé, amely tartalmazza az anyavállalat összes, fenntarthatósági jelentéstételi kötelezettség hatálya alá tartozó uniós leányvállalatát. Az úgynevezett „mesterséges konszolidáció” által a harmadik országbeli anyavállalat fennmaradó uniós leányvállalatai mentesülhetnek a fenntarthatósági jelentéstétel alól.

134/L. § A törvényjavaslat a könyvvizsgáló összevont (konszolidált) fenntarthatósági jelentésről adott véleményével (bizonyossági véleményével) kapcsolatos rendelkezéseket tartalmaz.

64. §

A törvényjavaslat a könyvvizsgálói jelentés tartalmának pontosítását tartalmazza, az 537/2014/EU rendeletnek, a 2004/109/EK irányelvnek, a 2006/43/EK irányelvnek és a 2013/34/EU irányelvnek a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolás tekintetében történő módosításáról szóló európai parlament és tanács 2022/2464 irányelve szerint.

65. §

A törvényjavaslat a fenntarthatósági jelentésre vonatkozó, a könyvvizsgáló által adott bizonyossági jelentés formai és tartalmi követelményeit határozza meg.

66. §

Az Európai Unió jogának való megfelelés.

67. §

Átmeneti rendelkezések.

68. §

Szövegcsere módosítások a fenntarthatósági jelentéssel összefüggésben.

69. §

Hatályát veszítő rendelkezések.

70. §

A törvényjavaslat a fenntarthatósági jelentésre vonatkozó bizonyosság nyújtásával kapcsolatos fogalmakat tartalmazza.

71. §

A törvényjavaslat a jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység fogalmát egészíti ki a fenntarthatósági jelentésre vonatkozó bizonyosság nyújtásával.

72. §

A törvényjavaslat előírja a fenntarthatósági jelentésre vonatkozó bizonyossági véleményt tartalmazó jelentés elektronikus okiratban történő kiállításának és elektronikus aláírásának követelményeit.

73. §

A törvényjavaslat a jelenlegi rendelkezések kiegészítését tartalmazza a harmadik országbeli könyvvizsgáló cégek nyilvántartásba vétele vonatkozásában.

74. §

A törvényjavaslat a csoportkönyvvizsgáló feladatait határozza meg az összevont (konszolidált) fenntarthatósági jelentésre vonatkozó bizonyosság nyújtása kapcsán, különös tekintettel a bizonyossági dokumentáció kérdéseire.

75. §

A törvényjavaslat kiegészíti a harmadik országbeli könyvvizsgáló felelősségét a harmadik országbeli könyvvizsgáló által végzett fenntarthatósági jelentéssel kapcsolatos fenntarthatósági bizonyossági dokumentáció közfelügyeleti hatósághoz történő eljuttatásával összefüggésben.

76. §

A törvényjavaslat a fenntarthatósági bizonyossági dokumentációval kapcsolatos kötelezettségeket határozza meg az archiválás folyamatára és időzítésére, valamint a dokumentáció megőrzésére vonatkozóan. E mellett külön rendelkezik a fenntarthatósági jelentésekre vonatkozó bizonyosság nyújtásával kapcsolatosan írásban benyújtott panaszok nyilvántartási kötelezettségéről.

77. §

A törvényjavaslat a fenntarthatósági jelentésre vonatkozó bizonyosság nyújtásának feltételeként új szakmai minősítésként bevezeti a fenntarthatósági minősítést, és meghatározza megszerzésének követelményeit. A fenntarthatósági minősítés megszerzése alapvető követelmény a fenntarthatósági jelentésre vonatkozó bizonyosság nyújtásához.

78. §

A törvényjavaslat a fenntarthatósági minősítés megszerzéséhez szükséges követelmények meghatározását tartalmazza a kamarai tag könyvvizsgálókra vonatkozóan.

79. §

A törvényjavaslat a könyvvizsgálói tevékenységgel, a fenntarthatósági jelentésre vonatkozó bizonyosság nyújtásával összefüggésben előírja az ügyfélnyilvántartás vezetését és rögzíti annak tartalmát, megőrzési kötelezettségét.

80. §

A törvényjavaslat a szakmai etika, a függetlenség, a pártatlanság, a bizalmasság és a szakmai titoktartás szabályait (ideértve a dokumentációra vonatkozó szabályokat is) a fenntarthatósági jelentésre vonatkozó bizonyosság nyújtására irányuló tevékenységre is kiterjeszti.

81. §

A törvényjavaslat a szakmai titoktartásra vonatkozó szabályokat egészíti ki a fenntarthatósági jelentésre vonatkozó bizonyosság nyújtásával összefüggésben.

82. §

A törvényjavaslat a nem könyvvizsgálói szolgáltatások nyújtásának tilalmával, valamint a szabálytalanságokkal kapcsolatos rendelkezéseket tartalmazza arra az esetre, ha a könyvvizsgáló egy közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó egység fenntarthatósági jelentésére vonatkozóan nyújt bizonyossági véleményt.

83. §

A törvényjavaslat rendelkezik arról, hogy a harmadik országbeli könyvvizsgálók és könyvvizsgáló jogalanyok harmadik országbeli cégek fenntarthatósági jelentésére vonatkozó bizonyossági jelentése mikor fogadható el magyarországi tőzsdei jelenlét esetén.

84. §

A törvényjavaslat kiegészítést tartalmaz a fenntarthatósági jelentésre vonatkozó bizonyosság nyújtásával kapcsolatban a harmadik országbeli könyvvizsgálók nyilvántartásba vételére és felügyeletére vonatkozóan.

85. §

A törvényjavaslat kiegészítést tartalmaz a fenntarthatósági jelentésre vonatkozó bizonyosság nyújtásával kapcsolatban a harmadik országbeli könyvvizsgáló jogalanyok nyilvántartásba vételére és felügyeletére vonatkozóan.

86. §

A törvényjavaslat szerint az okleveles könyvvizsgálói képzésre vonatkozó követelményrendszer kiegészül a fenntarthatósági jelentés könyvvizsgálatával kapcsolatos elméleti tudás megszerzéséhez szükséges új oktatási modullal.

87. §

A törvényjavaslat szerint a minőségellenőrzés hatálya kiterjesztésre kerül a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók fenntarthatósági jelentésére vonatkozó bizonyosság nyújtására is.

88. §

A törvényjavaslat a közfelügyeleti hatóság által lefolytatandó minőségellenőrzési eljárásokban ellenőrként részt vevő személyekkel szembeni követelményeket egészíti ki a fenntarthatósági jelentéstétel területén szerzett tapasztalattal.

89. §

A törvényjavaslat a közfelügyeleti hatóság által alkalmazható intézkedéseket egészíti ki a bizonyossági véleményt tartalmazó jelentés minőségellenőrzési eljárás keretében történő visszavonási lehetőségével.

90. §

A törvényjavaslat a fenntarthatósági bizonyossági dokumentáció harmadik ország illetékes hatósága részére történő átadására vonatkozó szabályokat rögzíti.

91. §

A törvényjavaslat a közfelügyeleti hatóságot irányító szakemberekre vonatkozó szakmai és egyéb követelményeket tartalmazza a jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálat, valamint a fenntarthatósági jelentésre vonatkozó bizonyosság nyújtása tekintetében.

92. §

A törvényjavaslat kiegészíti a közfelügyeleti hatóság feladatkörét a fenntarthatósági jelentésre vonatkozó bizonyosság nyújtására vonatkozó magyar nemzeti könyvvizsgálati standardok tekintetében.

93. §

A törvényjavaslat a közfelügyeleti hatóság által alkalmazható intézkedéseket egészíti ki a bizonyossági véleményt tartalmazó jelentés hatósági eljárás keretében történő visszavonási lehetőségével.

94. §

A törvény átmeneti rendelkezései kiegészülnek a fenntarthatósági minősítés megszerzésével kapcsolatos mentesítési szabályokkal a kamarai tag könyvvizsgálók vonatkozásában. A mentesítési szabályok elősegítik a kamarai tag könyvvizsgálók számára fenntarthatósági minősítés mielőbbi megszerzését, és így a fenntarthatósági jelentésre vonatkozó bizonyosság nyújtásával kapcsolatos tevékenységek mielőbbi ellátását.

A törvényjavaslat tartalmazza a releváns tapasztalati követelmény alóli átmeneti mentesülést a közfelügyeleti minőségellenőrök számára a fenntarthatósági jelentés minőségbiztosítási ellenőrzésével kapcsolatban.

További átmeneti rendelkezés biztosítja a megfelelő felkészülési időt a fenntarthatósági bizonyossági dokumentáció elektronikus elkészítése, archiválása és megőrzése tekintetében.

95. §

A javaslat az Európai Unió jogának való megfeleléshez szükséges rendelkezéseket tartalmazza.

96. §

A törvény mellékleteinek módosítása a fenntarthatósági minősítés bevezetésével összefüggő kiegészítéseket tartalmazza.

97. §

Szövegcsere módosítások, amelyek kiterjesztik a könyvvizsgálói tevékenységre vonatkozó előírásokat, követelményeket a fenntarthatósági jelentésre vonatkozó bizonyosság nyújtására.

98. §

Hatályát veszti rendelkezések.

99–103. §

Szükséges kijelölni az ESG adatszolgáltatásra kötelezett vállalkozásokat e tekintetben felügyelő szervezetet, amely a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága.

Végső előterjesztői indokolás

a hazai gazdasági szereplők versenyképességének erősítésével és a közigazgatás hatékonyságának növelésével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2023. évi CIX. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. §-a alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

A változó életviszonyok a jogszabályok folyamatos felülvizsgálatát, tartalmának újragondolását igénylik. Az új szabályok megalkotásakor azonban olyan intézkedéseket kell tenni, olyan javaslatokat kell kidolgozni, ami az emberek hétköznapi ügyeinek intézését egyszerűbbé tudja tenni. A vállalkozások sikeressége érdekében pedig olyan jogi környezetet kell kialakítani, amiben az adminisztráció időbeli és pénzbeli költségei minimálisak, így az erőforrásaikat a jogszabályoknak való megfelelés helyett a működésükre, a termelésre tudják fordítani. E célkitűzés mentén hozta létre a Kormány érdekegyeztető fórumként a Deregulációs Kerekasztalt, amelynek célja a magyar emberek, vállalkozások mindennapi életének, ügyintézésének könnyítését és egyszerűsítését szolgáló javaslatok megfogalmazása, amelyek ezen törvényben is tükröződnek.

A vállalkozásokat, a cégeket a mai napig sok olyan jogszabályi előírás terheli, amelyeknek nem vagy csak indokolatlan nehézségek árán tudnak megfelelni. Jelen törvény alapján 2025-től megszűnik a munkáltatók azon kötelezettsége, hogy a munkaügyi iratokat és foglalkoztatási igazolásokat a munkahelyet váltott, kilépett munkavállalóra vonatkozó öregségi nyugdíjkorhatár betöltését követő öt évig kötelesek megőrizni.

A munkáltatók és a munkavállalók adminisztratív terheinek csökkentése érdekében a munkaköri alkalmasság vizsgálata tekintetében általános jelleggel megszűnik a kötelező orvosi vizsgálat. Jogszabály meghatározhat olyan munkaköröket és foglalkozásokat, amikor a továbbiakban is kötelező lesz az orvosi vizsgálat, illetve a jogszabályon

túl a munkáltató is előírhatja ugyanezt a saját döntésével. A munkáltató mindkét esetben továbbra is ingyenesen köteles biztosítani a munkavállaló munkaköri alkalmassági vizsgálatát.

A pénzügyi szektorban is indokolt a digitalizáció eredményeinek minél szélesebb körben való felhasználása. A hitelkiváltás során a hitelkiváltást érintő igazolások (például tőketartozás, kamatok) gyors és egyszerű beszerzése érdekében az új hitelt nyújtó intézmény az ügyfél meghatalmazása alapján közvetlenül megigényelheti a dokumentumokat az érintett intézménytől, melyet a pénzügyi intézménynek 15 munkanapon belül kell teljesítenie. A XXI. század követelményeinek megfelelően előírásra kerül továbbá, hogy a különböző pénzügyi szervezetek (bankok, biztosítók, önkéntes pénztárak) rendelkezzenek honlappal, amely segíti az ügyfelekkel való kapcsolattartást, illetve a közzétételi kötelezettségeiknek is eleget tehetnek ezzel. Megszüntetésre kerülnek továbbá azok a mára már elavult szabályozások, amelyek előírták, hogy ezen szervezetek egyes hirdetőanyagait, döntéseiket egy vagy két országos napilapban tegyenek közzé.

Kiemelt célkitűzés továbbá a külföldről hazatérő magyar állampolgárok hazatérésének segítése, a hatósági ügyeik intézésének megkönnyítése. Az egyes kormányablakokban felállításra kerülő Hazaváró irodák és a Hazaváró Portál mellett számos törvény módosításával könnyebbé válik számukra a hazatéréssel összefüggő ügyek intézése. Ennek érdekében bővítésre kerülnek azon esetek, amikor a külföldi okmányok diplomáciai felülhitelesítés nélkül is alkalmazhatóak, illetve egyszerűsítésre kerülnek egyes ügytípusoknak a hiteles fordításra vonatkozó szabályok.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1. §

A járművek műszaki megvizsgálása hatósági feladat, melyet kormánytisztviselők és a közreműködő szervezettel foglalkoztatási jogviszonyban álló személyek végezhetnek. Mindkét esetben szigorú előírásokat kell meghatározni a tevékenység végzéséhez előírt személyi feltételek során, ennek alapján nem végezhet műszaki vizsgabiztosi tevékenységet, aki ellen a törvényben meghatározott bűncselekmény miatt folyik büntetőeljárás. Szigorodnak továbbá a vizsgálóállomás létesítésének feltételei azzal, hogy nem engedélyezhető vizsgálóállomás működése, ha a vállalkozás vezető tisztségviselője, képviselője büntetett előéletű. Ugyanez a szabály lesz érvényes már működő vizsgálóállomás vezető tisztségviselője, illetve képviselője esetén is. A fenti feltételeket az érintettek hatósági erkölcsi bizonyítvány útján igazolhatják.

2. §

Az illetékekről szóló törvény módosítása az egyéni vállalkozók gazdasági tevékenységének fejlesztését könnyíti meg azáltal, hogy illetékmentességet állapít meg az egyéni vállalkozók vállalkozói vagyonának a vállalkozás folytatásához alapított egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság vagy egyéni cég számára történő átruházása esetén.

További változás, hogy a CSOK Plusz kölcsön felhasználásával történő lakásszerzés a lakás forgalmi értékéhez kötött felső összeghatár nélkül mentes lesz a visszerhes vagyonátruházási illeték alól.

3. §

A közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény módosításával meghatározásra kerül, hogy kötelező alkalmassági vizsgálatra az ágazati miniszter által rendeletben kijelölt munkakörök esetén lesz szükség. A kötelezően elrendelt alkalmassági vizsgálat költségeit a továbbiakban is a munkáltató köteles viselni.

4–5. §

A magyar állampolgárságról szóló törvény módosításával lehetővé válik, hogy az állampolgársági eljárásban angol, német vagy francia nyelven kiállított kormányrendeletben meghatározott anyakönyvi kivonatokhoz ne kelljen fordítás, ha az anyakönyvi okiratot elektronikai eszközzel személyesítették meg, és az anyakönyvi okirat megjegyzést vagy záradékot nem tartalmaz. Továbbá a hivatásos konzuli tisztviselő előtt benyújtott okirat hiteles magyar fordítása helyett a külföldi okirat az állampolgársági eljárás szempontjából lényeges tartalmáról készített

hivatalos, kivonatolt fordítással is elfogadhatóvá válik. A módosítással az állampolgárság igazolása állampolgársági ténymegállapítással is lehetségessé válik.

6. §

A munkavédelemről szóló törvény módosításával megszűnik a munkára való alkalmasság kötelező orvosi vizsgálatához kötése. Jogszabály meghatározhat olyan munkaköröket (foglalkozásokat), amelyek esetében a munkára való alkalmasságról továbbra is orvosi vizsgálat alapján kell dönten, emellett a munkáltató is elrendelheti az orvosi vizsgálatot. Az ágazati miniszter – az egészségügyért felelős miniszterrel és a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszterrel egyetértésben – kap felhatalmazást azon munkakörök, feladatkörök és álláshelyek megállapítására, amelyek esetében a munkára való alkalmasság megállapításához mindenképp orvosi vizsgálat szükséges. A szabályozást nem kell alkalmazni, ha szervezett munkavégzésre irányuló jogviszonyt szabályozó jogszabály az érintett tekintetében sajátos egészségi alkalmassági követelményről rendelkezik.

7–8. §

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztákról szóló törvény módosításával a pénztárak működésére, valamint a pénztárba való belépéssel kapcsolatos kötelezettségekre vonatkozó szabályozás is alkalmazkodik a digitális világhoz, megkönnyítve mind a pénztárak ügyfeleinek ügyintézését, mind a pénztárak működését. Ennek alapján kötelezővé válik, hogy az önkéntes pénztárak rendelkezzenek internetes honlappal és a közzétételi kötelezettségeiknek a honlapjukon tegyenek eleget. Ha az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár a megadott határidőig sem rendelkezik saját honlappal, a közzétételi kötelezettségét a Magyar Pénztárszövetség által üzemeltetett honlapon való közzététellel is teljesítheti.

A törvényjavaslattal a választható portfóliós rendszert (a továbbiakban: VPR) működtető pénztárak választható portfóliós szabályzatainak módosításáról a pénztár igazgatótanácsa hozhat döntést a közgyűlés helyett. A VPR bevezetésére, illetve megszüntetésére, valamint működtetésének szünetelését követő folytatására vonatkozó döntés továbbra is a közgyűlés kizárólagos hatáskörében marad, így arról a pénztártagok közvetlenül, vagy küldöttjük útján a legfőbb szerv ülésén dönthetnek. A VPR módosítására vonatkozó határozathozatal igazgatótanácsai hatáskörbe történő átsorolása ugyanakkor biztosítja az egyszerűbb és gyorsabb döntéshozatalt a pénztárak számára, a közgyűlési jóváhagyás ugyanis sok esetben meghosszabbítja az engedélyezési eljárást. A módosítás előírja továbbá a pénztárak belső védelmi vonalaként funkcionáló ellenőrző bizottság véleményének előzetes beszerzését.

9. §

A minősített adatok kezelésével összefüggő felhasználói engedély és hozzá kapcsolódóan a rendelkezési jogosultság magyar jogrendszerből történő kivezetésére tekintettel szükséges az ágazati törvények módosítása.

10. §

A minősített adatok kezelésével összefüggő felhasználói engedély és hozzá kapcsolódóan a rendelkezési jogosultság magyar jogrendszerből történő kivezetésére tekintettel szükséges az ágazati törvények módosítása.

11–12. §

A tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló törvény módosításával szabályozásra kerül, hogy a Gazdasági Versenyhivatalhoz érkező olyan panaszok esetén, amelyek tekintetében egyértelműen azonosítható, hogy más hatóság külön jogszabály rendelkezése alapján nem fog tudni eljárást indítani, mert a fogyasztó nem kísérelte meg a vitás ügy rendezését az érintett vállalkozással, az adminisztratív terhek csökkentését eredményezi mind a Gazdasági Versenyhivatal, mind a másik hatóság oldalán, ha a panasz hatáskörrel rendelkező hatóságnak történő megküldése helyett a Gazdasági Versenyhivatal a vitarendezés megkísérlésének kötelezettségére hívja a fogyasztó figyelmét, ezzel is segítve őt a vitás ügy rendezését szolgáló folyamatban.

Továbbá a minősített adatok kezelésével összefüggő felhasználói engedély és hozzá kapcsolódóan a rendelkezési jogosultság magyar jogrendszerből történő kivezetésére tekintettel szükséges a törvény módosítása.

13–14. §

A villamosenergia-tároló létrehozatalára irányuló beruházás adókedvezménye kapcsán meghatározásra kerül a villamosenergia-tároló fogalma, amely alatt a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény 3. § 70a. pontja szerinti villamosenergia-tároló értendő. Villamosenergia-tároló létrehozatalára irányuló beruházás esetén adókedvezmény vehető igénybe. A kedvezmény bevezetésének célja annak ösztönzése, hogy olyan újonnan telepített villamosenergia-tároló berendezések létesüljenek, amelyek képessé teszik az adózót a saját célra megtermelt villamos energia tárolására. Az adókedvezmény 6 adóév alatt vehető igénybe azzal, hogy az első adóév adózási választás szerint az üzembe helyezés éve vagy az azt követő adóév. Az igénybevétel feltétele, hogy a villamosenergia-tároló energiájának évi legalább 75 százalékát közvetlenül összekapcsolt megújulóenergia-termelő létesítményből nyeri. Az adókedvezmény támogatási intenzitása összes állami támogatással együttesen, jelenértéken a beruházás elszámolható költségének 30%-a, de legfeljebb 30 millió euró. Az intenzitás kisvállalkozásnál 20, középvállalkozásnál 10 százalékponttal növelhető. Elszámolható költség a beruházás bekerülési értéke, kapcsolt vállalkozások esetén szokásos piaci áron számítva. Az adókedvezmény csak akkor vehető igénybe, ha a beruházás tervezett megkezdése előtt az adózó megteszi az erre vonatkozó elektronikus bejelentést az adópolitikáért felelős miniszternek. A bejelentés adattartalma rendeleti úton kerül szabályozásra. Az adókedvezmény a bejelentés benyújtásakor hatályos rendelkezéseknek megfelelően vehető igénybe. Az adókedvezmény igénybevételének feltétele, hogy az adózó az adókedvezmény igénybevétele első adóévére vonatkozó társasági adóbevallása benyújtásáig rendelkezzen érvényes és hatályos hálózati csatlakozási szerződéssel, valamint érvényes és hatályos hálózathasználati szerződéssel. Az adókedvezmény nem alkalmazható a fejlesztési adókedvezménnyel, az energiahatékonysági adókedvezménnyel és az SA.102428 számú bizottsági határozat szerinti támogatással. Az adózónak az adókedvezménnyel kapcsolatosan külön nyilvántartás-vezetési és bevallási kötelezettsége áll fenn. Az adókedvezmény feltételeinek teljesítését az állami adóhatóság az adókedvezmény első igénybevételét követő harmadik adóév végéig legalább egyszer ellenőrzi.

15–16. §

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény módosításával az ügyfélkapus elérhetőséggel rendelkező ügyfelek a fővárosi és vármegyei kormányhivatalok nyugdíjbiztosítási eljárása során keletkező iratot vagy más értesítést a tárhelyükre kapják, ha a rendelkezési nyilvántartásban nem zárták ki ezt a kapcsolattartási módot. A kimenő dokumentumok (igazolás, döntés stb.) kiküldésének elektronikus útra terelése az érintett ügyfélkör számára kényelmesebb és gyorsabb ügyintézészt biztosít, a hatóságok számára pedig jelentősen csökkenti a postaköltséget. Az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény 15. § (3) bekezdése alapján a kétszeri eredménytelen kézbesítés joghatásai nem állnak be, ha az ügyfél a tárhelyét nem adta meg hivatalos elérhetőségként. Ebben az esetben a hatóság más módon, hivatalos iratként kézbesíti a küldeményt.

A tárgyévi valorizációs szorzószámok kihirdetésének időpontja évről évre változik. Korai kihirdetés esetén indokolatlanul hosszú az ügyintézési határidő, késői kihirdetés esetén pedig túl rövid idő áll a hatóság rendelkezésére az eljárás lefolytatásához. A módosítás értelmében a nyugdíj-megállapító határozatok meghozatalára minden esetben 15 nap áll rendelkezésre.

Jelentős adminisztratív terhet jelent a vállalkozások számára a biztosítottakra vonatkozó munkaügyi iratok megőrzési kötelezettsége, amelyet a biztosítottak a reá irányadó nyugdíjkorhatár betöltését követő öt évig kötelesek megőrizni. Ennek indoka eddig az volt, hogy a különböző munkaügyi és társadalombiztosítási iratok nem elektronikusan készültek, ugyanakkor azok megőrzése a biztosított későbbi nyugellátásának megállapításához nélkülözhetetlen volt. A munkáltatókat terhelő kötelezettség felmenő rendszerben, 2025. január 1-jétől kivezetésre kerül, a megőrzési kötelezettség így csak a 2024. december 31-ig keletkező iratokra marad fenn. A nyugellátás megállapításához szükséges adatokat az állami nyilvántartások tartalmazzák.

17–18. §

A magánnyugdíjról és a magánnyugdíjpénztárakról szóló törvény módosításával a magánnyugdíjpénztárak működésével kapcsolatos kötelezettségekre vonatkozó szabályozás is alkalmazkodik a digitális világhoz, azzal,

hogy a magánnyugdíjpénztár közzétételi kötelezettségeit ezentúl a honlapján, illetve a Felügyelet honlapján kell megtennie, miközben az országos napilapokban való közzétételi kötelezettség kivezetésre kerül.

19. §

A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló törvény módosításával egyszerűsítésre kerül az üzemi baleset elismerése azáltal, hogy az eljárási folyamatból a kezelőorvos papír alapú igazolása elhagyásra kerül, miután az üzemi baleset elismeréséhez szükséges adatok az egészségbiztosítási pénztári szerv nyilvántartásaiból, illetve a hatósági határozatból megállapíthatóak.

20. §

A társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak és a társadalombiztosítás szerveinek állami felügyeletéről szóló törvény módosításával lehetővé válik a munkabér letiltásához szükséges, a biztosítási jogviszonyra vonatkozó adatok közvetlen hozzáférés útján történő átadása a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő, mint egészségbiztosítási szerv és a Magyar Államkincstár között.

21. §

A közúti közlekedési nyilvántartásról szóló törvény módosításával lehetővé válik a cégnyilvántartással való adatkapcsolat során a nem természetes személyek adószámának kapcsolati kódként és belső azonosítóként való alkalmazása.

22. §

A kémiai biztonságról szóló törvény módosításával megszüntetésre kerül az egészségügyi kártevőirtó tevékenységet végző szolgáltatók jelenlegi kettős ellenőrzése, miközben az érintett szolgáltató a nyilvántartásba vételekor is ellenőrzésre kerül, szükségtelen utána 30 napon belül ismételt ellenőrzni.

23. §

A tőkepiacról szóló törvény módosításával a szabályozott piacra bevezetett részvénynek a kivezetéséről szóló döntést a kibocsátónak a honlapján kell közzétennie, az országos napilapban történő közzétételi kötelezettség kivezetésre kerül.

24–25. §

A minősített adatok kezelésével összefüggő felhasználói engedély és hozzá kapcsolódóan a rendelkezési jogosultság magyar jogrendszerből történő kivezetésére tekintettel szükséges az Európai Parlament magyarországi képviselőinek jogállásáról szóló törvény módosítása.

26. §

A minősített adatok kezelésével összefüggő felhasználói engedély és hozzá kapcsolódóan a rendelkezési jogosultság magyar jogrendszerből történő kivezetésére tekintettel szükséges a menedékjogról szóló törvény módosítása.

27. §

A villamos energiáról szóló törvény módosításával lehetővé válik a közcélú hálózat engedélyezési eljárások gyorsítása azzal, hogy – a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházásokhoz hasonlóan – a biztonsági övezetben lévő ingatlanok tulajdonosai esetében a döntés közzélése közhírré tétellel történhet. Amennyiben a döntés az ügyfél számára ugyanakkor kötelezettséget állapítana meg, vagy jogot vonna el vagy korlátozna, a hatóság az ismert ügyfelet a döntés szövegéről az adott ügyfajtára vonatkozó jogszabály szerint alkalmazható egyéb kapcsolattartási forma használatával is tájékoztatja.

28. §

A befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló törvény módosításával egyértelműen meghatározásra kerül, hogy a befektetési vállalkozónak – közzétételi kötelezettségei biztosítása érdekében – honlappal kell rendelkeznie.

29–30. §

A kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló törvény módosításával a biztosítók számára kötelezővé válik, hogy közvételek az értékcsökkenés alkalmazásának módszertanát, mivel jelenleg jelentős eltérések keletkezhetnek a kár kifizetése során értékcsökkenés jogcímén levont összegek között. A számítási módszertan nyilvánossá tétele a biztosítók közötti piaci verseny fokozódhat, az ügyfelek tudatosabban választhatnak biztosítót.

31. §

A pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló törvény módosításával a pénzforgalmi szolgáltatásokról – belföldi postautalvány, sárga és fehér csekk – szóló tájékoztatásnak az ügyfelek felé való közzétételét eddig a honlapon és papír alapon, az ügyfelek számára nyitva álló helyiségben is biztosítani kellett. A módosítással a postahivatalokban a közzététel kizárólag elektronikus úton lesz kötelező, jelentősen csökkentve a papírfelhasználást a postánál. Az ügyfelek ugyanakkor a tájékoztatás bemutatását a továbbiakban is kérhetik papír alapon vagy tartós adathordozón is.

32–34. §

A módosítás a felhasználói engedély és hozzá kapcsolódóan a rendelkezési jogosultság magyar jogrendszerből történő kivezetésére tekintettel – a minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Mavtv.) belső koherenciája érdekében – újraszabályozza a felhasználó és a felhasználás fogalmát, továbbá kiegészíti a Mavtv. értelmező rendelkezéseit a minősített szerződés fogalmával.

A minősített adat védelmét érintő értelmező rendelkezéseket a Mavtv. határozza meg, amelyre figyelemmel szükséges a telephely biztonsági tanúsítvánnyal (a továbbiakban: TBT), valamint az egyszerűsített telephely biztonsági tanúsítvánnyal szorosan összefüggő minősített szerződés fogalmát törvényi szinten meghatározni és pontosítani. A felhasználói engedély és hozzá kapcsolódóan a rendelkezési jogosultság magyar jogrendszerből történő kivezetésére tekintettel szükségessé vált a Mavtv. szerkezeti felépítésének újragondolása is. A fentiek alapján – a szoros logikai kapcsolatra figyelemmel – a minősítő minősített adattal összefüggő jogosultságait a Mavtv. „A minősítők” című alcímébe indokolt áthelyezni.

A módosítás pontosítja a minősítők feladat- és hatáskörébe tartozó minősített adat felhasználásával összefüggő tevékenységét, továbbá – a Mavtv. belső koherenciája érdekében – pontosítja a bíró tekintetében az ügyelostási rend szerint kiosztott ügyek elbírálásához szükséges minősített adat felhasználására vonatkozó rendelkezést. A módosítás a biztonsági vezető feladat- és hatáskörébe utalja annak ellenőrzését, hogy a közreműködőnél megteremtették-e a minősített adat védelméhez előírt feltételeket. Ha a biztonsági vezető megállapítja, hogy a feltételek nem teljesülnek, úgy a minősített adat közreműködő részére történő átadását megtagadja. A rendelkezés – a gyakorlatban észlelt eltérő jogértelmezések kiküszöbölése érdekében – pontosítja, hogy gazdálkodó szervezet „Bizalmas!” vagy annál magasabb minősítési szintű minősített szerződés végrehajtásában, vagy a „Bizalmas!” vagy annál magasabb minősítési szintű adat felhasználásával járó és a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény 9. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti, minősített adat átadásával járó beszerzési eljárás csak akkor vehet részt, amennyiben a Nemzeti Biztonsági Felügyelet (a továbbiakban: NBF) a részére kiállította a megfelelő szintű TBT-t.

A jogalkalmazás során felmerült gyakorlati tapasztalatok alapján indokolt pontosítás is átvezetésre kerül, amely az NBF által ellátott feladatok hatékonyságát növeli. A módosítás továbbá kiegészíti az NBF feladat- és hatáskörét, figyelemmel arra, hogy az NBF nyilvántartja a minősített adatok kezelésére szolgáló elektronikus rendszerek használatba vételére vonatkozó engedélyeket, valamint a TBT-eket. A fentieket azonban a Mavtv. rendelkezései nem tartalmazzák, így szükséges e feladat- és hatáskörök megjelenítése törvényi szinten. A felhatalmazó rendelkezések kiegészítésével a minősített adatok védelmének szakmai felügyeletéért felelős miniszter rendeletében meghatározott állami tulajdonú gazdálkodó szervezetek esetében lehetőség nyílik a közös biztonsági

terület kialakítására, amelyet a Nemzeti Biztonsági Felügyelet működésének, valamint a minősített adat kezelésének rendjéről szóló kormányrendelet jelenleg csak a központi államigazgatási szerveknek engedélyez.

A módosítás továbbá a honvédelmi- és haderőfejlesztés támogatása, valamint a védelmi és a biztonsági tevékenységek összhangjának erősítése érdekében kiszélesíti azon szervezetek körét, amelyek közös biztonsági terület fenntartására jogosultak, amit a minősített adatok védelmének szakmai felügyeletéért felelős miniszter a honvédelemért felelős miniszter egyetértésével tehet meghatározhatóvá.

35. §

A fogyasztónak nyújtott hitelről szóló törvény módosításával a fogyasztó kérheti, hogy hitelkiváltás esetén az érintett hitelintézetek a hitelkiváltáshoz szükséges iratokat közvetlenül továbbítsák egymásnak 15 munkanapon belül, elektronikus úton.

36. §

Az anyakönyvi eljárásról szóló törvény módosításával meghatározásra kerül, hogy az anyakönyvi okiratok diplomáciai felülhitelesítésére nincsen szükség, ha ez kormányrendeletben meghatározott esetekben elháríthatatlan akadályba ütközik (például felülhitelesítés beszerzése lehetetlen vagy bizonytalanul hosszú időt vesz igénybe, illetve a felülhitelesítés beszerzése miatt a kérelmezőt súlyos joghátrány érhetné).

37. §

A központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló törvénynek a módosítása a politikai szolgálati jogviszonyt és a kormányzati szolgálati jogviszonyt érintő egyes veszélyhelyzeti szabályokról szóló 185/2022. (V. 26.) Korm. rendelet rendelkezéseinek törvényi szintre emelése miatt.

38. §

A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló törvény módosítása szerint azokon településeken, ahol a 2024. évi általános önkormányzati választások napján a polgármesteri tisztség nincs betöltve, ott a megválasztott polgármester 2024. október elsejét megelőzően hivatalba léphet.

39. §

A minősített adatok kezelésével összefüggő felhasználói engedély és hozzá kapcsolódóan a rendelkezési jogosultság magyar jogrendszerből történő kivezetésére tekintettel szükséges a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló törvény módosítása.

40. §

A minősített adatok kezelésével összefüggő felhasználói engedély és hozzá kapcsolódóan a rendelkezési jogosultság magyar jogrendszerből történő kivezetésére tekintettel szükséges az alapvető jogok biztosáról szóló törvény módosítása.

41. §

A minősített adatok kezelésével összefüggő felhasználói engedély és hozzá kapcsolódóan a rendelkezési jogosultság magyar jogrendszerből történő kivezetésére tekintettel szükséges az ügyészségről szóló törvény módosítása.

42. §

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény módosítása átmeneti jelleggel, a 2024. évi helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választása és 2024. október elseje között rendezi a kormányhivatal törvényességi felhívására vonatkozó határidőt, 30 napról 15 napra csökkentve a jogszabálysértés megszüntetésére vonatkozóan adható minimális határidő tartamát.

43. §

A nemzeti köznevelésről szóló törvény módosítása alapján a köznevelési intézményben a honvédelmi nevelés-oktatás keretében egyéb foglalkozás megtartására, illetve a Honvédelem tantárgy oktatására a Magyar Honvédséget jelöli ki, amelynek alapvető szabályait az érintett miniszterek megállapodásban rögzítik.

44–45. §

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló törvény módosításával biztosításra kerül, hogy a keresőtevékenység vizsgálatára ne kerüljön sor a megváltozott munkaképességűek ellátásai megállapításakor, tekintettel arra, hogy az ellátás megállapítását követően az érintettek korlátozás nélkül folytathatnak kereső tevékenységet.

46. §

Az államháztartásról szóló törvény módosításának célja, hogy hatékonyabb központosított adóssághmenedzsment valósuljon meg azáltal, hogy az Államadósság Kezelő Központ Zrt. a forint alapú Kincstári Egységes Számla (KESZ) mellett a Magyar Államkincstárnál vezetett devizaszámlák egyenlegét is, mint likviditást fel tudja használni. A módosítással növekszik a finanszírozás biztonsága. A központosított likviditásmenedzsment tevékenység hatékonyabbá tétele érdekében az államháztartásról szóló törvény, valamint a – deviza alapú számla megteremtése céljából – a Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény módosításai is szükségesek, mind a számlavezetés jogi alapjának, mind pedig a napi likviditási előrejelzés megteremtése érdekében.

47. §

A köztisztviselők jogállásáról szóló törvény módosításával meghatározásra kerül, hogy kötelező alkalmassági vizsgálatra az ágazati miniszter által rendeletben kijelölt munkakörök esetén lesz szükség. Az Országgyűlés Hivatala és az Országgyűlési Őrség köztisztviselőinek, illetve kormányzati ügykezelőinek feladatkörei esetén a munkáltatói jogkör gyakorlója dönt azon feladatkörökről, amelyek esetében a munkába lépést megelőzően és a közszolgálati jogviszony fennállása alatt alkalmassági vizsgálat szükséges. A kötelezően elrendelt alkalmassági vizsgálat költségeit a továbbiakban is a munkáltató köteles viselni.

A módosítás biztosítja továbbá, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója a pótszabadságot a kormánytisztviselő kérésének megfelelő időpontban adja ki. A kormánytisztviselőnek a szabadság kiadására vonatkozó igényét a szabadság kezdete előtt legkésőbb tizenöt nappal be kell jelentenie.

48. §

A munka törvénykönyvének módosításával jogszabály határozhat meg olyan munkaköröket (foglalkozásokat), amelyek esetében a munkáltató a munkára való alkalmasság vizsgálatát munkába lépéskor, illetve a munkaviszony fennállása alatt is biztosítani köteles. Természetesen a munkáltató is elrendelheti munkavállalói tekintetében az orvosi vizsgálatot a munkába lépést megelőzően és a munkaviszony fennállása alatt. A munkáltató mindkét esetben továbbra is ingyenesen köteles biztosítani a munkavállaló munkaköri alkalmassági vizsgálatát.

49. §

A minősített adatok kezelésével összefüggő felhasználói engedély és hozzá kapcsolódóan a rendelkezési jogosultság magyar jogrendszerből történő kivezetésére tekintettel szükséges az Országgyűlésről szóló törvény módosítása.

50. §

A minősített adatok kezelésével összefüggő felhasználói engedély és hozzá kapcsolódóan a rendelkezési jogosultság magyar jogrendszerből történő kivezetésére tekintettel szükséges az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló törvény módosítása.

51. §

Egyes ingatlanok fővárosi önkormányzat részére történő átadásáról, valamint önkormányzatokat érintő egyes törvények módosításáról szóló törvényben kodifikációs pontosításra kerül sor.

52. §

A honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény módosítása alapján a munkáltatói jogkör gyakorlója vagy az általa kijelölt személy a pótszabadságot, valamint a szülői szabadságot az állomány tagja kérésének megfelelő időpontban adja ki. Az állomány tagja erre vonatkozó igényét legalább tizenöt nappal a szabadság kezdete előtt bejelenti. A munkáltatói jogkör gyakorlója vagy az általa kijelölt személy szolgálati érdekből a szülői szabadság kiadását elhalaszthatja, ennek indokát az állomány tagjával írásban kell közölni.

53. §

A 2014. március 15. előtti társasági jogi szabályozás rendelkezett a részvénytársaságok szétválásáról, és e vonatkozásban nem tett különbséget a zártkörűen és a nyilvánosan működő részvénytársaságok között. Nyilvánosan működő részvénytársaság szétválása technikailag lehetetlen volt, erre tekintettel rendelkezik úgy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 3:321. § (1) bekezdése, hogy a nyilvánosan működő részvénytársaság nem válhat szét. 2024. január 1-jétől hatályba lép a Ptk. 3:45. § (1a) bekezdése, mely bevezeti a szétválás (ezen belül a kiválás) egyik eseteként szabályozott leválás jogintézményét. Leválásnak az a kiválás minősül, amikor a szétváló jogi személy fennmarad, vagyonának egy részével pedig új jogi személyt hoz létre, amelynek egyedüli tagja ő maga lesz, tehát a részvényesek tagsági viszonya nem változik. A leválással felmerülő döntéshozatali és egyéb társasági jogi kötelezettségek (szétválási szerződés, leválással létrejövő társaság létesítő okiratának aláírása is) könnyen kivitelezhetőek. Erre figyelemmel a Ptk. módosítása a leválás esetére teszi lehetővé a nyilvánosan működő részvénytársaság szétválását, vagyis részlegesen oldja fel a tilalmat.

54–56. §

A Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény módosításával a Pénzügyi Békéltető Testület (a továbbiakban: PBT) az eddigi egymillió helyett kétmillió forint összeghatárig hozhat kötelezést tartalmazó határozatot pénzügyi szervezet (például biztosító) terhére a fogyasztóval kialakult jogvitában, ha a fogyasztói kérelem megalapozott. Az eddigi egymillió limit ma már rendkívül alacsony, különösen a jellemzően nagyobb összegű életbiztosítások tekintetében. A limit emelésével a PBT eljárásának köszönhetően a fogyasztó elkerülheti a hosszabb bírósági eljárásokat, valamint a PBT eljárása tehermentesíti a hazai bíróságokat is. A limit módosításával együtt elhagyásra kerül az ellentmondással összefüggő eljárás is, a PBT döntésével szemben a felek közvetlenül bírósághoz fordulhatnak. Kivezetésre kerül továbbá az országos napilapban történő közzétételi kötelezettség.

A módosítás célja továbbá, hogy hatékonyabb központosított adósságmenedzsment valósuljon meg azáltal, hogy az Államadósság Kezelő Központ Zrt. a forint alapú Kincstári Egységes Számla (KESZ) mellett a Magyar Államkincstárnál vezetett devizaszámlák egyenlegét is, mint likviditást fel tudja használni. A módosítással növekszik a finanszírozás biztonsága. A központosított likviditásmenedzsment tevékenység hatékonyabbá tétele érdekében az államháztartásról szóló törvény, valamint a – deviza alapú számla megteremtése céljából – a Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény módosításai is szükségesek, mind a számlavezetés jogi alapjának, mind pedig a napi likviditási előrejelzés megteremtése érdekében. Sor kerül továbbá a Pénzügyi Békéltető Testület által hozott jogszabályi alávetésen alapuló kötelezéssel szembeni jogorvoslati rendhez kapcsolódó módosításra.

57. §

A társasági jog egyes vonatkozásairól szóló, 2017. június 14-i (EU) 2017/1132 európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: irányelv) 135–159. cikkei a részvénytársaságok szétválásának szabályait rögzítik. Az irányelvi rendelkezések Magyarország tekintetében a nyilvánosan működő részvénytársaságra vonatkoznak. A tagállam természetesen dönthet úgy is, hogy az érintett társasági formára a szétválást nem szabályozza, ezáltal az irányelv vonatkozó rendelkezéseit sem kell átültetnie. Amennyiben azonban a tagállam bármely szétválási konstrukciót elismeri és szabályozza a tagállami jogában, akkor az irányelv szétválásra vonatkozó rendelkezéseit (a jogelőd társaság megszűnésére vonatkozó szabály kivétellel) alkalmazni kell, vagyis az irányelvnek a vonatkozó rendelkezéseit át kell ültetni a magyar jogba. Ezen átültetési feladat azonban nem előzmény nélküli, mert az egyes

jogi személyek átalakulásáról, egyesüléséről, szétválásáról szóló 2013. évi CLXXVI. törvény (a továbbiakban: Átalakulási tv.) 2019. szeptember 30-ig hatályos 7. alcímének a zártkörűen működő részvénytársaságok szétválására vonatkozó szabályai megfeleltek az irányelv rendelkezéseinek.

Figyelemmel arra, hogy az irányelv vonatkozó rendelkezései a zártkörűen működő társaságokra nem terjednek ki, versenyképességi okokból az alcím hatályaon kívül helyezésre került. A Ptk. módosítására tekintettel a korábbi rendelkezések közül azon rendelkezések visszaállítása szükséges, amelyek a leválás konstrukciója alapján az irányelv érintett cikkeinek átültetését szolgálják. A nyilvánosan működő részvénytársaság leválása esetén a hitelezők védelme az általános szabályoktól eltérően alakul. Ebben az esetben biztosítékadási eljárást nem kell lefolytatni, hanem törvény erejénél fogva a jogutód (vagyis a továbbműködő és a leválással létrejövő új társaság) egyetemlegesen áll helyt a (jogelőd) nyilvánosan működő részvénytársaságnak a leválás előtt keletkezett kötelezettségeiért.

58. §

A hitelbiztosítéki nyilvántartásról szóló törvény módosításával, ha a civil és az egyéb cégnek nem minősülő szervezet nyilvántartásában szereplő szervezet nem csatolja kérelméhez, a közjegyző a jogutódlást tanúsító okirat másolatát a civil és az egyéb cégnek nem minősülő szervezetek nyilvántartásából elektronikus úton is beszerezheti, csökkentve a kérelmező terheit.

59. §

Az egyes fizetési szolgáltatókról szóló törvény módosításával kivezetésre kerül a törvényből az utalványbirtokos országos napilapban történő közzétételi kötelezettsége, a közzétételre az utalványbirtokos honlapján kerülhet sor.

60–62. §

A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló törvény módosításával a hitelintézetnek az Országos Betétbiztosítási Alaphoz (OBA) történő csatlakozásáról ezután az OBA közvetlenül tájékoztatja a Felügyeletet. A törvény módosításával egyértelműen meghatározásra kerül, hogy a pénzügyi intézményeknek rendelkezniük kell honlappal, hogy a tájékoztatási és közzétételi kötelezettségeiknek a honlapjukon, illetve a Felügyelet honlapján eleget tehessenek, ugyanakkor az országos napilapban történő közzétételi kötelezettség kivezetésre kerül.

A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló törvény előírja, hogy a Felügyeletnek az általa kiadott engedélyekről, azok módosításáról vagy visszavonásáról szóló határozatát (ideértve az alapszabály módosításához adott engedélyét is), valamint az engedély iránti kérelmet elutasító végleges határozatát meg kell küldenie a cégbíróságnak. Figyelemmel arra, hogy a társaságoknak a társaság létrejöttét, vezetőit érintő engedélyeket be kell nyújtaniuk a cégbírósághoz, továbbá az engedéllyel rendelkező hitelintézetek listája az Magyar Nemzeti Bank honlapján is szerepel, a határozatok megküldése indokolatlan adminisztrációs terhet jelent a Magyar Nemzeti Bank számára.

63. §

A minősített adatok kezelésével összefüggő felhasználói engedély és hozzá kapcsolódóan a rendelkezési jogosultság magyar jogrendszerből történő kivezetésére tekintettel szükséges a Nemzeti Emlékezet Bizottságáról szóló törvény módosítása.

64–65. §

A biztosítási tevékenységről szóló törvény módosításával a biztosítók számára meghatározásra kerül, hogy a kárrendezési tájékoztató tartalmazza az értékcsökkenés alkalmazásának módszertanát is, amely segíti az ügyfelek tudatos választását és a biztosítói szféra átlátható működését. A törvény módosításával egyértelműen meghatározásra kerül, hogy a biztosítóknak és viszontbiztosítóknak rendelkezniük kell honlappal, hogy a tájékoztatási és közzétételi kötelezettségeiknek a honlapjukon eleget tehessenek, ugyanakkor az országos napilapban történő közzétételi kötelezettség kivezetésre kerül.

Továbbá megtörténik a vagyonbiztosítási szerződésekre alkalmazandó egyes veszélyhelyzeti szabályokról szóló 25/2023. (II. 1.) Korm. rendelet szabályainak törvényi szintre emelése.

66. §

Az akkreditált szervezetek és személyek akkreditált státusza 5 évig érvényes. Az akkreditált tevékenység ellátási képességének ellenőrzése érdekében a státusz első odaítélését követő egy éven belül, majd azt követően két évente felügyeleti vizsgálatot kell tartani, azaz az 5 év alatt három alkalommal. Ennek következtében – az eljárások időtartamát is figyelembe véve – a harmadik felügyeleti vizsgálat a státusz lejáratára körüli időszakra esik, miközben a státusz megújítását célzó újra-akkreditálási folyamatot is meg kell kezdeni. A módosítást követően amennyiben a felügyeleti vizsgálat esedékessége és az akkreditált státusz lejáratának ideje 6 hónapon belül van, a felügyeleti vizsgálatot – ha az akkreditált státusz megújítását az akkreditált szervezet kérelmezi – az akkreditált státusz megújítására irányuló eljárás keretében kell lefolytatni, a két eljárás időbeli közelsége esetén célszerű azokat egyidejűleg elvégezni.

67. §

A minősített adatok kezelésével összefüggő felhasználói engedély és hozzá kapcsolódóan a rendelkezési jogosultság magyar jogrendszerből történő kivezetésére tekintettel szükséges a közbeszerzésekről szóló törvény módosítása.

68. §

A minősített adatok kezelésével összefüggő felhasználói engedély és hozzá kapcsolódóan a rendelkezési jogosultság magyar jogrendszerből történő kivezetésére tekintettel szükséges a védelmi és biztonsági célú beszerzésekről szóló törvény módosítása.

69. §

Törvényi szintre emelkedik az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény, valamint az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosításáról szóló 2016. évi LXVI. törvény veszélyhelyzet ideje alatti eltérő alkalmazásáról szóló 165/2023. (V. 8.) Korm. rendelet, melynek értelmében a „hop on hop off” jellegű buszos városnéző turisztikai szolgáltatás általános forgalmi adójának csökkentése mellett a tevékenység turizmusfejlesztési hozzájárulási kötelezettség alá esik.

70. §

A minősített adatok kezelésével összefüggő felhasználói engedély és hozzá kapcsolódóan a rendelkezési jogosultság magyar jogrendszerből történő kivezetésére tekintettel szükséges a büntetőeljárásról szóló törvény módosítása.

71. §

Az e-Áfa rendszer az adó- vámhatóság egy újabb szolgáltatása, amely amellett, hogy egyszerűsíti a bevallási kötelezettséget, jogkövetésre ösztönöz. 2024. január 1-jétől egyre inkább megéri a megbízható adózói minősítés, a módosítás révén ugyanis az, aki az e-Áfa rendszerben a gépi interfész alkalmazást választja, tizenöt napig mentesül az ellenőrzés alól. Ez alatt az idő alatt a hibák, eltérések javíthatóak, és még az önellenőrzési pótlékot sem kell megfizetnie a vállalkozásnak.

Az e-pénztárgépek használatának kötelezettsége 2025. január 1-jével lép életbe. Ettől az időponttól kezdve az előírt kötelezettség megsértése esetén szankciók alkalmazását teszi lehetővé a javaslat.

72. §

A minősített adatok kezelésével összefüggő felhasználói engedély és hozzá kapcsolódóan a rendelkezési jogosultság magyar jogrendszerből történő kivezetésére tekintettel szükséges az uniós vámjog végrehajtásáról szóló törvény módosítása.

73. §

A kormányzati igazgatásról szóló törvény módosításával a kormányzati igazgatási szervnél a kötelező alkalmassági vizsgálatra az ágazati miniszter által rendeletben meghatározott álláshelyek esetén lesz szükség. A kötelezően elrendelt alkalmassági vizsgálat költségeit a továbbiakban is a kormányzati igazgatási szerv köteles viselni. Továbbá nyelvhelyességi pontosítások kerülnek átvezetésre.

A módosítás a Kormány döntéseinek dokumentálása tekintetében állapít meg a jogalkalmazást könnyítő rendelkezéseket, továbbá a politikai szolgálati jogviszonyt és a kormányzati szolgálati jogviszonyt érintő egyes veszélyhelyzeti szabályokról szóló 185/2022. (V. 26.) Korm. rendelet rendelkezéseit emeli törvényi szintre.

74. §

A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény módosítása alapján a szakképző intézményben a honvédelmi nevelés-oktatás keretében egyéb foglalkozás megtartására, illetve a Honvédelmi tantárgy oktatására a Magyar Honvédséget jelöli ki, amelynek alapvető szabályait az érintett miniszterek megállapodásban rögzítik.

75. §

A különleges jogállású szervekről és az általuk foglalkoztatottak jogállásáról szóló törvény módosításával a különleges jogállású szerveknél a kötelező alkalmassági vizsgálatra a munkáltatói jogkör gyakorlója által meghatározott feladatkörök esetén lesz szükség. A kötelezően elrendelt alkalmassági vizsgálat költségeit a jövőben is a munkáltató köteles viselni.

76. §

A szolgálati jogviszony első három hónapját kivéve az alap- és pótszabadság együttes időtartamának legalább 25%-át, de legalább tíz napot, valamint a szülői szabadságot, a pótszabadságot a foglalkoztatott által megjelölt időben és időtartamban kell kiadni úgy, hogy az a foglalkoztató NAV működőképességét ne veszélyeztesse.

77. §

A honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló 2021. évi CXL. törvény módosítása a köznevelési és szakképző intézményekben a honvédelmi nevelés-oktatás keretében egyéb foglalkozás tartását és a Honvédelem tantárgy oktatását a Honvédség fegyverhasználati jog nélküli feladataként határozza meg.

78. §

A pedagógusok új életpályájáról szóló törvény módosításával a kötelező alkalmassági vizsgálatra az ágazati miniszter által rendeletben kijelölt munkakörök esetén lesz szükség. A kötelezően elrendelt alkalmassági vizsgálat költségeit a jövőben is a munkáltató köteles viselni. Továbbá a módosítás biztosítja, hogy a gyermekek után járó pótszabadságot a munkáltató a köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban álló által megjelölt időpontban adja ki.

79. §

Az egyes adótörvények módosításáról szóló 2023. évi LXXXIII. törvény módosítása azért szükséges, hogy a rendelkezések megfelelő határidőben léphessenek hatályba, erre tekintettel kerül módosításra az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény.

80–81. §

Technikai dereguláció keretében megtörténik egyes, már végrehajtott törvények hatályon kívül helyezése.

82. §

Hatályba léptető rendelkezések.

83. §

Sarkalatossági záradék.

84. §

Jogharmonizációs záradék.

Végső előterjesztői indokolás**a fiatalkorúak dohányzásának visszaszorításáról és a dohánytermékek kiskereskedelméről szóló****2012. évi CXXXIV. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2023. évi CX. törvényhez***ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS*

A fiatalkorúak dohányzásának visszaszorításáról és a dohánytermékek kiskereskedelméről szóló 2012. évi CXXXIV. törvénynek (a továbbiakban: Fdvtv.) a jogellenes dohánytermék kiskereskedelmi tevékenység megelőzésére, megakadályozására vonatkozó rendelkezéseinek kiegészítése, pontosítása vált szükségessé a dohánytermék-kiskereskedelmi piac felügyelete során tapasztaltak alapján.

Az Fdvtv. egyik fő szabályozási célja a fiatalkorúak dohányzásának visszaszorítása, a fiatalkorúak dohánytermékekhez való hozzájutásának megakadályozása.

A fiatalkorúak védelme érdekében szükséges a fiatalkorúak dohánytermékkel való kiszolgáltatásának szigorú szankcionálása, így a dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenységet végző személyek jogsértő magatartásával szembeni minél hatékonyabb fellépés érdekében szükséges az ilyen típusú jogsértések elkövetéséhez kapcsolódó jogkövetkezmények jelentős szigorítása.

A dohányboltokban történő termék-kihelyezésre és a polckép-szerződésre vonatkozó szabályok pontosítása szükséges.

Az izolált vagy távoli beruházási területeken dolgozó munkavállalók kényelmének és jólétének biztosítása érdekében fontos biztosítani számukra a szabályozott hozzáférést a dohánytermékekhez.

A fentiekon túlmenően az Fdvtv. korábbi módosításaihoz kapcsolódó rendelkezések pontosítása vált szükségessé az egyértelmű jogalkalmazás érdekében.

A Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatóságáról szóló 2021. évi XXXII. törvény módosításának célja a dohánytermékek nyomkövethetőségi rendszerének létrehozására és működtetésére vonatkozó műszaki előírásokról szóló (EU) 2018/574 végrehajtási rendelet módosításáról szóló, 2023. március 1-i (EU) 2023/448 bizottsági végrehajtási rendelet 2023. március 22-én hatályba lépett és 2023. december 21-től alkalmazandó rendelkezéseire vonatkozó jogharmonizációs kötelezettség teljesítése.

A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a törvényjavaslat indokolása a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

*RÉSZLETES INDOKOLÁS***1. §**

A kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény módosításának célja az Fdvtv.-vel való összhang megteremtése.

2. §

A törvényjavaslat dohánytermék-kiskereskedelmi jogosultság állam által történő átengedése körében kizáró feltételként határozza meg, hogy olyan személy, aki korábban akár dohánytermék-kiskereskedelmi engedély birtokában, akár az Fdvtv. 10. § (1) bekezdése alapján külön feljogosított személyként folytatott dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenysége során a fiatalkorúak védelmét szolgáló rendelkezéseket megsértette és az engedélyét a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága (a továbbiakban: SZTFH) az Fdvtv. 23. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszavonta, ne nyújthasson be pályázatot ilyen jogosultság újbóli megszerzésére.

Tekintettel arra, hogy az Fdvtv. szerint hatáskörrel rendelkező hatóság, az SZTFH 2021. október 1-jei hatállyal alakult meg, ezért tíz évre visszaható hatállyal csak az SZTFH jogelőd szervezete (fogyasztóvédelmi hatóság) állapíthatta meg a jogsértés tényét és vonhatta vissza az akkor hatáskörrel rendelkező engedélyező hatóság (Nemzeti Adó- és Vámhivatal) a dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenységre feljogosító engedélyt. Erre tekintettel – a tíz éves periódus okán – a törvényjavaslat szövegezése lehetőséget teremt arra, hogy nem csak az SZTFH, hanem az engedélyekkel kapcsolatosan korábban hatáskörrel bíró jogelőd szervezet, az állami adó- és vámhatóság által hozott eltiltó határozat esetén is alkalmazható legyen a rendelkezés.

3. §

Az (1) bekezdés az Fdvtv. 10. §-ának módosítással megállapított új (7) bekezdéséhez kapcsolódó módosítás: az új c) pont lehetővé teszi a dohánytermékek kiskereskedelmére vonatkozó jogosultság Fdvtv. 10. § (7) bekezdése szerinti kijelölés útján történő gyakorlását.

A (2) bekezdés az Fdvtv. 7. §-ához kapcsolódó módosítás. A dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenység külön feljogosítás útján történő kijelölése körében is szükséges kizárni a kijelölés lehetőségéből azokat a személyeket, akiknek a jogosultságát korábbi dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenységük végzése során a fiatalkorúak védelmét szolgáló rendelkezés megsértése miatt vonták vissza.

A (3) bekezdésben foglalt módosítás célja, hogy az izolált vagy távoli beruházási területeken dolgozó munkavállalók részére is biztosított legyen a hozzáférés a dohánytermékekhez. A rendelkezés továbbá lehetővé teszi, hogy az értékesítés ellenőrzött környezetben történjen, amely ezáltal csökkenti az illegális vagy feketepiaci kereskedelmet, és biztosítja, hogy a munkavállalók által beszerzett dohánytermékek megfelelnek a jogszabályi előírásoknak.

4. §

A Hatóság elnökének a dohányboltban forgalmazható termékekről és nyújtható szolgáltatásokról szóló rendelete által lehetővé tett termékek értékesítéséhez kapcsolódó rendelkezés.

Annak érdekében, hogy dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenységet végző személyek az egyéb termékek forgalmazására vonatkozó tevékenységüket jogkövető módon tudják végezni szükséges, hogy a dohányboltban történő forgalmazás céljából beszerzett termékekről kiállított számla az adott áru vámtarifaszámát, KN-kódját is tartalmazza. A számla ezen tartalmi eleme alapján egyszerűen megállapítható, hogy az adott termék a már hivatkozott rendelet szerint forgalmazható-e dohányboltban vagy nem.

Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény 177. §-a alapján törvény a számla adattartalmára vonatkozóan további rendelkezéseket állapíthat meg. Tekintettel erre, a dohányboltban forgalmazható egyéb termékek beszerzése során kibocsátott számlával kapcsolatos előírást az Fdvtv.-ben szükséges rendezni.

5. §

A jogosulatlan dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenység megelőzése, megakadályozása céljából szükséges megteremteni annak a lehetőségét, hogy a dohánytermék-kiskereskedelmi jogosultság végleges megszűnését követően a volt dohánybolt termékkészletén maradt dohányterméket annak jogszerű tulajdonosa törvényesen értékesíthesse. Az ilyen tevékenységgel kapcsolatosan azonban indokolt, hogy az értékesítésről a Hatóság tudomással bírjon, illetve a tevékenység végzésének jogszerűsége megállapítható legyen. Tekintettel erre a törvényjavaslat az ilyen speciális dohánytermék értékesítés végzését a Hatóság külön – a dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenység folytatására jogosító engedélytől eltérő – engedélyéhez köti.

Tekintettel arra, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal előzetes engedélyt a dohánytermékek (mint jövedéki szabályozás hatálya alá tartozó jövedéki termékek) tekintetében adhat meg, ezért szükséges elkülöníteni az Fdvtv. 1. § (1) bekezdése alá tartozó dohánytermékeket és egyéb [b)–i) pontokban felsorolt], kizárólag dohányboltban értékesíthető termékeket. Így a dohánytermékeket külön is nevesíti a törvényjavaslat, míg az Fdvtv. 1. § (1) bekezdés b)–i) pontjában felsorolt többi termék pedig a szabályozás azonos logikája miatt kerül itt nevesítésre.

Szükséges meghatározni a külön engedély megadásának feltételeit, az értékesítés ellenőrizhetősége céljából.

Indokolt továbbá megteremteni annak lehetőségét, hogy ha felszámolás alatt álló gazdasági társaság korábban dohánytermék kiskereskedő volt, akkor a vagyonához tartozó dohányterméket a felszámoló dohánytermék kiskereskedelmi koncesszió és engedély nélkül is értékesíthesse.

6. §

Tekintettel arra, hogy a dohány-kiskereskedelmi ellátó valamennyi dohánytermék kiskereskedelmi tevékenységet végző személlyel kapcsolatban áll, a dohányzás visszaszorításával és az egészségvédelemmel kapcsolatos Fdvtv. szerinti feladatok ellátása a dohány-kiskereskedelmi ellátó bevonásával hatékonyabban biztosítható. A javaslat kiegészíti a dohánykiskereskedelem-ellátással szervesen összefüggő tevékenységek körét a dohányboltban értékesíthető szerencsejáték termékek és kapcsolódó kiegészítő termékek rendelésvételével, illetve dohányboltba történő eljuttatásával kapcsolatos értékesítési és logisztikai tevékenységgel.

7. §

Az Fdvtv. 15/D. §-ának szövegét 2024. január 1-től újraszabályozza az egyes gazdasági, vagyongazdálkodási és postaügyet érintő törvények módosításáról szóló 2023. évi XLVI. törvény 23. §-a. Jelen törvényjavaslat ezt, a már elfogadott normaszöveget módosítja, így ténylegesen csak a termék-kihelyezési szabályok és a polckép-szerződésre vonatkozó rendelkezések kisebb pontosításra kerül sor a jogalkalmazás és a joggyakorlás megkönnyítése érdekében.

A 15/D. § (2) bekezdésének módosításával a javaslat csökkenti a többszörös megjelenítés tilalmának kivételi körébe eső termékek privilegizált csoportját az Fdvtv. 1. § (1) bekezdés g) pontjába eső termékkör törlésével.

Az Fdvtv. 15/D. § (3) bekezdésének 2024. január 1-től hatályos szövege szerint az Fdvtv. 1. § (1) bekezdés c), d), f) és h) pontjában meghatározott termékek kizárólag a pultvonal alatt, vagy a (4) bekezdésben meghatározott módon jeleníthetők meg. A törvényjavaslat a vagylagosság előírását módosítja arra, hogy a meghatározott termékek kizárólag a pultvonal alatt, továbbá a (4) bekezdésben meghatározott módon jeleníthetők meg.

Az Fdvtv. 15/D. § (7) bekezdése sorolja fel a dohánytermék-nagykereskedő és a dohánytermék-kiskereskedő közötti polckép-szerződés kötelező tartalmi elemeit. A törvényjavaslat ezt a felsorolást egészíti ki azzal, hogy a dohánytermék-kiskereskedő által nyújtott szolgáltatás – egyebek mellett – az Fdvtv. 15/G. §-a szerinti, külön jogszabály által lehetővé tett termékbemutató is lehet.

Egyebekben az Fdvtv. 15/D. §-ának tartalma a 2023. évi XLVI. törvény által megállapított szöveghez képest nem változik.

8. §

Az Fdvtv. 16. § (7) bekezdésének pontosítására szolgáló módosítás, amely egyértelművé teszi, hogy a 16. §-ban szabályozott rendelkezések be nem tartásáért a Hatóság a bírságon túl más, az Fdvtv.-ben szabályozott egyéb jogkövetkezményt is alkalmazhat.

9. §

A fiatalkorúak védelmére vonatkozó jogszabályi rendelkezések körében a fiatalkorúak kiszolgáltatását tiltó rendelkezés megsértése esetén alkalmazandó bírság mértékét – a jogsértés elkövetésétől való nagyobb visszatartó erő megteremtése érdekében – szükséges legalább egymillió forintban meghatározni az első jogsértés esetében, míg a további jogsértés során az előző bírság 150%-ában. A bírság mértéke ebben az esetben is az Fdvtv. 22. § (2) bekezdése szerinti, legfeljebb 10 millió forintig terjedhet. Ezen magas bírság mérték alkalmas a jogkövető magatartás biztosítására.

A módosítás rögzíti, hogy ha a jogosulatlan dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenységet kiskorú folytatja, vele szemben bírság kiszabására nem kerül sor, és a Hatóság erről a gyámhatóságot értesíti.

10. §

Fiatalkorú személy dohányboltban történő ismételt kiszolgálása esetén, ha a dohánytermék-kiskereskedelmi engedély visszavonására nem kerül sor, a törvényjavaslat az üzlet 30 napra történő ideiglenes bezárását rendeli el, amely tekintetében a jogsértést megállapító hatóságnak nincs mérlegelési lehetősége a szankció alkalmazása, illetve a zárva tartott napok hosszának megállapítása tekintetében.

Az üzletbezárás esetén, ennek tényéről és okáról az üzlet külső felületén történő kifüggesztéssel köteles tájékoztatni a törvényjavaslat alapján a dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenységet végző a fogyasztókat.

11. §

Átmeneti rendelkezés rögzítése az Fdvtv. 15/D. §-ával összefüggésben.

A számla tartalmához kapcsolódó átmeneti rendelkezés.

A pályázaton való részvételből történő kizárásra tekintettel indokolt szabályozni, hogy az Fdvtv. 7. § (3a) bekezdését csak a törvényjavaslat hatálybalépését követően kiírt pályázat során kell alkalmazni.

Az üzletbezárás intézkedés kötelezővé tételére figyelemmel indokolt szabályozni, hogy az ismételt jogsértés megállapítása szempontjából első jogsértésnek csak e rendelkezés hatályba lépését követő első jogsértés vehető figyelembe.

12. §

a) pont: a dohánylevél-töltő fogalmának módosítása szükséges, tekintettel arra, hogy jogalkalmazási tapasztalatok alapján a jelenleg forgalomba lévő emberi erővel működtethető eszközökkel óránként előállítható termékmennyiséget minden kétséget kizáróan nem lehet megállapítani, a kézzel előállítható cigaretta mennyisége egy ilyen eszköz esetében objektív módon nem becsülhető meg, mivel az függ az eszközt használó személy képességeitől. Figyelemmel erre indokolt a szabályt a kereskedelmi forgalomba jelenleg kapható termékek egyszerűen megállapítható jellemzőihez, így különösen a kézi használatához igazítani.

b) pont: a jogosulatlan dohánytermék kiskereskedelem fogalmának kiegészítése a 15. § új (3a) és (5) bekezdése okán, mivel nem minősül a törvényjavaslat szerint jogosulatlan dohánytermék kiskereskedelmi tevékenységnek az, ha valaki a 15. § (3a) vagy (5) bekezdése szerinti új engedély-típusok alapján folytat dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenységet. Az Fdvtv. 3. § (1) bekezdés 15. pontjának kiegészítése szükséges annak érdekében, hogy elkerülhető legyen, hogy formálisan az Fdvtv. 10. § új (7) bekezdése szerinti kijelölt ne folytasson jogosulatlan dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenységet.

c) pont: az Fdvtv. 13. § (14) bekezdésének módosítása szerint az Fdvtv. 10. § új (7) bekezdése alapján feljogosításra kerülő személyekre is ugyanazok a kötelezettségek kerülnek előírásra, mint a többi kijelöltre (18 év alatti személyt nem foglalkoztathat, a Hatóság által előírt képzésre köteles és tevékenységét szüneteltetheti a Hatóság engedélyével).

d) pont: pontosítás, az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény rendelkezéseinek való megfelelés érdekében.

e) pont: az Fdvtv. 15. §-ának új bekezdésekkel történő kiegészítése okán szükséges pontosítás.

f) pont: az Fdvtv. 22. §-ának új (2a) bekezdéssel történő kiegészítése okán szükséges pontosítás

g) pont: az Fdvtv. 10. § új (7) bekezdése alapján feljogosításra kerülő személyek esetében is szükséges kormányrendeletben meghatározni, hogy mely miniszter, vagy központi kormányzati igazgatási szerv kerül a feladatra kijelölésre.

13. §

A Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatóságáról szóló 2021. évi XXXII. törvény módosítása a dohánytermékek nyomkövethetőségi rendszerének létrehozására és működtetésére vonatkozó műszaki előírásokról szóló (EU) 2018/574 végrehajtási rendelet módosításáról szóló, 2023. március 1-i (EU) 2023/448 bizottsági végrehajtási rendelet 2023. március 22-én hatályba lépett, de 2023. december 21-től alkalmazandó rendelkezéseire vonatkozó jogharmonizációs kötelezettség teljesítéséhez kapcsolódik azzal, hogy rögzíti a dohánytermékek nyomkövethetőségi rendszerének létrehozására és működtetésére vonatkozó műszaki előírásokról szóló (EU) 2018/574 végrehajtási rendelet (a továbbiakban: Végrehajtási Rendelet) új 36a. cikk (2) bekezdésében meghatározott ellenőrzési feladatot.

A fentiekén túl a Végrehajtási Rendelet 3. cikk (8) bekezdés b) pontja a tagállamok kötelezettségévé teszi annak biztosítását, hogy az azonosítókibocsátás folyamatos legyen, ennek megfelelően a törvényjavaslat az azonosítókibocsátót kilépési terv készítésére kötelezi.

14. §

A jogosulatlan dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenység minél szélesebb körben történő visszaszorítása érdekében a javaslat rögzíti a hatóságok közötti iratátadást.

15. §

Jogharmonizációs záradék pontosítása a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatóságáról szóló 2021. évi XXXII. törvényben.

16. §

Kodifikációs pontosítás.

17. §

A törvényjavaslat 6–7. §-ához kapcsolódó kodifikációs módosítás.

18. §

A hatályba léptető rendelkezéseket állapítja meg.

19. §

Sarkalatossági záradékot tartalmazza.

20–21. §

Európai uniós szabályoknak való megfelelés.

Végső előterjesztői indokolás
a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló
2017. évi LIII. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2023. évi CXI. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Ez az Indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése és a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni jogszabályok, elsősorban a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Pmt.) legutóbbi, 2020-ban hatályba lépett módosításait követően több szabályozási rész kérdésben merült fel a törvényi előírások pontosításának igénye. A Törvenymódosítás a felügyeletet ellátó szervek és a szolgáltatók gyakorlati tapasztalatainak, a végrehajtás során beazonosított szabályozási igényeknek megfelelően, illetve a nemzetközi sztenderdekhez való teljes körű igazodás érdekében igazítja ki a hatályos törvényeket (koncepcionális változások nélkül).

A Törvenymódosítás biztosítja a Pmt. ügyfél-átvilágításra vonatkozó egyes rendelkezései kiigazítását azok szolgáltató- és ügyfélbaráttá tétele érdekében, valamint a felügyeleti tevékenységre vonatkozó egyes részletszabályok módosítását, amelynek eredményeképpen a jelenleginél is hatékonyabb végrehajtás valósulhat meg.

A Törvenymódosítás célja továbbá a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni nemzeti kockázatértékelés felülvizsgálata eredményeképpen megfogalmazott intézkedésekről szóló 1111/2023. (III. 30.) Korm. határozat (a továbbiakban: Akcióterv) alapján elvégzett egyes felülvizsgálati feladatokhoz kapcsolódóan szükségessé váló, Pmt.-t érintő jogszabály-módosítások végrehajtása.

A Törvenymódosítás módosítja ezen túlmenően a pénzügyi és egyéb szolgáltatók azonosítási feladatához kapcsolódó adatszolgáltatási háttér megteremtéséről és működtetéséről szóló 2021. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Afad.) egyes rendelkezéseit. A Törvenymódosítás az Afad. hatálybalépése óta eltelt időszak gyakorlati tapasztalatai alapján kiigazítja a központi nyilvántartásokba átadott és ott tárolt adatkörre, az eltérésjelzési rendszerre és a felügyeletre vonatkozó rendelkezéseket, valamint módosítja a tényleges tulajdonosi adatok hozzáférhetőségére vonatkozó rendelkezéseket a nemzetközi követelményeknek megfelelően.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1. §

A Pmt. hatálybalépése óta eltelt időszak gyakorlati tapasztalatai alapján a Törvenymódosítás pontosítja és kiegészíti a Pmt. hatályra vonatkozó rendelkezéseit az alábbiak szerint.

A Törvenymódosítás pontosítja [a Pmt. 1. § (1a) bekezdésének módosításával] a Pmt. személyi hatályra vonatkozó rendelkezéseit a Magyarország területén kívül, az Európai Unió más tagállamában vagy harmadik országban székhellyel rendelkező szolgáltatók vonatkozásában annak egyértelművé tétele érdekében, hogy rájuk abban az esetben terjed ki a Pmt. hatálya, ha a hatálya alá tartozó szolgáltatók által nyújtható szolgáltatást Magyarországon létesített tartós üzleti egységeik révén az ügyfelek számára állandó belföldi jelenlét formájában közvetlenül nyújtják.

A Törvenymódosítás kiegészíti a Pmt. személyi hatályra vonatkozó rendelkezéseit a központi kapcsolattartó pontokra vonatkozó utalással [a Pmt. 1. § (1b) bekezdésének beillesztésével], tekintettel arra, hogy a Pmt.-ben már korábban bevezetésre került a központi kapcsolattartó pont intézménye [Pmt. 61. § (2) bekezdés], valamint a Pmt. több esetben is intézkedési lehetőséget fogalmaz meg a központi kapcsolattartó pontok vonatkozásában. [A központi kapcsolattartó pont kijelölésének célja, hogy az őt kinevező intézmény nevében biztosítsa

a magyarországi telephely(ek) vonatkozásában a magyarországi pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemre vonatkozó szabályok betartását, valamint elősegítse a felügyeletet ellátó szerv feladatainak ellátását.]

A Törvénymódosítás kiegészíti a Pmt. hatályára vonatkozó rendelkezéseit [a Pmt. 1. § (1c) bekezdésének beillesztésével] a „forgalmazás” fogalmának meghatározásával a kulturális javak forgalmazásával foglalkozó szolgáltatók esetében. A Törvénymódosítás alapján ezen szolgáltatói szektorok vonatkozásában forgalmazás alatt az értékesítés vagy felvásárlás értendő. A hatály meghatározása a kereskedelmi törvény által alkalmazott fogalommal való összhang megteremtése érdekében is szükséges.

Ezen túlmenően a Pmt. személyi hatálya körében szükségessé vált annak pontosítása [a Pmt. 1. § (2) bekezdés a) pontjának módosításával], hogy a Pmt. rendelkezései nem az ügyfél összes cégjegyzésre jogosultja vagy egyéb rendelkezésre jogosultja, képviselője, meghatalmazottja tekintetében, hanem kizárólag a szolgáltatónál ténylegesen eljáró rendelkezésre jogosultja, meghatalmazottja vagy képviselője tekintetében értelmezendők.

A Törvénymódosítás kiegészíti továbbá a Pmt. személyi hatályra vonatkozó rendelkezéseit az ügyfél tényleges tulajdonosára utalással [a Pmt. 1. § (2) bekezdés d) pontjának beillesztésével], tekintettel arra, hogy új kötelezettségek kerülnek bevezetésre (egyértelművé tételre) a tényleges tulajdonosokra vonatkozóan [Pmt. 9. § (10) bekezdés]. (Ezen új rendelkezés egyértelművé teszi, hogy a tényleges tulajdonos haladéktalanul köteles tájékoztatni az ügyfelet a tényleges tulajdonosra vonatkozó nyilatkozat ügyfél általi megtételéhez szükséges, Pmt.-ben meghatározott adatairól, illetve azok változásairól.)

2. §

A Pmt. hatálybalépése óta eltelt időszak gyakorlati tapasztalatai, az Akcióterv végrehajtása, valamint a nemzetközi követelményekkel való teljes összhang megteremtése érdekében a Törvénymódosítás kiegészíti a Pmt. értelmező rendelkezéseit az alábbiak szerint.

A Törvénymódosítás kiegészíti a Pmt. értelmező rendelkezéseit [a Pmt. 3. § 2a. pont beillesztésével] az „atipikus pénzügyi jellegű korlátozó intézkedés” fogalmával, tekintettel arra, hogy a Törvénymódosítás a Pmt. szerinti felügyeletet ellátó szerveket jelöli ki az atipikus korlátozó intézkedések végrehajtásának ellenőrzésére a Pmt. hatálya alá tartozó szolgáltatók vonatkozásában.

A Törvénymódosítás kiegészíti a Pmt. értelmező rendelkezéseit [a Pmt. 3. § 3a. pont beillesztésével] az „azonosító okmány” fogalmával és rögzíti, hogy azonosító okmány alatt magyar állampolgár esetében a személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolvány, külföldi állampolgár esetében az úti okmány vagy a személyazonosító igazolvány értendő. Ezen fogalom meghatározással a Törvénymódosítás egyértelművé teszi, hogy az azonosítás során [a Pmt. 7. § (2) bekezdés a) pont ag) alpont alapján] kizárólag ezen okmányok típusának és számának rögzítése szükséges.

A nemzetközi követelményekkel való teljes összhang megteremtése érdekében a Törvénymódosítás kiegészíti a Pmt. értelmező rendelkezéseit a „kijelölt felelős vezető” és a „megfelelési vezető” fogalmával [a Pmt. 3. § 18a. és 23a. pontjai beillesztésével], tekintettel arra, hogy a Törvénymódosítás eltérő feladatkört és kötelezettségeket határoz meg ezen két kategória vonatkozásában.

A Törvénymódosítás alapján a kijelölt felelős vezető a szolgáltató irányítási funkciót betöltő testületének azon tagja (vagy ennek hiányában azon felsővezetője), aki a szolgáltató belső szabályzatában kijelölésre került, és aki a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzésével és megakadályozásával kapcsolatos követelmények és elvárások szolgáltató általi végrehajtásért felel. A megfelelési vezető pedig a szolgáltató belső szabályzatában kijelölt vezető beosztású foglalkoztatottja, aki ezen követelményeknek a szolgáltató foglalkoztatottjai általi végrehajtásáért tartozik felelősséggel.

A határon átnyúló szolgáltatások tekintetében a pénzmosás megelőzési kötelezettségek hatékony végrehajtása és a kötelezettségek egyértelmű rögzítése érdekében indokoltá vált a Pmt. hatályának kiterjesztése a pénzforgalmi közvetítőre a pénzforgalmi szolgáltatásnyújtás közvetítése vonatkozásában.

Ennek érdekében a Törvénymódosítás kiegészíti a Pmt. értelmező rendelkezéseit [a Pmt. 3. § 28. pont n) alpont beillesztésével], amely alapján a „pénzügyi szolgáltató” fogalom kiegészül a pénzforgalmi közvetítőre utalással.

Ezen túlmenően a határon átnyúló szolgáltatásokhoz [a Pmt. 1. § (1a) bekezdésében meghatározott hatályra vonatkozó rendelkezéshez] kapcsolódóan a Törvénymódosítás kiegészíti a Pmt. értelmező rendelkezéseit a „tartós üzleti egység” fogalmával [a Pmt. 3. § 35a. pont beillesztésével].

A Törvénymódosítás a virtuális és törvényes fizetőeszközök, illetve virtuális fizetőeszközök közötti átváltási szolgáltatásokat nyújtó szolgáltató esetében az ügyfél-átvilágítási intézkedések hatékonyabb végrehajtása érdekében kiegészíti a „ténylegesen összefüggő, több ügyleti megbízás” fogalmát [a Pmt. 3. § 37. pont b) alpontjának módosításával]. A Törvénymódosítás egyértelművé teszi, hogy ezen szolgáltatói kör esetében is ténylegesen összefüggő, több ügyleti megbízásnak minősülnek azon százezer forintot elérő vagy meghaladó összegű ügyletek, amelyekre vonatkozóan egy héten belül ugyanazon ügyfél ad megbízást.

3. §

A Pmt. 5. § a) pontjának módosítása a Pmt. személyi hatályának a központi kapcsolattartó pontokra való kiterjesztés kapcsán vált szükségessé. A Törvénymódosítás alapján a központi kapcsolattartó pontok vonatkozásában a felügyeletet ellátó szerv a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletével kapcsolatos feladatkörében eljáró Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB).

4. §

A Pmt. legutóbbi módosítása óta eltelt időszak felügyeleti tapasztalatai alapján indokoltá vált a virtuális fizetőeszköz-váltó szolgáltatók vonatkozásában szigorúbb ügyfél-átvilágítási intézkedések kialakítása, az ezen szolgáltatói szektor vonatkozásában tapasztalt magasabb pénzmosási kockázat hatékony kezelése érdekében.

Erre tekintettel a Törvénymódosítás alapján a szolgáltató ügyfél átvilágítást köteles alkalmazni háromszázezer forintot elérő, illetve azt meghaladó összegű virtuális fizetőeszköz átváltása esetén is.

5. §

A Törvénymódosítás pontosítja és kiegészíti a Pmt. tényleges tulajdonosi nyilatkozat megtételére vonatkozó rendelkezéseit.

A Pmt. legutóbbi módosítása eltelt időszak felügyeleti tapasztalatai alapján és a nemzetközi követelményeknek való teljeskörű megfelelés érdekében a Törvénymódosítás pontosítja a tényleges tulajdonosok azonosítására és személyazonosságuk igazoló ellenőrzésére vonatkozó követelményeket [a Pmt. 9. § (3) bekezdés módosításával]. A Törvénymódosítás egyértelművé teszi, hogy a szolgáltatóknak minden esetben meg kell bizonyosodniuk a tényleges tulajdonos kilétéről (a felügyeletet ellátó szerv által meghatározott intézkedések alkalmazásával), nem csak abban az esetben, ha kétség merül fel.

A Törvénymódosítás ezen túlmenően egyértelművé teszi [a Pmt. 9. § (9) bekezdés beillesztésével], hogy az ügyfél köteles a tényleges tulajdonosi adatokról nyilvántartást vezetni és az adatok naprakészen tartásáról gondoskodni.

A Törvénymódosítás egyértelművé teszi továbbá [a Pmt. 9. § (10) bekezdés beillesztésével] a tényleges tulajdonos adatszolgáltatási kötelezettségét: a tényleges tulajdonosi nyilatkozat megtételére vonatkozó kötelezettség teljesítése érdekében a tényleges tulajdonos haladéktalanul köteles tájékoztatni az ügyfelet a Pmt.-ben meghatározott adatairól, illetve azok változásáról.

6. §

A Pmt. hatálybalépése óta eltelt időszak felügyeleti tapasztalatai alapján szükségessé vált a pénztárak tekintetében a Pmt.-ben meghatározott kötelezettségek módosítása.

Tekintettel a pénztárak vonatkozásában fennálló alacsony kockázatra, a Törvénymódosítás az adatok naprakészen tartása és kifizetés kapcsolatában állapít meg enyhébb szabályokat.

A Pmt. alapján a pénztárnak is kötelessége biztosítani, hogy az ügyfélre vonatkozóan az ügyfél-átvilágítási intézkedések alapján rendelkezésre álló adatok és okiratok, valamint az ügyfél kockázati szintjének meghatározása naprakészek legyenek. A Törvénymódosítás azonban kimondja [a Pmt. 12. § (2a) bekezdés beillesztésével], hogy

a pénztáraknak csak a kifizetés idején (az ügylet teljesítését megelőzően) kell rendelkezniük ezen naprakész adatokkal.

A Pmt. hatálybalépése óta eltelt időszak felügyeleti tapasztalatai alapján szükségessé vált a székhelyszolgáltatók vonatkozásában is a Pmt.-ben meghatározott kötelezettségek módosítása. Tekintettel a székhelyszolgáltatók tekintetében fennálló magasabb kockázatra, a Törvénymódosítás az ügyfelekre vonatkozó adatok, okiratok és az ügyfél kockázati szintje naprakészen tartása vonatkozásában állapít meg szigorúbb szabályokat: a Törvénymódosítás kimondja [a Pmt. 12. § (2b) bekezdés beillesztésével], hogy a székhelyszolgáltatók az ellenőrzési kötelezettséget fél évente kötelesek elvégezni (a más szolgáltatók esetében fennálló, kockázatérzékenységi megközelítés alapján meghatározandó egy és öt közötti időtartam helyett).

7. §

A Pmt. hatálybalépése óta eltelt időszak felügyeleti tapasztalatai alapján szükségessé vált a kockázati életbiztosítások tekintetében a Pmt.-ben meghatározott kötelezettségek módosítása.

Tekintettel arra, hogy a kockázati életbiztosítások pénzmossás elkövetésére kevésbé alkalmasak, a Törvénymódosítás a monitoring-, illetve adatfrissítési tevékenységük végzése vonatkozásában állapít meg enyhébb szabályokat. A Törvénymódosítás alapján a kockázati életbiztosítással összefüggő üzleti kapcsolat során nem alkalmazandóak az üzleti kapcsolat folyamatos figyelemmel kísérésére (Pmt. 11. §) és az adatok naprakészen tartására (Pmt. 12. §) vonatkozó rendelkezések.

8. §

A Pmt. hatálybalépése óta eltelt időszak felügyeleti tapasztalatai alapján szükségessé vált a kockázati életbiztosítások tekintetében a Pmt.-ben meghatározott kötelezettségek módosítása.

Tekintettel arra, hogy a kockázati életbiztosítások pénzmossás elkövetésére kevésbé alkalmasak, a Törvény 7. §-a a monitoring-, illetve adatfrissítési tevékenységük végzése vonatkozásában állapít meg enyhébb szabályokat. A Törvény 8. §-a pedig ezt kiegészítve lehetővé teszi a szolgáltató (biztosító) számára a kockázati életbiztosítási szerződés megkötését és teljesítését, feltéve, ha biztosítja, hogy a kifizetésre jogosult (az életbiztosítás kedvezményezettje, valamint a díj visszafizetése esetén a szerződő), illetve annak tényleges tulajdonosa személyazonossága igazoló ellenőrzésének lefolytatásáig az ügyfél és a szolgáltatási kedvezményezett nem részesülhet szolgáltatásban.

9. §

A Pmt. hatálybalépése óta eltelt időszak felügyeleti tapasztalatai alapján szükségessé vált az utalványkibocsátók esetében a Pmt. módosítása a Pmt. szerinti kötelezettségeik kockázatukkal arányos enyhítése érdekében. A Törvénymódosítás alapján esetükben egy egyszerűsített rezsím alkalmazása kerül bevezetésre az ügyfél-átvilágítás végrehajtása tekintetében.

10. §

Az ügyfél-átvilágítási intézkedések hatékonyabb végrehajtása érdekében a Törvénymódosítás kimondja, hogy a hitelintézetek és pénzügyi szolgáltatók kötelesek lehetővé tenni a magyarországi lakcímet igazoló hatósági igazolvánnyal rendelkező természetes személy ügyfél erre irányuló döntése esetén az ügyfél-átvilágításhoz (Pmt. 7–10. §), a rendszeres adatellenőrzéshez [Pmt. 12. § (3) bekezdés] és a fokozott ügyfél-átvilágításhoz [Pmt. 16. § (3) bekezdés] kapcsolódóan az ügyfél számára meghatározott kötelezettségek elektronikus formában (a szolgáltató által üzemeltetett, biztonságos, védett, előzetesen auditált elektronikus hírközlő eszköz útján történő) teljesítését.

A Törvénymódosítás az online ügyfél-átvilágítás kötelező alkalmazását csak a magyarországi lakcímet igazoló hatósági igazolvánnyal rendelkező természetes személy ügyfelek esetében teszi lehetővé a végrehajtás hatékonyságának javítása és a pénzmossás elleni kockázatok csökkentése érdekében.

11. §

A Pmt. 24. § új bekezdés beillesztésének célja annak egyértelművé tétele és rögzítése, hogy a szolgáltató az ügyfél-kapcsolat létesítésével kapcsolatos döntést nem szervezheti ki. A Törvénymódosítás alapján az ügyfél-átvilágítási intézkedések elvégzésének kiszervezése a továbbiakban is lehetővé válik, viszont a Törvénymódosítás egyértelművé teszi, hogy az ügyfél-kapcsolat létesítésével kapcsolatban meghozandó végső döntés az ügyféllel üzleti vagy ügyleti kapcsolatba lépő szolgáltató felelőssége (így pl. a döntést alátámasztó adatgyűjtés, -ellenőrzés és -elemzés kiszervezhető, ugyanakkor az ezek alapján az üzleti kapcsolat létrehozásáról szóló döntés meghozatala nem kiszervezhető).

12. §

A Törvénymódosítás a pénzáttalálásokat kísérő adatokról szóló EU rendelet hazai végrehajtását biztosító rendelkezések kapcsán az ellenőrzés vonatkozásában szövegpontosító javaslatot tartalmaz.

Az MNB az általa lefolytatott hatósági eljárásai során a Magyar Nemzeti Bankról szóló a 2013. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: MNB tv.) alapján jár el, kiegészítő szabályként az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) rendelkezéseit alkalmazza, amennyiben az MNB tv. erre külön felhatalmazást ad. A Törvénymódosítás ennek megfelelően pontosítja a Pmt. 26. § (6) bekezdésének rendelkezéseit.

13. §

A Pmt. meghatározza, hogy a pénz-, tőke- és biztosítási piac szabályozásáért felelős miniszter a bűncselekmények megelőzéséért felelős miniszterrel együttműködve gondoskodik a koordinált nemzeti kockázatértékelés elkészítéséről és annak legalább háromévenként történő felülvizsgálatáról, valamint tájékoztatja a Bizottságot és a tagállamokat a koordinált nemzeti kockázatértékelés mindenkor aktualizált eredményeiről.

Ezen kötelezettséghez kapcsolódóan a Törvénymódosítás rendelkezik arról, hogy az európai felügyeleti hatóságok számára az MNB továbbítja a koordinált nemzeti kockázatértékelés mindenkor aktualizált eredményeit.

14. §

A Törvénymódosítás alapján lehetővé válik, hogy a szolgáltató bejelentés alapjául szolgáló adat, tény, körülmény észlelése esetén az ügyféllel az üzleti kapcsolatot azonnali hatállyal megszüntesse, amennyiben a felmondási idővel járó késedelem azzal a veszéllyel jár, hogy a szolgáltató az ügyfél ügyleteinek teljesítése miatt vagyoni haszonszerzés mellett bűncselekményből származó ügyletek végrehajtásában működne közre, és az üzleti kapcsolat azonnali hatállyal történő megszüntetésével ellentétes bűnmegelőzési, bünfelderítési vagy nyomozási érdek a pénzügyi információk egység jelzése alapján nem áll fenn.

A Pmt.-nek a bejelentésre, valamint a pénzügyi információk egység működésére (így különösen a bűnüldöző szervekkel megvalósítandó információcserére) vonatkozó hatályos előírásai jelenleg is biztosítják, hogy a kérdéses esetkörben a bűnmegelőzési, bünfelderítési vagy nyomozási érdek fennállására vonatkozó információk a pénzügyi információk egység rendelkezésére álljanak.

Az új rendelkezés célja, hogy – amennyiben a bűnmegelőzési, bünfelderítési vagy nyomozási érdek másképp nem kívánja – a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázattal érintett ügyfelek e kockázat szolgáltató általi észlelése után már ne indíthassanak további tranzakciókat a szerződéses jogviszony felmondásának időszakában, és ezáltal a szolgáltató ne váljon akaratlanul is vagyoni haszonszerzés mellett bűncselekményből származó ügyletek végrehajtásában közreműködő szereplővé.

15. §

A Pmt. hatálybalépése óta eltelt időszak gyakorlati tapasztalatai alapján, a pénzügyi információk egység elemző-értékelő tevékenysége hatékonyabbá tétele érdekében indokoltá vált a Pmt. rendelkezéseinek módosítása a bejelentések továbbítása tekintetében. A Törvénymódosítás értelmében a kijelölt személy nem kizárólag a bejelentést, hanem annak mellékleteit is a pénzügyi információk egység által meghatározott formában teszi meg. A rendelkezés célja a pénzügyi információk egység elemző-értékelő tevékenysége hatékonyságának növelése kiemelten a stratégiai elemzés területén.

16. §

A pénzügyi információs egység által a Pmt. 5. § f) pontja alapján végzett saját kockázat alapú felügyeleti tevékenység hatékonyabbá tétele érdekében szükségessé vált a pénzügyi információs egységen belül az adatok megismerésére és kezelésére, valamint felhasználására vonatkozó jogosultságok egyértelművé tétele, kiterjesztése.

A Törvénymódosítás a Pmt. 42–44. §-aiban rendelkezik az adatok megismerésére és kezelésére vonatkozó jogosultságokról. A Pmt. 47. § kiegészítésével pedig egyértelművé válik, hogy a pénzügyi információs egység a tudomására jutott adatot, titkot saját felügyeleti tevékenységének ellátása érdekében is felhasználhatja.

17. §

A felfedés tilalmával kapcsolatos felügyeleti tapasztalatok alapján szükségessé vált annak biztosítása, hogy az egyes pénzváltókat megbízó hitelintézetek körében bekövetkezett változást követően is megismerhesse az új megbízó hitelintézet a megbízás adása előtti időszakban tett bejelentéseket az ellenőrzések hatékonysága és a kockázatkezelés megfelelővé tétele érdekében.

A Törvénymódosítás erre tekintettel kimondja, hogy a felfedés tilalma nem vonatkozik a szolgáltató és a közvetítő között létrejött megbízási szerződés tekintetében a megbízás keletkezését megelőző időszakra vonatkozóan a közvetítő által tett bejelentések szolgáltató általi megismerésére.

A felfedés tilalmával kapcsolatos felügyeleti tapasztalatok alapján szükségessé vált továbbá annak egyértelművé tétele, hogy a központi kapcsolattartó pontra sem vonatkozik a felfedés tilalma kötelezettségei hatékony teljesítése érdekében, tekintettel arra, hogy a központi kapcsolattartó pont nem csak a szolgáltatóval munkaviszonyban álló személy lehet, ezáltal harmadik személynek minősülne a felfedés tilalma szempontjából.

A Törvénymódosítás erre tekintettel kimondja, hogy a felfedés tilalma nem vonatkozik a központi kapcsolattartó pontra a Pmt.-ben, vagy közvetlenül alkalmazandó európai uniós jogi aktusban meghatározott kötelezettségek teljesítése során.

18. §

A Pmt. legutóbbi módosítása óta eltelt időszak gyakorlati tapasztalatai alapján, a Pmt.-ben meghatározott követelmények hatékonyabb végrehajtása érdekében és összhangban a nemzetközi elvárásokkal, szükségessé vált a csoportszintű politikákra vonatkozó rendelkezések egyes elemei pontosítása, egyértelművé tétele.

Ennek megfelelően a Törvénymódosítás rögzíti, hogy a csoportszintű politikákat és eljárásokat az anyavállalat határozza meg a csoporttagok számára [Pmt. 60. § új (1a) bekezdés]. Ezen túlmenően a Törvénymódosítás kimondja, hogy a csoportszintű politikáknak és eljárásoknak ki kell terjednie (a csoportszintű kockázatértékelés és belső szabályzat elkészítésén túlmenően) a csoportszintű kockázatcsökkentő intézkedéseknek a csoporton belüli megosztására is [Pmt. 60. (1) bekezdés f) pont].

Fentiekén túlmenően a Pmt.-ben meghatározott követelmények hatékonyabb végrehajtása és a pénzmosság elleni rendelkezések hatálya alá tartozó tevékenység ellátásában részt vevő személyek szakmai és személyes alkalmasságának biztosítása érdekében a Törvénymódosítás rendelkezik arról, hogy a csoportszintű politikáknak és eljárásoknak ki kell terjednie a felvétel során a megfelelő szakmai képességeket igazoló bizonyítvány, valamint a büntetlen előéletet igazoló hatósági bizonyítvány benyújtására (bemutatására) is [Pmt. 60. § (1) bekezdés új g) pont].

19. §

A Pmt. központi kapcsolattartó pontra vonatkozó rendelkezései módosítása a központi kapcsolattartó pont személyére vonatkozó garanciális követelmények egyértelmű meghatározása érdekében vált szükségessé, figyelemmel a nemzetközi elvárásokra (az Európai Bankhatóság jelentésében megállapítottakra) is, mely szerint a központi kapcsolattartó pontok vonatkozásában a telephely meghatározására és a központi kapcsolattartó pont személyére, formájára vonatkozó követelmények felállítása a fogadó tagország feladata.

Ennek megfelelően a Törvénymódosítás meghatározza a központi kapcsolattartó pont személyére vonatkozó minimumkövetelményeket, melyek a gyakorlati tapasztalatok alapján elengedhetetlenek a feladatkör megfelelő színvonalon történő ellátásához és MNB felügyeleti feladatainak hatékony végrehajtásához.

A Törvénymódosítás új rendelkezésként kimondja, hogy az érintett szolgáltató a magyarországi szolgáltatásnyújtás megkezdését követő öt munkanapon belül köteles írásban kijelölni, valamint a felügyeletet ellátó szerv és a pénzügyi információs egység részére bejelenteni egy magyarországi kapcsolattartó pontot [Pmt. 61. § (2) bekezdés módosított nyitó szövegrésze]. A Törvénymódosítás rendelkezik továbbá a központi kapcsolattartó pont személyére vonatkozó konkrét elvárásokról (munkaviszony, nyelvismeret, magyarországi tartózkodás) [Pmt. 61. § új (5) bekezdés].

20. §

A Pmt. legutóbbi módosítása óta eltelt időszak gyakorlati tapasztalatai alapján, valamint a nemzetközi követelményekkel való teljes összhang megteremtése érdekében a Törvénymódosítás a pénzügyi kockázatok kezelése és csökkentése céljából kiegészíti a szolgáltatók belső ellenőrző és információs rendszerére vonatkozó követelményeket. A Törvénymódosítás alapján a szolgáltatónak gondoskodnia kell arról, hogy a belső ellenőrző és információs rendszere által jelzett ügyletek a belső szabályzatban rögzített eljárásrendben és határidőkkel kivizsgálásra kerüljenek [a Pmt. 63. § (2) bekezdés módosításával].

A nemzetközi követelményekkel való teljes összhang megteremtése érdekében a Törvénymódosítás fentiekén túlmenően részletesen meghatározza a kijelölt felelős vezetővel és a megfelelési vezetővel kapcsolatos minimumkövetelményeket: a szolgáltató általi kijelölésre; (pénzügyi szolgáltatók esetében) a megfelelési vezető irányító funkciót betöltő testületnek történő jelentéstételére, valamint (hitelintézetek esetében) az általa ellátható feladatokra vonatkozó részletszabályokat [a Pmt. 63. § (7)–(9) bekezdés beillesztésével].

21. §

Az ukrajnai helyzetet destabilizáló orosz intézkedések miatt hozott korlátozó intézkedésekről szóló 833/2014/EU tanácsi rendelet, valamint a belarusz helyzetre és Belarusznak az Ukrajna elleni orosz agresszióban való részvételére tekintettel hozott korlátozó intézkedésekről szóló 765/2006/EK tanácsi rendelet a korábban elfogadott rendeletekhez viszonyítva rendkívül széles körben vezet be eddig nem alkalmazott atipikus (gazdasági szektorokat érintő) szankciós tilalmakat.

A Törvénymódosítás rendelkezik arról, hogy a Pmt.-ben meghatározott felügyeletet ellátó szervek felügyeleti tevékenysége a felügyeleti szerv feladatköréhez illeszkedően kiterjed a (Pmt. hatálya alá tartozó) szolgáltatóknak az atipikus pénzügyi jellegű korlátozó intézkedések betartásához szükséges kötelezettségeknek való megfelelésének biztosítására is.

22. §

A Pmt. legutóbbi módosítása óta eltelt időszak gyakorlati tapasztalatai alapján szükségessé vált a Pmt. rendelkezéseinek kiegészítése a határon átnyúló szolgáltatást végző által a Pmt. teljes körű betartása érdekében.

A Törvénymódosítás a Pmt. 68. § (1) bekezdésének módosításával kimondja, hogy a felügyeletet ellátó szerv (az e törvény szerinti felügyeleti tevékenységének gyakorlása során) az Európai Unió más tagállamában székhellyel rendelkező szolgáltató magyarországi fióktelepének, leányvállalatának és tartós üzleti egységeinek a Pmt. felhatalmazása alapján kiadott egyéb jogszabály rendelkezéseinek való megfelelését is biztosítja (a Pmt. rendelkezéseinek való megfelelés biztosításán túlmenően).

23. §

A Pmt. legutóbbi módosítása óta eltelt időszak gyakorlati tapasztalatai alapján szükségessé vált a Pmt. rendelkezéseinek megsértése esetén alkalmazható felügyeleti intézkedésekre vonatkozó egyes rendelkezések felülvizsgálata és módosítása.

A Törvénymódosítás a Pmt. 69. § (1) bekezdés nyitó szövegrészének módosításával lehetővé teszi, hogy ne csak a jogszabályi kötelezettség aktív megsértése, hanem egy, a jogszabályi előírásokat megkerülő, kijátszó tevékenység is szankcionálható legyen a felügyeleti hatóság részéről, másrészt pedig egyértelművé teszi a közvetlenül alkalmazandó, pénzmosás és terrorizmus finanszírozás megelőzési tárgyú uniós jogi normák megsértése esetén történő szankció kiszabásának a lehetőségét. Az előbbieken túlmenően a felügyeleti tapasztalatok alapján előfordulhat olyan esetkör is, hogy nem a Pmt. felhatalmazása alapján kiadott jogszabályt sért vagy kerül meg a szolgáltató, hanem a szolgáltató tevékenységével összefüggésben lévő más ágazati jogszabályt, amelyekben foglaltak betartásának megkövetelése elősegítheti a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzési tevékenységgel kapcsolatos hatékony küzdelem támogatását is.

A Pmt. 69. § (1) bekezdés d) pontjának módosítása annak egyértelművé tétele érdekében vált szükségessé, hogy a tevékenységi vagy működési engedély visszavonására vagy felfüggesztésére irányuló felügyeleti döntésnek nem állnak fenn általános korlátai az ágazati jogszabályokban, kizárólag egy esetben a hitelintézeti törvény alapján. Erre tekintettel a „törvényben meghatározott korlátok mellett” kitétel kizárólag a hitelintézetek esetében jelenik meg a Törvénymódosítás alapján.

A Pmt. legutóbbi módosítása óta eltelt időszak gyakorlati tapasztalatai alapján, a nemzetközi követelményeknek való megfelelés, a pénzmosás elleni kockázatok csökkentése és a felügyelet hatékonyságának további erősítése érdekében szükségessé vált a virtuális és törvényes fizetőeszközök, illetve virtuális fizetőeszközök közötti átváltási szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók [Pmt. 1. § (1) bekezdés n) pont], valamint a letétkezelő pénztárca-szolgáltatók [Pmt. 1. § (1) bekezdés o) pont] felett felügyeletet ellátó szerv szankcionálásra vonatkozó lehetőségeinek bővítése annak érdekében, hogy a felügyeletet ellátó szerv hatékonyabban láthassa el kockázatalapú tevékenységét és a szolgáltatókat jogkövető magatartásra ösztönözze (igazodva más szolgáltató szektorokhoz).

A Pmt. 69. § e) pont ea) alpont, h) pont hc) alpont és l) pont módosításával az ezen szolgáltatók felügyeletét ellátó pénzügyi információs egység számára súlyos jogsértés esetén a nyilvántartásból való törlés vagy a tevékenység végzésétől történő eltiltás, valamint a szolgáltató jogsértésért felelős vezetője közvetlen szankcionálása (figyelmeztetés, bírság) is lehetővé válik, valamint pénzbírságot is kiszabhat, jogkövető magatartásra ösztönözve ezáltal a szolgáltatókat.

A Pmt. 69 § (1) bekezdés h) pontjának a befektetési vállalkozások tekintetében új hd) alponttal történő kiegészítése a Pmt. és az MNB tv.-ben foglalt rendelkezés összhangjának megteremtése érdekében szükséges.

Fentiekén túlmenően a Törvénymódosítás a Pmt. 69. § (4) bekezdés új g) ponttal történő kiegészítésével az intézkedések alkalmazásánál figyelembe veendő szempontrendszer bővíti ki. Ennek megfelelően a felügyeletet ellátó szerv az intézkedések alkalmazásánál a szabályszegéssel vagy mulasztással előidézett kockázatra is köteles tekintettel lenni.

24. §

A Törvénymódosítás alapján a szolgáltató vezetője, foglalkoztatottja, segítő családtagja vagy ügyfele mellett harmadik személyek is értesíthetik írásban a felügyeletet ellátó szervet a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni jogszabályok megsértésére utaló körülményről.

25. §

A Pmt. legutóbbi módosítása óta eltelt időszak gyakorlati tapasztalataira tekintettel, a kockázatok csökkentése és a felügyeleti tevékenység hatékonyabb ellátása érdekében szükségessé vált a székhelyszolgáltatók nyilvántartásba vételére vonatkozó rendelkezések pontosítása.

A Törvénymódosítás egyértelművé teszi, hogy a székhelyszolgáltató a tevékenységét nem a felügyeleti szerv felé történő bejelentés, hanem kizárólag a felügyeleti szerv általi nyilvántartásba vételt követően folytathatja.

26. §

A felügyeleti tapasztalatok alapján, valamint az Akcióterv végrehajtása és a nemzetközi követelményeknek való teljes körű megfelelés érdekében szükségessé vált a Pmt. rendelkezéseinek kiegészítése a virtuális fizetőeszköz szolgáltatók nyilvántartásba vételi eljárásának szabályozására vonatkozóan.

Az új rendelkezések alapvetően a pénzmosás elleni felügyelet megerősítését szolgálják, tekintettel arra, hogy regisztráció hiányában a felügyeletet ellátó szerv nem rendelkezik információval arról, hogy mely entitások tartoznak a felügyelete alá, így a nem regisztrált, illetve a kijelölt személy adatairól szóló tájékoztatási kötelezettségét nem teljesítő szolgáltatók tevékenységére nincs ráhatása.

27. §

A Törvénymódosítás pontosítja az egyszerűsített és a fokozott ügyfél-átvilágítás végrehajtásával kapcsolatos MNB részére adott rendeletalkotási felhatalmazást. [Pmt. 77. § (3) bekezdés c) pont].

A rendelkezés módosítása egyrészt arra tekintettel szükséges, hogy a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény végrehajtásának az MNB által felügyelt szolgáltatókra vonatkozó, valamint az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló törvény szerinti szűrőrendszer kidolgozásának és működtetése minimumkövetelményeinek részletes szabályairól szóló 26/2020. (VIII. 25.) MNB rendelet hatálybalépésével kikerült a szabályozásból az egyszerűsített ügyfél-átvilágítás eseteire vonatkozó taxatív felsorolás, tekintettel arra, hogy amennyiben az ügyfél a szolgáltató általi besorolás alapján [Pmt. 6/A. §] alacsony kockázatú, akkor – az MNB jóváhagyásától függetlenül – a szolgáltató egyszerűsített ügyfél-átvilágítást alkalmazhat.

Az egyszerűsített ügyfél-átvilágítással kapcsolatos felhatalmazó rendelkezés kiegészítése emellett az egyszerűsített ügyfél-átvilágításra vonatkozó rendelkezésekhez [Pmt. 15. § (1b) bekezdés] kapcsolódóan a küszöbértékre, illetve határidőre vonatkozó részletszabályok meghatározásának célját is szolgálja.

A Törvénymódosítás kiegészíti az auditált elektronikus hírközlő eszköz vonatkozásában az MNB részére adott rendeletalkotási felhatalmazást a belső szabályozás minimum követelményeire utalással, a jogalkotási felhatalmazás teljeskörűségének biztosítása érdekében [Pmt. 77. § (3) bekezdés d) pont].

A „személyazonosságának megállapítása” kifejezés helyett a „kiletének megállapítása” alkalmazásával a Pmt. további rendelkezéseivel való összhang megteremtése érdekében a Törvénymódosítás pontosítja továbbá a tényleges tulajdonos kiletének megállapítása érdekében megteendő intézkedésekkel kapcsolatos MNB részére adott rendeletalkotási felhatalmazást [Pmt. 77. § (3) bekezdés i) pont].

A Pmt. legutóbbi módosítása óta eltelt időszak felügyeleti tapasztalatai alapján szükségessé vált a külső ellenőrzési funkció működésével kapcsolatos szabályozásra vonatkozó rendeletalkotási felhatalmazás Törvénymódosítás általi beillesztése az MNB részére a szolgáltatók védelmi vonalainak pénzmosás megelőzési szempontból történő megerősítése érdekében [Pmt. 77. § (3) bekezdés j) pont].

Ezen túlmenően a Törvénymódosítás rendeletalkotási felhatalmazást biztosít az MNB részére a szolgáltató által az üzleti kapcsolat jellegének és céljának megállapítása érdekében tett intézkedések vonatkozásában [Pmt. 77. § (3) bekezdés k) pont].

Fentiekén túlmenően a Törvénymódosítás pontosítja a pénz-, tőke- és biztosítási piac szabályozásáért felelős miniszter rendeletalkotási felhatalmazását is (az egységes terminológia és tartalom megteremtése érdekében) az auditált elektronikus hírközlő eszköz vonatkozásában (a belső szabályozás minimum követelményeire utalással), valamint a tényleges tulajdonos kiletének megállapítása érdekében megteendő intézkedésekkel kapcsolatban [Pmt. 77. § (2) bekezdés d) és i) pont].

28. §

A § kiegészíti a Pmt. jogharmonizációs záradékát a szolgáltatási irányelvre, valamint az atipikus pénzügyi jellegű korlátozó intézkedéseket elrendelő EU rendeletek megjelenítése érdekében.

29. §

A Pmt. módosítása óta eltelt időszak gyakorlati tapasztalatai és az Akcióterv végrehajtása érdekében a Törvénymódosítás pontosítja a Pmt. hatályra vonatkozó rendelkezéseit az árukereskedők, valamint a kulturális javakkal kereskedők kapcsán [Pmt. 1. § (1) bekezdés k), p) és q) pont], amely alapján a „felvásárlás” is a Pmt. hatálya alá tartozó tevékenységgé válik.

A Törvénymódosítás alapján az árukereskedő abban az esetben tartozik a Pmt. hatálya alá, ha tevékenysége folytatása során hárommillió forintot elérő vagy meghaladó összegű készpénzfizetést teljesít vagy fogad el (a Pmt. jelenleg kizárólag a készpénzfizetés elfogadására utal). A Törvénymódosítás alapján ezen túlmenően a kulturális javak forgalmazásával foglalkozó szolgáltatók tartoznak a Pmt. hatálya alá (a Pmt. jelenleg kizárólag a kulturális javak kereskedelmére utal).

A Pmt. módosítása óta eltelt időszak gyakorlati tapasztalatai és az Akcióterv végrehajtása érdekében a Törvénymódosítás pontosítja a Pmt. értelmező rendelkezései között a „pénzeszköz forrásának igazolása” fogalmat [Pmt. 3. § 28a. pont]. A Törvénymódosítás kiegészíti a pénzeszköz forrásának igazolása fogalmat a pénzeszközök eredetének vizsgálatán kívül a virtuális fizetőeszköz eredetének vizsgálatával is, így a szolgáltatónak a virtuális fizetőeszközben indított ügyleti megbízás esetében is lehetősége van ezen vagyoni eszköz forrását feltárni és az arra vonatkozó adatokat rögzíteni.

A Pmt. legutóbbi módosítása óta eltelt időszak gyakorlati tapasztalatai alapján a Törvénymódosítás egyértelművé teszi és pontosítja, hogy a Pmt. rendelkezései [Pmt. 3. § 33. pont, 7. § (1) bekezdés, 12. § (3) és (4) bekezdés, 13. § (5) és (10) bekezdés, 14/A. § (1) bekezdés, valamint 17. § (1) bekezdés] nem az ügyfél összes cégjegyzésre jogosultja vagy egyéb rendelkezésre jogosultja, képviselője, meghatalmazottja tekintetében, hanem kizárólag a szolgáltatónál eljáró rendelkezésre jogosultja, meghatalmazottja vagy képviselője tekintetében értelmezendők.

A Pmt. legutóbbi módosítása óta eltelt időszak gyakorlati tapasztalatai alapján, a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása hatékonyabb megelőzése és megakadályozása, valamint a ténylegesen összefüggő, több ügyleti megbízással kapcsolatos ügyfél-átvilágítási kötelezettség hatékony és az adatvédelmi szempontoknak is megfelelő végrehajtása érdekében szükségessé vált a Pmt. 14. § (4) bekezdésében meghatározott adatrögzítési kötelezettség kiterjesztése a virtuális és törvényes fizetőeszközök, illetve virtuális fizetőeszközök közötti átváltási szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatókra [Pmt. 1. § (1) bekezdés n) pont], valamint a letétkezelő pénztárca-szolgáltatókra [Pmt. 1. § (1) bekezdés o) pont].

A Pmt. 6. § (2) bekezdésében meghatározott, az egymással ténylegesen összefüggő, több ügyleti megbízással kapcsolatos ügyfél-átvilágítási kötelezettség végrehajtása érdekében ezen szolgáltatók is kötelesek a következő adatokat rögzíteni: természetes személy ügyfél esetén annak családi és utónevét, születési helyét és idejét, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet ügyfél esetében annak nevét, rövidített nevét, székhelyét (külföldi székhelyű vállalkozás esetén – amennyiben rendelkezik ilyennel – magyarországi fióktelepének címét), valamint az ügyleti megbízás tárgyát és összegét. Ezen szolgáltatók számára egyúttal megnyílik a lehetőség, hogy ezen adatok igazolása érdekében a Pmt. 7. § (3) bekezdésben meghatározott okiratok bemutatását kérjék.

A pénzügyi információs egység által végzett kockázat alapú felügyeleti tevékenység hatékonyabbá tétele érdekében szükségessé vált a Pmt. 42–44. §-aiban a pénzügyi információs egység adatok megismerésére és kezelésére vonatkozó jogosultságai egyértelművé tétele, kiterjesztése. A Törvénymódosítás alapján pontosításra kerül, hogy a pénzügyi információs egység az elemző-értékelő tevékenysége mellett a felügyeleti tevékenysége keretében is jogosult a Pmt. 42–44. §-aiban meghatározott titokkörök megismerésére és kezelésére. (Ezen rendelkezések alapján lehetővé válik, hogy a pénzügyi információs egység az elemző-értékelő tevékenysége körében rendelkezésére álló adatokat ne kizárólag konkrét ügyben, vagy stratégiai elemzés keretében adhassa át a felügyeleti szerv részére, hatékonyabbá téve ezáltal a felügyeleti tevékenység gyakorlását.)

A Pmt. legutóbbi módosítása óta eltelt időszak gyakorlati tapasztalatai alapján a Törvénymódosítás pontosítja [a Pmt. 56–57. § módosításával] a Pmt. adatvédelemre és nyilvántartásra vonatkozó rendelkezéseit a személyes adatokra, valamint a személyes adatnak nem minősülő adatokra vonatkozó adatkezelési felhatalmazás és adatmegőrzési kötelezettség egységesítése érdekében.

A Törvénymódosítás a Pmt. 7. § (8) bekezdése, a 10. § (3) bekezdése, a 14/A. (4) bekezdése, a 16.§ (2) bekezdés a) pontja, a 16/A.§ (1) bekezdés b) pontja, a 24/A. § (3) bekezdése, a 27.§ (7) és (8) bekezdése, a 39. § b) pontja, a 40. § e) pontja, az 52. § (1) bekezdése, a 62. § (4) bekezdése, a 63. § (6) bekezdése, a 66. § (3) bekezdése és a 72/A. § (4) bekezdése vonatkozásában szövegpontosító javaslatot tartalmaz.

30. §

Hatályon kívül helyező rendelkezést tartalmaz.

A Törvénymódosítás a kijelölt felelős vezető és a megfelelési vezető fogalmának a Pmt. értelmező rendelkezései közé történő beillesztésével egyidejűleg hatályon kívül helyezi a szolgáltató 65. § szerinti belső szabályzatban meghatározott vezetőjére vonatkozó rendelkezéseket.

31. §

A Pmt. és az Unió területére belépő, illetve az Unió területét elhagyó készpénz ellenőrzéséről és az 1889/2005/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2018/1672 európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásáról szóló 2021. évi XLI. törvény (a továbbiakban: készpénz ellenőrzéséről szóló törvény) rendelkezései közötti összhang megteremtése érdekében szükségessé vált a készpénz ellenőrzéséről szóló törvény egyes rendelkezéseinek módosítása.

Ennek megfelelően a Törvénymódosítás rendelkezik arról, hogy a vámhatóság a pénzügyi információs egységként működő hatóság részére továbbítandó nyilatkozatokban foglalt adatok közül megjelöli azokat, amelyek pénzmosásra, terrorizmus finanszírozására vagy a készpénz büntetendő vagy jogsértő cselekményből való származására utalnak [Készpénz ellenőrzéséről szóló törvény 5. § (1a) bekezdés]. A Törvénymódosítás ezen túlmenően egy pontosítást is tartalmaz: vámhatóság (a készpénz származásának vizsgálata érdekében) zár alá vételt elrendelő végzést az 5. § (1)–(1a) bekezdésében meghatározott tájékoztatáshoz is mellékeli [készpénz ellenőrzéséről szóló törvény 8. § (1) bekezdés].

32. §

Ezen túlmenően az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EuB) a C-37/20 és a C-601/20 sz. egyesített ügyekben 2022. november 22-én hozott ítéletében érvénytelenné nyilvánította a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről szóló (EU) 2015/849 irányelv, valamint a 2009/138/EK és a 2013/36/EU irányelv módosításáról szóló, 2018. május 30-i (EU) 2018/843 európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: 5. pénzmosás elleni irányelv) 1. cikk 15. pont c) alpontjában az azt előíró rendelkezést, mely szerint a lakosság bármely tagja minden esetben hozzá kell, hogy férjen a tagállamok területén bejegyzett vállalkozások és más jogi entitások tényleges tulajdonosaira vonatkozó információkhoz. Az EuB ítéletében azt állapította meg, hogy a tényleges tulajdonosi nyilvántartások nyilvánossága nem egyeztethető össze az Európai Unió Alapjogi Chartájában rögzített uniós alapjogi követelményekkel.

Az EuB a fenti ítélethez 2022. december 5-én közzétett értelmező közleményében egyértelművé tette, hogy ítéletével a korábbi 4. pénzmosás elleni irányelvet 2018-ban módosító irányelv, az 5. pénzmosás elleni irányelv vonatkozó rendelkezésének érvénytelenségét állapította meg, rögzítve, hogy a korábbi (módosított) irányelvi rendelkezés érvényes és alkalmazandó. Ennek megfelelően, a tényleges tulajdonosi nyilvántartásokhoz továbbra is hozzáférhet bárki, amennyiben jogos érdekét bizonyítani tudja.

Az EuB ítéletére tekintettel vált szükségessé a 8. § (6) bekezdésének módosítása [és a 8. § (5) bekezdésének hatályon kívül helyezése], amely tulajdonképpen az 5. pénzmosás elleni irányelv hatálybalépését megelőző helyzetet állította vissza a harmadik személyek tényleges tulajdonosi adatokhoz való hozzáférése terén.

A Törvénymódosítás alapján harmadik személy kizárólag abban az esetben igényelhet adatot az adatszolgáltatók tényleges tulajdonosi adataira [azaz a Törvénymódosítás 4. § (1) bekezdés g) pontjában meghatározott adatokra] vonatkozóan, ha az adat felhasználásának célját és az adat megismeréséhez fűződő (pénzmosás és terrorizmus finanszírozás elleni küzdelemhez kapcsolódó) jogos érdekét okirattal igazolja.

33. §

Az Afad. hatálybalépése óta eltelt időszak gyakorlati tapasztalatai alapján szükségessé vált tényleges tulajdonosi nyilvántartás vonatkozásában kialakított eltérésjelzési rendszer egyes elemeinek módosítása az alábbiak szerint.

A jelenleg hatályos szabályozás szerint a hatóságok, az ügyészség, a bíróság és a felügyeletet ellátó szervek jelezhetik a nyilvántartást vezető szervnek, ha a tényleges tulajdonosi viszonyokat érintő érdemi eltérést észlelnek. A jelzésben azonban kötelesek közölni az általuk ismert tényleges tulajdonosi adatokat. A gyakorlati tapasztalatok alapján ezen rendelkezések negatív irányban befolyásolhatják az eltérésjelzési hajlandóságot

Erre tekintettel a Törvénymódosítás kimondja, hogy a hatóságok, az ügyészség, a bíróság és a felügyeletet ellátó szervek továbbra is saját döntési jogkörükben mérlegelhetik az eltérésjelzés megtételének szükségességét a nyilvántartó szerv felé. Az eltérő tényleges tulajdonosi adatok közlésére azonban csak abban az esetben kötelesek, ha ezen adatok a rendelkezésükre állnak. (Az eltérésjelzést tehát az új tényleges tulajdonosi adatok közlése nélkül is jelezhetik a nyilvántartást vezető szervnek.)

34. §

Az Afad. hatálybalépése óta eltelt időszak gyakorlati tapasztalatai alapján szükségessé vált a központi-bankszámlanyilvántartásba átadott és ott tárolt adatkör pontosítása az alábbiak szerint.

A Törvénymódosítás egyértelművé teszi, hogy a számlavezető a nyilvántartó szervet a nem természetes személy számlatulajdonos esetében a jogi személy számlatulajdonos nevééről is tájékoztatja [cégbíróági nyilvántartásban szereplő jogi személy számlatulajdonos cégjegyzékszáman, valamint az egyéb jogi személy számlatulajdonos létrejöttéről (nyilvántartásba vételéről, bejegyzéséről) szóló határozat száman vagy nyilvántartási száman túlmenően]. Ezáltal a központi-bankszámlanyilvántartásban a jogi személy nevére történő keresés is lehetővé válik (a természetes személy számlatulajdonosokhoz hasonlóan).

35. §

Az Afad. hatálybalépése óta eltelt időszak gyakorlati tapasztalatai alapján szükségessé vált a széfnylvántartásba átadott és ott tárolt adatkör pontosítása az alábbiak szerint.

A Törvénymódosítás egyértelművé teszi, hogy a széfszolgáltató a nyilvántartó szervet a nem természetes személy bérlő esetében a jogi személy bérlő nevééről is tájékoztatja [cégbíróági nyilvántartásban szereplő jogi személy számlatulajdonos cégjegyzékszáman, valamint az egyéb jogi személy számlatulajdonos létrejöttéről (nyilvántartásba vételéről, bejegyzéséről) szóló határozat száman vagy nyilvántartási száman túlmenően]. Ezáltal a széfnylvántartásban a jogi személy nevére történő keresés is lehetővé válik (a természetes személy bérlőkhöz hasonlóan).

36. §

Az Afad. hatálybalépése óta eltelt időszak gyakorlati tapasztalatai alapján, a rendelkezések egyértelművé tétele érdekében a Törvénymódosítás kimondja [a Pmt. 21. § (1) bekezdés kiegészítével], hogy az MNB, mint felügyeletet ellátó szerv a felügyeleti tevékenységének gyakorlása során a számlavezető és a széfszolgáltató Afad.-ban meghatározott tájékoztatási kötelezettségének teljesítését is biztosítja (a szolgáltató Afad.-ban meghatározott kötelezettségeknek való megfelelése biztosításán túlmenően).

37–38. §

A Törvénymódosítás biztosítja, hogy a tényleges tulajdonosi adatok megismerésére az Afad. által már felhatalmazott, az európai uniós források felhasználásában közreműködő irányító hatóságok közreműködő szervezetek és az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter által vezetett minisztérium képviselői egyedi megkereséseken túl (illetve ezek helyett) regisztrációt követően, az erre kialakított elektronikus felületen is hozzáférhessenek a tényleges tulajdonosi adatokhoz.

A Törvénymódosítás ezen felül a tényleges tulajdonosi nyilvántartást vezető szerv általi, az adatbázis-hozzáférések nyomon követhetőségét szolgáló naplózást kiegészíti e hozzáférésekkel is.

39. §

A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 178. § (1) bekezdés 4. pontja szerint a Kormány európai uniós források felhasználásáért felelős tagja a területfejlesztési miniszter. A területfejlesztési miniszter a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény 20. § (2) bekezdés b) pontja szerinti miniszter (ez azt jelenti, hogy a minisztert a feladatainak ellátásában a Kormány eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott rendeletében kijelölt minisztérium és nem az általa vezetett minisztérium segíti), ezért indokolt a normaszöveget a kormányzati szerkezetátalakítással összefüggően a Kormány statútum rendeletéhez igazítani.

A Törvénymódosítás a harmadik személyek tényleges tulajdonosi adatokhoz történő hozzáférésére vonatkozó rendelkezésekkel való összhang megteremtése érdekében szövegpontosító módosítást tartalmaz.

40. §

A Törvénymódosítás rendelkezik a harmadik személyek tényleges tulajdonosi adatokhoz történő hozzáférése, valamint adatbázishoz történő regisztrációja vonatkozásában azon rendelkezések hatályon kívül helyezéséről, amelyek már nem alkalmazandók a hozzáférésre vonatkozó új kötelezettségekre (harmadik személyeknek minden esetben jogos érdeket szükséges igazolniuk) tekintettel.

41. §

A § hatályba léptető rendelkezést tartalmaz.

Főszabály szerint az új rendelkezések 2024. január 1-jén lépnek hatályba.

A megfelelő felkészülési idő biztosítása érdekében azonban indokolt egyes rendelkezések későbbi időpontban történő hatályba léptetése. A felügyeleti intézkedésekre vonatkozó rendelkezések a kihirdetést követő 16. napon lépnek hatályba. A virtuális fizetőeszköz szolgáltatók nyilvántartásba vételére vonatkozó rendelkezések 2024. április 1-től hatályosak. A természetes személy ügyfél számára meghatározott kötelezettségeknek az ügyfél kérésére elektronikus formában történő kötelező teljesítésére vonatkozó rendelkezések, valamint a kijelölt felelős vezetőre és a megfelelési vezetőre vonatkozó rendelkezések pedig 2024. július 1-jén lépnek hatályba.

42. §

A § jogharmonizációs záradékot tartalmaz.

Végső előterjesztői indokolás

a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény, valamint a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény módosításáról szóló 2023. évi CXII. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A Magyar Nemzeti Bank tőkepótlására vonatkozó merev szabály helyett indokolt egy, a gazdaságpolitikai szempontból rugalmasabb szabály felállítása. Az új szabályozás flexibilis megközelítést tesz lehetővé és egyúttal hatékonyabb is azáltal, hogy nem a tőkepótlás konkrét módját, hanem az Európai Központi Bank által meghatározott kívánt állapot elérését tűzi ki célul. A törvénymódosítások következtében egyúttal a Költségvetési Tanács szerepe is jelentősebbé válik a költségvetés kialakítása során. A Költségvetési Tanács a központi költségvetésről szóló törvény tervezete kapcsán véleményt nyilvánít, ennek keretében követné nyomon a Magyar Nemzeti Bank saját tőkéjének megfelelő szintjét, így pedig a feltőkésítési szabályozásnak való megfelelést.

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1. §

A Magyar Nemzeti Bank pénzügyi függetlenségének fenntartása és megfelelő tőkeellátottsága érdekében a Kormánytól független testület, a Költségvetési Tanács véleményezési jogkörével biztosítja, hogy a központi

költségvetés eleget tegyen ez irányú uniós kötelezettségeinek. A Költségvetési Tanács véleményezési feladatának kiterjesztése egybecseng azon uniós tendenciával, amely szerint növekszik a tagállami költségvetési tanácsok szerepe a költségvetési tervezés során.

2–3. §

Átmeneti rendelkezés és a sarkalatossági záradék kiegészítése.

4. §

A törvény belső koherenciáját erősítő módosítás a Magyar Nemzeti Bank igazgatóságának a részvényes felé fennálló tájékoztatási kötelezettségét egészíti ki az egyes döntései tekintetében.

5. §

Az igazgatóság hatásköre kibővül a Magyar Nemzeti Bank saját tőkéjének és eredményének középtávú várható alakulásáról szóló éves előrejelzés évente, április 30-ig a Költségvetési Tanács és a részvényes részére való megküldésével.

6. §

Különösképpen el kell kerülni minden olyan helyzetet, amikor a Magyar Nemzeti Bank saját tőkéje hosszabb ideig a jegyzett tőke szintje alatt van, vagy akár negatív, beleértve azokat az eseteket, amikor a tőke és a tartalékok szintjét meghaladó veszteségek áthúzódnak. Amennyiben a Magyar Nemzeti Bank saját tőkéje a jegyzett tőkeszintje alatt van, vagy akár negatív, az azt követelné meg, hogy a központi költségvetés elfogadható időn belül a jegyzett tőke mértékéig megfelelő mértékű tőkét biztosítson a Magyar Nemzeti Bank részére, a pénzügyi függetlenség elvének való megfelelés érdekében. A Magyar Nemzeti Bank tőkepótlására vonatkozó merev szabály helyett azonban indokolt egy, a gazdaságpolitikával rugalmasan összehangolható olyan új megközelítés lehetővé tétele, amely hatékonyabb is azáltal, hogy nem a tőkepótlás pénzügyi módját, hanem az Európai Központi Bank által meghatározott, kívánt állapot elérését határozza meg célul.

7. §

A túltartalékolás irányadó eszközként való működéséhez annak egyértelműsítése szükséges, hogy az MNB elnöke a kötelező tartalékon felül elhelyezett összeg kamatát is a kötelező tartalék kamatához hasonlóan határozhatja meg.

8–10. §

Átmeneti rendelkezés, az Európai Központi Bankkal való egyeztetésre vonatkozó rendelkezés és a sarkalatossági záradék kiegészítése.

11–13. §

Hatálybaléptető rendelkezés, sarkalatossági záradék és az Európai Központi Bankkal való egyeztetésre vonatkozó rendelkezés.

Az Indokolások Tárat az Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A szerkesztésért felelős: dr. Bíró Attila.

A szerkesztőség címe: 1051 Budapest, Nádor utca 22.

Az Indokolások Tára hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <https://www.magyarkozlony.hu> honlapon érhető el.